

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU
TUTANAK DERGİSİ

3'üncü Toplantı
26 Mart 2026 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Vahit Kirişçi'nin, geçmiş Ramazan Bayramı'nı tebrik ettiğine, Komisyon gündemindeki (2/3588) esas numaralı Kanun Teklifi'yle getirilen düzenlemelere ilişkin açıklaması

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal'ın, (2/3588) esas numaralı Kanun Teklifi'nin geri çekilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Çeltik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3588)

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU**

-----0-----

**3'üncü Toplantı
26 Mart 2026 Perşembe**

-----0-----

I. GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu saat 11.05'te açılarak dört oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Vahit Kirişci, geçmiş Ramazan Bayramı'nı tebrik ettiğine, Komisyon gündemindeki (2/3588) esas numaralı Kanun Teklifi'yle getirilen düzenlemelere ilişkin açıklama yaptı.

Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal, (2/3588) esas numaralı Kanun Teklifi'nin geri çekilmesi gerektiğine ilişkin açıklama yaptı.

Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Çeltik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3588), tümü ve maddeleri üzerindeki görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, saat 23.48'de toplantıya son verildi.

26 Mart 2026 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.05

BAŞKAN: Vahit KİRİŞCİ (Kahramanmaraş)

BAŞKAN VEKİLİ: Muharrem VARLI (Adana)

SÖZCÜ: Adem KORKMAZ (Burdur)

KÂTİP: Hasan Ufuk ÇAKIR (Mersin)

----- 0 -----

BAŞKAN VAHİT KİRİŞCİ - Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, değerli milletvekillerimiz, ilgili kurumlarımızdan gelen değerli katılımcılar, basınımızın değerli mensupları; toplantı yeter sayımız vardır. Komisyonumuzun 28'inci Yasama Dönemi Dördüncü Yasama Yılı 8'inci Toplantısını açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARİ

1.- Komisyon Başkanı Vahit Kirişci'nin, geçmiş Ramazan Bayramı'nı tebrik ettiğine, Komisyon gündemindeki (2/3588) esas numaralı Kanun Teklifi'yle getirilen düzenlemelere ilişkin açıklaması

BAŞKAN VAHİT KİRİŞCİ - Sözlerimin başında, geride bıraktığımız Ramazan Bayramı'nızı ben de her birinizin ayrı ayrı tebrik ediyorum. İnşallah, sağlıklı, sıhhatli günlerde yeniden bayramlar geçirmeyi Rabb'imden niyaz ediyorum.

Gündemimizde, Meclis Başkanlığıınca 12 Mart 2026 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilen (2/3588) esas numaralı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Çeltik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi yer almaktadır.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, görüşmekte olduğumuz bu kanun teklifi, tarım sektörünün farklı alanlarını doğrudan ilgilendiren oldukça kapsamlı düzenlemeler içermektedir. Teklif kapsamında çeltik ekiminden ormanların korunmasına, su kaynaklarının yönetiminden veterinerlik hizmetlerine, kamulaştırma süreçlerinden şeker ve tütün piyasasına kadar pek çok başlıkta değişiklik öngörülmektedir. Bu yönüyle teklif, yalnızca belirli bir alanı değil, tarımın üretim, denetim, planlama ve sürdürülebilirlik boyutlarının tamamını kapsayan geniş bir çerçeve sunmaktadır. Özellikle çiftçilerimiz, üreticilerimiz, hayvancılıkla uğraşan vatandaşlarımız ve kırsal bölgelerde yaşayan insanlarımız açısından doğrudan etkiler doğurabilecek hükümler içermektedir. Değişiklik yapılan kanunların sayısı ve çeşitliliği dikkate alındığında, bu teklifin aslında bir anlamda tarım politikalarının güncellenmesi ve mevcut ihtiyaçlara göre yeniden şekillendirilmesi amacı taşıdığı anlaşılmaktadır. Bu nedenle, yapılacak değerlendirmelerin son derece dikkatli, kapsayıcı ve uzun vadeli etkileri gözeteyerek gerçekleştirilmesi büyük önem arz etmektedir.

Komisyonumuz bugün gündeminde bulunan (2/3588) esas numaralı bu Kanun Teklifi'ni görüşerek tarım sektöründe yaşanan yapısal sorunlara çözüm üretmeyi, uygulamada karşılaşılan aksaklıkları gidermeyi ve ilgili mevzuatı daha etkin hâle getirmeyi hedeflemektedir. Bu düşüncelerle, söz konusu kanun teklifinin tüm yönleriyle ele alınmasını temenni ediyor, yapılacak düzenlemelerin ülkemiz tarımına ve vatandaşlarımıza hayırlı olmasını diliyorum.

Değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım, bugün yapacağımız çalışmaların verimli bir şekilde ilerleyeceğine inanıyor, şimdiden bundan sonraki süreçte yapacağımız çalışmalara vereceğiniz her türlü katkılar için sizlere en kalbî şükranlarımı sunuyorum.

Teklifin geneli üzerindeki görüşmeyi açıyorum.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Başkanım, bir söz istedim, özür dilerim, kısa bir söz.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞCİ - Orhan Bey, müsaade ederseniz, şöyle...

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Yok, yok, sıkıntı yok Sayın Başkanım.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞCİ - Şöyle, şöyle...

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Bunu söylemem gerekiyor başlamadan önce, önemli.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞCİ - Orhan Bey, şöyle yapalım...

AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Başkanım, bir şey olmaz.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞCİ - Hayır, şimdi, daha ortada bir şeyimiz yok.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Olmadığı için zaten, o nedenle söz almak istedim Sevgili Başkan.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞCİ - Buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal'ın, (2/3588) esas numaralı Kanun Teklifi'nin geri çekilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Çok teşekkür ederim Değerli Komisyon Başkanı.

Bakanlık yetkilileri, milletvekili arkadaşlarım, çok kıymetli, değerli basın mensubu arkadaşlarım, değerli Komisyon üyesi arkadaşlarımız; Orta Doğu, dünya ve Türkiye çok ağır bir süreçten geçmektedir. Haydutların, zalimlerin ve zulümkârların ortaya koymuş olduğu yeni bir dünya düzeni ne yazık ki etrafımızda kol gezmektedir. Bugün tarımın ve çiftçinin, elbette bütün dünyanın, elbette bütün insanlığın, elbette bütün ülkenin değişik sektörlerinin sorunlarının olduğunu hepimiz biliyoruz ve bu sorunları derinden yaşıyoruz ama bizim Tarım Komisyonu olarak temel sorumluluğumuz, toplumumuzun ve insanımızın önce gıda hakkını, gıda egemenliğini sağlayabilmek; ikincisi, üreticimizi koruyabilmek, elbette tarım alanlarımızı, su kaynaklarımızı doğru kullanabilmek ama bunların hepsinden öte, bugün acilen mazot, gübre gibi temel meselelerin dünyayı sarstığı bir dönemde bizim bütün bunları bırakıp böyle bir kanun -elbette detaylarını tartışacağız, konuşacağız- getirmeyi, bu Komisyon adına ve ülkenin ve Orta Doğu'daki yaşanan sorunlar ve dünya sorunları açısından bir sorun olarak görüyorum Sayın Başkan. Bu kanun metninin gündemden çıkarılmasını,

bunun yerine mazot, gübre, tarım destekleri meselesi üzerinden tarımın, çiftçinin, köylünün yaşadığı ve elbette, halkımızın yaşadığı gıda meselesi, gıda fiyatları üzerinden yeni bir paradigmayı oluşturma ihtiyacımızın olduğunu talep ediyorum. Bu teklifin geri çekilmesi, bunun yerine çiftçiye destekleme, mazot, gübre meseleleriyle ilgili acil bir kanun tasarısını hazırlamanın bizim üzerimizde bir sorumluluk, bir yük, yerine getirmek zorunda olduğumuz bir kamusal, toplumsal görev olduğunu paylaşmak isterim.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ederim.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, teklifin geneli üzerinde öncelikle ilk imza sahibine, daha sonra da Komisyon üyelerimize ve sonra da talebi olması durumunda milletvekillerine istem sıralarına göre söz vereceğiz.

Şimdi teklif hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere ilk sözü teklifin ilk imza sahibi Burdur Milletvekili Sayın Adem Korkmaz'a veriyorum.

Sayın Korkmaz, buyurun.

ADEM KORKMAZ (Burdur) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan Yardımcımız, Bakanlığımızın çok kıymetli bürokratları; ben de sizleri, Komisyonumuzun bu toplantısı ve kanun teklifinin görüşülmesi süreci için hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz bu kanun teklifi, tarımdan ormana, mülkiyet haklarından toplum sağlığına kadar geniş bir alanda, sahada karşılaştığımız somut sorunlara...

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Vekilim, bir dakika müsaade ederseniz, kameralar bir yer değiştirecek.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Sayın Başkan, Bakanlıktan katılan arkadaşlarımız da kendilerini tanıtırlarsa...

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Onlar da kendilerini tanıtırlar, onu da yaparız.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Başlangıçta yapsak daha iyi olur.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Şimdi, Adem Vekilimiz sunumunu yapsın, sunumundan sonra arkadaşlarımız kendilerini tanıtınsınlar.

Teşekkür ederim.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Çeltik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3588) ¹

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Vekilim, buyurun.

ADEM KORKMAZ (Burdur) - Sayın Başkan, çok kıymetli milletvekilleri, çok değerli Bakan Yardımcımız ve Bakanlığımızın kıymetli bürokratları; görüşmekte olduğumuz bu kanun teklifimizle, tarımsal üretimden ormanlarımızın durumuna, mülkiyet haklarından toplum sağlığına kadar uzanan geniş bir alanda, sahada karşılaştığımız problemlere gerçekçi çözümler üretmek amacıyla hazırlanmış kapsamlı bir düzenlemeyi görüşüyoruz. Özellikle şunu ifade etmek istiyorum: Kanun yapmak sadece mevzuat metinlerini değiştirmek değil, değişen şartlara, gelişen durumlara, konjonktürel teknolojiye ve vatandaşın beklentilerine zamanında ve doğru cevap verebilmektir. Bu teklifte de esas itibarıyla bu ihtiyacın bir ürünü olarak bu teklifimizi tartışacağız.

Kıymetli milletvekilleri, ilk olarak çeltik üretimine ilişkin düzenlememizle teklifimiz başlıyor. 1930'lu yılların şartlarında sıtmayla mücadele amacıyla getirilen mesafe kuralları bugün artık tam olarak saha gerçekliğini yansıtmıyor. Büyükşehir Yasası'ndan sonra da köylerin mahalleye dönüşmüş olması sebebiyle bu mesafelerle ilgili düzenlemeler gerçekleştiriliyor. Tabii, gençlerimizi güçlü bir geleceğe hazırlamak için zararlı alışkanlıklardan, uyuşturucudan, alkoldür ve benzeri düzenlemelerden korumamız gerekiyor. Burada da özellikle alkol ve bağımlılıkla mücadele kapsamında daha güçlü ve açık bir çerçeve oluşturuluyor. Alkollü içkilerin doğrudan ya da dolaylı yollarla tanıtımının önüne geçiliyor. Marka çağrışımları üzerinden yapılan dolaylı reklamlar da bu kapsama alınıyor. Ayrıca, bu konuda sahada karşılaşılan denetim süreçleriyle ilgili bir zafiyetin de önüne geçilmesiyle ilgili düzenlemeler getiriliyor.

Diğer taraftan, millî bir miras olan Atatürk Orman Çiftliği'ne ilişkin sahada karşılaşılan bazı problemler var. Malum, Atatürk Orman Çiftliği özel bir yasadır ve bugün itibarıyla da varlığının korunması ve gelecek nesillere aktarılması bakımından önem taşıyor. Burada ortaya çıkan, Çiftliğin Merkez Müdürlüğü ve ayrıncı parseller arasındaki vergi mevzuatından, veraset, intikal gibi benzeri durumlarda ortaya çıkabilen sahadaki sıkıntıları gidermek için Atatürk Orman Çiftliği'nin bir bütün olarak değerlendirilmesi noktasında...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Kiracıları kapsıyor mu?

ADEM KORKMAZ (Burdur) - Atatürk Orman Çiftliği mülkiyetinde olan, mülkiyetle ilgili ve daha çok satışlardaki emlak vergilerinde ortaya çıkan sorunları düzenliyor.

Yine, Devlet Su İşleri tarafından yürütülen projelerde karşılaşılan sorunlara da çözümler getiriliyor. Su yapılarında can ve mal güvenliğini artırıyor, farklı kurumlar arasındaki sorumluluklar netleşiyor. Ayrıca, kamulaştırma ve tespit süreçlerinde vatandaşın karşılaştığı mali yükleri kamu olarak üstlenerek hem mülkiyet sorunları çözülüyor hem de yatırımların gecikmesi önlenmiş oluyor.

Yine, hukuk devleti ilkesinin gereği olarak veteriner hekimliği alanındaki disiplin hükümleri Anayasa Mahkemesi kararları doğrultusunda yeniden düzenleniyor, benzer sivil toplum kuruluşlarındaki bir perspektifle burada belirsizlikler ortadan kaldırılıyor ve daha öngörülebilir, adil bir sistemin kurulması söz konusu.

Çok kıymetli milletvekilleri, yine, iklim değişikliğiyle mücadele artık dünyamızda, günümüz dünyasında, tarımda ve çevresel hayatta bir gerçeklik olarak önümüzde duruyor. Bu kapsamda karbon yutak ormanları düzenlemesiyle ülkemizin sera gazı tutum kapasitesini artıracak yeni bir model gündeme geliyor; bu, sahasında ilk olması hasebiyle de önem arz ediyor. Sınırdaki karbon düzenlemeleri nedeniyle oluşacak Türk üreticilerinin, sanayicilerinin, ihracatçılarının önü açılacak, en azından bu konuda bir

1. (2/3588) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

başlangıç yapılıyor, sanayimizin ihtiyaç duyduğu karbon kredilerini kendi kaynaklarımızdan karşılayacak bir altyapının inşası gerekiyor. Aksi takdirde bunun bedelini sanayicilerimiz üretecek ve rekabet güçleri azalmış olacak.

Yine önemli bir konu, 80 bin taşınmazın, yaklaşık 1 milyondan fazla kişinin etkilendiği, sahada uzun yıllar hepimizin, siyaset olarak, toplumun önemli bir meselesi; Orman kadastro ile Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü arasındaki tapular arasında çekişmeler, nizalar, yargısal süreçler, çok ciddi davalar ve devletimizin, kamunun ödemek durumunda kaldığı çok ciddi mali yükler konularında da önemli bir çözüm getirilerek vatandaşlarımızın bu konudaki mağduriyetleri ve hakları kendilerine teslim ediliyor. Bilimsel olarak orman niteliği taşımayan alanlarda mülkiyet hakkının korunması, gerçekten korunması gereken alanlarda ise kamu yararı gözetiliyor. Böylece hem vatandaşımızın mağduriyeti gideriliyor hem de Hazine üzerindeki ağır tazminat yükü ortadan kaldırılıyor.

Yine, sahada sıkça karşılaştığımız, daha önceki 2/B uygulaması sırasında orman sınırları dışına çıkarılması gerekirken çıkarılmadığı tespit edilen yerlerin tekrar değerlendirilerek buralardaki problemlerin çözülmesi planlanıyor. Planlı tarım modelinin yıllardır uygulanan önemli bir uygulaması olan Türkiye'de şeker üretimiyle ilgili meselelerimizde, özellikle şeker pancarında sözleşmesiz üretimin önüne geçiliyor ve üretimin kayıt altına alınması ve bu anlamda piyasa dengesinin de oluşturulması amaçlanıyor. Yerli tütün kullanım zorunluluğuna uymayan firmalara bu konuda, bu yerli tütün üreticilerimizi korumak için yaptırımlar güçlendiriliyor.

Aynı şekilde, ülkemizde sıkça konuştuğumuz hobi bahçeleri meselesinde oluşan bazı boşluklar var. Burada temel derdimiz tarımsal üretim alanlarının korunması çünkü tarımsal üretim alanları, bugünün değil gelecek nesillerin ve ülkelerin stratejik ve millî meselesi. Sanayi üretimi ve benzer üretimlerde her zaman bir alternatifiniz olabilir ama tarımda toprağınızı korumak zorundasınız. Bu anlamda, topraklarımızın spekülasyon konusu hâline gelmesine izin vermiyor, hem üretimi koruyor hem de iyi niyetli vatandaşlarımızın mağduriyetini önüyoruz.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Belediyeler de dâhil mi Başkanım?

ADEM KORKMAZ (Burdur) - Kooperatifler aracılığıyla buraların parsellenip daha sonra amacının dışına taşırılmasını engelleyen, tarımsal üretim kooperatifleri dışında kooperatiflerin tarımsal alan edinmelerinin önüne açıkça geçiliyor.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Belediyeler de dâhil mi buna?

ADEM KORKMAZ (Burdur) - Tartışırız bunları Mahmut Bey; şimdi, isterseniz geneli tamamlayayım.

Hayvan sağlığı ve hareketleri konusunda ise daha rasyonel ve ekonomik yarar gözetilen bir yaklaşım sergiliyoruz. Belgesiz hayvan hareketlerinde doğrudan imha yöntemi uygulanıyor idi. Burada hayvan varlığının gereksiz bir şekilde imhası söz konusu yani gıda açısından önemli bir konu. Burada da imha yerine karantina... Yani bizim buradaki zaten belgesiz hayvan hareketindeki amacımız neydi? Hastalıkların taşınmasıydı birincil amaç, bunun yerine bir karantina düzenlemesi ama uygulamaya uymayan kişilerle ilgili de para cezası düzenlemesi getirilerek bu konuda hem ekonomik kayıpların önlenmesi hem de hastalıklarla mücadelelerin önüne geçilmesi yaklaşımı sergileniyor.

Yine, son yıllarda çözülemeyen bazı yerleşim ve mülkiyet sorunları da bu teklifte çözüme kavuşuyor. Bu anlamda, vatandaşlarımızın fiilî durumlarını hukukun genel ilkeleri kapsamında güvence altına alan bir yaklaşım sergileniyor teklifin bütününde. Bu teklif, bir bütün olarak toprağın korunmasını, üretimin desteklenmesini, vatandaşların temel mülkiyet hakkının korunmasını ve kangren hâline gelmiş problemleri görmezden gelmek yerine, bunu açık yüreklilikle, hem Komisyon olarak, bütün milletvekilleri olarak hem de Meclisimizin huzuruna geldiğinde de bunları vatandaşımızın lehine, hukukun temel ilkeleri çerçevesinde, koruma güdüsünü de ortaya koyarak bu düzenlemeyi hayata geçirmek planlanıyor.

Bu vesileyle, Komisyonumuzdan ve yüce Meclisimizden bu teklifin destek göreceğine inanıyoruz. Elbette, Komisyon sürecinde her konu detaylı olarak tartışılacaktır. Yine, ilerleyen dönemlerde bu konuya ilişkin detaylı tartışma süreçleri olduğunda da tekrar bilgilendirme yapacağız.

Sayın Başkanım, arz ederim.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Korkmaz, çok teşekkür ediyorum.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Başkanım, etki analizi varsa bize bir dağıtımlar da görelim.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - İlettiniz, arkadaşlar.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Etki analizi yapıldı mı bu konularla ilgili? Parasal değerlerinin karşılığıyla ilgili bir rapor varsa...

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Değerli arkadaşlar...

ADEM KORKMAZ (Burdur) - Var, onlar gerekçemizde de var, onları da...

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Değerli arkadaşlar, şimdi, yürütme adına katılımcıları tanıtmak için sözü Bakan Yardımcısı Sayın Ebubekir Gizligider'e veriyorum.

Sayın Gizligider, buyurun.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER - Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Ebubekir Gizligider, Tarım ve Orman Bakanlığı Bakan Yardımcısı.

Uygun görürseniz, arkadaşlarımız da kendilerini tanıtımlar efendim.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Lütfen.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Genel Müdürlerin hepsinin bugün toplantısı mı var yoksa Komisyonu hesaba almayıp yardımcılarını mı gönderiyorlar Başkanım? Bir Genel Müdür yok, hepsi yardımcı.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Bir taraftan işler yürüyor Bakanlıkta.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Burası da önemli değil mi?

MEHMET BAYKAN (Konya) - Tabii, Genel Müdür Yardımcıları temsil ediyor, bir farkı yok.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Milletvekillerinin de işi var; biz geliyoruz, onlar niye gelmiyor?

MEHMET BAYKAN (Konya) - Biraz sonra mutlaka Genel Kurula gideceksiniz.

BAŞKAN VAHİT KIRIŞCI - Değerli arkadaşlar, şimdi Komisyon üyelerine istem sırasına göre söz vereceğim.
İlk söz Sayın Barut'un.

Buyurun.

AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri, kıymetli katılımcılar; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Yine, maalesef, aynı bildik tablo, aynı manzara; Tarım Komisyonuna yangından mal kaçırır gibi torba yasayı getirip buraya dayatmak. Yine "ben yaptım oldu" "ben bilirim" edasıyla, hiçbir demokratik kitle örgütüne, meslek odalarına, sivil toplum kuruluşlarına sorulmadan bir kanun teklifi geldi ve biz şimdi bu kanun teklifinin üzerine konuşuyoruz.

Şu anda ülke tarımı ve çiftçisi kan ağlıyor, halkımız ise uyguna tüketemediği için feryat figan ediyor; aslında burada bunları konuşmamız gerekiyordu. Ne acıdır ki tarım ve çiftçilerin sorunları çözülmediği gibi her geçen gün daha da büyüyor bu sorunlar. Dolayısıyla, halkımızın da çilesi artarak devam ediyor.

Bugün, burada hem bitkisel üretimde hem de hayvansal üretimde derinleşen sorunların konuşulması lazım ancak tabii ki iktidar yine -biraz önce de söylediğim gibi- bildiği gibi kulağının üstüne yatıyor, gözünü kapatıyor ve sesini duyurmaya çalışan halkımızın hâlini anlayan bir tavır içerisinde maalesef bulunmuyor.

Daha yeni ramazan ayından çıktık. Bu arada, geçmiş Ramazan Bayramı'nız mübarek olsun. Seçim bölgelerimizde yüzlerce insanla temas hâlindeydik, hepsini gezdik hem bayramlaşma hem de sorunlarını dinleme bağlamında. Sorunlarını da dinledik, gördük ki çiftçisinden esnafına, emeklisinden işçisine hiç kimse hâlimden memnun değil. Daha vahimi de herkes artık bu iktidarın çözüm üretemeyeceğine inanmış durumda çünkü halkımız özellikle son yıllarda artan sorunlarla boğuşur durumda ve maalesef sorunlarının da çözülmediğini görüyorlar.

Buradan iktidarı uyarıyoruz: Bir an önce halkımızın, esnafımızın, çiftçimizin bugün yaşadıkları sorunlarının çözümü noktasında önemli kararlar alıp önemli adımlar atmaları gerekmektedir.

Tarımda yangın artarak devam ediyor, bugünlerde İran'a yönelik Amerika'nın ve İsrail'in emperyalist ve siyonist saldırıları bu krizi daha da büyüttü. Bunlara çare bulması gereken iktidar maalesef ülkemizdeki ekonomik yangını daha çok büyütüyor.

Bugün ülkemizde iklim krizi, kuraklık krizi, zirai don krizi, su taşkınları, sıcaklık gibi birçok sorun zaten çiftçiye vurmuş durumda. Hürmüz Boğazı'ndan da kaynaklı olarak ülkemizin, ülkemiz tarımının temel girdileri olan mazot ve gübre gibi girdiler maalesef sıkıntılı bir dönem geçiyor. Şu anda çiftçimizin kullanmış olduğu en temel girdilerin başında olan mazot maalesef 80 liraya dayandı, gübrenin ise tonu 35 bin liraya dayandı.

Değerli arkadaşlar, bundan, çok değil, daha beş yıl önce mazotun litresi 6 liraydı, bugün 80 lira oldu; gübrenin tonu 3 bin liraydı, 35 bin lira oldu. Şimdi, bu fiyatlarla ve aynı zamanda mal arzı da olmayan, sıkıntı çeken çiftçi nasıl tarım yapacak, nasıl ekim yapacak? Ve üstelik de şu anda ekim döneminin geldiği, çiftçiliğin başladığı bir dönemde, bu fiyatlarla, bırakın çiftçinin tarım yapmasını, traktörünü çalıştırmaya dahi gücü yetmez değerli arkadaşlar. İşte, burada, iktidarın, borca batmış çiftçimizin yanında durup bu mazottaki ÖTV ve KDV'yi tamamen kaldırılması gerekmektedir değerli arkadaşlar ama maalesef, şu anda 80 liradan üretici mazot almak durumunda kalıyor. Bu, kabul edilebilir bir durum değil. Tarım serbest piyasanın acımasız rekabetine terk edilemez. Tarım mutlak suretle çok önemli ve stratejik bir sektördür, kollanmaya ve korunmaya, desteklenmeye muhtaç bir sektördür. Tarım tüm sektörlerin anası konumundadır, eğer siz tarım sektörünü krizden çıkarmazsanız diğer sektörlerin de krizden çıkma şansı maalesef yoktur. Göreceli olarak krizden çıkan sektörler, tarım sektörünün devamı hâlinde, o sektörler de tekrar aynı krizi yaşayacaktır değerli arkadaşlar. Bunu mutlak surette değerlendirmemiz gerekiyor.

Değerli arkadaşlar, kanun teklifinde 29 madde var, bunların biraz, kısmen özetini çıkardık, birazdan arkadaşlarımız da kanun teklifi üzerine... Önergelerimizi verdik. Dolayısıyla, kısaca onları da değerlendirmek istiyorum.

Şimdi, burada Atatürk Orman Çiftliği'nin çiftlik sınırlarıyla sınırlı olan bina ve arazi vergisi muafiyeti bütün gayrimenkuller için genişletiliyor. Yani buranın içerisinde, Atatürk Orman Çiftliği'nin içerisinde 3 tane de özel -restorandı değil mi arkadaşlar- restoranın olduğunu biliyoruz, bu muafiyet bunları kapsıyor mu değerli arkadaşlar? Yine, bir maddede Devlet Su İşlerine can ve mal güvenliğine yönelik tehditlere karşı önlem alınması ve yetkilerin de yerel yönetimlere devredilmesi konusunda geçmiş dönemlerde olduğu gibi... Yine, iktidarın 31 Mart seçimlerinde Cumhuriyet Halk Partili belediyelerin çoğunlukta olmasından kaynaklı birtakım sıkıntılı konuların yerel belediyelere devredilip maalesef halk ile belediyelerimizin karşı karşıya getirilmesi çalışmalarının olduğunu da burada görüyoruz.

Veteriner hekimlerle ilgili cezai ve idari düzenlemeler yapılırken ne Veteriner Hekimler Odasına sorulmuş ne de Veteriner Hekimler Derneğine bu konunun sorulmaması, meslek ve akademik kurullarına da danışılmamasına itiraz ediyoruz değerli arkadaşlar. Veteriner hekimler için uygulanacak disiplin cezaları düzenleniyor. Burada meslekten geçici veya sürekli men edilen veteriner hekimlerin mesleklerini icra etmeleri hâlinde uygulanan para cezalarına kadar, artırılan cezalara kadar maddeler var. Bunların yeniden gözden geçirilmesini istiyoruz.

Yine, 2/B'yle, bu biliyorsunuz, orman vasfını yitirmiş arazilerin... Tamam, doğrudur, orman vasfını yitirmiş arazilerin vatandaşlara kazandırılmasının dışında orman vasfını yitirmeyen arazilerin de talanının önünü açmamak gerekiyor. Dolayısıyla, bunun da tekrar incelenmesi ve yeniden -tekliflerimizde de var- gözden geçirilmesi gerekiyor.

Kuraklık, iklim krizi, susuzluk, yetersiz yağışlar eşliğinde suya dair krizler büyürken, Devlet Su İşlerinin -biraz önce de söylediğim gibi- sorunlara karşı ciddi bir şekilde altyapı yatırımlarına ağırlık vermesi gerekirken maalesef burada kısıtlı bir destek olduğunu görüyoruz. Devlet Su İşleri oldukça önemli bir kurumdur, Devlet Su İşlerinin altyapısını güçlendirmek çiftçiye, bugün içerisinde bulunduğu bir gram suya hasret olduğumuz günlerin kuraklık dönemlerinde... İşte, burada Devlet Su İşlerinin altyapısını güçlendirip göreve yani desteğe tabi olması lazım. Dolayısıyla değerli arkadaşlar, bugün, burada, bu kanun teklifiyle ilgili görüşeceğimiz konularda diğer arkadaşlarımızla birlikte bütün maddelerde önergelerimiz var, onları da önergelerde tek tek konuşacağız.

Şunu söylemek istiyorum: Biz, AKP'nin dayatma kanununa ve toplum yararına, çiftçi, esnaf yararına olmayan bu kanun teklifine karşıyız. Dolayısıyla bugün, buradaki, konuşmamız gereken gerçek sorunların dışında bu tür, buradaki sorunlar, bu

düzenlemeyi getirip... Dolayısıyla bu düzenlemenin yetersiz olduğunu ve bu kanun teklifinin çekilmesini, bugün, burada, çiftçinin, esnafın sorunlarının, özellikle tarımın içerisinde bulunan, yaşadığı şu sorunlarla ilgili yeni bir düzenleme, yeni bir kanun teklifinin getirilmesini talep ediyorum.

Şimdilik söyleyeceklerim bunlar.

Teşekkür ediyorum.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Bu kanunla ilgili olan dernek, oda, sendika başkanı kimse var mı salonda veya davet edildi mi?

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Biraz önce Sayın Barut "Veteriner hekimlerin bu konuda görüşü alındı mı?" dedi, Veteriner Hekimler Birlik Başkanı burada.

AYHAN BARUT (Adana) - Şöyle söyleyelim Başkanım...

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Arkadaşlar, Türkiye'de veteriner hekimleriyle ilgili en üst organizasyon Veteriner Hekimler Birliğidir, takdir edersiniz. Dolayısıyla kendileriyle görüştük.

AYHAN BARUT (Adana) - Şöyle: Bu kanun teklifi günlerdir konuşuluyor, günlerdir hem bize gelen haberlerde... Ama veteriner hekimler daha dün değil evvelsi gün arkadaşlarımızla beraber bizim yanımıza geldiler.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Ormancılarla ilgili dernek başkanı falan var mı?

AYHAN BARUT (Adana) - Yani günlerdir, son bir gündür, iki gündür "Gelecek." diye konuşulan kanun teklifi ama odalarda, derneklerde yeterince tartışılmadan, kamuoyunda yeterince tartışılmadan getirildi, önümüze dayatıldı.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Ormancılar da var mı?

AYHAN BARUT (Adana) - Arkadaşlar, daha dün değil evvelsi gün veteriner hekimleri... Ormancılar da bugün geldi.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Arkadaşlar...

AYHAN BARUT (Adana) - Ormancılar Derneği Başkanını da biraz önce içeri almıyorlardı arkadaşlar, onun içeri alınmasını talep ettik, sağladık.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Değerli arkadaşlar, elbette sivil toplum örgütlerimiz ama bizim burada üzerinde durduğumuz, kamu yararı gözetilen ve kamu yararı adına kamunun da kabul ettiği, örneğin, veteriner hekimlerle ilgili Birlik Başkanı burada...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Başka var mı?

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Hayır, şunun için söylüyorum: Arkadaşlar, bizden...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - "Kamu yararı" deyince neyi sorguluyorsunuz Sayın Başkan? "Kamu yararı" deyince "Diğer dernekler, STK'ler kamu yararına çalışmıyorlar." anlamı mı çıkarıyorsunuz?

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Arkadaşlar, şöyle...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Orada cümle çok tehlikeli bir yere gitti.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Yok, tehlikeli bir yere gitmiyor.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Yani diğer o STK'leri orman...

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Şunun için söylüyorum...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Ama bakınız...

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Şimdi, arkadaşlar, bu konu...

AYHAN BARUT (Adana) - Ziraat mühendisi olarak söyleyeyim, Ziraat Mühendisleri Odası var mı?

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Arkadaşlar, bizden, kim görüşmek istediye, bu toplantıya katılmak istediğiye biz bunların bu...

AYHAN BARUT (Adana) - Başkanım, haberleri yok.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Arkadaşlar, şimdi, Meclisin kendi "web" sayfasında yayınlanan bir duyuruyu eğer bu odalar kendileri takip etmiyorlarsa, diğerleri nasıl takip edip "Biz burada olmak istiyoruz." diye bir talepte bulunuyorlarsa, burada da aynı...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Davet gelmiştir efendim.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Davet listesi var Sayın Başkan.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Arkadaşlar...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Siz de ilk defa burada oturmuyorsunuz, bakanlık da yaptınız ve çağrı mektubunda kimlerin buraya çağırıldığı sizin imzanızla orada, o zaman siz görmemişsiniz çünkü buraya davetsiz bir insan giremiyor kapıdan Sayın Başkan. Burada konuşurken lütfen cümleleri doğru seçelim, doğru söyleyelim ama buradaki söylemiş olduğunuz, kendinizi burada eleştiriyorsunuz, çelişkiye düşüyorsunuz. Daveti yapan sizsiniz, buraya gelecek STK'leri çağırın sizsiniz ve diyorsunuz ki...

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Daveti yapan ben değilim. Bizden...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Bize göndermiş olduğumuz şeyin altında buraya gelecek olanları çağırılmışsınız zaten, yapmayın Başkanım, yapmayın.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Hayır, şunu söylüyorum: Bize buraya katılmak istediklerini talep ettiklerinde bu talebi dikkate alıyorum.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Başkanım, ya, bu konu tehlikeli bir konu, konuştukça batarsınız.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ediyorum.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Devlet Su İşlerinden veya diğerlerinden birileri var mı? Belediyeler Birliğinin bu konuda bir görüşü, değerlendirmesi var mı?

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Aygun, söz sizde.

Buyurun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Evet, Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri, Sayın Bakan Yardımcım, değerli bürokratlar, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli basın, değerli burada olmayan STK Başkanlarım ve burada olan STK Başkanlarım; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Tabii, gündem aslında daha sıkıntılı, daha problemlidir. Burada konuşulması gereken konu Bakanlığın da elzem olarak ele alınması gereken konu, ülkemizin gıda güvenliğinin sağlanması aslında. Gıda güvenliğini sağlamamız gerekiyor. Demek ki biz hiçbir ders almamışız geçmişten.

Covid-19 geçirdik değerli arkadaşlar, hatırlar mısınız. Covid-19'dan hiç mi ders almadınız? Hiçbir şey mi öğrenmedik? Hiçbir şey mi görmedik? Malum, en büyük ihracatçı olan Rusya, hatırlarsınız, o dönemde dedi ki: "Ben kapıları kapatıyorum. Buğday ve ayçiçeği satışını, ham yağ satışını engelliyorum, yasaklıyorum." O dönemde o marketlere akın eden insanları hiç hatırlamıyor musunuz, unuttunuz mu? Evet, kendi çiftçinizi desteklemezseniz eğer geleceğimiz tablo bu.

Şimdi geldiğimiz asıl tablo yine aynı. Ya, İspanya, Romanya bizden daha mı akıllı, bizden daha mı iyi düşünüyorlar? Alakası yok. Bizim de değerli insanlarımız var ama burada tercihi ortaya koymak gerekiyor. İspanya ve Romanya Hükûmeti diyor ki: "Benim gıda güvenliğini sağlayan çiftçiler, onlara benim acil destek sağlamam gerekiyor." Ne desteği? Şu anda sonbaharda ekilmiş olan ürünler var; buğdaydır, arpadır ve diğerleri... Şimdi de ekim yapılacak dönem. Bahar döneminde yazlık ekimler yapılacak; ayçiçeği, mısır, aklınıza ne geliyorsa, sebzeler. Bunların ekimi ve devamı için, o ülkenin gıda güvenliğini sağlayan, alın teriyle toprakla buluşturan çiftçilere destek sağlamayı yaparlarken biz neleri konuşuyoruz? Ağızımızda tüy bitti. İlk günden beri Genel Kurulda birçok arkadaşımız ve ben de dâhil olmak üzere diyoruz ki: Arkadaşlar, acil olarak çiftçilere destek olmamız lazım. Hürmüz Boğazı kapandı. Geçmişte de ifade ettik, gübre fabrikalarını yok pahasına özelleştirdiniz. Birileri gitti, İran'da "Razi" diye bir gübre fabrikası kurdu, amaç neydi? Türkiye'ye ihracat yapacaktı. Ya, bir kuruşluk ihracat yapamadılar, İran'dan Türkiye'ye getiremediler, fabrika gitti, çiftçilerin yatırımı olan o güzel kurum mahvoldu gitti. Şimdi geldiğimiz yerde çiftçimiz bas bas bağıyor "Ben gübre bulamıyorum, üre bulamıyorum, nitrat bulamıyorum, bilseniz da fahiş fiyatlarla buluyorum."

Yine, petrol... Ya, merak ediyorum, hasat döneminde ve ekim dönemlerinde mazota müthiş bir zam oluyor. Dönün geriye bakın, eğer yanıyorsam da sizden özür dileyeceğim, hasat döneminde ve ekim dönemlerinde mazotta müthiş bir fahiş artış var. Ha, şimdi diyeceksiniz ki... Her zaman olduğu gibi, zirai donda da... Geçen yılki işte enflasyonu, gıdadaki yükselmeyi zirai dona yıktınız. Şimdi diyeceksiniz "Savaş var."

Arkadaşlar, tedbiri neden almadık? Neden tedbir almadık? Bakınız, ürenin ham maddesi doğal gaz. Hatta bir toplantıda, Plan ve Bütçede Ankara Vekilimiz Orhan arkadaşım ürenin ham maddesinin doğal gaz olduğunu bilmiyordu, orada öğrendi sayemde. Doğal gazla ilgili sıkıntı var diyoruz, petrolle ilgili sıkıntı var ve çiftçinin, gıda güvenliğini sağlayan üreticinin şu anda girdi maliyetleri almış başını gitmiş, hatta ve hatta 2025'te üretim yapmış, hâlâ daha desteğini alamamış, desteğini. Diyoruz ki acil olarak bu desteği verelim. Yetmez, bugün -eğer şeyse- hep beraber kanun ihdas edelim. Gelin arkadaşlar, çiftçiye hem mazot hem gübre desteği verelim. Yetmez, yine Tarım Krediden ve Ziraat Bankasından borçlarıyla ilgili bir ileri öteleme yapalım. Niçin? Şu anda bak, hepinizin önüne geliyor, simitler geldi. Tarladaki insanlara, o simidin üretilmesini sağlayan, ham maddesini sağlayan üreticilere destek olalım.

Biz ne yapıyoruz? Bir çorba kanun getirmişiz gene, torba kanunun içinde ne varsa var içinde. Ha, anlıyorum, mayınlı bir arazi dizmişsin Sayın Adem Korkmaz, akşam da Genel Kurulda ifade ettim. O kadar mayın dizmişsin ki kanun çok masum görünüyor bakarsanız ama altını -çapanoğlu gibi- karıştırdığınız zaman altından neler çıktığını hep beraber daha sonra gördük.

Yani kısacası, gelinen noktada, maalesef yine kaynak yaratıyorsunuz. Kime? Evet, hazine tamtakır, tamtakır. Şimdi Hazine ve Maliye Bakanı diyor ki: "Biz çağ atladık." Hatırlıyorsunuz, gayrisafi millî hasılda çağ atlamaşız, Süper Lig'e çıkmışız ama Abdullah Güler de AK PARTİ'nin Grup Başkanı da çıkıyor diyor ki: "Paramız yok, bütçe tamtakır." Kime inanacağız, merak ediyorum ben. Birisi "Aya gittik." diyor, birisi diyor ki "Ayağımızda ayakkabı yok." Biri diyor "Karnımız tok." biri diyor ki "Karnımız aç, yemeğe ekme bulamıyoruz."

Ve geldiğimiz noktada, teklifin gerekçelerine baktım arkadaşlar. Bir atasözü var, hatırlarsınız: Deveye sormuşlar "Boynun neden eğri?" "Ya, nerem doğru ki?" Aynı öyle bir teklif yapmışsınız sayın imzacılar. İklim değişikliği ve yaşanan teknolojik gelişmeler sebebiyle ormanların korunması için yeni yöntemlere ihtiyaç olduğunu söylüyorsunuz teklifte. Oysa içerik, tam aksine, ormanların talanına cevaz veriyor.

İşte geçenlerde Genel Kurulda millî parkları da artık açtık; Tarım Bakanlığının uhdesinden de aldık, Millî Parklar Genel Müdürlüğü diye yeni bir genel müdürlük kurduk, oraya verdik; diğer bakanlıkların kontrollerinden çıkardık, bütün her şeyi artık Genel Müdürlük yapacak. Yani imzaları kaçıyorsunuz ama insanlar da bunları görüyorlar, not ediyorlar. Sandık geldiğinde de bunların hesabını size soracaklar.

Yine, bakınız, ormanların içindeki kaçak yapıları 2/B kapsamına alıp legal hâle getiriyorsunuz. Ormanı korumak bir yana, orman vasfını kaybetmiş alanları da genişletiyorsunuz ve en büyük kaygı da burada şu: Bu 2/B'yle beraber acaba yeni orman alanları talana açılacak mı, edilecek mi? Kuşku bu çünkü geçmişteki karneniz zayıf arkadaşlar, karneniz. Bir iş yapmaya kalkıyorsunuz ama arka tarafta neyin ne olacağı belli değil. Apar topar acaba yine ormanlar talan edilir mi bilmiyoruz. Gelinen noktada 2/B arazilerini genişletip yeni bir rantı... Yine buradan kendinize kaynak sağlıyorsunuz.

"Alkol yasağı" adı altında bireysel tercihleri sınırlandırmaya gidiyorsunuz. Âdeta her şeye yasak getirip idari yaptırımları artırarak bu konuda vali ve kaymakamların inisiyatifine bırakıyorsunuz işi. Yani onların zaten yetkileri azdı; bütün işi alıp vali, kaymakamlara orada bırakıyorsunuz.

Bu maddenin geniş yazılması, bir yaşam tarzını dayatması olduğu kadar, en önemlisi de sporun ve yerel yönetimlerin, konser organizasyonlarının, eğlence kültürünün maddi kaynaklarını tamamen kurutmak içindir. Maddede muğlaklık vardır arkadaşlar, bu maddeyi doğru yazmamız lazım eğer iş yapmak istiyorsanız, doğru iş yapmak istiyorsanız. Ama biliyorsunuz, Efes Pilsen gibi şirketlerin spor kulüpleri var. Ben merak ediyorum, Hidayet Türkoğlu hangi kulüpte basket oynadı? Şu anda Basketbol Federasyonu Başkanı.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) - Efeste.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Hah, Efes, Anadolu Efes Spor Kulübünde bir zamanlar basketçiydi. Şimdi, ben buradan soruyorum kendisine: Bu teklif yasalarsa Anadolu Efes Basketbol Takımı'nın gelirlerinin kaybolacağından haberi var mı, bilgisi var mı acaba, merak ediyorum. Anadolu Efese bakıyoruz, 28 tane fabrikası, 70 ülkeye ihracat yapan büyük bir fabrikası var. Bu

değerleri şeytanlaştırmaya çalışmak niye diye merak ediyorum. Bunun sponsorluk ve tanıtım faaliyetlerini niye kısıtlıyorsunuz? Bu şirketler, biliyorsunuz, borsada ve bağımsız denetime tabiler; yaptıkları her kuruluş sponsor desteğini SPK'ye bildirmek zorundalar. O zaman nasıl yürüyecekler, merak ediyorum.

Ayrıca, maddede öyle muğlak bir ibare var ki... Her türlü alamet ve çağrışım nedir ki ya, merak ediyorum. Akşam da sordum 1'inci imzacı arkadaşımıza, sayın vekilimize. Diyorum ki alamet ve çağrışım nedir, kime göre, neye göre? Ben anlamadım. Buradan yetkiyi bir kişiye vereceksiniz. Ben buradan diyorum ki İlhami Özcan Aygun'a gıcığım; buradan istediğim gibi yola çıkabilirim, orayı kapatırım da cezayı da kesebilirim. Böyle bir sistem olmaz. İşletmeye, reklam yasağını delme cezası yine maalesef var yani böyle tabela veya reklamlardan dolayı ceza yazacaksınız. Muğlak olmaz, kanun nettir. Ne diyor? "Alamet ve çağrışımına göre..." Neye göre alamet ve çağrışım? Böyle bir kanun maddesi yazılır mı? Ben merak ediyorum, akşam kendisine sordum Genel Kurulda. Alamet ve çağrışım neye göre arkadaşlar, bana açıklasın birisi. Alamet ne, çağrışım ne?

AYHAN BARUT (Adana) - Her şey girer içine demek.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Şimdi, baktığınız zaman, alkollü içki üretenlerin, ticaret ünvanı ile logo ve işaretlerini kullanılması, resim ve harf kullanması, içkili yerlerde dahi amblemini kullanması yasaklanıyor. Bu teklifle... Yüz binlerce tabela var şu anda. Ya, arkadaşlar, birçok tasarım yapılmış. Hatırlarsınız, Tarım Kredi Kooperatifleri bir amblem değiştirdi; kuruma oldukça yüklü bir masraf, maliyet çıktı. Yani durup dururken bu kadar maliyete ne gerek var? Şimdi, logoyu değiştireceğiz, reklamı değiştireceğiz; birilerine buradan pay mı çıkaracağız arkadaşlar, merak ediyorum.

Yine, bakınız, en önemli şey, Atatürk Orman Çiftliği; Ayhan Bey de bahsetti. Atatürk Orman Çiftliği içerisinde birçok tesis var. Hatırlarsınız, önceki Sağlık Bakanı da şu anda hastane yapıyor oraya, artı restoranlar var. Bir de başka bir şey daha var -yine ben burada şeytanın avukatlığını yapayım- sonbaharda burada NATO toplantısı yapılacak, orada bir sürü işletme ve tesis yapılacak. Bunlar da acaba bunun içerisinde mi? Yani Atatürk Orman Çiftliği'ni talan etmekten bıkmadınız, hâlâ daha değişik yollarla talan yöntemini mi arıyoruz? Kime rant sağlayacağız burada, kime burada kolaylık sağlayacağız, merak ediyorum.

Yine, bakınız, DSİ'den yetkililer burada, teşekkür ediyorum ama Trakyalı, Tekirdağlı olarak teşekkür edemiyorum. Neden mi? Plan ve Bütçe Komisyonunda geldi Sayın Bakan, sunum yaptı, dedi ki: "Eski Türkiye 2002 öncesi, bir de 2002 sonrası yeni Türkiye var." Böyle söylediniz, milat olarak koydunuz. "Biz gelmeden önce eski Türkiye'de yüzde 6,5'ta olan baraj ve sulama sistemleri şimdi 38'lere geldi." dedi. Ya, DSİ yetkililerine buradan bir daha söylüyorum: Arkadaşlar, Tekirdağ'da yüzde kaç biliyor musunuz? 6,3'lerdeyiz daha; baraj yok baraj, insanlar susuz ve çiftçimiz orada sulama suyu bulamıyor tarımsal alanlarda. Ağzımızı açtığımız zaman da bize diyor ki "Eleştirmeyin." Ya, neyi eleştirmeyeceğim? Vergiyi alacaksınız ama yatırıma geldiği zaman yoksun.

Şimdi, geliyorum, burada da yine tuzak var. Ne tuzağı var? Diyor ki DSİ: "Ben barajı, göleti yaptım; bundan sonra yolları molları, ne varsa hepsini kurumlar yapacak, belediyeler, il genel meclisleri yapacak ama mülkiyet benim. Ağa benim ama sen orada onun hamallığını yapacaksın. Yine, o kanalların tedbirini sen alacaksın ama mülkiyet bende. O kanallarda boğulan kim varsa artık sorumlusu ben değilim, ya yerel belediyeler olacak ya da il özel idaresi." Arkadaşlar, ne güzel iş ya bu; ne suya ne sabuna. Mal benim, benim malımın üzerinde size her şeyi yaptıracağım ama herhangi bir şey olursa sorumluluk bende değil. Ya, belediyelerde ne kaynak kaldı, ben merak ediyorum. İl özel idarelerinde ne kaynak kaldı, merak ediyorum. DSİ hem güvenliğinin hem altyapısının düzenlenmesini atıyor da mülkiyeti neden vermiyor o zaman? Mülkiyetini de verin, mülkiyetini de verin o zaman, onu neden vermiyorsunuz? Neden Tekirdağ'a baraj yapmıyorsunuz? Çok güzel soruyorum bak buradan, Tekirdağ Vekilimiz karşımda oturuyor, o da muzdarip benim gibi susuzluktan. Tarımsal sulamada su yok, göletler...

MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) - Açılışını beraber yapacağız.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - İnşallah yapacağız, inşallah. Ağzımda tüy bitti Sayın Vekilim, ben geçen dönem de buradaydım, planlama aşamasında planlanıyor, proje aşamasında, 2029 hiç merak etme... Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi katkı da sağladı biliyorsunuz, onu da söylemiş olayım, bakınız katkı da sağladı. Ha, burada polemik yapmak değil, burada doğruları söylemek gerekiyor. Doğrular neyse onu da burada haykırmamız gerekiyor.

Şimdi, geldiğimiz yer burası bizim. İşte, ben burada Tekirdağlı seçmenlerimin hakkının hesabını soracağım. Kimden? Yürütmeden soracağım. Yürütmenin de burada temsilcileri var. Neden yapmadınız diyorum, neden yapmadınız? Elinizi neden tuttunuz 2002'den bu tarafa? Bir yerde yapılmış, vergiyi benim insanım verecek, amenna ama kardeşim, biraz da bize de verin ya, bize de verin bir şeyler. O insanlar orada, tarımsal sulamada çiftçimiz her türlü sıkıntıyı yaşayıp çeltik üretecek, buğday üretecek, ayçiçeği üretecek, mısır üretecek, aklına ne gelirse üretecek, kanola üretecek vergisini verecek, ama ondan sonra da diyeceksin ki: "Ne hâlin varsa gör." Kusura kalmayın arkadaşlar, DSİ burada bana göre yanlış yapıyor. Yani o zaman mülkiyetini de verin o il özel idaresine ve belediyeye ya da bu maddeyi değiştirin.

Yine, bakınız, geldiğimiz noktada madde 13'e geliyoruz. Ormanlara idam fermanı anlamına gelen bir madde bu. Âdeta ormanları, çevreyi kirleten şirketlere para karşılığında peşeş çekiyorsunuz.

"İklim krizi kapıda." dedik, artık kapıyı da bıraktı, içimizde. Geçen yıl zirai don vardı, iklim krizi, kuraklık var; ya, hiç ders almamışız aslında. Orman Genel Müdürlüğü diyor ki: "Karbon yutak ormanları kurma, bedel karşılığı kurdurma ve tahsis etme yetkisi veriyoruz." Arkadaşlar, bir yerden yetki veriyorsunuz da bir yerden de talan ediyoruz, nasıl olacak bu iş? Yani Mekke'de dileniyorsunuz, Medine'de de ağalık yapıyorsunuz, aynı sistem bu. Orman Genel Müdürlüğü istediği şirketlere parayla orman arazisi tahsis edecek. Bu yolla Millî Parklardan... Sonra da mevcut ormanların ekosistemini koruma anlayışı devre dışı kalacak. Aksine bu maddeyle bu alanları, ormanları madencilik, enerji ve yapılaşma projeleriyle talan etme imkânı sağlıyoruz. Karbon yutak ormanı olarak tanımlanan alanlar, karbon sertifikası karşılığında ticarete konu edilecek alanları kasteden bu sınıflandırmadan ibaret olup bir etiketleme çalışmasıdır. Esas itibarıyla baktığımızda, Orman Genel Müdürlüğü piyasada sertifika dağıtıcısı hâline getiriliyor, ormanı fiyatlandırabilir, devredilebilir bir ticari metaya dönüştürüyorsunuz. Ya, ormanı artık her türlü şeye dönüştürmüşsünüz yani yeter ki para gelsin diyorsunuz. Karbon yutmayan bir orman yoktur, bu bir yeşil badana çalışmasıdır arkadaşlar.

Emisyon ticareti ve "offset" mekanizmaları, teoride karbon salımını dengeleme aracı olarak tasarlanmış olsa da uygulamada kirletenlere "Ben burayı tahrip ettim ama şuraya ağaç diktim, hesap kapandı." mantığıyla sorumluluktan sıyrılma payı

verilmez arkadaşlar. "Ben buraya ağaç diktim, benim sorumluluğum yok." Ben doğayı yok edeceğim, çevreyi kirleteceğim, madeni çıkaracağım, ondan sonra da buraya... Hatta kapatmıyorlar da yapmıyorlar da. Ha, şimdi sıkışanlar işte "Ben buraya ağaç diktim, ben burada cezadan kurtulayım." Öyle bir şey yok arkadaşlar.

Maden ruhsatları ve enerji üretim tesisine verilen üretim lisansları süreçlerinde yaşanan bu çantacılık benzeri spekülasyon devir işlemlerini ve kayıt dışılığı açarız arkadaşlar buradan. Bu sebepten, Anayasa'nın 169'uncu maddesinde yer alan devlet ormanlarının mülkiyet devri yasağı, karbon sertifikası mekanizmaları bahane edilerek fiilen etkisiz hâle getirilebilir. Bu usulle kurulacak ormanların korunmasına, amaç dışı kullanımının yasak olduğuna, devir yasağına dair sürecin düzenlenmesi yoktur burada; sınırlayıcı bir düzenleme yok. Burada düzenleme de yok, sınırlamıyorsunuz, önü açık, ucu açık yani kanun bu şekilde ucu açık yapılmaz arkadaşlar. Bürokrat arkadaşlarımızı tenzih ediyorum, onlara bu kadar açık bir şey bırakamayız; kanun nettir, onun sınırları bellidir, o sınırlar çerçevesinde çizersiniz ama bunu kalkıp böyle muğlak kelimelerle ortaya koyduğunuz zaman her türlü suistimale açıktır.

Yine, devletin hüküm ve tasarrufu altındaki kamu malı niteliğindeki mevcut ormanların karbon piyasası rayici üzerinden üçüncü kişilere tahsis ederek ticari bir işletme mantığına kurban edilmesi, Anayasa'mızın 169'uncu maddesine istinaden devletin ormanları koruma ödevinin açık bir ihlalidir sayın imzacı arkadaşlarım. Evet, Anayasa 169 diyor ki: Devletin ormanları koruma yetkisi vardır, böyle bir hükmü vardır. Buna da karşı yapılan bir madde bu.

Yine, madde 14'e bakıyoruz, yürürlük tarihi öncesinde kesinleşmiş kadastroda kısmen ya da tamamen orman sınırında kalmasına rağmen hazineye geçmemiş, hâlâ gerçek ya da tüzel kişiler adına tapulu olan yerlerin geri kazanımı için imkân sağlanıyor sözde. Eğer tapu sahibi Orman Genel Müdürlüğüne başvurup onay alırsa ya da Orman Genel Müdürlüğü resen inceleyip bu tapu kaydını doğru bulursa kişiden hiçbir bedel almadan bunu verecek. Tapu kütüğündeki "orman" şerhleri tamamen silinecek. Tapusu mahkemece iptal edildiği hâlde henüz hazineye devrilmemiş yerler, devletten hiç bedel alınmamış olması veya alınan bedelin güncel rayiç değerinden hazineye iade edilmesi şartıyla, bu haktan yararlanarak şahıslarda kalabilecek. Tapusu mahkeme kararıyla iptal edilip hazine adına tescil edilmiş olan taşınmazlar için eski maliklere geri alma hakkı getirilmektedir. Eski sahiplerinin veya mirasçılarının iki yıl içinde başvurması ve geçmişte devletten bedel aldıysa bunu güncel rayiç üzerinden de geri ödemeleri gerekiyor. Geri alma hakkı kapsamında idareye başvurulmayan veya mahkeme kararları gereği hazineye ödemesi yapılmayan 3 hektardan küçük taşınmazlara baktığımızda da araziler arasındaki yollar ve boşluklar Millî Emlak Genel Müdürlüğüne 6292 sayılı Kanun'un 2/B arazileriyle ilgili kapsamında değerlendirilebilecek ve orman kadastro bu göre güncellenecek deniyor. Bu maddeyle, şahıslara veya Millî Emlaka geçen orman alanlarının tafisi için, kaybedilen bu orman alanlarından az olmamak üzere, devletin hüküm ve tasarrufu altındaki hazineye ait taşınmazlar, yeni orman kurulmak üzere ve orman olarak kurulup Orman Genel Müdürlüğüne teslim edilecek deniyor. İlgili işlem sonuçlanana kadar Orman idaresi ve hazine tarafından yeni dava açılmayacak, davalar duracak deniyor. Baktığınız zaman çok masumane gözüküyor ama arkadaşlar, acaba bu arada ilave yapılanlar ne olacak? Tamam, daha önceden orman kadastroya geçmiş, şehir kadastroya geçmiş, bunlarda hemfikiriz ama orman kadastrodan sonra açılan, talan edilen yerler ne olacak? Onu nasıl çözeceğiz? Ben merak ediyorum. O zaman demek ki genel talana yol açılıyor.

Yine, istisnalara bakıyoruz. Üzerinde orman koruma, istihsal ve imarıyla ilgili tesis, bina bulunan yerler şahıslara geri verilmeyecek deniyor. Vallahi, ben bunu hiç düşünmüyorum. Neden düşünmüyorum? Bir önceki kanuna bakıyorum, çıkardığımız Millî Parklar Kanunu'na bakıyorum; millî parklardaki, alanlardaki şeyler için bundan sonraki süreçte kime yetkiyi verdik? Millî Parklar Genel Müdürlüğüne yetkiyi verdik. Artık mahkeme de kalmadı, hiçbir şey kalmadı, Millî Parklar Genel Müdürlüğü istediği gibi o binaları kullanabilecek; ister yıkacak isterse kullanacak isterse bırakacak. Yani bu da bana göre sıkıntılı, haberiniz olsun. Burada yanıltıcı vazgeçmemiz lazım. Burada da eğer bu kanun geçerse bir milat konulması lazım, o yargıda olanlar ve süreçleri sürenlerle ilgili çözüm bulunması gerekiyor. O süreçten sonra, orman kadastro geçtikten sonra tekrar açılan yerler varsa onlara burada cevaz verilmemesi gerekiyor. Ona çok dikkat etmemiz lazım.

Yine, bakınız, benim gördüğüm bu maddede en büyük şey uyanıklık. Sayın Korkmaz, bu çok güzel bir seçim yatırımı. Evet, güzel bir seçim yatırımı ve hazineye de iyi bir kaynak, iyi bir konu yakalamışsınız. Bu gelen süreç de sıkıntılı bir süreçti ama bunu sağlarken de seçim yatırımı sağlarken de kaynağını sağlarken de doğru işler yapalım. Burada o yeşil alanlarımızı, çocuklarımıza bırakacağımız doğal alanları, tarım orman alanlarını, tarım topraklarımızı talan ettirmeyelim ama maalesef, meralarımızın, ormanlarımızın talan edildiğini hep beraber görüyoruz, yaşıyoruz da. Sizlerin de elinizi vicdanınıza koyacağınızı düşünüyorum, bu konuda arkadaşlarımın da benim gibi düşündüğünü düşünüyorum, farz ediyorum. Buradaki madde, sıkıntılı bir madde. Burada bizim sınırı çizmemiz gerekiyor. Ha, bana kalırsa, komple geri alıp bu kanunu, şu anda o çiftçilere desteklerin sağlanmasıyla ilgili Komisyon olarak kanun çıkarmamız daha doğru olacak ama maalesef, gelinen noktada tablo farklı yere geldi.

Turizm bölgeleri ve Boğaziçi gibi hassas alanlar istisna tutulmuş. Neden istisna tuttunuz, merak ediyorum, anlamış da değilim. Burada da zafiyetler barındırıyor demek ki, Boğaz'da da bir sürü alanlar var. İşte, korktuğumuz konu bu. Bunlara da uydurmayalım bir kılıf sonunda. Gülüyoruz ama maalesef yaşayacağımız tablolardan bir tanesi bu. Yani kaçak yapılaşma ve talanın önüne nasıl geçeceğiz, merak ediyorum.

Yine, bakınız, geldiğimiz noktada veteriner hekimlerle ilgili, evet, Anayasa Mahkemesi iptal etti maddeyi, 41'inci maddeyi ve bu mağduriyet sağlıyor, bunun düzenlenmesi gerekiyor. Bununla ilgili, önceki dönem Türk Veteriner Hekimleri Birliği Başkan ve yönetimi çok mücadele koydu ortaya, hatta ve hatta benim de 2025'te bir konuşmam oldu Mecliste ve Genel Kurulda dile getirdim. Burada bir piliç firması tarafından veteriner hekimlerin bu haklarıyla ilgili Anayasa Mahkemesine taşınıp oradaki bu madde açığa düşürüldü ama ben, eğitim alan tüm veteriner hekimler benim baş tacım diyorum ve bütün ziraat mühendisleri, orman mühendisleri ve eğitim alan tüm arkadaşlarımızın haklarının kazanılması konusunda ve korunması konusunda, eğitime ve bilime verilen saygı doğrultusunda özlük haklarının sağlanması gerekiyor. Çok düşük maaşlarla onları ırgat gibi çalıştıranları ben buradan kınıyorum. Onların çünkü belli bir eğitime ihtiyacı var. Yine, Covid döneminde Almanya'da, hatırlarsınız, aşının başında veteriner hekim vardı. Aslında Covid'de aşığı bulan yine veteriner hekimlerdi. Veteriner hekimlerin haklarını bir an evvel vermemiz lazım. Onları hekim olarak sayıyoruz, vergileri de ona göre alıyoruz ama özlük haklarına geldiği zaman veteriner hekimlerin özlük haklarını maalesef

vermedik; onun bana göre sağlanması gerekiyor, veteriner hekimlerin sağlık sınıfında yer alması gerekiyor, BAĞ-KUR'dan emekli olanlara düzenleme yapılması gerekiyor. Onlardan her türlü vergiyi, harcı sağlık sınıfındakiler gibi alıyoruz ama sağlık sınıfında veteriner hekimleri saymıyoruz. Bana göre bu yanlışın da buraya eklenerek düzeltilmesi lazım.

Yine, her gün artan, mesleki dejenerasyona sebep olan, kalifiye hekim eğitemeyen veteriner fakültelerinin kapatılması, yeni açılacaklarla ilgili de kriterlerin getirilmesi gerekiyor. AK PARTİ "Şu kadar üniversite açtık." diyor ama işsiz ordu yarattıklarının da farkında değil ve nitelsiz üniversitelerde, profesör olmayan üniversitelerde çocuklarımız eğitim görüyor. Bir an evvel bunun da önüne geçilmesi lazım.

Yine, şap hastalığından, hatırlıyorsunuz, hepimiz mağduru ve bu konuda da maalesef, bana göre ders almadık gibi duruyor. Neden dersiniz, geçen dönem de ilacı ithal eden firmayı da biliyoruz, sizler de biliyorsunuz ve yine aynı firma herhâlde devam ediyor, bence yanlış yoldan gidiyorsunuz.

Kısacası, uzattım biliyorum ama daha konuşulacak çok şey var, her maddede de dile getireceğiz. Bu 30 madde, ben merak ediyorum... Arkadaşlar, Meclis yetkisini neden devrediyor, anlamış değilim. Soruyorum: Ya, en büyük yasama yapan yer biziz, değil mi? Ama yetkimizi bir kişiye, saraya teslim ediyoruz. Burada da yine kalkıyoruz, yetkilerimizi belli bir alanla ilgili -Samsun'la ilgili olması lazım yanlış hatırlamıyorsam- orada birkaç yerdeki arazilerle ilgili karar vermeyi Cumhurbaşkanına bırakıyoruz. Arkadaşlar, neden elinizdeki yetkiyi veriyorsunuz? Sayın imzacı arkadaşlar, merak ediyorum; neden, niçin, merak ediyorum dedim, soruyorum da. Kanun yapan biziz, bizim yaptığımız kanunlarla yürütme işlem yapacak. Diyoruz ki: "Biz beceriksiziz, biz bunu bilmiyoruz." Aynı tütünde de oldu, geçen dönem yine burada tartıştık, hatırlıyorsunuz, dedik ki: "Yanlış yapıyorsunuz, yerli tütünümüzü kullanmayacaklar." Burada üstüne bastık, bas bas bağırdık ama bizi dinlemediniz. Ne oldu şimdi? Bizim dediğimiz noktaya geldiniz; şimdi, tütünle ilgili tekrar düzenleme yapıyorsunuz arkadaşlar. Yani muhalefet dile getiriyor, kusura kalmayın, anlattık, o gün de eleştirdiniz bizi, üstümüze yürüyen arkadaşlar vardı, hiç onu unutmuyorum, anlattık, hepimiz anlattık ama demek ki muhalefet söylüyorsa arkadaşlar, bir düşünün, ya bir düşünün, sizi yönlendiriyoruz aslında, doğru yapmak için müdahale ediyoruz. Şimdi geldiniz, yerli tütünü korumayla ilgili maddede düzenleme yapıyorsunuz. O kanun çalkalı daha ne kadar süre oldu Sayın Başkan? Ne kadar süre oldu, merak ediyorum, daha geçen süre yok ortada, şimdi yine tekrar bir düzenleme var. Onunla beraber bir de gidiyorsunuz, maddeyle beraber Cumhurbaşkanına yetki veriyorsunuz. Arkadaşlar, eğer biz vereceksek Komisyon yetkiyi verir; Komisyon burada işini bitirecek, bununla ilgili maddeyi hep beraber vereceğiz, oraya özerklik verilecekse onun özerkliğinin kararını biz vereceğiz. Bir sıkıntı varsa çözüm mercisi burası arkadaşlar, milletvekilleri, Parlamento. Parlamenti bu kadar zayıf düşürmeyin, haysiyetimizi aşağı çekmeyin lütfen. Bu maddeyi de düzenlemeniz gerekiyor Sayın Başkan, sayın imzacı arkadaşım.

Zirai Don Komisyonunda da anlattık hatırlarsanız bazı şeyleri, orada da bizi ilk başta birçok arkadaşımız eleştirmişti ama sonunda baktık ki -sonuna doğru yaklaştığımızda- bizim söylemlerimizin hepsinin sizler tarafından dillendirilmesi bizi mutlu etti. Şimdi geldiğimiz noktada da bizim bu eleştirilerimizi lütfen doğru anlayın, bir an evvel düzenlemenizi buna göre yapın ve onunla beraber sözümün başında da ifade ettiğim çiftçilerimizle ilgili -çiftçilerimizle ilgili diyorum- hem mazot hem gübre desteğini bir an evvel sağlayalım. Yine, mazotaki KDV'yi çiftçilerimiz için sıfırlayalım. İspanya'nın, Romanya'nın çiftçilerine yaptığını... Benim Türkiye Cumhuriyeti Hükümetimin daha da güçlü olduğunu ben düşünüyorum. Biz büyük bir ülkeyiz, kaynaklarımız büyük, imkânlarımız büyük ve milletin efendisi olan köylüye de sahip çıkacağının ben buradan güvencesini veriyorum. İnşallah, iktidar da bunun arkasında durur, kanun teklifini getirir, hem Ziraat Bankasına, Tarım Krediyeye olan borçlarını faizsiz ötelere hem de gayrisafi millî hasıladan yani sizin daha önce de söylediğiniz yeni Türkiye'de, 2006'da getirmiş olduğunuz Tarım Kanunu'nun 21'inci maddesinde "En az yüzde 1'i çiftçiye destek verilir." diyor arkadaşlar, maddeyi kayda geçirelim. Binde 2 veriyorsunuz, daha orada pay var. Bir an evvel onu da getirip çiftçimize ilave destekler verelim, mazotta vergileri düşürelim ve gıda güvenliğimizin önündeki en büyük engel olan çiftçilerimizin kaynağa ulaşmayla ilgili sıkıntısını ortadan kaldıralım.

Sayın Başkan, herhâlde bu eleştirilerimizi not etmişsinizdir, maddelerde de yine konuşacağız. İnşallah, bize gerek kalmadan maddelerde de değişiklikler yapmış olursunuz diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VAHİT KIRIŞCI - Teşekkürler Sayın Aygun.

Buyurun Sayın Sarıbal.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, Bakanlık yetkililerimiz, basın emekçileri; hepinizi selamlıyorum.

Aslında arkadaşlarım çok detaylı bir şekilde anlattılar ama ilave etmem gereken, Türkiye'nin yaşadığı tarımsal çöküşün elbette birçok gerekçesi var, çok şey söylenebilir ama meselenin siyasi ve politik olduğunu paylaşmak zorundayız. Uygulanan ekonomi politikalarını, kur politikalarını, enflasyon politikalarını temel mesele olarak görmemiz, bunları çözemediğimiz sürece tarımın sorununu da çözemeyeceğimizi net bir şekilde ortaya koymamız gerekiyor çünkü birazdan rakamlarla, örneklerle vermeye çalışacağım tablo aslında tamamen siyasetin, iktidarın almış olduğu kararlarla doğrudan ilgili, ortaya koymuş olduğu ekonomik politikaların ve tarım politikalarının bir sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır. Ne demek istiyorum? Hep şu denir: "İktidarın bir tarım politikası yok." Ama siz diyorsunuz ki: "Politikamız var." Evet, var. Çok ciddi bir tarım politikanız var ve ısrarla, çok daha güçlü ve cesur bir şekilde arkasında duruyorsunuz. Nedir bu politika? Birincisi, göç politikası. Göç politikasını iki temel dinamik üzerinden yapıyorsunuz; birincisi, çiftçi üretiminden para kazanamadığı için, tarım sektöründen, ürettiğinden para kazanamadığı için maalesef artık çocuklarını kente, kendini kentlere, kent varoşlarına, yoksulluğa atmak zorunda kaldı. İkincisi, geriye kalan çiftçiler ayakta durabilmek, tarımsal üretimi sürdürebilmek için aşırı bir borçlanma sürecine girdiler ki biz bunu şöyle değerlendiriyoruz: Emperyalist, kapitalist dünyada -başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere- uluslararası şirketlere... Kamuyu tasfiye edip tarımı bütünüyle güvencesiz, çiftçiyi sahipsiz, üretimden tüketime kadar bütün girdileri tekelere bırakmanın bir sonucu olarak gördüğümüz, çiftçinin maalesef göçüne sebep olan temel dinamik. Peki, kentlere geldiğinde ne gördü? Onları bekleyen elbette sıcaık bir evleri yoktu, elbette çocuklarının gideceği bir iş yoktu ve sadece yoksulluk üzerinden, yoksulluğu gidermek değil yoksulluğu temel bir iktidar politikası hâline dönüştüren bir tarihsel süreci yaşadık. Nereden anlıyoruz? Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının ortaya koymuş olduğu rapora göre 26 milyon kişiye sosyal destek verdiğinizi söylüyorsunuz. Evet, ben bir insan, bir politikacı, bir siyasetçi olarak

utanıyorum. Bir yönetim düşünün, yoksulluğun artmasını bir başarı, oraya ayrılan parayı da bir büyük ekonomik kaynak olarak ve o kaynağı orada kullanmak olarak gösteriyor. Bu, gerçekten, bırakın bir siyasetçi olarak, bir insan olarak hepimizin canını acıtmaktadır. Düşünün ki Ramazan Bayramı'ndan çıktık, Ramazan Bayramı ve Kurban Bayramı olmasa sofrasında kırmızı et bulamayan onlarca, yüz binlerce, milyonlarca insanı görüyoruz.

Yine, Bakanlığın hazırlamış olduğu raporda yaklaşık olarak 800 bin çocuk ne yazık ki yeterli beslenemiyor, 6 milyon çocuk -nereden bakarsanız bakın- açlık sınırı düzeyinde. Değerli arkadaşlar, bunlar bizim çocuklarımız, bunlar bizim insanlarımız ve elbette yeterli ve dengeli beslenme olanağı artık kalmamıştır. Hani kıtlık var mı, kıtlık yok mu sorusunun... Biraz önce milletvekili arkadaşımız kanun teklifiyle ilgili sunumu yaparken "Değişen koşullar, değişen dünya, değişen durumlar." olarak söylemişti. Evet, durumlar değişti, tanımların içi değişti. Eskiden kıtlık -bugünlerde tekrar konuşulan- gıda yetersizliği üzerinden konuşulurdu yani paranız olsa da gıdaya ulaşamaz idiniz. Şimdi, evet, marketlerde, pazarlarda, manavlarda ürünü görüyorsunuz ama oraya ulaşacak, oradan yeterli ürünü alacak, kasaptan eti, şarküteriden peyniri, yumurtayı, sebze, meyveyi alacak paranız yoksa yeni dünya düzeninin kıtlık mekanizması ekonomi üzerinden kurulur. Ekonominiz yoksa, paranız yoksa kardeşim, istediğiniz gibi yeterli bir barınma hakkını, temel gıda hakkını, temel sağlık hakkını, temel eğitim hakkını kullanamıyorsanız kıtlıktasınız kardeşim, kıtlıktasınız. Dolayısıyla bu süreçten maalesef böyle bir toplum yaratıldı ve bu toplumun temel kaynağı da tarımda büyük bir çöküş.

Sanıyorum, 2001-2002 kriziydi, tarımda en büyük küçülme yüzde 9'la yaşanmıştı, yüzde 9; 2001 yılı sanıyorum, umarım hata yapmam. 2025 yılı bunun tekrarı oldu, yüzde 8,9. Neden oldu? Çünkü balon patladı. Çünkü bir hikâye vardı, o hikâye, "Avrupa'da gayrisafi millî hasılda 1'inciyiz, dünyada 8'inciyiz." hikâyesi. İthalata dayalı, girdilerin tümünün dolara dayalı olduğu bir sektörü konuşuyorduk, o sektörden dolayı bir balon büyüme vardı, o balon büyüme maalesef patladı 2025'te. 2024'te, o kürsülerde övünçle söylüyordu Cumhurbaşkanı, bakan "Gayrisafi millî hasılamız Avrupa'da 1'inci, dünyada 8'inci, 9'uncu." diyordu ama 2025'e dair tek bir kelime söylemediler bugüne kadar. Çünkü 63 milyar dolara düştü, yaklaşık 12-13 milyar dolarlık bir kayıp ama mesele bu kayıptan öte tarımın büyük krizinin ortaya çıkışını görüyoruz, büyük krizin.

Sadece, bugün, İran savaşı meselesi üzerinden konuşamayız arkadaşlar. Bugün yaşadığımız paradigmaya dair de zaten Komisyonun, siyasetin bir tutumu yok, sadece durum tespiti yapıyor. Biz de yapıyoruz, gazeteci arkadaşlarımız da yapıyor, tarımla ilgili köşe yazar arkadaşlarımız da durum tespiti yapıyor. Ya çözüm? Ya çözüm? 2025 bütçesinden faize 1 trilyon 950 milyar ödendi arkadaşlar. 2026 bütçesinde öngörülen 2 trilyon 740 milyar, ilk iki ayda gerçekleşen 640 milyar. Bu, şunu göstermektedir: 2026 yılında öngörülenin üzerinde bir faiz ödemesi olacak, faiz ödemesi. Bu konuda tarımsal gayrisafi millî hasılamız 2002 yılında tarımsal olarak, gayrisafi millî hasılanın yüzde 10,2'sini karşılarken bugün, çok üzgünüm, yüzde 5'lere düştü. Peki, sizin gece gündüz, seksen yılda 1.800 olan, son yirmi dört yılda 360 bin adede ulaşan, bu ülkenin bütün ormanlarını, meralarını, yaylalarını, var olan doğal kaynaklarını bir grup şebeke madenciye teslim edip ondan gelen gayrisafi millî hasıla nedir? Gayrisafi millî hasıla, millî servete yazılan değil aslında, sadece ortaya çıkardığı hasıla 1,3. Tarım şimdi 5, önceki 10,2. 10,2'de tutsanız, bugün 7,5 trilyon civarında tarımsal gayrisafi millî hasılamızın olması gerekiyor idi 2025'te. Ne kadar oldu? 3,27 trilyon. Ve biz, tarımda 1 puan arttırmayı beceremezken ülke kaynaklarının, doğal kaynaklarımızın tümünü madencilere teslim ediyoruz.

Sadece bu mu? Elbette değil. 2002'de, iktidara geldiğinizde işsizlik meselesi yani istihdam meselesi, tarımın toplam istihdam içerisindeki payı, Sayın Başkan, yüzde 35, çok daha iyi biliyorsunuz. Bugün, yüzde 18'lere düşmüş durumda. İstihdamdan bahsediyorum; 7,5 milyondan 4,8 milyona düşmüş. Oysa baktığınızda, nüfusta 66 milyondan 86 milyona yüzde 40 civarında bir artış var. Ne garip, değil mi arkadaşlar?

Yine, aynı şekilde geliyoruz... Hani bunları söylemeden olmaz, biliyorum, yoruluyorsunuz ama gerçekten paylaşacağız ve ben bunları paylaşırken bir milletvekili olarak paylaşmıyorum; bir çiftçi, tarımın içinden gelen biri olarak konuşuyorum. Canımız acıyor gerçekten, canımız acıyor. Eğer bugün çiftçilerimiz banka kapılarında perperişansa, bugün çiftçilerimiz itibarsızlaşmışsa, bugün çiftçilerimiz her yerde dışlanıyorsa, bugün çiftçilerimiz oğlan çocuklarına kız bulamıyorlarsa, ısrarla kız çocukları kentte asgari ücretli, sigortası olan birileriyle evlenmek için rıza gösteriyorlarsa burada derin bir sorun vardır arkadaşlar, çok derin bir sorun vardır ve bu sorun burada oturan herkesin sorunu, ben muhalefettiyim diye bu sorun benim değil diyemem. Benim burada olduğum sürece olan her olumsuzlukta ve her olumsuzlukta bir katkı var çünkü halk "Biz sizi Parlamenta'ya gönderdik, sorunlarımızı çözün diye gönderdik." diyor.

Belki söylenecek, çiftçi üretiyor, üretime devam ediyor, bankaya borçlarını da yüzde 98 oranında ödüyor, doğru. Çiftçimiz hâlâ bu liberal kapitalist sistemin içindeki en temiz kalan gruplardan biri çünkü hâlâ yüzü kızarıyor, çünkü hâlâ onuruyla ailesine geliyor, çünkü hâlâ onuruyla tarlasında çalışıyor ama değerli arkadaşlar, şu gerçeği paylaşalım: Siz iktidara geldiğinizde 2 milyon 800 bin çiftçi Çiftçi Kayıt Sistemi'ne kayıtlıydı, şu anda 2 milyon 300 bin var. Bunu da bir samimi arkadaş olarak söylüyorum, 2 milyon 300 bin gerçekten üreten çiftçimizin olmadığını hepimiz biliyoruz. Covid'le beraber o belgeyi almak için gerçekten sahici üretimde olmayan yüz binlerce insanın olduğunu hepimiz benden iyi biliyorsunuz. Varsayalım öyle olsun, 2002'de 2,8 milyon çiftçinin bankalara olan tarımsal kredi borcu 2,4 milyardı, şu anda 2,3 milyon çiftçi kayıtlı ve şubat ayı sonu itibarıyla 1 trilyon 239 milyar bu çiftçinin bankalara borcu var. Hani soruyorlar ya, "Bu çiftçi madem öyle niye bırakmıyor?" Evet, kartopu gibi olan borç çığ gibi oldu, bugün artık o borçtan, o bataklıktan çıkamıyor arkadaşlar. Kaç kat artmış biliyor musunuz? Tam 516 kat çiftçinin bankalara olan borcu artmış. Bu rakamlar tamamen TÜİK'in yani mevcut iktidarın TÜİK kurumunun vermiş olduğu rakamlar, benim değil. Bir başka pencereden bakalım, ihracat-ithalat yani... Dolayısıyla çiftçi gerçekten tarihin en büyük çöküşünü ve bataklığını yaşamaktadır. Birçok sebebi vardır elbette ama temel sebep ortaya konan temel politikalarıdır.

Şunu da net bir şekilde söyleyelim, çok söyleniyor. Değerli arkadaşlar, uyguladığınız politikalarından biri göç politikasıydı, ikincisi mülksüzleştirme politikası. Bakın, bu çıkan yeni kanunlarda; Enerji Kanunu, Maden Kanunu, Millî Parklar Kanunu, hemen hemen hepsinde devlete, halka, kamuya ait bir kaynak transferi var. Birkaç gün önce Cumhurbaşkanı gece on ikiyi bir geçte bir kararname yayımladı, 200'ün üzerinde bu ülkenin en kıymetli, en değerli arazileri, arsaları, binaları satışa çıktı. Sadece Bursa'da 6 hastane yeri, tekrar söylüyorum, 6 hastane yeri ve en önemli yerler satışa çıktı arkadaşlar yani neresinden bakarsanız gerçekten rahatsız eden işler. Bir çöküşü yaşadığımızı söyledik, bir mülksüzleştirme var. Sadece bu değil, ithalatın da kapılarını açtınız ama

sadece siz değil -hakkınızı yemeyelim- 12 Eylül 1980 faşist askerî cuntası bu ülkenin bu hâle gelmesinin, sizin de aslında yirmi dört yıldır bu iktidarda kalmanızın temel taşlarını ören ciddi bir tarihsel iştir, 12 Eylül askerî faşist darbesi ve bunu Amerika'nın rızasıyla yapmıştır. Bugün olduğu gibi, İran savaşına rıza gösteren, ses çıkarmayan anlayış neyse o gün de bu ülkeyi kamplara ayırarak, daha sonra inançlar, kimlikler, etnik yapılar üzerinden siyaset yapılmasını sağlayıp aslında devleti çökertmeye çalışan bir mekanizma sürekli devredeydi ve hâlâ devrede olmaya da devam ediyor. Ve o gün Özal'la başlayan özelleştirme furçası -Sayın Başkan çok iyi bilir- 18 kamu kurumunu âdeta yavaş yavaş tasfiye etmiş, 2001-2002 Derviş politikaları âdeta milletin canına okumuş; IMF, Dünya Bankası, Dünya Ticaret Örgütünden yarar elde edeceğimiz diye bu ülkenin bütün kaynaklarını, varlıklarını transfer etmiş ve en önemlisi, tarımı tamamen kamucu anlayıştan, karma ekonomiden çıkarıp özel şirketlere ve özel yapıya âdeta teslim etmiş. Bu da bu paradigmanın bir başka tarafı ve elbette o süreçte biz yavaş yavaş önce gübre üreten, ilaç üreten, tarımsal girdi sağlayan bütün kurumları tek tek sattık arkadaşlar, tek tek ve en çok gübre fabrikalarının özelleştirilmesi size kısmet oldu, deyimimizle. En çok kamu kurumlarının tasfiyesi, şeker fabrikalarının özelleştirilmesi, birçok kamu kurumunun özelleştirilmesi tamamen sizin zamanınızda oldu. Siz zincirin son halkasıydınız ama temel sorun, zincir bozuktu; zincir 12 Eylül faşizmiyle örüldü ve onun devamında gelen hemen hemen bütün iktidarlar bu ülkeyi mahvettiler arkadaşlar, mahvettiler, âdeta peşkeş çektiler. Halka ait olan, topluma ait olan, devlete ait olan, doğmamış çocuklarımızın, doğmamış torunlarımızın, büyük önderlerin, Kurtuluş Savaşı'nın kahramanlarının bize emanet ettiği bu toprakları, bu kaynakları birer sermaye, "Babamızdan kalan miras, istediğimiz gibi oynarız." hikâyesi, son olarak da "Bir şirket gibi yöneteceğim." anlayışıyla bugün bunları konuşuyor duruma geldik. O yüzden ithalata başladık arkadaşlar. Bugün, tarımsal girdilerin hemen hemen tümü ithalata dayalı. Dolar bir kuruş arttığında ülke batıyor. Örnek mi? Örnek, 2002 yılında iktidara geldiğinizde dolar 1,4-1,5 liraydı; 1,4 TL'yle 1 dolar alıyordunuz. Bugün dolar 44 lira, aşağı yukarı 30 kat artmış, 30 kat. Peki, değerli arkadaşlar, mazot 1,1 liraydı, şimdi 78 lira; 78 kat artmış. O zaman, bu mesele sadece doların artışıyla elbette tarif edilemez, tanımlanamaz, o zaman başka sorunlar da var. Geri kalanın hepsi, çok daha iyi bilinmeli ki politik, tamamen siyasi, tamamen iktidarların yanlış ekonomik politikaları, elbette doların artması da böyle.

Sadece bu mu? Değerli arkadaşlar, gübre, üre gübresi tam 119 kat artmış ama mazotun da hakkını yemeyelim, unutmayalım, geçmeyelim, Mehmet Şimşek Bakanı asla ama asla unutmamalıyız. Önce iktidarınız tarafından, bankalar üzerinden itibarsızlaştırıp aşağı yukarı kovulan, sonra bu ülkenin itibarını, gücünü ve ekonomisini kurtarmak için tekrar getirilen vatandaşı hiç unutmamız lazım. İktidara geldiğinde, daha doğrusu Bakanlığa geldiğinde Mayıs 2023'tü, mazot 19,2 liraydı; İran savaşı başlamadan önce mazot 54 liraydı, beyefendinin zamanında mazot 34 lira zamlanmış. Yani bugün yaşadığımız krizi sadece bir savaş meselesi üzerinden değerlendiremeyiz değerli arkadaşlarım, bu mümkün değil. Ve yine gübreden bir örnek vermek isterim: İktidarınız döneminde toplam 186 milyon ton gübre hareketi olmuş, 186 milyon ton; bunun tarımda kullanılan miktarı aşağı yukarı yüzde 80, 132 milyon ton. 54 milyon ton ihracat, stok vesaire değerlendirilmesi gerekir. Ben sadece bunları not düşesiniz ve araştırınız diye söylüyorum arkadaşlar, kaynaklar sizin elinizde, 54 milyon tonluk. Peki, soru şu: Bu gübrenin ne kadarını ithalat? Yüzde 90'ı değerli arkadaşlarım, yüzde 90'ı ithalat. Peki soru şu: Neden? Neden arkadaşlarım ya, merak ediyorum. Önce toprak analizine dayalı, toprak analiz ücretini de verdiğiniz bir yasayı hep beraber gördük ve burada biliyoruz. Daha sonra, bunu bir anda minimize ettiniz ve oraya dayalı bir sistemi sürdürmediniz.

Değerli arkadaşlar, bu özelleştirdiğiniz gübre fabrikalarıyla özel bir ilişkiniz mi var? "İlişki" derken yanlış anlaşılmasın; ben o pencereyi, orada eksik veya yanlış bir rakam, bir söz varsa onu tekrarlamak isterim. Bu sözleşmelerde ne var arkadaşlar? Bakın, bu 132 milyon ton gübrenin -bir çiftçi olarak söylüyorum yine, burada mühendisliğimi de dâhil etmek isterim- inanıyorum ki 50-60 milyon tonundan fazlası toprakta değer kazanmamıştır. Ne demek istiyorum? Arkadaşlar, toprak analizine, üretim planlamasına dayalı olmayan bir gübre tüketimi hem halkın hem devletin zararınadır, çiftçinin cebini soymaktır, sadece ticari amaçla gübre üreten firmaların zenginleşmesidir; sadece, sadece budur. Dolayısıyla yıllar önce söyledik, bu salonda defalarca söyledik, yine söylüyoruz, çok hızlı bir şekilde toprak analizi zorunluluğu getirin. Toprak analizine dayalı olarak faturalı alınan gübreleri yüzde 50 sübvans edin. Tekrar söylüyorum, toprak analizi zorunluluğu, üretim planlamasıyla olan ilişkisi, toprak analizine göre gübre önerileri, bu önerileri fatura edilmiş, faturalar karşılığında yüzde 50 acil eylem planı olarak derhâl destekleyin. Nereden bulacağız? ÇKS...

BAŞKAN VAHİT KİRİŞCİ - Özur dilerim... Sayın Sarıbal, yirmi beş dakika oluyor, lütfen... Bakın, ilk defa müdahil oluyorum, kusura bakmayın.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Tamam Başkan, hızlanıyorum.

Mazot meselesi: "3 milyar litre." diye bir hikâyemiz var, hep onun üzerinden konuşuyoruz. Daha geçen yıla kadar 156 milyardı çiftçinin bir yılda mazota ödeyeceği toplam para, maalesef yeni savaş meselesinden sonra bu rakam 234 milyara çıktı. Eğer böyle giderse çiftçi 234 milyar cebinden para ödeyecek, 234 milyar oraya, 180 milyar en azından gübreye, yeme en azından 500 milyar; bunlar, kabaca ve neresinden bakarsanız bakın, 2 trilyon 700 milyar civarında olan 2025 tüketim harcaması yani girdi maliyeti bu yıl 4 trilyona kadar çıkabilir, 4 trilyona kadar çıkabilir. 2025 yılı gayrisafi millî hasıla tarımsal değerinden 700-800 milyar aşabilir; bu, gerçekten büyük bir batış demektir Başkan, çok büyük bir batış, telafisi mümkün olmayacak bir batış demektir. O nedenle, 168 milyar olarak 2026 bütçesine koyduğumuz tarımsal destek artık komik, artık hiçbir işe yaramayan bir rakam, tam tersi, çiftçiyi oyalayan bir anlayışa dönüşmüştür. Mazotu da millî... Yine ÇKS kayıtlarına göre bir hesaplamanız var, ben nasıl yaptınız onu gerçekten bilmiyorum ama var, o olsun, ona razı olalım, onun üzerinden çiftçinin mazot tüketimi bellidir. O, daha önceki destekleme politikası vardı gübre ve mazot diye, hızlıca, gübre ve mazot ÇKS beyanları üzerinden tekrar hesaplansın, mazota da en az şu anda yüzde 50 hızlıca bir sübvansiyon uygulansın çünkü bunun dışında çiftçi, evet, üretecektir, oradan buradan borç alacaktır, bankadan alacaktır, sokaktan alacaktır, arkadaşından alacaktır, tefeciden alacaktır, borçlanacaktır, yapacaktır ama günün sonunda büyük bir çöküşle karşılaşabilir yani kısaca mesele sadece bir savaş meselesi olmaktan öte bir siyasi, ekonomik meseledir.

Kanunla ilgili sadece şunu söyleyebilirim, çok daha söyleyecek sözlerim var elbette ama buna dikkat çekmek istedim: 29 madde, 2 maddesi yürürlük, 27 madde. Değerli arkadaşlarım, tam 13 kanunda değişiklik yapıyorsunuz ya, 13 kanun. 13 kanunla başaramadığımız işleri biz 1 kanunla başarmaya çalışıyoruz. İçinde -hakkınızı yemem- 2018 kanunu çıkarken söylediğim sözler vardı. Çiftçilerin ciddi sorunları vardı. 1939 kadastrosu, sonraki tapu kadastro süreci, o süreci anlattım burada, şu salonda anlattım, dedim

ki: "Gelin, yapmayın." Zeytincilik Kanunu meselesi üzerinden anlattık, hiçbirine kulak asmadınız, önünüze ne gelirse ona el kaldırdınız ve geçti. Bugün oraya dönüyorsunuz. Peki, tahribat? Ve dönüp 1939 ya da daha sonraki kadastro üzerinden değil güncel. Ormanlar yağmalanmış, villalar yapılmış, değişik yollarla mülkiyetler elde edilmiş, yine fırsatçılıkla belgeler elde edilmiş ve mahkemelik. Ya, mahkemelik olanları bile affediyorsunuz arkadaşlar! Mahkemelik; devlet, Orman Bakanlığı dava açmış, Bakan Yardımcım, açmış, demiş ki: "Burada sorun var. Ormana saldırmışsınız, tecavüz etmişsiniz; bunu gidermemiz gerekiyor." Şimdi, gerekçeniz şu: "Bizim burada, bu yer için ödeyeceğimiz değer fazla. Millî Emlak bu konuda zarar ediyor ya da bütçe, o yüzden bunları affedelim." Arkadaşlar, olur mu böyle bir şey, olur mu? Mağduriyetler var ama o mağduriyetlere sığınarak birilerine kaynak transferi, servet transferi, mülkiyet transferi, zenginleştirme... Elini ovuşturana binlerce insan duyuyorum, o Ege'de, Akdeniz'de, İstanbul'da, Kayseri'de, Türkiye'nin her yerinde.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Evet, peki.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Başkanım, özür dilerim.

Son sözüm: Değerli arkadaşlar, 1919-2020, seksen iki yılda 740 milyar dolar bu ülkenin 54 hükümeti kaynak elde etmiş, siz büyük bir başarı öyküsü yazarak 4 trilyon dolar yirmi dört yılda kaynak elde etmişsiniz. İyi mi kötü mü, tartışılabilir. Ben şuna bakarım: Bunun sonunda 86 milyonun refah düzeyi, 86 milyonun insanca yaşama değerleri, 86 milyonun barınma hakkı, 86 milyonun eğitim, sağlık hakkı, 86 milyonun kamu-özel ortaklığıyla âdetâ tekrar sömürülen kamu-özel ortaklıkları, 86 milyonun eğitim koşulları, 86 milyonun kişi başına millî geliri; bunlar sağlanmıyorsa o 4 trilyon dolar kimin cebine gitti, kimler bundan zenginleşti? Bence bu, Komisyonun araştırması gereken, Türkiye Büyük Millet Meclisinin araştırması gereken önemli bir konudur.

Ben sabrınızdan dolayı teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkürler, sağ olun.

Sayın Başsevirgen, şimdi size söz veriyorum.

Buyurun.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) - Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri, kıymetli katılımcılar; sizleri sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Çeltik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi vatandaşlarımızın yaşadığı 2/B arazileriyle ilgili sorunların çözümü için önemli bir adım olabilir. Ancak torba kanun tekniğinden vazgeçmeyen iktidar, yine, birbiriyle alakası olmayan birçok kanunu tek bir torbaya koyarak değişiklik yapıyor. Tarım arazilerinin korunmasından alkol satış kurallarına, mülkiyet uyumsuzluklarından hayvancılığa, Atatürk Orman Çiftliği Kanunu'ndan Devlet Su İşleri düzenlemelerine kadar geniş bir yelpazeyi kapsayan kanunlarda değişikliğe gidiyor.

Ayrıca, Adalet ve Sanayi ile Plan ve Bütçe Komisyonları tali komisyon olarak atanmasına rağmen, teklif hiçbir Komisyonunda görüşülmeden doğrudan bizim önümüze getiriliyor; bu durum Meclis denetimini zorlaştırıyor, her düzenlemenin ayrı ayrı tartışılmasını engelliyor ve şeffaflığı da maalesef azaltıyor. Muhalefet olarak torba kanun tekniğine karşı olduğumuzu bir kez daha ifade ediyorum.

Değerli üyeler, önümüzde duran bu 29 maddelik torba kanun teklifi maalesef Türkiye'nin üretim ekosistemine, mülkiyet hukukuna ve sosyal barışına yönelik ağır bir mali ve idari kuşatma metnidir. "Düzenleme" adı altında getirilen bu maddeler, yol gösteren ve çözüm üreten bir devlet anlayışı yerine vatandaşın hata yapmasını bekleyen ve hata yaptığında onu ekonomik olarak cezalandıran bir anlayışın ürünüdür. Bu kanun teklifi her ne kadar verimlilik ve bürokrasiyi azaltma ambalajıyla önümüze getirilse de özünde tarımsal üretimin geleceğini ipotek altına alan ve mülkiyet hakkını esneten tehlikeli boşluklar barındırıyor. Özellikle tarım arazilerinin amaç dışı kullanımına kapı aralayan maddeler ile mülkiyet uyumsuzluklarındaki belirsizlikler yerel üreticiden ziyade büyük sermaye gruplarının önünü açacak nitelikte.

Maddelere geçildiğinde hepsini tartışacağız ama teklifin geneline baktığımızda, bu teklif hukuk tarihimizde görülmemiş orantısızlıkta cezalar içeriyor. Toprak Koruma Kanunu'nda ceza katsayıları bir gecede 250 kat artırılıyor. Hayvancılıkta bir belgesi eksik diye hayvan başına 7.863 TL ceza kesilmesi öngörülüyor, veteriner hekimlere 600 bin TL'ye varan cezalar veriliyor. Özellikle, Şeker Kanunu düzenlemeleri büyük sıkıntı içeriyor. Stratejik bir gıda ürünü olan şeker pancarını sözleşmesiz eken çiftçinin üzerine jandarma ve polisle gidiliyor. Çiftçiye hasat ettiği ürünün bedeli kadar ceza kesiliyor. Kendi toprağında üretim yapan köylüye, çiftçiye, üreticiye kaçakçı muamelesi yapılıyor. Orman Kanunu'nda yapılan düzenlemeyle "küresel iklim değişikliği" gibi süslü kavramların arkasına sığınarak devlet ormanları "karbon piyasası" adı altında şirketlerin kullanımına açılıyor. Bu teklifte, mevcutta Devlet Su İşlerinin sorumluluğunda olan ancak halkın fiilen kullandığı binlerce kilometrelik yolun altı ay içinde belediyelere ve il özel idarelerine devredilmesi emrediliyor yani Devlet Su İşleri yollarının bakım yükü zaten zor durumda olan belediyelere yıkılıyor. Bu düzenleme, kamu harcamalarını merkezî bütçeden yerel bütçeye kaydırma operasyonunun bir parçasıdır. Devlet servis yollarının bakım yükümlülüğünden kurtulurken belediyeleri teknik ve mali olarak zor bir duruma sokuyor. Belediyeler ve il özel idareleri altı ay gibi kısa bir sürede planladıkları devasa bir yol ağının bakım, onarım, asfalt ve karla mücadele sorumluluğunu üstlenmek zorunda kalacak. Bu durum yerel yönetimlerin hizmet kalitesini düşürür ve diğer yatırımların da durmasına neden olur. Ayrıca, kooperatiflerin tarım arazilerini mülkiyet edinmesinin de yasaklanması gibi bir durum var. Düzenleme sadece tarımsal amaçlı faaliyet gösteren kooperatifler için açık kapı bırakıyor ancak bunu da Bakanlık iznine bağlıyor. Bakanlığın "tarımsal amaçlı" tanımını nasıl yapacağı ve hangi kooperatife izin verip hangisine vermeyeceği ucu açık bir takdir yetkisidir. Bu durum, kooperatifler arasında ayrımcılık yapılmasına veya siyasi bürokratik yakınlıklarına göre izin süreçlerinin işlenmesine zemin hazırlayabilir, izin süreçlerinin uzaması tarımsal yatırımları da maalesef geciktirebilir. Bu teklif, alkol yasaklarını da mutlak bir görünmezlik seviyesine taşımayı hedefliyor. Bu düzenleme, sadece doğrudan reklamı değil her türlü çağrışımı, isim benzerliğini ve kurumsal kimlik kullanımını da yasak kapsamına alıyor, firmalara yeni maliyet kalemleri oluşturuluyor.

Değerli milletvekilleri, sonuç olarak önümüze getirilen bu teklif hukuki güvenliği yok etmekte, mülkiyet hakkını aşındırmakta ve gıda güvenliğini riske atmaktadır. Bu metin bir reform değil bir ceza ve tahsilat metnidir. Bu hâliyle yasalaşması durumunda sahada üretim yapan çiftçi, esnaf ve veteriner hekim maalesef kalmayacaktır. Gelin, bu torba cezayı olduğu gibi geri çekin ve üreticiyi yaşatacak, doğayı gerçekten koruyacak düzenlemelerin üzerinde hep birlikte çalışalım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Başevirgen, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Demir, söz sırası sizde ama Sayın Kılıç'ın özel bir durumu nedeniyle uygun görürse Komisyon üyelerimiz kendisine söz vermek isterim.

Takdir sizlerin arkadaşlar.

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Tabii, tabii. Sorun yok Başkan.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Kılıç.

ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlar, Komisyonumuzun değerli üyeleri; hepinizi saygıyla, hürmetle, muhabbetle selamlıyorum. Bu toplantımızın hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Öncelikle, uzun bir aradan sonra Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu olarak bir araya gelmiş olmamız önemli ancak daha önemlisi ne için bir araya geldiğimizdir. Coğrafyamız ateş çemberi, emperyalist siyonistler sadece coğrafyamızı değil çıkarları uğruna bütün dünyayı ateşe sürüklüyor. Bütün ülkeler ilave tedbirler alırken elbette bizim de özellikle tarımsal üretim ve gıda güvenliği konularında acil tedbirler almaya ihtiyacımız var. Bugünkü gündemimiz de elbette önemli ancak ivedilik arz eden konular değil. Bizim bugün mazotu konuşmamız lazım, çiftçinin maliyetlerini konuşmamız lazım, tarımsal destekleri konuşmamız lazım, ilave tedbirleri konuşmamız lazım. Mazotun litresi 100 liraya hızla yaklaşırken çiftçi üretime nasıl devam edecek, şu anda onu konuşmak mecburiyetindeyiz. Eşelmobil sistemi yetmez; böyle bir ortamda mazotta, gübrede herhangi bir verginin olmaması adına bir irade ortaya koymamız gerekiyor.

Değerli Komisyon üyeleri, görüşmekte olduğumuz bu kanun teklifi ilk bakışta tarımsal üretimi planlama, gıda arz güvenliği ve iklim değişikliğiyle mücadele gibi kulağa hoş gelen gerekçelerle sunulmuştur. Ancak metnin bütününe baktığımızda, karşımızda tarımı güçlendiren değil tarımı bürokratik baskı, cezai yaptırımlar ve piyasa daraltıcı düzenlemelerle daha da zayıflatan bir anlayış bulunmaktadır. Öncelikle şunu açıkça ifade etmek zorundayız: Tarım bu ülke için bir sektör değil bir millî güvenlik meselesidir. Bugün dünyada yaşanan krizlere baktığımızda, savaşlar, salgınlar ve afetler karşısında en güçlü ülkelerin dahi ilk refleksi gıda güvenliğini korumak olmuştur. Ancak Türkiye'de son yıllarda tarım politikaları bu stratejik perspektiften uzaklaşmış, âdeta tali bir alan gibi görülmüştür. Sonuç ortadadır: Türkiye'de tarımın millî gelir içindeki payı sürekli gerilemektedir. Çiftçi sayısı hızla azalmakta, kırsal boşalmaktadır; ekilen alanlar daralmakta, üretim düşmektedir. En önemlisi, Türkiye artık birçok temel üründe dışa bağımlı hâle gelmiştir. 2012'de nüfusun yüzde 77,3'ü kentlerde yaşarken 6360 sayılı Yasa'yla köyler bir gecede mahalleye dönüştürüldü ve bu oran 2013'te yüzde 91,3'e çıktı. Köy nüfusu yüzde 22,7'den 8,7'ye geriledi. Bugün nüfusun yüzde 93,6'sı kentte yaşıyor; bu, açık bir tasfiye politikasıdır. Tarım alanlarında da tablo farklı değildir; 2002'de 266 milyon dekar olan ekili, dikili alan bugün 240 milyon dekara düştü; 26 milyon dekar tarım arazisi üretim dışına çıktı. Bu topraklar kendiliğinden boş kalmadı, çiftçi üretimden çekildiği için boş kaldı çünkü bu iktidar üretimi planlamadı, maliyetleri düşürmedi, çiftçiyi korumadı. Bugün, bu ülke buğdayı ithal ediyor, arpayı ithal ediyor, mısırı ithal ediyor. En sonunda, bir yandan üretici limon ağaçlarını sökmek zorunda kalırken diğer yandan limon ithalatında da gümrük vergisi yüzde 10'a düşürüldü. Dün kendi kendine yeten bir ülke olan Türkiye, bugün gıda güvenliği açısından kırılgan bir yapıya sürüklenmiştir; işte, asıl konuşmamız gereken mesele budur. Ancak önümüzdeki teklif bu temel soruna çözüm üretmekten uzaktır.

Değerli üyeler, teklifin en büyük problemi şudur: Tarımı desteklemek yerine cezalandırmayı esas alan bir yaklaşım benimsenmiştir. Örneğin, şeker pancarında sözleşmesiz üretim tamamen yasaklanıyor. Çiftçi kendi toprağında ne ekeceğine özgürce karar veremiyor, sözleşme yapmazsa ürettiği ürünün bedeli kadar cezayla karşı karşıya kalıyor. Bu, ne demektir? Bu, çiftçinin üretici olmaktan çıkarılıp bir şirketin taşeronu hâline getirilmesidir. Daha da vahimi, bu sürecin denetimine kolluk kuvvetleri dâhil ediyor yani tarım desteklenecek bir alan olmaktan çıkıyor, kolluk kuvveti marifetiyle yönetilmek istenen bir alana dönüştürülüyor. Tarla başına jandarma göndererek üretim planlanmaz, çiftçiye ceza keserek tarım kalkındırılmaz.

Bir diğer önemli husus, tarım arazileri ve mülkiyet meselesidir. Teklifte orman alanlarının daraltılmasına yol açabilecek düzenlemeler, kamu arazilerinin doğrudan satışına imkân veren hükümler, kooperatiflerin arazi edinimini zorlaştıran kısıtlamalar yer almaktadır. Bu düzenlemeler, küçük üreticiyi korumak yerine büyük sermayenin tarım arazilerine erişimini kolaylaştıran bir zemin oluşturmaktadır yani çiftçi topraktan koparken toprak sermayeye açılmaktadır.

Değerli Komisyon üyeleri, bu teklifin bir diğer dikkat çekici yönü de torba yasa mantığıdır. Tarım, orman, enerji, alkol piyasası, DSİ, şeker üretimi; birbiriyle doğrudan ilgisi olmayan onlarca konu tek bir metinde toplanmıştır. Bu yaklaşım Meclis denetimini zayıflatır, her maddenin sağlıklı tartışılmasını engeller ve en önemlisi yanlış düzenlemelerin araya sıkıştırılmasına zemin hazırlar.

Bugün tarımın gerçek ihtiyacı nedir? Çiftçinin girdi maliyetlerinin düşürülmesidir, üretimin teşvik edilmesidir, planlamanın cezayla değil destekle yapılmasıdır, kooperatiflerin güçlendirilmesidir, yerli üretimin korunmasıdır. Ama biz ne görüyoruz? Cezalar artıyor, yasaklar artıyor, bürokrasi artıyor ama üretim artmıyor. Sonuç olarak, bu teklif, adı "reform" olsa da içeriği itibarıyla çiftçiyi özgürleştiren değil sınırlayan, üretimi artıran değil daraltan, tarımı güçlendiren değil zayıflatan bir düzenleme niteliği taşımaktadır. Bizim ihtiyacımız olan şey, çiftçiyi cezalandıran değil koruyan bir anlayış çünkü unutulmamalıdır ki tarım çökerse ekonomi çöker, tarım çökerse bağımsızlık zedelenir, tarım çökerse millî güvenlik riske girer.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli Komisyon üyeleri; şu hususun altını özellikle çizmek gerekir: Çevre meselesi sadece teknik bir düzenleme alanı değildir. Bu mesele aynı zamanda bir medeniyet tasavvuru meselesidir. İnsan ile tabiat arasındaki ilişkinin nasıl kurulduğu, kalkınmanın ne anlama geldiği ve üretim-tüketim dengesinin hangi ilkeler üzerine inşa edildiğiyle doğrudan ilgilidir. Bizim inancımıza ve medeniyet anlayışımıza göre doğa, üzerinde sınırsız tasarrufta bulunulacak bir meta değil korunması gereken bir emanettir ancak önümüzdeki teklif, bu emaneti koruma iddiası taşırken, aynı zamanda doğayı ekonomik bir araç hâline getiren küresel yaklaşımların izlerini de bünyesinde barındırmaktadır.

Teklif metni "sürdürülebilirlik" ve "çevre koruma" başlıkları altında çeşitli düzenlemeler içermektedir. Ancak bu düzenlemelerin önemli bir kısmı uygulama mekanizmaları açısından belirsiz, denetim süreçleri bakımından zayıf, sorumluluk dağılımı açısından muğlak ve en önemlisi mevcut yanlış uygulamaları engellemeye yönelik somut tedbirlerden yoksundur. Bir başka ifadeyle, teklif daha çok niyet beyanı niteliği taşımakta, sahada karşılığı olacak güçlü ve bağlayıcı hükümler içermemektedir. Bugün Türkiye'de çevre politikalarının en büyük sorunu söylem ile uygulama arasındaki uçurumdur. Bu teklif de ne yazık ki, bu çelişkiyi ortadan kaldıracak bir irade ortaya koyamamaktadır. Örneğin, doğal sit alanlarının çeşitli istisnalarla yapılaşmaya açılması, orman vasfını yitirdiği gerekçesiyle arazilerin farklı kullanımlara tahsis edilmesi, maden sahalarının genişletilmesi ve ruhsatlandırma süreçlerinin kolaylaştırılması, büyük ölçekli projeler için çevresel etki değerlendirme süreçlerinin etkisizleştirilmesi gibi uygulamalar hâlen devam etmektedir. Bu noktada, kamuoyuna yansıyan ve toplum vicdanında derin izler bırakan bazı örnekler özellikle dikkat çekmektedir. Kaz Dağları'nda yürütülen altın madenciliği faaliyetleri sonucu yaşanan yoğun ağaç kesimi ve ekosistem tahribatı, Cerattepe bölgesinde yıllardır süren madencilik faaliyetlerine karşı halkın verdiği mücadeleye rağmen doğanın korunamaması, İkizdere Vadisi'nde taş ocakları nedeniyle doğal dengenin bozulması, Akbelen Ormanı'nda enerji projeleri uğruna ormanların yok edilmesi gibi örnekler çevre politikalarının kâğıt üzerinde kaldığını açıkça göstermektedir. Şimdi soruyoruz: Bu teklif bu uygulamaların hangisini durduracak? Hangisine karşı açık ve bağlayıcı bir yasak getirmekte? Bu sorulara net bir cevap verilememektedir.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; teklifin 13'üncü maddesi çevresel dönüşüm ve yeşil kalkınma yaklaşımının uygulanmasına yönelik önemli düzenlemeler içermektedir ancak bu madde teklifin en sorunlu bölümlerinden de biridir. Maddeyle "Orman Genel Müdürlüğü karbon yutak ormanları kurar." deniliyor ancak diğer bütün detaylarla ilgili İklim Değişikliği Başkanlığı yönetmelikle karar verecek. Bunun manası, Meclisin yok sayılması, keyfiliğe ve belirsizliğe yol açılmasıdır. Bu maddeyle aslında sadece karbon yutak ormanı kurulması değil aynı zamanda üretim süreçlerinin çevresel kriterlere göre yeniden şekillendirilmesi, enerji kullanımında dönüşümün sağlanması, karbon salımının azaltılmasına yönelik yükümlülükler getirilmesi, çeşitli sektörlerde çevre uyum maliyetlerinin artırılması gibi düzenlemeler öngörülmektedir. Ancak burada üç temel sorun ortaya çıkmaktadır. Birincisi, yükümlülük var, koruma yok. Madde, üreticilere ciddi sorumluluklar yüklemekte ancak özellikle küçük ve orta ölçekli işletmelerin bu süreci nasıl yöneteceğine dair yeterli destek mekanizmaları sunmamaktadır. İkincisi, maliyetler toplumsal olarak adil dağıtılamamaktadır. Bu dönüşümün finansal yükünün büyük ölçüde üreticiye ve dolaylı olarak vatandaşa yansıtacağı açıktır. Enerji maliyetleri, üretim giderleri ve dolaylı vergiler yoluyla bu yük geniş kesimlerin omuzlarına binecektir. Üçüncüsü, büyük projelere istisna kapısı açıktır. Geçmiş uygulamalardan da gördüğümüz üzere, çevre kriterleri çoğu zaman küçük ölçekli faaliyetler için sıkı uygulanırken büyük projeler çeşitli istisnalarla bu kapsamın dışında bırakılabilmektedir. Bu durum 13'üncü maddenin uygulamada adil olmayacağı yönündeki endişelerimizi artırmaktadır.

Teklifte yer alan yeşil kalkınma yaklaşımı teoride çevre dostu bir dönüşümü ifade etse de pratikte küresel ölçekte yeni bir ekonomik kontrol mekanizmasına dönüşmüş durumdadır. Bugün karbon piyasaları, emisyon ticaret sistemleri, uluslararası çevre standartları aracılığıyla ülkelerin üretim süreçleri dışarıdan yönlendirilmekte, bu durum özellikle gelişmekte olan ülkeler açısından yeni bir bağımlılık alanı oluşturmaktadır. İlgili madde bu yönüyle millî kalkınma anlayışını güçlendirmek yerine ülkemizi küresel sömürü sisteminin dayatmalarıyla karşı karşıya bırakmaktadır.

Bununla birlikte 14'üncü madde de yeni bir belirsizliğe kapı aralamaktadır. Maddede değişiklik olmazsa elinde tapu bulunan herkes devletten tapu alacak veyahut da tazminat talep edebilecek çünkü bu madde tapu her ne şekilde oluşursa oluşsun; ister gerçek tapu olsun ister yolsuz tescil ister sahte tapu ve isterse eski tapu kaydı, o yere uymasının her hâlikârda tapu sahibine iade veya tazminat hakkı verir. Hâlbuki yolsuz tescilde tapu geçersiz sayıldığı gibi tapusu yolsuz tescille oluşan kişiye tazminat hakkı da verilmez. Ancak üçüncü kişiye satış yapılırsa ve üçüncü kişinin iyi niyetli olduğu, kötü niyetli olmadığı ispat edilirse o zaman satın aldığı tapudan hak sahibi olabilir. Madde bu doğrultuda mutlaka yeniden düzenlenmelidir.

Teklifte dikkat çeken bir diğer önemli eksiklik, çevre meselesinin temel bileşenleri olan tarım, su yönetimi ve kentleşme politikalarına yeterince yer verilmemesidir. Tarım arazilerinin korunmasına yönelik güçlü ve bağlayıcı hükümler bulunmamaktadır. Su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimine ilişkin somut ve uygulanabilir bir model ortaya konulmamaktadır. Plansız kentleşmenin önüne geçecek net düzenlemeler yer almamaktadır. Oysa çevre politikası bu alanları kapsayacak bütüncül bir yaklaşım gerektirir. İhtiyaçlar belli, yapılması gerekenleri açıkça ifade ediyoruz: Çevreyi koruyan, üretimi destekleyen, sosyal adaleti gözeten ve millî kaynakları önceleyen bir kalkınma anlayışını savunuyoruz. Bizim için çevre politikası sadece doğayı korumak değil, aynı zamanda insanı korumaktır. Bu nedenle, çevreyi koruma adına atılan adımların toplumun bir kesimini mağdur ederken diğer kesimlere ayrıcalık tanıdığı bir düzeni kabul etmemiz mümkün değildir.

Sonuç olarak, teklif güçlü ve bağlayıcı düzenlemelerden yoksundur, mevcut çevre tahribatlarını önleyecek somut tedbirler içermemektedir. 13'üncü madde başta olmak üzere bazı düzenlemeler adalet ve uygulanabilirlik açısından ciddi sorunlar barındırmaktadır ve genel yaklaşım itibarıyla sahadaki uygulamalarla örtüşmemektedir. Bu gerekçelerle söz konusu teklife katılmadığımızı ifade ediyor, daha adil, daha tutarlı ve gerçekten çevreyi koruyan bir düzenleme yapılması gerektiğini bir kere daha vurguluyoruz.

Teşekkür ediyorum bu öncelik hakkını bana verdiğiniz için. Toplantımızın hayırlı olmasını, hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum. Selamlar, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN VAHİT KIRIŞCI - Sayın Kılıç, çok teşekkür ediyorum.

Söz sırası Sayın Demir'de.

Buyurun Sayın Demir.

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, bugün görüşmekte olduğumuz torba kanun teklifi yalnızca teknik düzenlemeler içeren bir metin değildir. Bu teklif doğayla kurulan ilişkinin nasıl tanımlandığını, kamusal varlıkların kimler adına ve hangi amaçla yönetileceğini yeniden belirleyen bir siyasal tercihin ifadesidir. İktidar bu teklifi "iklim değişikliğiyle mücadele, iyileştirme, mağduriyet gideriyoruz, tarımsal verimlilik, idari düzenlemeler" gibi gerekçelerle sunmaktadır.

(Uğultular)

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Biraz dikkatimi dağıtıyorsunuz arkadaşlar.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Arkadaşlar...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Özür dilerim hatipten, bizden kaynaklandı. Şanlıurfa'da maalesef 2023'te selde bodrumda 19 kişi ölmüştü. Bu tam DSİ'nin sorumluluk alanı, yetki devri, Bakanlığa ulaşmaya çalışıyoruz.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Allah rahmet eylesin.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Yani bunu geri çekin. Bunu tartışıyorduk.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkürler.

Buyurun Sayın Demir.

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Teşekkür ederim.

Ancak teklifi bütünlüklü olarak değerlendirildiğinde karşımıza çıkan tablo açıktır. Bu düzenleme ekolojik varlıkların, tarım alanlarının, su varlıklarının ve kamusal mülkiyetin piyasa mekanizmalarına açılmasını hızlandıran kapsamlı bir yeniden yapılandırma paketidir. Bu teklif tek başına bir yasa değişikliği değildir, son yıllarda zeytinliklerden maden sahalarına, millî parklardan su varlıklarına kadar uzanan müdahalelerin devamıdır. Doğayı koruyan değil, sermayeyi birikim sürecine dâhil eden bir anlayışın ne yazık ki yeni bir aşamasıdır. Teklifin temel yönelimi açıktır: Doğal varlıkların metalaştırılması, kamusal denetimin zayıflatılması, yerel halkın ve üreticinin tasarruf alanının daraltılması, sermaye lehine hukuki ve idari kolaylıkların sağlanması. Bu yönelimin en somut karşılığı ormanlar üzerinden kurulan yeni düzenlemede ortaya çıkmaktadır. Görülmekte olan düzenleme Türkiye'de ormanlaştırma ve orman koruma faaliyetlerini karbon piyasalarına entegre etmeyi hedeflemektedir. Bu çerçevede, bugüne kadar doğrudan ekolojik ve kamusal fayda temelinde yürütülen ağaçlandırma faaliyetleri karbon emme kapasitesi üzerinden ekonomik değere dönüştürülmekte ve karbon kredisi üretimine konu edilmektedir. Böylece ormanlar korunması gereken doğal varlıklar olmaktan çıkarılarak piyasa içinde işlem gören unsurlar hâline getirilmektedir. Bu mekanizma karbon salımını azaltmaya dayalı bir yaklaşım değildir. Karbon salımı devam ederken bu salımın karşılığı başka alanlarda gerçekleştirilen emilimin faaliyetleri üzerinden kapatılmakta, böylece gerçek bir azaltım yerine muhasebe düzeyinde bir denkleştirilme kurulmaktadır.

Sayın Başkan, kanun teklifinin 13, 14, 15'inci maddeleri yalnızca içerik bakımından değil yasama usulü bakımından da ciddi sakatlıklar taşımaktadır. Öncelikle ifade etmek gerekir ki bu teklif Anayasa'ya açık aykırılık taşıyan hükümler içermesine rağmen gerekli anayasal denetim hassasiyeti gösterilmeden komisyonlardan geçirilmiştir. Oysa yasama süreci yalnızca çoğunluk iradesine dayanmaz. Anayasa'ya bağlılık ve hukuka uygunluk denetimi sürecin ayrılmaz bir parçasıdır. Bu yükümlülüğün göz ardı edilmesi Meclisin yasama kalitesini doğrudan zedelemektedir.

Değerli milletvekilleri, teklifin özellikle 14'üncü ve 15'inci maddeleri kesinleşmiş kadastro işlemlerini ve yargı kararlarını etkisiz hâle getirecek sonuçlar doğurmaktadır. Bu durum yalnızca bir içerik sorunu değildir, aynı zamanda yasama yetkisinin sınırlarının ihlali anlamına gelen bir usul problemidir çünkü yasama organı yargı kararlarını dolanacak şekilde düzenleme yapamaz. Bu tür girişimler kuvvetler ayrılığı ilkesini zedeler, Meclisi anayasal sınırların dışına taşır. Aynı şekilde, teklif hazırlanırken ilgili meslek örgütlerinin, çevre kuruluşlarının ve bilim insanlarının görüşlerinin yeterince alınmadığı, katılımcı yasama ilkesinin işletilmediği açıktır. Oysa böylesine kritik bir düzenleme yalnızca teknik bir metin değil, doğrudan doğruya toplumun ortak varlıklarını, ormanları ve yaşam alanlarını ilgilendiren bir konudur. Bu kadar geniş etkileri olan bir düzenlemenin dar bir çerçevede ve aceleyle ele alınması yasama sürecinin şeffaflık ve katılımcılık ilkeleriyle bağdaşmamaktadır.

Değerli arkadaşlar, teklifte yer alan düzenlemelerin bir kısmı torba yasa mantığıyla birbirinden kopuk alanları aynı metin içerisinde birleştirmektedir. Bu yöntem Meclisin denetim işlevini zayıflatmakta, milletvekillerinin her bir düzenlemeyi sağlıklı biçimde tartışmasını engellemektedir. Yasama faaliyeti bu şekilde yürütüldüğünde ortaya çıkan metinler ne yeterince tartışılabilenekte ne de toplumsal meşruiyet kazanabilmektedir.

Diğer bir önemli usul sorunu ise şudur: Kesinleşmiş hukuki durumları yeniden tartışmaya açan düzenlemeler hukuk devleti ilkesinin temelini oluşturan hukuki güvenlik ve belirlilik ilkelerini zedelemektedir. Yasama organı geçmişte kesinleşmiş işlemleri sürekli değiştirilebilir hâle getirirse hukuk düzeni öngörülebilir olmaktan çıkar, bu ise yalnızca bireylerin değil devletin kendisinin de güvenilirliğini tartışmalı hâle getirir.

Teklifin 13'üncü maddesiyle getirilen düzenlemede benzer bir usul sorunu yine barınmaktadır. İklim değişikliği gibi son derece önemli bir konu bütüncül bir çevre politikası ve kapsamlı bir yasa yerine parçalı ve piyasa odaklı bir yaklaşım içinde ele alınmaktadır. Bu durum yasama sürecinin planlama ve bütünlük ilkesine aykırıdır.

Netice itibarıyla, bu teklif Anayasa'ya açık aykırılıklar içermesine rağmen yeterli denetimden geçirilmemiştir. Yargı kararlarını dolanacak şekilde hazırlanmış, katılımcı ve şeffaf yasama ilkelerini ihlal etmiş, torba yasa yönetimiyle Meclisin denetim kapasitesini zayıflatmış, hukuki güvenlik ve belirlilik ilkelerini zedeleyen hükümler içermektedir. Bu nedenle mesele yalnızca maddelerin içeriği değil, bizzat bu yasama sürecinin kendisi sorunludur. Meclisin itibarı ancak Anayasa'ya bağlılık, şeffaflık ve katılımcılıkla korunabilir. Bu ilkelere aykırı biçimde ilerleyen bir sürecin ürünü olan bu maddelerin geri çekilmesi hem hukukun hem de demokratik yasama sorumluluğunun gereğidir.

Değerli arkadaşlar, teklifin içeriğine daha yakından bakacak olursak, 13'üncü madde ilk bakışta olumlu görünüyor. Ormanların korunması ve iklim değişikliğiyle mücadele amacı taşıdığı ifade ediliyor, karbon yutak ormanları kurulması hedefleniyor ancak maddenin devamı bu olumlu tabloyu tamamen değiştiriyor. Düzenleme doğayı korumaktan çok karbon piyasasına alan açıyor yani amaç karbon salımını azaltmak değil, bu salımı dengelemek. Bu ne demek peki? Kirlenerek üretmeye devam edecek ama başka bir yerde ağaç dikerek sorumluluğunu yerine getirdiğini söyleyecek. Örneğin, bir sanayi şirketi üretimini değiştirmeden başka bir şehirde karbon kredisi satın alarak "Denge sağladım." diyebilecektir. Bu yaklaşım sorunu çözümü, sadece yer değiştiriyor; kirlilik devam ediyor, yük başka bölgelere aktarılmış oluyor. Üstelik ekonomik kazanç da doğayı koruyanlarda değil, bu sistemi finanse eden şirketlerde toplanıyor. Daha da önemlisi şu risk var: Ormanlar kurmak yerine mevcut ormanlar özel kullanıma açılabilir. Bu durumda ormanlar kamusal varlık olmaktan çıkar, piyasa aracına dönüşür. Ayrıca, gerçek orman ekosistemi uzun yıllarda oluşur ama bu

düzenleme kısa vadeli yüzeysel ağaçlandırmayı teşvik ediyor. Bir yandan ormanlar tahrip ediliyor, diğer yandan bu tahribat yeni düzenlemelerle görünmez kılınıyor. Sonuç açık; ormanlar korunmuyor, piyasaya açılıyor, gerçek azaltım yok, kâğıt üzerinde denkleştirme var. Oysa Anayasa'nın 169'uncu maddesi çok açık: Ormanlar korunur, daraltılamaz. Bu nedenle açıkça söylüyoruz: Doğa bir piyasa aracı değildir. Ormanlar sermayeye değil, topluma aittir.

Değerli milletvekilleri, madde, mülkiyet sorunlarını çözmeye iddiasıyla geliyor. Kırsalda bazı mağduriyetlerin giderilmesi elbette önemli ama bu düzenleme bunun ötesine geçiyor; turizm ve rantın yüksek olduğu alanlarda uygulanabilecek geniş bir kapı açıyor. Bu ne anlama geliyor? Geçmişteki işgaller ve yapılaşmalar fiilen meşrulaştırılıyor yani hata düzeltilmiyor, mevcut durum kabul ediliyor. Bu yaklaşım ormanların korunmasına yönelik anayasal güvenceleri zayıflatır, aynı zamanda ciddi suistimal riskleri doğurur. Madde ise bu süreci daha da ileri götürüyor, 2/B uygulamalarının yeniden genişletilmesi öngörülüyor. Hepimiz biliyoruz ki -bunun ne demek olduğunu gayet iyi biliyoruz- orman alanları daralıyor, kıyıları ve doğal alanlar rant baskısına açılıyor. Bugün yapılan düzenleme geçmişte yaşanan bu süreci yeniden üretiyor, üstelik yargı denetimi de zayıflatılıyor.

16'ncı maddeye baktığımızda, teknik bir sorun çözülüyor gibi sunuluyor yine. Kamulaştırma yapılmadan el konulan alanlarla ilgili tapu sorunları düzenleniyor ama burada asıl sorun çözülmüyor, aksine, kamulaştırmasız el atma uygulaması normalleştiriliyor yani "Önce el koy, sonra hukukunu oluştur." yaklaşımı yasallaştırılıyor. Oysa yapılması gereken tam tersi, mülkiyet hakkını güçlendirmek, bu uygulamaları sınırlandırmaktır.

17'nci madde de benzer bir durum içeriyor; bazı enerji şirketlerine tanınan ayrıcalıklar uzatılıyor. Bu bir teknik düzenleme değil, belirli şirketlere ayrıcalık sağlanmasıdır; oysa herkes aynı kurallara tabi olmalıdır.

16'nci ve 17'nci maddelerle birlikte değerlendirdiğinde tablo net: Yurttaşın mülkiyet hakkı zayıflatılıyor, kamu varlıkları ise ayrıcalıklı şirketlere bırakılıyor; bu kabul edilemez tabii ki.

Değerli arkadaşlar, 16'nci madde tarım arazilerinin korunması amacıyla geliyor. Bu doğru bir hedef ama sorun uygulamada; yıllardır "hobi bahçesi" adı altında tarım arazileri parçalandı. Bugün bu alanlar fiilî yapılaşmaya açılmış durumda. Kooperatifler ve emlak şirketleri üzerinden ciddi bir rant alanı oluştu. Bu açık bir suistimaldir; tarım arazileri korunmalıdır, bu tartışmasızdır ama mevcut mağduriyetler de görmezden gelinemez çünkü yurttaşlar çoğu zaman denetlenmeyen bir süreçte yatırım yaptı, sonrasında tüm yük onların üzerine bırakıldı maalesef. Bu nedenle yapılması gereken hem tarım arazilerini kesin şekilde korumak hem de mağduriyetleri adil biçimde çözmektir. Mevcut düzenleme bu dengeyi kuramıyor, ayrıca denetim ve kriterler de belirsiz, bu da yeni keyfiliklerin önünü açar.

Son olarak, 27'nci madde belirli bölgelerdeki yerleşim sorunlarını çözmeye iddiası taşıyor ama ciddi riskler içeriyor; tüm yetki yürütmeye bırakılıyor, kriterler açık değil. Bu durum hukuk devletiyle bağdaşmaz. Ayrıca, sadece bazı bölgeleri kapsamaması eşitsizlik yaratır. Ve en önemlisi fiilî durumlar yasallaştırılıyor yani sorun çözülmüyor, kalıcı hâle getiriliyor.

Son söz olarak şunu ifade etmek isterim: Bu teklif doğayı koruma iddiasıyla geliyor ama içeriği farklı bir şeyi gösteriyor. Korunan doğa değil, piyasa düzenidir; korunan orman değil, sermayenin kendisidir. Bizim yaklaşımımız nettir: Doğa korunmalıdır. Ormanlar kamusal varlıktır. Kamu gücü yurttaşlara karşı değil, yurttaş için kullanılmalıdır diyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Demir, çok teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, Komisyon üyelerimiz öncelikliydi ama Sayın Tanal da acil bir işi olduğunu belirtti. "Uygundur." dersiniz Sayın Tanal'a kısa bir söz vereceğiz.

İBRAHİM AKIN (İzmir) - Başkanım, benim de Sayın Nejla Demir'le beraber hazırladığımız, konuşmasının devamı olan kısa bir konuşmam var. Beni arkasına alabilerseniz sevinirim. Birlikte olsaydık iyi olacaktı.

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Tamamlayıcı olması açısından.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Tamam. Sayın Güner'deydi söz sırası, yine onay verilirse devam edelim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Ara verecekseniz ben konuşayım çünkü Mecliste konuşmam var Başkanım.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Tamam, o zaman önce size söz verelim, sonra tamamlayıcı olsun.

Buyurun Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim değerli Başkanım.

Kıymetli milletvekilleri, değerli basın mensupları, kıymetli bürokratlar; hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

Şimdi, aslında biz bugün burada bu kanun teklifini görüşüyoruz ancak benim bölgemi ilgilendiren 8'inci madde var. 8'inci maddeyi zaten biraz önce Değerli Bakan Yardımcımızla görüştüğümüz zaman bu konunun Şanlıurfa, Adana ve Konya illeriyle alakalı olduğunu söylediler ve görebildiğim kadarıyla bu listede şu anda bu bölgelerden ve aynı zamanda etkileşim bölgelerinden olan 7 milletvekili var. Yani 26 Komisyon milletvekilinin 7'sini bu 3 alan da ilgilendiriyor. Nedir? Şanlıurfa özeline baktığımız zaman, Şanlıurfa'da DSİ'nin yapmış olduğu kanallar var. Yılda en azından 60-70 kişi o kanallarda boğuluyor. Su boğulmaları nedeniyle güvenlik tedbirini almayan Devlet Su İşlerine karşı tazminat davaları açıldığı için şimdi Devlet Su İşleri burada bu sorumluluktan kaçmak için belediyelere yüklüyor yani "Tazminatı belediyeler ödesin." diyor. Buradaki asıl hedef kamu hizmeti vesaire değil, sorumluluktan kaçma girişimidir.

Şimdi, aynı şekilde, 2023 yılında Şanlıurfa'da sel oldu. Orada Cavşak Deresi vardı, Karakoyun Deresi vardı, Sırrın Deresi vardı; bunların ıslah çalışması ve zararın önlenmesiyle ilgili kontrolü, güvenlik tedbirlerinin alınması, hepsi Devlet Su İşlerinin sorumluluğundaydı. Dereler ıslah edilmedi, taşkın önlemleri alınmadı, güvenlik sağlanmadı ve sağlanmadığı için de 2023 yılındaki o selde 23 insanımız öldü. Yıl şu anda 2026, dün akşam yine sel oldu, pazar günü yine sel oldu; yine vatandaşlar perişan durumda. Yani bu kadar alet edevatı olmayan Devlet Su İşleri bu tedbirleri, bu önlemleri alamıyorsa, bu önlemleri Belediyeye atıyorsa, arkadaşlar, bu, Anayasa'mızın hükümlerine aykırıdır. Bu doğru bir uygulama değildir. Yani burada şu anda Şanlıurfa Belediyesine "Benim kaynağım yok, aracım yok, teknik kapasitem yetersiz, bütçem yok." diyor. Değerli Başkanım, Devlet Su İşlerinin eğer bu şekilde teknik aracı yoksa, kapasitesi yoksa, ödenek yoksa Belediye nasıl yapsın o zaman? Devlet Su İşleri bunu bildiği için ve bu tazminatlardan kurtulmak için maalesef bunu devrediyor. Şimdi, bu bir.

Devletin görevi nedir? Devletin görevi -burada hukukçu arkadaşlarımız var- Anayasa'nın 5'inci maddesi uyarınca vatandaşın sosyal, siyasi, ekonomik tüm engellerini kaldırmak ve burada bu riski önlemek devletin görevidir. Güvenliği sağlamak devletin görevidir. Vatandaşın canını korumak devletin görevidir. Maddelere baktığımız zaman, bu hüküm, Anayasa'nın 2'nci maddesi hukuk devleti, Anayasa'nın 5'inci maddesi devletin temel amaç ve görevleri, Anayasa'nın 17'nci maddesi yaşam hakkı, Anayasa'nın 56'ncı maddesi sağlıklı, dengeli çevrede yaşama hakkı, Anayasa'nın 125'inci maddesi idarenin her türlü eylem ve işlemine karşı yargı yolu açıktır hükümlerine ve idarenin bütünlüğü ilkesine aykırılık teşkil etmektedir. Bununla bitiyor mu, Urfa özelinde bitiyor mu? Bitmiyor. Burada şu anda Muğla Milletvekilimiz var, listede var. Fethiye'de Devlet Su İşlerinin kanalı Fethiye'nin içerisinde geçiyor. Peki, bu gelen ne oluyor? Dağdan gelen o taşkınlıkları engellemiyor, olduğu gibi Fethiye Körfezi yaşanmaz hâle gelmiş durumda. Bunun sebebi ne? Devlet Su İşlerinin bu görevi yapmamasından kaynaklanıyor.

Şimdi siz bunu ne yapıyorsunuz? "Bunu şu anda biz belediyelere yükleyelim." Ya, tamam, arkadaşlar bahsettiler, bu belediyeler, Cumhuriyet Halk Partili belediyeler var ama Şanlıurfa Belediyesi yıllarca sizdeydi, şu anda bağımsız kazandı, o arkadaşımız yine sizlerle birlikte hareket ediyor. Bizim derdimiz burada A partisi, B partisi değil, bizim derdimiz burada vatandaşın yaşam hakkı, vatandaşın selden, felaketten boğulmaması. Şanlıurfalı vatandaşlarımız, Konyalı vatandaşlarımız, Adanalı vatandaşlarımız gidip o kanallarda yüzerken eğer boğuluyorsa, Devlet Su İşleri bu tedbiri almamışsa, bu insanlar boğuluyorsa orada bunun sorumlusu Devlet Su İşleridir, devlettir; bunu belediyeye yüklemek, sorumluluktan kaçmaktır. Ben bunu Şanlıurfa'daki tüm halka anlatacağım, izah edeceğim ve buradaki milletvekili arkadaşlarımız da buna karşı çıkmazsa halka şikâyet edeceğim.

Bilginize sunuyorum.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ediyorum.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Değerli Başkanım, söz verdiğiniz için teşekkür ediyorum. Ayrıca da diğer arkadaşlarımızdan özür diliyorum.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ediyorum.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Değerli Bakan Yardımcım, umarım ve dilerim... Bu şikâyetler çok ciddi. Yani evet, Sayın Tarım Komisyonu Sözcüsü arkadaşımız, hocamız okudu, kendisi iktisatçı, baktım geçmişine acaba tarım mühendisi mi, ziraat mühendisi mi, bu işte hakikaten donanımı ne seviyededir? Yani keşke bunu diğer AK PARTİ'li arkadaşlarla görüşmüş olsalardı bu mağduriyetiyle gelmezdi.

Teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Tanal, teşekkür ediyorum.

Sayın Gürer, buyurun efendim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Kanun teklifi, yine kitle örgütleriyle, derneklerle, sendikalarla, odalarla yeterince görüşülmeden, muhalefetin de bu konuda ne düşündüğüne bakılmaksızın "Ben yaptım oldu." anlayışıyla getirilmiş, içinde Anayasa'ya aykırı madde tekliflerinin de yer aldığı bir düzenleme. Tabii, ilginçtir, Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı yirmi dört yıldır iktidarda, yirmi dört yıl sonra getirdiğini "reform" diye getiriyor ama tuhaf, maddeleri incelediğiniz zaman enteresantlıklar var. Örneğin, içkinin satış saatlerini ayarlamayı ve içkinin insan sağlığına zararlı olduğunu söyleyen Adalet ve Kalkınma Partisi Türkiye'de içki çeşitliliğini en çok artıran siyasi iktidar. Rafa gidiyorsunuz, dünyada ne varsa Türkiye'ye ithal ettiriyorsunuz. Niye ithalatına ihtiyaç olmayan bir sürü içkiyi katıp da ülkenin içkiye yönelmesini teşvik edici çeşitliliği artırıyorlar? Örneğin, viskide yüzde 2 ile ürünün değerine göre oluşturulan bir vergi alınıyor ama dünyada viskide Türkiye'yi 3'üncü sıraya Adalet ve Kalkınma Partisi getirdi yani bu ülkenin her sorunu bitti de bir viskisi mi eksik kaldı? Alkolik yaptınız memleketin insanlarını, şimdi de saatini, kimin tüketeceğini, ne olacağını şekillendirmeye çalışıyorlar.

Devlet Su İşlerinin yetkisini belediyelere vererek belediyeler üzerinde yeni bir düzenleme yapıp yine bilindik, klasik yöntemlerle iki gün sonra belediyeleri suçlayacak uygulamaları planlıyorsunuz. Ardından ormanlarla ilgili Anayasa Mahkemesinden dönecek iki düzenlemeyi buraya kanun teklifi diye getiriyorsunuz ama Türkiye'de şu anda tarımın içine düşürüldüğü durum içler açısı. Ben kayıtlara geçmesi için bu konuda yaptığım bir açıklamayı paylaşayım. İktidar diyor ki: "Sizin çözüm önerileriniz ne?" Şimdi, değerli arkadaşlar, çözüm önerilerinin hepsini anlatıyoruz da bunu uygulayacak iradeye ihtiyaç var. Ha, Tarım Bakanlığında çok değerli bürokratlar var, onlar da zaman zaman... Onuncu Plan'da da, On Birinci Plan'da da yazılmış, şûrada da konuşulmuş ama uygulamaya geldiği zaman daha önceki şûrada konuşulmanın 7-8 maddesi dışında hiçbir uygulamaya geçmemiş.

Bakınız, Amerika Birleşik Devletleri, İsrail ve İran arasında olan dört haftayı geride bırakan savaş ülkemizde tarımda var olan sorunların katlanmasına yol açmıştır. Özellikle gübre, akaryakıt, enerji, yem ve temel gıda ürünlerinde arz açığımız, dışa bağımlılığımız, sorunun doğrudan her kesime yansımalarına neden olmaktadır. Tarım politikalarının yanlış uygulamaları, pandemi, Ukrayna-Rusya savaşı, küresel iklim değişikliği süreçlerinde uyarı vermiş ama siyasi iktidar bunlardan ders almadığı için bu süreçte de daha savaş İran'da başladığı gün Türkiye bundan zarar görür noktada olmuş, özellikle tarımda sorunlar oluşmuştur. Gıdadaki arz açığını önlemek için şu ana kadar alınan tek tedbir, ithalatla ilgili gümrük vergilerini düşürmek, ihracatla ilgili sınırlama getirmektir. Bunun dışında, ortada elle tutulan somut, çiftçiye üretimi artırmalarını teşvik edecek herhangi bir destek gerçekleştirilmemiştir.

Türkiye İstatistik Kurumunun 2025 yılına ilişkin gayrisafi yurt içi hasıla verilerine göre "Türkiye ekonomisi 2025 yılı dördüncü çeyreğinde yüzde 3,6 büyüdü." deniliyor. Nasıl büyüdüğünü biz yurttaş olarak fark edemedik, ben milletvekili olarak anlayamadım ama demek ki büyümüş! Tarımsal üretim için sert bir düşüş yaşandı, yüzde 8,8. 2002 yılında üretilen buğdaydan, arpadan, fasulyeden, nohuttan, mercimekten 2025 yılında daha az üretim oldu. Bu üretime rağmen "Sorun yok." deniliyor. 30 milyon nüfusu artan ülkede, 2002 yılında 19 milyon 600 bin ton buğday yetişirken bu üretim 2025 yılında 17 milyon 900 bine geriledi, "Sorun yok." deniliyor. Sonra, hayvancılıkta 2024 yılındaki hayvan varlığımız Cumhurbaşkanlığı programında 16 milyon 900 bin yazıyor; 2025'te 739 bin de ithalat var. Tarım Bakanlığımız bunları toplayıp TÜİK'e bildirmiş. TÜİK de buna diyor ki: "Hayvan varlığımız yüzde 4 arttı." Ya, arkadaş, aklımızla dalga geçmeyin, bu ülkede şap diye bir hastalıktan dolayı hayvanlar öldü. Kurban Bayramı'nda en az 1 milyon hayvan kesildi, o da yetmedi, normal kesimde 2 milyona yakın hayvan kesiliyor. Türkiye'nin şu andaki hayvan varlığı Damızlık Birliğinin listesinde 13 milyon 100 bin, devletin verisi olarak da gösterilen 17 milyon 390 bin küsuratlı bir rakam. Amerika Tarım

Bakanlığı oradan oturmuş, Türkiye'deki hayvan varlığının 14 milyon 100 bin olduğunu söylüyor. Bizimkiler de kalkıyor "Yüzde 4 hayvan varlığımız arttı." Ya, bir de yapmayın, şu yanlış bilgiyi kamuoyuna veriyorsunuz, "Avrupa'da hayvan varlığında biz 1'inciyiz." Avrupalının yediği eti biz tüketiyoruz mu? Domuz varlığını katarsanız o zaman verilere doğru erişmiş olursunuz. Onlar onu tüketmiyorlar, domuzu tüketiyorlar, o domuzu tükettikleri varlığı sen kaldırırıyorsun "Hayvan varlığında 1'inciyiz." Kendinizi aldatıyorsunuz ya. Bu ülkede 1 milyon 600 bin olan manda sayısı 160 bine düşmüş. Yani olaylara doğru baktığınız zaman doğruyu görürsünüz, aksinde kendinizi kandırırınız. Sonra da işte savaş mavaş çıktı mı "Ne olacak hâlimiz?" diye ortada kalırsınız.

Ülkemizde tarım alanları... Ya, tarım alanları, 1980'de 28 milyon hektar tarım alanı var. Cumhurbaşkanlığı program kitapçığında bakıyorsunuz, 23 milyon hektara gerilediğini yazıyor ve on yılda "1 milyon hektarın üzerinde tarım alanı yok oldu." diyor. Bunu biz konuşunca daha sonraki yıl bir bakıyorsunuz, programda yok olan tarım alanları kalkmış, yuvarlama "24 milyon hektar tarım alanımız var." diyorsunuz. Meralarımız 40 milyon hektardan 14 milyon hektara 2001 sayımında gelmiş. O kadar organize yapıldı, enerji santralleri kuruldu, mera alanları dışına çıkarıldı; bunları düşerseniz 9 milyon hektar da mera alanımız kalmış. Mera alanlarımızın kaldığı yerde, özellikle doğuda, güneydoğuda -Kars Milletvekilimiz de yanımızda- hayvancılık yapılan yerlerde terör varlığında mera alanları hayvancılığa kapatıldı, onları da yok sayarsanız mera hayvancılığı bitti.

On iki ay hayvanları ahırda besliyorsunuz. Bu ahırda beslenen hayvanların yemlerinin önemli bölümü ithal geliyor. Süt yeminin 50 kilosu olmuş bin lira, oradan üreticiye "Üret." diyorsunuz. Sonra üretici bakıyor ki zarar ediyor, doğumuna bir ay kalmış hayvanı kesime gönderiyor. Yazıyor mevzuat "Gebe hayvan kesilemez." Ya, canlı çıkıyor kestiğin hayvanın karnından, nasıl kesilemez? Ve bu da 1 ineğin kesilmesi birlikte 5 tane yavrunun da yok olmasını getiriyor. Ha, o da yetmiyor; şap döneminde buzağı ölümlerinde Türkiye rekor kırdı. Gittim ben, gebe hayvan buzağıyı atmış; e, yok. Ne kadar buzağı öldü? Yok; dünya ortalamasının üstünde. TİGEM de dâhil Sayıştay raporlarında vardı, buzağı ölümü olan bir ülkede yaşıyoruz. Ya, hayvan hastalıklarında... Şap Irak'ta çıkmış, Türkiye'ye girecek, 2024 yılında bundan haberiniz olup niye sınırlarda önlem aldırılmazsınız? Aynı üç gün hastalığı gibi; bir bakıyorsunuz, Irak'tan sinek geliyor, bizim güneydoğudaki hayvanlarımızı bu hastalık kapsıyor, aşılama gecikiyor, bir sürü hayvan kaybına yol açıyor. Yani bunların hepsi plansızlık, öngörüsüzlük, takipsizlik ya da "Bana bir şey olmasın da ben şu işte kenarda durayım, başı ağrımam." uygulamaları.

Bakınız, kamu, alımlarda kenarda seyirci. Niye? Taban fiyat uygulaması kaldırılmış, alım fiyatı uygulanıyor. Toprak Mahsulleri Ofisi buğdayda 13 liradan fiyat açıklıyor, sonra 13 liradan açıkladığı fiyatta "Ayağıma getir, şartlarım şu." diyor; doğal olarak çiftçi de tarlaya gelen tüccara 11 liradan buğday satıyor.

E, şimdi unun fiyatı yüzde 100 artmış, geçen yıl çiftçiden 11 liradan alınan buğday için -1 kilo buğdaydan 800 gram un elde edilir- nasıl oluyor da un fiyatı uçup giderken bizim çiftçinin bu konuda kazancı bir türlü uçmuyor? Öyle olunca da buğday üreten çiftçi vazgeçiyor, ürün desenini değiştiriyor. Şu anda Türkiye'de yüzde 70 bildiğini ekse de yüzde 30 her yıl "Acaba neyi değiştiririm?" dediği için de ürün desenleri problemlidir.

İşte, ekilemeyen arazilerle ilgili dediler ki: "İki yıl ekilmeyen yere el koyacağız." "E, ne kadar koydunuz? Ne yaptınız? Ne kadar üretim var?" diye soruyoruz, soruya yanıt yok. "Şap hastalığından kaç hayvan öldü?" diye soruyoruz, yanıt yok. E, böyle böyle yaptıkça kendimize yani ülkemize kötülük yapıyoruz arkadaşlar.

"Adalet ve Kalkınma Partisi yıpranmasın, olan biten bilinmesin." diyorsunuz da sokağa gittiğinizde, alana gittiğinizde traktörleri... Hani hep söyleniyor ya "Herkesin evinin önünde son model traktör var." diye, TÜİK'e girip bakın ya, "Ortalama traktör yaşı yirmi dört yıl." diyor. Bu ülkenin traktörleri ortalama yirmi dört yaşına gelmiş, Adalet ve Kalkınma Partisindeki Grup Başkan Vekili arkadaşımız da "Bizden önce traktör yoktu." diyor. Yaş ortalaması yirmi dört, Adalet ve Kalkınma Partisinden önce alınmış traktörlerin çoğu da. Yani böylesine sorunların varlığını göz ardı edemeyiz.

Onun için, üretim modellerinde mutlaka dönüşüm sağlanması gerekli. Savaş bir ders olsun, arz açığı olan ürünlerde mutlak surette yeni bir planlamayla bunu giderecek politikalar geliştirelim; çiftçiyi, besiciyi, üreticiyi destekleyelim; tarımı kurtuluş gibi görmeyelim. "Sanayide, turizmde ilerleriz, tarımı da ithal ederiz." mantığı çökmüştür. Gelişmiş ülkeler bu konuda aldıkları önlemlerle kendi kendilerini koruma noktasına gelmişlerdir. Savaş bizim yanımızda sürerken, daha biz destek açıklamadan İspanya'da devlet çiftçisine ne yapacağını açıklamıştır ve destek vermektedir.

Tarımın yapısal sorunlarına eklenen savaşın getirdiği olumsuzluklarla gıda önemli bir sorun sürecine doğru evrilmektedir. "Paramız var, ithal ederiz; marketlerde hiçbir ürün eksikimiz yok." demek kendinizi aldatmaktır. Cepte para yoksa, raftaki ürünü alamıyorsa o vatandaşımız gıdada sorun yaşıyordur, dolaylı bir kıtlık içindedir. Ette, sütte veya benzer gıda ürünlerinde rafa gittiğiniz zaman ürün alamıyorsunuz. "Mercimeğin tohumunu biz Kanada'ya verdik, oradan mercimek alıyoruz." dediğimiz ülkede o gün 1 kilo mercimeği 225 liraya aldım. Türkiye'de mercimeğin üretimi 2002 yılına göre yarı yarıya düşmüş durumda. Güneydoğunun -GAP bitmiş olsaydı- tadına doyamayacağınız mercimeğini bugün Türkiye arar duruma gelmiştir, üretim yarı yarıya gerilemiştir.

Şimdi, üretim yapılmayan alanlar var yani şu anda ekim yapılmayan alanlar var, bir kısmı yapıldı. Arkadaşlar, bakın, buraların üretimini artırmanın yolu şudur: Bazı bölgelerde yapılacak üretim için bu yılın alım fiyatlarını bugünden açıklayın, mayıs ayında Çukurova'da hasat yapılacak buğdayın fiyatını çiftçi bilsin. Eğer orada uygun bir fiyat vererseniz ekilmeyen bölgelerde buğday ekimini artırabilirsiniz. Seçimlerden önce bu işi yapıyorsunuz, bizim çiftçimiz de hep öyle gidecek sanıyor; birden üretime yöneliyor, sonra üretim fazla oluyor, elinde kalıyor, ertesi yıl başka arayışlara yöneliyor. Onları seçimden seçime bilgilendirirken sanki mutlu yaşayacakmış gibi gösterip seçimden sonra unutmayalım.

Çiftçinin refahını sağlamadan bu ülkede sorunları aşamayız, çiftçilerimiz şu anda mağdur. İşte, bizim patates... 2000 yılında 6,5 milyon ton üretim var; gelmişiz 2024 yılına, yine 6,5 milyon ton üretim var. Diyoruz ki: "Patates çok oldu da onun için depoda kaldı." Ya, 2000 yılının verilerine bakarsan aynı patates, 30 milyon nüfus değişmiş. Niye? Yemek yeme alışkanlığımız değişti. Bugün gidin, hamburgercide patatesin bir tanesine 300 lira veriyorsunuz ama bizim çiftçi tarlada 1 liraya satamadı; seçerek depoladığı ürünü vardı, şimdi savaş sayesinde biraz kıpırdadı. Ya, o ürün o tarlada niye kalır? Çiftçinin ürettiği ürün niye değer bulmaz? Yöntemi de söylüyoruz, toplum yararı projesine, parka, bahçeye çiçek dikmek için adam alıyorsunuz, alın toplum yararı projesine elemanları, kamu desteği verin; o tarlada kalan ürünü, bedava olan ürünü, küçük ve orta boyu toplayın, ondan sonra Tarım Kredi Kooperatifinin

önüne il özel idare kamyonlarıyla gönderin, vatandaşa 1 liraya, 2 liraya satın. Çok mu zor bu işler? İnsanların içine düştüğü yokluk ve yoksulluğu görmüyorsunuz. Şu an bu ülkede 50 milyon insan yoksulluk sınırının altında yaşam sürdürmek durumunda, çöplük karıştıran, oradan ürün arayan insanlar var. Biz bire bir alanda gezen insanız, böyle arabamıza binip de yoldan gitmiyoruz, sokaktayız, sokakta olanı görüyoruz, içimiz yanıyor. Gece saat onda, on birde, on ikide telefonumuz çaldığında insanların 500 lira, 1.000 lira istediği bir noktaya Türkiye'yi erdirdiniz. Bunun için yapılması gerekenler var. Dünyada yapılan uygulamaların Türkiye'de yapılmamasını kabullenemeyiz.

Gübre ithalatı... Ya, gübre fabrikalarını özelleştirirken bugünleri düşünmediniz mi? Gübre fabrikaları özelleşmeseydi bugün Türkiye'nin açığı olacak mıydı? Amerika'dan, Almanya'dan, Avusturya'dan, Arjantin'den gübre geliyor arkadaş ve İran'dan geliyor. Şimdi, İran'dan gübre gelmezse sonra? "E, doğal gaz." Ya, siz değil misiniz Batı Karadeniz'de doğal gazı bulup da "Türkiye'nin bütün hanelerini neredeyse doğal gazla ısıtacağız." diyen? Oradaki doğal gazı bu işe ayırın, gübre üretimine ayırın. Bakın, DAP gübre Türkiye'de Mazıdağı fosfor madenlerinde çıkıyor, buranın 639 bin ton civarında da bir gübre üretimi var, DAP gübrenin. Bu gübreyi ne yaptınız? 2011 yılında özelleştirdiniz. Kime verdiniz? Mehmet Cengiz'e verdiniz. Türkiye'de belki de tek üretilen gübre durumundaki ürünü bile Mehmet Cengiz'e verdiniz. Şimdi, değerli arkadaşlar, bu gübrenin de şu an ton fiyatı 39 bin lira. Şimdi, o rakamları da sizinle paylaşacağım.

Neler yapılmalı? Acilen üreticilerin girdi fiyatlarında indirim sağlayacak düzenlemeler şart ve ihtiyaçtır. Hayvansal ve bitkisel üretimin sürdürülebilirliği için mevcutta ek muafiyetler sağlanmalıdır. Özellikle topraktan uzaklaşmış, kırsalda yaşayan küçük aile tipi işletmelerin toprakla tohumu buluşturmasını ve boşalan ahırların yeniden sürece katılmasını sağlayacak çalışmalar geliştirilmeli, ürün alım garantili ekim sağlanmalıdır. Çiftçi şunu bilmeli: "Ben bunu ekerim, kimse almasa devletim alır." diyebilmelidir, o ürün tarlada kalmamalıdır. Maliyet ve makul kârla fiyatlar belirlenmeli ve yem desteği konusunda da gübre desteği konusunda da Cumhurbaşkanı Sayın Erdoğan acil açıklama yapıp bu konuda, en azından yem ve gübrede yüzde 50 sübvanses sağlanacağını ve verilen desteklerin artırılacağını kamuoyuna söylemelidir. Sahte gübre bu arada çok yaygınlaşmaktadır. Çiftçi "gübre" diye alıyor -hatta bunun bazı yarı resmi kuruluşlardan alınan ürünlerde de çıktığı görülmüştür- ekim yaptığı alana gübre atıyor, sonra ürün çıkmayınca, verim olmayınca sahte gübre olduğunu ancak o zaman kavıyor, onu görüyor. Gübresiz üretim, üretimde önemli kayıplara yol açar ve Türkiye gübresiz üretim yapabilme şansına da -topraklarımızı da yok ettik, o da ayrı bir konu- sahip değildir.

2020 yılında 2.140 lira olan, taban ve üst gübre olarak kullanılan DAP gübrenin şu anda bayi fiyatı 39 bin liradır. Her gün bana geliyor, her gün fiyat değişiyor, bu da Tunus'tan geliyor, Türkiye'deki DAP gübrenin dışında. Ayrıca, 1974 yılında bu tesis kurulmuştu, DAP'la ilgili tesis, işte, 2011'de de özelleştirilerek gitti ve yüzde 100 yerli ham madde kullanan fabrikamız da tekelleşti. Özelleştirme niye yapılır? Özelleştirilen yerdeki amaç güya anlatırken piyasayı dengelemek, daha uygun fiyatla ürün satışı, daha büyük işletmeler almak. Ya, devletten alıyorsun, bireye veriyorsun. Var mı onun rakibi? Var mı onunla ilgili farklı fabrikalar? Birilerine "Devlet parayı kazanmasın, gel hemşehrim sen kazan." diye tesisleri özelleştiriyorlar. Şimdi, yeni bir kanun teklifi daha geldi, 230 tane kupon araziye satıyor. Kime? Gene yandaş birilerine veriliyor.

Üre gübrenin 2020 yılında 1.860 lira ton fiyatı, şu anda üre gübre coştı, 31.200 lira. 2 Şubat 2026 tarihinde üre gübrenin fiyatı 24 bin liraydı arkadaşlar yani yaklaşık bir ayda gelen, geçen yılın bir yılında gelenden daha fazla fiyat artışı oldu. Bunun yanı sıra, amonyum sülfat gübrenin 2020 yılında ton fiyatı 1.100 lirayken şu anda 19 bin liraya çıktı.

Keza, 20-20 gübre, 2020 yılında ton fiyatı 2.140 lirayken 25.750 liraya çıktı. CAN gübresi 1.760 liraydı 2020 yılında, şu an 13.850 lira; şubat ayında 13.850 lira, hâlen 19.700 lira. Bu gübreleri bu vatandaş nasıl alacak da nasıl atacak da verim artışı sağlayacak da üretim olacak? Yani bu konuda mutlak suretle, acilen gübre ve yem sübvanses destek sağlanmalıdır.

Çiğ süt enflasyonu artırır diye baskılanıyor, yem fiyatı serbest. Çiğ sütü alan sanayici kendisi aynı zamanda yemi satıyor, Bakanlık gidiyor fahiş fiyatlarla ilgili rekabete uygun olmayan şartlarda ceza kesiyor "Ne kadarını tahsil ettiniz?" diyor Ticaret Bakanlığına, "Maliyeye devrettik." diyor, tahsilat mahsilat da yok, laf ola beri gele! Cezanın tahsil edilemediği yerde yemin sanayici fiyatını artırıyor, sütün fiyatı sabit kalsın istiyor. Sonra rafa gidiyorum, peynir alacağım, peynir etle yarışıyor. Bunu deyince öbürü de diyor ki: "Ya, sen hem hayvancıyı savunuyorsun hem peynirin fiyatını konuşuyorsun." Arkadaş, bizim konuştuğumuz bunun esas besleyeni, bakani, hayvancılık yapanı; arada işi, malı götüreni eleştireceğiz tabii. O raftaki peynirin maliyet hesabını yaptığımız zaman çiftçinin kazanmadığı parayı aracının kazandığını görüyorsun. E, niye ona müdahale etmiyorsunuz? "Serbest piyasa ekonomisi." Lanet olsun serbest piyasa ekonomisine de şu narhı getirin bir bakalım. Fiyatlarda makul girdi maliyeti, makul kâr, aracılığın da önünü kesin, raftaki fiyatlar bugün tüm ürünlerde yarı yarıya düşer. Osmaniye'de 37 liraya satılmayan fıstık, gittim 3 harfli markette 79 liradan Kanada'dan gelmiş. Ya, niye ithalat yapılır? Yurt dışından gelen Türkiye piyasasını dengelesin diye yapılır değil mi? Ama bakıyorsun ki yerli üründen fazla fiyatla rafta ürün satılıyor, ona Ticaret Bakanlığı bakıyor, öbürüne Tarım ve Orman Bakanlığı bakıyor, DAP'a, DOKAP'a, KOP'a Çevre Bakanlığı bakıyor yani tarımla ilgili farklı farklı bakanlıklarda, farklı farklı genel müdürlüklerde... Bir de biri diğerini eleştiren raporlar var. Eğer fırsat olsa bir de onlara baksanız birisi birinin yaptığını beğenmiyor, öbür öbürünün yaptığını beğenmiyor hatta biz bakanlar varken -artık bakan da kalmadı, sistem değişti- 2 bakanın burada aynı komisyonda birbiriyle farklı düşündüğüne bizzat şahit olmuş insanlarımız, komisyonda aykırı görüşleri savundular. Onun için, Türkiye yeniden bu gübre olayını ciddi biçimde ele almalı.

Arkadaşlar, akaryakıtta ÖTV ve KDV mutlaka kaldırılmalı, nakliyeciler dâhil akaryakıt desteği sağlanmalı, tarım kesimine verilen akaryakıt desteği artırılmalı ve bunun yanı sıra köprü ve yoldan alınan ücretler bir yıl boyunca alınmamalıdır. Yani nakliyeciler gıda ürünü taşıyacak, Mersin'den yola çıktı, İstanbul'a varıncaya kadar marulun fiyatından fazla nakliye, yol, köprü geçişi parası ödüyor. Savaş sürecinin etkisi dikkate alınarak bunu bir yıl almayın, ne olur? Yani onların hiçbirini batmaz çünkü Niğde-Ankara arası başladığında 160 lira mı neydi, şimdi gidış-geliş 1.700 lira oldu. Aynı yol, asfalt dökmüyorsun, yol yapmıyorsun, üst yapı yolları eksik, yalnızca geçenden Deli Dumrul gibi ha bire parayı alıyor. Küçük aile işletmelerinin sigortalarını yatırmaları bu süreçte olanaklı değil, bu insanların sigortalarının yatırılması için destek sağlayın ve bu insanların 9000 gün diye var olan, 7200 güne düşecek diye söylenen sigorta primleriyle ilgili Sayın Cumhurbaşkanının "müjde" diye "tweet"i hâlâ duruyor, onu da bir an önce kanunlaştırıp çıkaralım.

Bu üretimle ilgili şu anda ekilmemiş ürünlerin ihtiyaca göre ekilmesine yönelik önlem alalım. Şu bazı çeşitlilik sevdalarımız var, işte, Ekvator'da yetişeni Türkiye'de yetiştiriyoruz da aynı tadı vermiyor. Avokadoyu -o gün onun da sürecini okudum, o da ilginç bir meyveymiş- Türkiye'de Osmanlı döneminde kesildiği söylenen bu meyveyi -şimdi bir bakıyorsun, bir yurt dışında üretilen var, Türkiye'de üretilen var- eve götürürsün, bir günde çürüyor -diyorsun ki- fiyatı uygun gibi geliyor, onun da dayanıklılığı yok. Erkenci ürünler geldi, bahçeler yapıldı ama meyvede 10 milyon ton geçen yıl kaybımız oluştu. Niye? İklima dayanıklı ürün olmadığı için, ortaya çıkan zirai dondan dolayı büyük afet yaşandı.

Şimdi, bizim Merkez Bankası Başkanı, Maliye Bakanı ne diyor? "Zirai don, kuraklık, bunların etkisinden dolayı enflasyon arttı." diyor. İyi de Sayın Bakanım, siz zirai don dışında, kuraklıktan zarar gören kaç çiftçiye destek verdiniz? Soru bu. Madem bakanlar "Kuraklığın Türkiye enflasyonuna bu kadar etkisi var." diyor, demek ki ürün yetişmemiş, bir sürü çiftçi mağdur. Bu çiftçiye ne yaptınız? Sıfır destek verdiniz, tespit de yapmadınız. Hatta arpa ile buğdayı dolu vurdu, kafası kırıldı, geldiler TARSİM'e, tespit bile sağlanmadı. O insanlara destek vermiyorsunuz ama ülke ekonomisine yaptığı olumsuzluğu her yerde anlatarak bir yandan işin gerçeğini kapatıyorsunuz. Mayıs ayında Merkez Bankası Başkanı buraya geldi, kalktım "Zirai donun enflasyona etkisi ne olacak?" dedim, "Yok, yok, o kadar düşünmüyoruz." dedi, eylülde geldi, "Zirai donun etkisi var." dedi. Ya, ben Merkez Bankası Başkanı falan değilim, bir yurttaş olarak gezdiğimi görüyorum, öngörüyorum da, Merkez Bankasının o kadar danışmanı var, o kadar bu konuda çalışma yaparı var... Gerçi, 2012'den beri fahiş ürün fiyatlarıyla ilgili genel sekreterliği onlara verdiler, çalışmalar yaptılar, bir türlü -şu fahişin, fiyatın ne olduğunu da anlayamadım- onları düşürmediler ama... Adamın geldiğinde anlattığı ile eylülde gelip anlattığı birbiriyle örtüşmedi arkadaş. Yani bu ülke böyle yönetilmez. "Liyakat" dediğimiz kavramın içinin boşalmış olduğunu söylediğimiz olay da bu. Öngörülebilir olmalı, alanı tanımalı, toprağı tanımalı, insanı tanımalı, çiftçiye tanımalı, besiciyi tanımalı ama öyle bir şey yok, olmadığını ortaya çıkan tabloda görüyoruz.

Değerli arkadaşlar, fide, tohum desteği ekim yapmayan arkadaşlar için önceliklenmeli. Şu anda fideye erişimde de sorun var; fidelerin fiyatları çok arttı, bunu da burada belirtiyim.

Ahır giderlerinin düşürülmesi lazım. Ahır giderleriyle ilgili veterinerlik hizmetleri ve bunun yanında aşılarda ki bazen "Aşıya para alınmıyor." deniliyor, biz alana gidiyoruz, "Yok, aşı da parayla" diyorlar, kimin doğru söylediği... Bunu hani "Damdan düşen bilir." diye bir laf var ya, oradan vurguluyoruz. Bu ahır giderleri düşürülmeli ve bir yıl süreyle veteriner, aşı hizmetlerinin ücretsiz olduğu kamuoyuyla paylaşılmalı. Veterinerlerde ücret almadan, devlet, baktığı hayvan sayısı başı üzerinden destek sağlamalı.

İhtiyaca göre üretim planlamasını söylemiştim. Ondan sonra Tarım Kredi Kooperatifleri... Arkadaşlar, bu kooperatif işi de bir tuhaf, Bakan Bey'e ben sormuştum, Berat Bey'e, dedim ki: Tarım Kredi Kooperatifleri çiftçiye kredi verirken bankaların üzerinde uygulama yapıyor ve sonra da kalkıyor, "Çiftçiye yüzde 9 faiz uyguladım." Ayrıca, katılım bedeli olarak aldıklarıyla bu yüzde 42'ye çıkıyor. "Bu nasıl oluyor?" dedim, bana verilen yanıtta "Tarım Kredi Kooperatifine Ziraat Bankasının verdiği kredilerde, burası bir tarım, çiftçi kuruluşu olmadığından, çiftçi kuruluşu olmayan yere ticari işletmelere uygulanan faiz uygulanmıştır." deniyor. Adı "Tarım İşletmeleri" olunca sanki o Tarım Kredi Kooperatifine çiftçi kuruluşu gibi bakıyoruz, onu da bir ticari işletme gibi görüyor. İşin özü, devlette Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü, Toprak Mahsulleri Ofisi, Et ve Süt Kurumu gibi kuruluşlar tüccar mantığıyla yönetiliyor. Bakın, geçen yıl Et ve Süt Kurumu 11 milyar lira kâr etmiş. Niye kâr etti? İthalatı daha önce bireyler yapıyordu, şimdi Et ve Süt Kurumu yapıyor; eline sağlık, doğru bir yol ama kim topluyor onu bilmiyoruz, soruyoruz, onu da söylemiyorsunuz, soru önergesine yanıt vermiyorsunuz. Ama Et ve Süt Kurumunun amacı 11 milyar kâr etmek mi yoksa sabah ezanında oraya kuyruğa giren "Yarım kilo kıyma alacağım." diyen insana daha uygun fiyatla et satmak mı ya? Esas işte bu. Başa baş noktada çıksın, zarar etmesin, hiçbir kamu kuruluşu zarar etmesin. Ama kamu kuruluşunun varlığı, ülkenin insanının, tüccarın, aracının, ithalatçının, rantçının, gözü doymayanın karşısında koruyucu bir mantıkla piyasayı dengelemek; öyle bir şey yok, piyasayı dengelemiyor.

Şimdi gelelim, kanunla ilgili de birkaç cümle edeyim. Orman Derneğimizin açıklamasında bu "Orman Genel Müdürlüğü karbon yutak ormanları kurar, bedel almak suretiyle kurdurur." ibaresiyle yeni orman alanlarının tesis edilmesi öngörülmektedir. Hâlihazırda mevzuatta buna engel bir hüküm yoktur. Buradaki en önemli sorun, bu alanların nerelere ve nasıl kurulacağıdır. "Genel Müdürlüğün çalışmalarında karbon yutak ormanları için 8 bin hektar saha potansiyeli bulunduğu belirtilmektedir." diyor. Bu maddeyle şirketlerin hazine arazilerine veya özel arazilere karbon yutak alanları kurması öngörülmüş olsa da uygulaması hayli zordur. Şöyle ki: Şirketlerin kuracakları karbon yutak ormanları kapalılık oluşturmayan maksimum 5 yaşında fidanlardan oluşacaktır. Bu sahaların karbon ticaretine konu hesaplamalarında çıkacak sonucun karbon ticaretinde bir önemi bulunmamaktadır. Şirketler otuz ile elli yıl bekleyip bu sahaları karbon ticaretine konu edebileceklerdir. Yukarıda sayılan nedenlerle, şirketleri elli yıl bekletmemek ve çok para ödemelerinin önüne geçmek için "...kurulmuş ormanların tesis maliyetinden az olmamak ve karbon piyasası rayiç bedeli tahsil edilmek kaydıyla tahsis eder." hükmü yasaya konularak özel şirketlere "alın size 50 yaşında orman" yaklaşımı getirerek ülkemizin verimli ormanları çevreyi kirleten sermayeye peşkeş çekmeye hazırlanmaktadır. Orman karbon dengelenmesinde para kazanma olasılığı orman sahipleri için önemli bir avantajdır, milyarlarca dolarlık karbon dengeleme piyasası bu kredilerin karbon ayak izlerini dengelemek isteyen şirketlere satılabildiği için önemli bir kazanç potansiyeli sunmaktadır. Hani etki analizini sorduk ya, şu ana kadar gelmedi.

İktidar bu maddeyle, halka ait ve ileride çok değer kazanacak ormanları küçük meblağlarla özel sektöre devretmeye hazırlanmaktadır. Kanun teklifiyle, yalnızca yeni orman kurulması değil, mevcut ormanların da tahsis edilmesi, en yüksek karbon tutma kapasitesine sahip ormanların düşük bedellerle özel girişimcinin kullanımına açılması amaçlanmaktadır. Kamuya ait ekolojik değerler piyasa arzına dönüştürülmekte ve açık biçimde kamu varlığı dolaylı özelleştirilmektedir. Getirilerek istenen bu hüküm Anayasa'nın 169'uncu maddesine aykırıdır diyor. Keza diğer ek 2'nci maddeyle ilgili de yapılan değerlendirmede yine benzer biçimde değerlendirmelerin sonunda bunun da Anayasa'nın 169'uncu maddesine aykırılığı ifade ediliyor. Keza diğer, ek 23'te de mevcut hâliyle kanunun kamu malı olan ormanların korunması ve daraltılması ilkesini ortadan kaldırması nedeniyle yine Anayasa'nın 169'uncu maddesine aykırı olduğunu geniş biçimde anlatıyor.

Değerli arkadaşlar, geçen yıl 300'den fazla Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği maddeyi gördük yani görünen o ki yine bu yaptığınız düzenlemeler Anayasa'ya aykırı olarak kanun teklifinde yer alacak, kanunlaşacak ve sonra Anayasadan geri dönecek. Bu

yapılanlarla ilgili Anayasa Mahkemesi de iki yılda karar veriyor, geriye doğru da kanun işlemiyor, amacına uygun işler sağlandıktan sonra (B) maddesi değişiyor, tekrar buraya geliyor ve tekrar iş sürdürülüyor. Bu yöntem, yöntem değil. Anayasa'yı bu kadar ihlal etmeyin, Anayasa'yla ilgili var olan maddeleri bu kadar ayaklar altına düşürmeyin. 300'den fazla maddeyi geçen yıl Mecliste konuşmak durumunda kaldık.

Keza veteriner hekimlerle ilgili düzenleme yapıyorsunuz. Veteriner Hekimleri Birliği Başkanı burada, kendisi belki detayları sizlere sunacaktır. Orada da burada var olan maddelerde veteriner hekim arkadaşlarla yaptığımız görüşmelerde bunların, veteriner hekimlerin mevcuttaki haklarının geriye düştüğünü ve uygulamaya konulan özellikle para cezaları veya yöntemlerin, konseyin, odaların talep ettiklerinin karşılığı olmadığını; hayvan sağlığından meslektaşlarının mesleki durumlarına kadar sorunlar içerdiğini ifade etmektedir. Onlara, temsilci arkadaşlarımız konuştuğunda, veterinerlerle ilgili sanırım Dernek Başkanı arkadaşımız da burada, kapsamlı olarak değinecektir.

Şimdi burada Atatürk Orman Çiftliği'nin bina ve arazi vergi borçlarının silinmesiyle ilgili de söyledik yani kiracıların da borçları bu arada siliniyor mu, böyle bir düzenleme bunu kapsıyor mu, oradaki durumun da bir açıklığa kavuşturulması gerekiyor.

Ayrıca, belediyelerin yetkilendirildiği alandaki sıkıntılı Devletin Su İşlerinin yükünü üzerinden atmasını içeren bir düzenleme olduğu görülüyor.

Maddelerde de ayrı ayrı değerlendiririz ama gene tarımsal arazilerin kullanımına yönelik düzenlemelerde şu para cezaları öncelikleniyor, bununla ilgili, hayvanlarla ilgili, hastalıklarla ilgili getirilen düzenlemeler de var. Bütününü kanun teklifi, muhalefete ortaklaşa görüşülüp, odalarla, derneklerle, sendikalarla konuşulup dört başı mamur çıksın, bu ülkenin tarımına katkısı olsun diye düşünülerek niye getirilmez, bunu da anlamakta zorluk çekiyorum.

Dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ADEM KORKMAZ - Teşekkür ediyoruz.

Sayın İbrahim Akın, buyurun.

İBRAHİM AKIN (İzmir) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, değerli kurum temsilcileri; gerçekten uzun uzun konuşmalar oldu ama ben çok uzun konuşmayacağım, sabrınıza sığınarak, kısaca, aslında Sevgili Nejla Demir Vekilimin genel olarak sunduğu konunun biraz daha farklı boyutlarını ifade etmek isteyeceğim.

Şöyle söylemek istiyorum: Öncelikle bu usul tartışması sürekli komisyonlarımızda yapılıyor ancak maalesef hiçbir değişiklik olmuyor. Yaklaşık, üç yıla yakın vekillik dönemim sırasında Meclisin komisyonları, Genel Kurul çalışmaları neredeyse itibarsızlaştırmak için her türlü pratik yapılıyor ve gerçekten de bu sözlerin ne kadar kıymeti var bilmiyorum ama şunu söylemek isterim: Bu yöntem, yöntem değil; dünya inanılmaz bir şekilde bir sistem değişikliğine gidiyor. Son 27'nci güne girdiğimiz İran'a dönük saldırılar sırasında açıkça gördüğümüz gibi NATO diye bir şey kalmadı. İsrail'in ve Amerika'nın sürdürdüğü bir savaş siyaseti var ve dolayısıyla, bu sistemin karşısında eğer ülkeler kendi iç barışını sağlayamazsa, katılımcı, demokratik, şeffaf bir ilişki kuramazlarsa kimsenin geleceğinin söz konusu olması mümkün değil. Bunun aynı zamanda savaş politikasıyla bağlantılı olarak tarımın ve özellikle ekolojinin en büyük tahribat alanı olduğunu ifade etmek isterim çünkü bu savaş, şu andaki bizim iklim krizimizi bir kat daha artırdı ve dolayısıyla, tarım açısından da güvenlik açısından da bakıldığında korkunç bir zarar vermeye başladı. Yoksullaşma had safhaya ulaştı, kaybettiğimiz yaşam ve can kaybının ötesinde, aynı zamanda, bizim ülkemiz bu işin hemen sınırında, dibinde, neredeyse bu savaşın parçası hâline gelmeyle karşı karşıya kaldığımız bir durum yaşıyoruz. O nedenle, yaşadığımız koşullarda, bu savaşı televizyonlardan savaş filmleri gibi izlemek yerine çözüm üretmek ve bu mevcut gelişmeler karşısında, bu ülkedeki yaşanan daha demokratik bir ortamı ve özellikle Meclisten başlayarak yeniden inşa etmekte fayda var. Ancak gördüğümüz kadarıyla sanki bunların dışında yaşamış gibi, rasyonel olmayan, gerçekçi olmayan, hayattan kopuk bir yaklaşım biçimiyle yasa teklifi hazırlıyoruz.

Bu teklif, aslına bakarsanız, 2025 yılında bu Meclisten geçmiş olan İklim Kanunu'nun, 7554 sayılı Kanun'un ve son olarak geçen geçmiş olan Milli Parklar Kanunu'nun bir parçası olarak devam ediyor. Dolayısıyla, uygulamalar açısından baktığımızda en somut örneklerini hemen 7554 sayılı Yasa'da gördük. Birikmiş olan ruhsatlar meselesi, o yasa geçtikten sonra 2 kat arttı arkadaşlar ve her yere ruhsat veriliyor. Ülkenin neredeyse toprakları, tarım arazileri, aynı zamanda ormanları işgal ediliyor. Orman Bakanlığıyla, daha doğrusu Orman Müdürlüğüyle birtakım tartışmalar yaşadık kamuoyunda, bu tartışmalar, aslında bizim fiilen yaşadığımız tartışmalar. Örneğin, İzmir'de şu andaki şehir hastanesinin olduğu yer 2007 yılında orman alanıyken ormansızlaştırılıyor ama daha önce buraya inanılmaz bir şekilde Orman Genel Müdürlüğü tarafından özellikle destek veriliyor, binlerce ağaç dikiliyor, milyonlarca lira yatırım yapılıyor ama sonra burası ormansızlaştırılıyor. Statü değiştirilerek orası "Orman değildir, mera alanı değildir, tarım alanı değildir." diye yapılan uygulamalar tamamen kâğıt üzerinde, fiilî olan uygulamalar. Geçen gün Iğdır'a gittim, Iğdır'ın hemen dibindeki mera alanına inanılmaz bir güneş paneli yapılıyor. İtiraz ediyoruz, "Burası hayvancılığı öldürmek bakımından kullanılacak bir yöntemdir, yapmayın." diye ama Çevre ve Şehircilik Bakanlığı "ÇED Olumlu" raporu veriyor, şimdi belediyemiz de orada uğraşiyor.

Şunu anlatmak istiyorum pratik olarak: Bu yasal düzenlemeler ülkenin tarımını -özellikle Orhan Sarıbal'ın anlattığı konu- gerçekten inanılmaz bir şekilde tahrip ediyor, küçük çiftiyi öldürüyor, sermayeye peşkeş çekilmiş bir sistem kurulmaya çalışılıyor. Bunun yarattığı sonuç, önümüzdeki dönemde inanın paranız olsa bile sağlıklı, güvenli gıdaya erişme şansınız kalmıyor. Şu andaki sağlık sistemi içerisinde yaptırın analizlerinizi, kan değerlerinize baktırın, yediğiniz içtiğinizden kaynaklanan korkunç bir problem yaşıyorsunuz. Ben yaşıyorum mesela bunu ve şu anda alerjik durumlar çok yaygın. Bunun temel sebeplerinden bir tanesi buğdaydan kaynaklanıyor. Dolayısıyla, gıda meselesi, bu ülkenin hayati meselesi, önemli bir meselesi. Bununla bu kadar oynamak, bunu sadece şirketlere peşkeş çekmek doğru bir şey değil.

Bu yasa teklifinde 5 tane ana konu var arkadaşlar, bu 5 tane ana konunun 1 tanesi geçmiş olan İklim Kanunu ama bize göre, aslında karbon emisyon sisteminin Avrupa standartlarında güya ticarileşmesini sağlamak üzere kurulmuş bir şey. Buradan, şimdi, şunu yapmaya çalışıyorsunuz: Yutak alanları örgütlemeye çalışmaya ve yutak alanlar vasıtasıyla o şirketlerin kirletme hakkını, parasını vererek kirletme hakkını şimdi başka bir yöntemle çözmeye çalışıyorsunuz. Neden-sonuç ilişkisi kurulduğunda bu şirketlerin vermiş olduğu, hepimize vermiş olduğu zararların önlenmesi noktasında değil onlara yol verilmesi ama başka türlü tedbirlerle güya ormanlaştırarak onların bu meselede çözüm üretmesini istiyorsunuz. Bu yöntem yöntem değil, bu yöntem değil çünkü dünyada da bu

yöntem aslında çok fazla uygulanmıyor; artık dünya bundan vazgeçiyor, kendi sistemini yeniden kurmaya çalışıyor. Deminki bahsettiğim o çökmüş olan uluslararası sistemin hâlâ siz aslında artıklarını devam ettirerek yapmaya çalışıyorsunuz.

Bakın, öyle kötü durumlar var ki, bugün bir basın toplantısında söyledim; hem Trakya'nın hem de güneydoğunun ve Diyarbakır merkezli kaya gazı meselesi var bu ülkede ve bu kaya gazı, inanın, şu anda artık ipliği pazara çıkmış Trump'ın kendi enerji politikasının bir parçası olarak yapılıyor, her şey ona ihale ediliyor ve 3 katına artırılmış bir şekilde oradaki kaya gazı ihalesi devam ettirilmeye çalışılıyor. Bakın, biz her yerden halkın çok ciddi bir şekilde tepkisini görüyoruz. Ben gidiyorum Balıkesir'e, Çanakkale'ye; bizim en önemli, dünyanın en önemli havasını, temiz havasını veren Kaz Dağları inanılmaz bir şekilde tahrip ediliyor ve oralar yok edilmeye çalışılıyor.

Bunları uzun uzun anlatmaya gerek yok ama şunu söylemek isterim: Bu yasal düzenlemeyle yapılmak istenen tedbir, aslına bakarsanız şu: Siz korumayı değil, aynı zamanda, piyasalaştırmanın önünü açmak istiyorsunuz. Koruma kanunlarının esnekliği varken bu esnekliği gidermek, daha tedbir almak yerine daha çok esneklik yaratmak istiyorsunuz.

Özet olarak şunu söylemek isterim bu kanun teklifiyle ilgili: Eğer bu kanun teklifi geçerse biraz önce bahsettiğim diğer kanunlar gibi tahribatlarının çok yüksek olduğu açık ve önüne geçilmez bir durumla karşı karşıya kalacağımız açık. Dolayısıyla herkesin bugün bu yetkileri kullanırken, bu imzaları atarken biraz düşünmesinde fayda var.

Ben bunu ısrarla söylediğimde bizim karşımıza çıkan şey şu oluyor: "Biz saraydan geleni, başkanımızın dediğini yapmaktan onur duyuyoruz." diyorlar ama bu onur duyma meselesi değil, biz kişisel olarak da hayatın parçası içerisinde yaşayan insanlar da bundan onur duymuyoruz. Bir kişinin imzasıyla merkezî olarak yapılmış olan her şeyin tahribatını yaşayarak görüyoruz çünkü yazboz tahtası hâline gelmiş bir yasama yürütme hikâyesi var burada. Gerçekten şu anda mesela, İklim Kanunu'na bağlı olarak yapılacak bir kısım değişiklikler olması gerekirken aslında yanlış yapılmış bir kanunun düzeltilmesiyle ilgili meşgul olmaya devam ediyoruz burada. O nedenle, bu yöntem doğru değil.

Keza bu hobi meselesiyle ilgili burada bir madde daha var. Ben hobi meselesinin tarım alanına çok kötü bir şekilde zarar verdiğini düşünüyorum, acilen önlem alınması gerektiğini düşünüyorum ama burada da yine yöntemde sorunlar var. Burada yerel yönetimlerle iş birliği olarak yapılması gereken şeyler varken bunun aslında çözümü yapılmaya çalışılıyor.

Yine, DSİ'yle ilgili arkadaşlarımız uzunca söylediler; şu anda biz inanılmaz bir şekilde su hakkı meselesinde sorun yaşıyoruz. 50 metreden, 100 metreden Ege'de, Marmara'da, İç Anadolu'da su çıkarılırken şimdi 300 metreye kadar su bulunamıyor; sulama sisteminde sorun var. Şu anda, çok yağmur yağdığı için barajlarımız doldu diye sevinebilirsiniz ama farkında olalım, iklim meselesi öyle bir şey ki bir ayda korkunç yağmur yağabilir, her tarafı sel alabilir ama on ay su olmayabilir. Böylesine krizli bir döneme girdiğimizin farkında olalım. Önümüzdeki dönemde örneğin, altı ay yağmur yağmazsa bu ülkede kuraklık had safhaya varacak, tarım politikalarımız bakımından da çok kötü sonuçlar üreteceğini bilmenizde fayda var.

Uzun uzun anlatmak istemeyeceğim ancak maddeler açısından bakıldığında -Nejla Vekilim uzun uzun değerlendirdi- bu karbon yutak alanlarının, DSİ'nin görevleri ve aynı zamanda özellikle orman ve veterinerlerle ilgili sevgili Gürer Vekilimizin söylediği konuların önemli olduğunu düşünüyorum. Bu kurumların görüşleri alınmıyor, iş birliğine gidilmiyor, birlikte bir planlama yapılmıyor. Dolayısıyla sanki karşı tarafı düşman gören, eleştirileri kabul etmeyen bir anlayış biçimiyle bu ülke yönetilmeye çalışılıyor. Bu şekilde yönetilemeyeceğinin hâlâ farkına varmayan bir anlayışın da giderek gerçekten kayaya toslayacaklarını görmesi lazım. Bürokratların bence bu koşullarda en azından söz söyleyemiyorlarsa bile rapor yazması lazım çünkü siz yaşıyorsunuz. Örneğin, ben MAPEG'den, inanın, kimin bu konuda ruhsat verdiğini öğrenmeye çalışıyorum. 5 insanın eline verilmiş ruhsat var, ruhsatlara bakıyorsunuz, 2025 yılında 2.800 küsura çıkmış ama şu anda, iki buçuk ayda, yaklaşık 695 tane ruhsat verilmiş durumda. Yani bir oturumda 72 tane ruhsat veriyorsunuz, bir oturumda 182 tane ruhsat veriyor her komisyon. Belki de şu anda tekrar bir oturumda başka bir ruhsat verilmiş olabilir. Bu kadar, ruhsatların adrese teslim yapılması, ÇED'den mahrum tutulması, inanın, toplumsal hayatımız bakımından korkunç bir durum oluyor. Bakana, Murat Kurum'a örnek vermiştim, ben Balıkesir'e gittiğimde gördüğüm durum şuydu: Oradaki insanlar açıkça "Ya, burası Yunanlılar tarafından işgal edilse bu kadar kötülük yapılamazdı." diye söz kurdular. Bir halkın kendi ülkesindeki yönetime "Yunanlılar tarafından burası işgal edilse bu yapılamazdı." demesinin artık düşünülmesi lazım, böyle yürütülemez.

O nedenle, sizler vasıtasıyla umarım bazı yerlere ulaşabilir bu sözlerimiz. Bir kez daha düşünülmesini arzu ediyoruz. Tek tek maddeleri görüşürüz ama noktasına virgüline değiştirilmeyen bir yasama düzeni içerisinde vekillerin sözünün kıymetli olmadığını, ancak halka anlatmamız gerektiğini maalesef görüyoruz. Buradaki tartışmalarımızı kayıt olsun diye yapıyoruz, benim gerçekliğim bu. Ben, halka anlatmaktan başka bir çare kalmadığını ve dolayısıyla halkla beraber bu sürecin değiştirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Herkese kolay gelsin.

OTURUM BAŞKANI ADEM KORKMAZ - Teşekkür ediyoruz İbrahim Bey.

Komisyon çalışmalarımıza 15.00'e kadar ara veriyoruz.

Teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 14.06

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.13

BAŞKAN: Vahit KİRİŞCİ (Kahramanmaraş)

BAŞKAN VEKİLİ: Muharrem VARLI (Adana)

SÖZCÜ: Adem KORKMAZ (Burdur)

KÂTİP: Hasan Ufuk ÇAKIR (Mersin)

----- 0 -----

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Arkadaşlar, bugünkü toplantımızın İkinci Oturumunu açıyorum.

Şimdi, yine, Komisyon üyemiz İstanbul Milletvekili Sayın Demir'e söz veriyorum.

Sayın Demir, buyurun.

DOĞAN DEMİR (İstanbul) - Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

Ben Muş Vartoluyum, Varto'da 2023 yılında Amerikalı bir firma oradaki vatandaşları hiç bilgilendirmeden, Tarım ve Orman Müdürlüğümüz başta olmak üzere birçok yetkiliden imza alarak 17 tane köyü kapsayan bir maden arama ruhsatı alıyor. Buranın tamamı hayvancılık ve tarımla geçinen bir mecra dolayısıyla eskiden köyden kentlere göç olurken uzun zamandan beri şehirlerden köylere ciddi bir göç var ve insanlar Varto'da geçimini tarım ve hayvancılıkla kazanıyor. Dolayısıyla, bizim ülkemizde tarım ve hayvancılık başta olmak üzere birçok şeyi ithal ederken o bölgedeki 17 tane köyün tamamını kapsadığı bir alanda Tarım Bakanlığımız maalesef, hiçbir öneri, hiçbir görüş, hiçbir bilgilendirme yapmadan Varto'nun yerleşim alanı olan bütün köylerini de kapsayacak 450 dönümlük bir yere maden arama ruhsatı veriyor. Nitekim, yaklaşık üç dört ay önce maden arama ekibi dediğimiz IGNIS diye bir Amerikalı firmanın başvurusuyla orada vatandaş bu işi öğrenmiş oluyor. Ben de iki gün önce Muş Varto'daydım, orada yapılan çalışmalara katıldım, vatandaşın tepkisiyle karşılaştık, destek olmaya gittim. Hem Sayın Valimizle hem Kaymakamımızla bu konuları görüştük, sağ olsunlar, çok iyimser baktılar bu işe fakat alınmış bir izin var ve bu izinden dolayı o bölgede yaşamını tarım ve hayvancılıkla sürdüren... Doğayı katleden bir izni Tarım Bakanlığımız görüş almadan neden verir ve bölgenin jeotermal bölgesi olduğuna dair neden izin verir? Neden vatandaş bilgilendirmeden yapar, Türkiye'nin birçok yerinde olduğu gibi, o bölgede sadece yaşamsal olarak insanların geçindiği kaynakları niye yok eder?

Şimdi, burada Bakanlığımıza sormak lazım, Bakan Yardımcımız burada yani bu tür projeleri yaparken bir Amerikalı firmayı zengin etme derdimiz mi var, yoksa kendi ülkemizde, kendi vatandaşımızı koruyup kollama derdimiz mi var Sayın Bakanım? Ve bu konuda bizim ülkemiz yabancı firmalara, özellikle Amerika başta olmak üzere onlara para kazandıracak diye 17-18 tane köyü kapsayan, 450 dönümlük bir alanı da kapsayan bir yerleşim alanını, dereleri, su kaynaklarını tamamen yok eden ve "Jeotermal su çıkaracağız." diye... Burada jeotermalde de bize söylenen şu: "Isıtma ve seralar için kullanacağımız bir jeotermal arıyoruz." Ama firmanın yetkililerini ve firmanın anlaşmasını gördükten sonra şunu görüyoruz ki orada bir elektrik santralini kurulması hedefleniyor. Bir elektrik santrali orada kurulmaya başlarsa o bölgede yaşam tamamen yok olur, börtü böcek biter, canlı biter, tarım biter, hayvancılık biter ve dolayısıyla yaşam biter. Bizim oralarda -Sayın Bakanım, bilirsiniz, mutlaka bilen arkadaşlarımız çoktur- eskiden köylerde çok az insanlar vardı, şimdi kışın kalıyor 20-25 aile ama yazın 100-150 her köyde, binlerce insan köye yerleşiyor, ev yapıyor orada, tarım yapıyor, hayvancılık yapıyor, geçimini öyle sağlıyor. Dolayısıyla, önce bizim bu işin önüne geçmemiz lazım ve hazır Tarım Bakan Yardımcımız da buradayken, Sayın Valimiz ve Sayın Kaymakamımızla kesinlikle orada halk ile devletin karşı karşıya gelmesini istemezken biz de asla istemeyiz. Sonuç itibarıyla bu ülke bizim, bu devlet bizim, hepimizin gidecek başka bir yerimiz yok ama lütfen, buradan özel çağrıdır, buna mutlaka müdahale edilmesi lazım Sayın Bakanım.

Bir de başka bir şey var, bizim orada, bilirsiniz, canlı alabalık var, kırmızı benekli alabalıklar, 3-4 köyümüzde çıkan, belki de Türkiye'nin en verimli su kaynaklarının olduğu bir bölge. Buralarda HES'ler kurulmaya çalışılıyor, buralarda jeotermaller kurulmaya çalışılıyor, buralarda elektrik santralleri kurulmaya çalışılıyor. Yani sizden ricam, Komisyonun tamamından ricam, sorumlu olan kim varsa bir an önce bu projenin önüne geçilmeli; aksi takdirde... Şu an, bırakın Türkiye'yi, dünyanın birçok yerinde hemşehrilerimiz var yani şöyle düşünün: Varto'nun nüfusu 30 bin ama Avrupa'da yaşayan 300 bin Vartolu var, nereden bakarsanız 30 binlik nüfus Türkiye'nin ve dünyanın tamamında 500-600 bin kişi ve herkes ayaklanmış. Böyle bir projenin bir an önce kaldırılmasını ve iptal edilmesini özellikle talep ediyorum.

Son bir şey söyleyeyim: Efendim, şimdi bize gelen rapora baktık. Pancar ve tütün kotasıyla alakalı bir sorun var. Ben Muşluyum. Eskiden Muş'ta insanlar geçim kaynaklarını pancar ve tütünden yapıyorlardı ancak getirilen kota ve çalışamaz hâlde olan üretimin tamamen yok edildiği bir yerde, özelleştirmenin, özellikle şeker fabrikalarının olduğu bir yerde... Şu an Muş'ta ne var biliyor musunuz Sayın Bakanım? Eskiden geçim kaynağı olarak tütün ve şeker pancarı vardı; şu an, inanın, çok büyük bir işsizlik ve nüfusa göre Türkiye ortalamasına baktığınızda boşanmaların en çok olduğu bir il var, uyuşturucu had safhada, ciddi bir işsizlik ve yoksulluk var. Bütün bunları üste koyduğumuz zaman, sadece Muş değil, Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu Bölgelerimizde çok yoksul kentler var; Urfa gibi, Diyarbakır gibi ya da işte Şırnak, Hakkâri gibi iller. Şimdi, bu kadar olumsuzluklar varken, Muş özelinde söylüyorum, bir de siz Varto'nun kozmopolitik yapısını göz önünde bulundurmadan oradaki yaşam alanlarını tamamen tahrip edecek bir projeye imza atamazsınız, sizin böyle bir şeye hakkınız yok. Bütün Hükümet yetkilisi, bütün burada bulunan Hükümetteki sorumlu milletvekili arkadaşlarıma çağrıdır, Bakan Yardımcıma da buradan özellikle çağrıdır, Sayın Bakanımıza da iletin: Lütfen bu işin önüne bir an önce geçin; aksi takdirde, orada hiçbirimizin istemediği çok büyük olaylar yaşanır, halk ile güvenlik kuvvetleri karşı karşıya geldiği zaman bu sorun başka bir noktaya gider Sayın Bakanım ve bizim huzurumuzu bozar. Bu özel ricamdır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Demir, çok teşekkür ediyorum.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Başkanım, şu etki analizi hâlâ gelmedi.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Gelir inşallah.

Şimdi, bir sonraki söz talebi Manisa Milletvekilimiz Ahmet Vehbi Bakırlioğlu'nun.

Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, hazır Bakan Yardımcım da buradayken ben bu kanun teklifindeki maddelerden biraz daha farklı bir konuya gireceğim; bölgemizdeki bir sıkıntı, problem. Ben Manisa Milletvekiliyim, biliyorsunuz, Manisa Türkiye'de en fazla zeytin ağacına sahip olan il pozisyonunda. Başta Akhisar, Kırkağaç, Soma, Salihli, Köprübaşı; buralar çok ciddi zeytin ve zeytinyağı üretim bölgeleri. Ağırılıkta sofralık zeytin üretilmekte bölgemizde, Türkiye'de sofralık zeytinin en fazla üretildiği yerlerden bir tanesi, aynı zamanda 1'incisi, aynı zamanda da en fazla yağlık zeytinin de üretildiği yerlerden biri. Sistem şöyle işler bizde, zeytinyağı üretiminde, çok kısaca size bahsetmek istiyorum: Zeytin toplanır, daha sonra elenir, daha sonra zeytinyağı fabrikaları araçlarıyla üreticilerden bu

zeytinleri alırlar, zeytinyağı fabrikasına gider, orada sıkılır ve daha sonra, aynı şekilde, hakkı alınarak diyelim ki 500 kilo zeytin götürdünüz, 100 kilo yağ çıktı, değirmen hesabıdır bu, değirmene benzer, orada zeytinyağı fabrikasının yüzde 15'se hakkı, 100 kilodan 15 kilo zeytinyağını alır, geri kalan 85 kilogram zeytinyağını da üreticinin evine kadar götürür, dökülür; sistem bu.

Sayın Bakanım, bu yağlar genellikle şu görmüş olduğunuz bidonlarda taşınır. Bunda herhangi bir depozito falan yoktur, bunlar yağhaneye aittir, yağhane bu bidonla zeytinyağını götürür, üretici kendi stoklayacağı yere -galvanizse, krom nikel tanksa-kendi ambarına döker, daha sonra da geri gider. Yani zeytinyağı üreticisine bunun herhangi bir maliyeti yoktur, çok pratiktir, sağlamdır, hijyeniktir yani yıllardan beri biz bunu kullanmaktayız fakat Manisa'da şöyle bir uygulamaya gidiliyor, haberiniz var mı bilmiyorum: Artık bundan sonra bu zeytinyağları yağhanelerden şu görmüş olduğunuz plastik bidonlarda çıkmayacak, tenekeyle çıkacak, 17 kilogram zeytinyağı alan tenekelerle çıkacak. Sektörden gelen birisiyim, hem üreticiyim hem de zamanında zeytinyağı fabrikasında çalışmış, çalıştırmış bir kardeşinizim; bana bunu anlattıklarında şaka herhâlde dedim ya yani böyle bir şey yapılamaz, böyle bir şey uygulanamaz; böyle bir şeyin uygulanmaması lazım dedim. Gerçekten de şaka falan değilmiş, gerçekten de böyle bir uygulama üzerine çalışılıyor. Şimdi, buradaki amaç şu: Amacı doğru olabilir yani tağışşın önüne geçmek, ne bileyim, süreci takip edebilmek; bunlar doğru amaçlar ancak bu yapılan uygulama bu amaca hizmet etmeyecek, beraberinde çok ciddi, gerçekten de ciddi sorunlara neden olacak. Mesela ne olacak? Maliyetlerimiz artacak. Şimdi, bu teneke 1 defa kullanılacak ve bu tenekenin maliyeti -ki 150 lira şu an maliyeti, belki şu anda daha da artmış olabilir- direkt üreticiye yüklenecek yani kilogram başına 10 liralık bir maliyetten bahsediyoruz.

Bakın, şu anda zeytinyağı üreticisi, çiftçimiz çok ciddi bir bunalımda. İşte, bir dönem geliyor, zeytinyağı ihracatına yasak getiriyorsunuz, zeytinyağı fiyatları iniyor; bir dönem geliyor, yurt dışından zeytinyağı geliyor, zeytinyağı fiyatları iniyor; Afrin'den zeytinyağı geliyor, zeytinyağı fiyatları iniyor. Bugün için zeytinyağının kilogram fiyatı 180 lira ile 220 lira arası değişiyor şu an için. Bize bu yağın maliyeti 250 lira arkadaşlar, üreticiye maliyeti en azından 250 lira; şu anda üretici zararına zeytinyağı satıyor, üretici neredeyse cinnet hâline gelmiş ve biz diyoruz ki bu üreticiye: "Sana kilogram başına 10 lira, 15 lira daha maliyet koyacağım." Akıl alacak gibi değil. Zaten desteklenmiyoruz, geçmişte az da olsa zeytinyağı desteği vardı, dane zeytin desteği vardı, onu da kaldırdınız, temel destek diye yeni bir uygulamaya girdiniz. Ya, öyle bir şey ki arkadaşlar, 2024 yılı üretimi için 2025 yılında biz mazot, gübre desteği, zeytinyağı desteği, dane zeytin desteği alıyorduk, dekarda 240-250 lira arasında değişiyordu; şimdi, yeni gelen sistemde bu yıl, 2026 yılında 244 lira alacağım yani benim desteğimde hiçbir değişiklik olmayacak. Zeytinyağı desteğini kaldırdınız, maliyetlerimiz katlanmış yani insanlar traktörüne binmeye korkar hâle gelmiş ya, 80 lira mazot; gübre bir taraftan, ilaç bir taraftan, maliyetler bir taraftan. Şu anda Akhisar'da zeytin üç sene evvelkinin fiyatı. Maliyetlerimiz katlanmış; tüccar 30 liraya, 40 liraya, 50 liraya zeytin üreticisinden zeytin almaya çalışıyor, zarar ediyoruz. Yorgunuz artık Sayın Bakanım, yorgunuz yorgun. Yani yorgun olan üreticiyi bu kadar yokuşa sürmeye ne hakkınız var arkadaşlar? Yani şimdi, birileri oturuyor bir yerde, bir karar veriyor yani soruyorum ya, bu kararı veren insanlar hayatında zeytinyağı fabrikasına girmişler mi, girmişler mi bu insanlar? Bir teneke zeytinyağını bir yerden bir yere boşaltmış mı, boşaltabilir mi, bunun zahmetini bilebilir mi? Ben bu işin içinden geliyorum. Eğer bunda ısrar edilirse önümüzdeki sene hem zeytinyağı üreticisi, müstahsil hem de zeytinyağı fabrikaları çok ciddi zorluk çekecek. Maliyeti yanında işlevsel değil efendim. Hadi, 100 kilo, 200 kilo zeytinyağı olan bir adam bunu tenekeye koyabilir; 10 ton zeytinyağı çıkaran bir müstahsilin kendi krom, nikel tankları var, daha sıhhi bir ortamda bunu stoklayacak. Ya, akıl kârı mı? 100 teneke, 200 teneke, onların boşaltılması, aktarılması, akıl alacak gibi değil.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Bakırılıoğlu, toparlayalım lütfen, rica ediyorum.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Toparlayacağım.

Şimdi, bu, Gaziantep'te varmış. Gaziantep'teki zeytinyağı üretimi Türkiye üretiminin yüzde 4'ü, yüzde 5'i; geri kalan yüzde 95'inde benim bahsettiğim şekilde üretim zinciri devam etmekte. Bu, amacınıza ulaşmayacak yani amacınız doğru, burada tağışşın önüne geçilmesi lazım, taklidin önüne geçilmesi lazım ama ben kafaya koyduysam, taklit yapmak istiyorsam bir gram, bir zerre zeytinyağı ihtiyacım yok.

Ya, bakın, siz tağışş mi arıyorsunuz? Biraz evvel, bakın, konuşmama başlamadan önce Trendyol'a girdim, girin siz de Trendyol'a. Bakın, Trendyol'da en fazla satan 5'inci ürün. Litre fiyatı kaç para biliyor musunuz arkadaşlar? Bakın, en fazla satan -taş baskı falan yazıyor- 5 litrelik ürünün litresi Trendyol'da 135 liraya satılıyor; bende şu anda 180 lira, 200 lira, benim maliyetim 250 lira zeytinyağında. Girin, Trendyol'da en fazla satan 5'inci ürün, 135 lira litresi. Ya, bunun içinde zeytinyağı yok. İkinci ürün, bakın, Aleora'yımış. Bu da en çok ziyaret edilenmiş arkadaşlar Trendyol'da. Kaç para biliyor musunuz? 120 lira, litre fiyatı 120 lira yani bunlar satılıyor. Yani bizimle uğraşmayın arkadaşlar, üreticiyle uğraşmayın; üretici hakikaten de yorgun. Fabrikacıyla uğraşmayın. Ben size gösteriyorum, ihbarda bulunuyorum işte; girin Trendyol'a -ben iki dakika içinde bunu buldum- yüzlercesini bulacaksınız bunun. Sayın Bakanım, lütfen, bu yanlış uygulamadan bir an önce dönelim, çok ciddi sıkıntı yaşanır çünkü.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkürler Sayın Bakırılıoğlu.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bir sonraki söz talebi Sayın Tahtasız'a ait.

Sayın Tahtasız, buyurun.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Bakan, daha önceki konuşmalarımızda Safi Holdingle alakalı bayağı açıklamamız oldu ama hiçbirine cevap vermediniz. Özellikle Safi Holdingin yaptığı işlerle alakalı konuların ben birkaçına değineceğim ama sizin burada 20'nci maddede bir teklifiniz var. Teklif edilen maddeyle Şeker Kanunu'nun 11'inci maddesinin değiştirilmesi öngörülmekte. Teklifin bir önceki maddesiyle yapılan düzenlemelerin ihlali yani sözleşme yapmadan şeker pancarı eken gerçek ve tüzel kişilere, Bakanlık izni olmaksızın kendi ekim alanları dışında pancar temin eden şirketlere uygulanacak para cezaları. Şimdi, ben bu konuda sormak istiyorum. Özellikle -Safi Holdingle alakalı- Alacalı bir çiftçimiz kendisi Alaca'da ekilmiş gibi gösterilen bir ekim yaptığını anlattı ama bununla alakalı savcılığa da suç duyurusunda bulundu. Özellikle Konya Karapınar'da İslam Bıçak isimli vatandaş 1.200 dönüm arazi kirayıp 1.700 liradan anlaştığını ve burada ekim yaptığını bizzat hem Meclise geldi anlattı hem de savcılığa gidip suç duyurusunda bulundu. Ben bununla alakalı kanun teklifi vermeme rağmen hiçbir cevap verilmedi, hiçbir işlem yapılmadı.

Gene, aynı firma C kotasından işlem yaptı çiftçilerimize. Bunlarla alakalı C kotası uygulaması yasal olmamasına rağmen maalesef, C kotasından işlem yaparak çiftçileri hem A kotasından zarar ettirdi hem de onların hak etmiş olduğu bedelleri ödemeyerek birçok çiftçimize zarar ettirdi. Biz bunları açıklamamıza rağmen maalesef hiçbir işlem yapılmadı.

Gene, Safi Holdingden gelen şikayetler üzerine, çiftçimiz akşam saat on buçukta şeker pancarı teslim etmeye gittiğinde bizzat orada yüzde 20 fire çıkıyor ve telefon açtılar, şahsımı çağırdılar, ben de Safi Holdinge gittim, çiftçiler orada eylem yapıyordu. Traktörle dökmüş oldukları şeker pancarlarını tekrar yükledik. Ben de bizzat kameraya çekerek orada beraber alım yaptılar. Bakın, yüzde 20 fire çıkardıkları traktörün tekrar yapılan fire hesaplaması kaç çıktı biliyor musunuz? Yüzde 8. Sonra bir traktör daha getirdiler, yüzde 8,5. Sonra bir kamyon seçtiler, onu getirdiler, yüzde 15 ama maalesef, ortalama Safi Holdingin fireleri 15, 20, 25'e kadar çıktı yani çiftçiler o anlamda çok ciddi zarar ediyor.

Şimdi, bir de küspe meselesi var. Mesela, şimdi ekim yapıyor, tabii ki kanunen küspenin yüzde 85'i firmaya kalacak, yüzde 15'i de çiftçiye veriliyor ama ne hikmetse kendisi hayvancılıkla uğraşmayan çiftçiden o küspe kartları alınıyor ve karaborsaya düşürülüyor. Bakın, şeker pancarının kendisi 3.100 lirayken yani burada daha polar ve firelerin düşmemiş hâliyle 3.100 lirayken maalesef, şeker pancarının küspesini yani dışarıya atması gereken küspeyi paketlediği zaman tonu 2.500 liradan ve o küspeyi açık olarak 1.700-1.800 liraya kadar Çorum'da karaborsada sattı. Yani biz şeker fabrikaları özelleşirken "Şeker fabrikaları vatandır, satılmaz." derken bizleri dinlemeyen hem çiftçimiz hem AKP iktidarı maalesef, şu anda sıkıntıda. Yani bunları düzenlerken aynı zamanda "Kaçak ekim yaptırmayacağız." diyorsunuz ama kaçak ekim yapıp da ceza almayanlar nasıl olacak? Bunlara ceza verecek misiniz, vermeyecek misiniz? Bu özel firmalar, özel şirketler istediği kişiye ekim yaptırıyor, istediği kişiye ekim yaptırmıyor.

Bakın, şu anda, ciddi bir şikâyet de şu konuda var: Özellikle özel şirketlerin vermiş olduğu tohumlarla alakalı, gübrelerle alakalı sıkıntılar var. Bunların -Bakanlık olarak- kullanmış olduğu tohumların ya da buradaki gübrelerin değerlerinin ölçümünü kim yapıyor? Ciddi anlamda bu konuda da araştırma yapmanızı ve özellikle çiftçiye dağıtılan gübrelerin incelenmesini ve bunların Tarım Bakanlığı tarafından değerlerinin ölçülmesini talep ediyoruz, bu da Çorumlu çiftçinin ve şeker pancarı eken çiftçilerimizin talepleridir. Sizlerden ricamız, Bakanlığınızın özel şirketleri böyle özel uygulamalar yapıp C kotasından çiftçiye zarar ettirmesi...

Bir de bakın, ekim yapıyor, daha sonra bunlara bir gün veriyorlar, diyorlar ki çiftçiye: "Biz senin ürününü bir hafta sonra alacağız, sen sökümünü yap ve tarlada beklet." Ya, kırk beş gün almadıkları ürünler oldu, kırk beş gün almadılar; çiftçinin ürünü tarlada çürüdü. Yani bunlara da biz Alaca ilçemizde bizzat şahit olduk. Bu konularda, lütfen, özel şirketler iyi incelenmeli ve araştırılmalı diyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Tahtasız, çok teşekkür ediyorum.

Evet, şimdi bir diğer Milletvekilimiz Ednan Arslan konuşacak.

Buyurun.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Çok teşekkür ederim Sayın Bakan.

Değerli Bakan, değerli bürokratlar; hepiniz hoş geldiniz.

Ben bu hobi bahçeleriyle ilgili konuşmak istiyorum. Bizim ilk teklif sahibi, imzacı arkadaşımız burada açıklamalar yapmış, ben katılmadım ama hobi bahçeleriyle ilgili pek bir şey söylememiş. Umarım ilk teklif sahibi olarak hobi bahçelerini hobi olsun diye getirmediğiniz buraya.

Şimdi, bir kere, şöyle bir şey var: Bu ülkede bu konuda bir mevzuat boşluğu mu var?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Yok, kanun çıkardık.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Yani, bir kere, ilgili İmar Kanunu'nda kaçak yapılarla nasıl mücadele edileceği düzenlenmiş ve orada denmiş ki: Eğer bir yapı kaçaksa, imar kirliliği ise 32-42 uygulaması yapılır ilgili belediyesi tarafından, daha sonra encümeden para cezası, yıkım kararları çıkarılır ilgili belediyesinden, bir ay içinde de ilgisine "Eski hâline getir." denir, eğer getirmezse de TCK'nin 184'üncü maddesine göre ilgilisi hakkında savcılığa suç duyurusunda bulunulur ve bu süreç bu şekilde devam eder gider. Şimdi, hobi bahçelerine biz ayrı bir statü mü tanıyoruz bu yasanın dışında? Yani bir şey çıkarıyoruz hobi bahçeleriyle ilgili, peki, biz bundan sonra 32'ye, 42'ye göre işlem yapmayacak mıyız? Bir fiilden bir ceza alır imar kirliliği yapan. Değerli arkadaşlar, dinlerseniz beni şu anda, bir fiilden bir tane ceza alır imar kirliliği yapan vatandaş. Şöyle: Siz bir vatandaşa 32'yi, 42'yi uyguladınız, adam gitti, para cezasını ödedi, ilgili mahkemesinde hapis cezası aldığı -ki o, hükmün ertelenmesi oluyor genelde- ilgili belediyesine başvurduğunda "Ben ceza aldım mahkemedem, benim ödediğim parayı geri iade et." der ve alır o parayı idare mahkeme vasıtasıyla. Peki, siz burada, bunun dışında bir cezayı nasıl tanımlıyorsunuz? Nasıl olacak bu? Peki, imar kirliliği yapan kişiye uygulanan para cezasının 3190 sayılı Yasa'ya göre olan miktarı daha fazla mı çıkacak, yoksa hobi bahçesini, işte burada tanımladığınızı, yapan, bozan araziye falan... Bunun bir karşılaştırmasını yaptınız mı? Herkes, hobi bahçesini böyle masum üçgen ev falan zannediyor, öyle malikâneler var ki aklınız durur. Malikâneler var tarım arazisinin içerisinde, hiçbir izin almadan yapılmış, hiçbir şekilde yıkılamayan.

Peki, bu yasayı düzenlerken Değerli Bakanım, arkadaşlar, bu teklifi getirirken Adalet Bakanlığıyla hiç görüştünüz mü? Belediye yıkıma gidiyor, bir saat içinde yürütmeyi durdurma geliyor. Peki, biz buraya 777'ye göre, Gecekondu Kanunu'na göre işlem yapmıyor muyuz? Yani mahkeme nasıl yürütmeyi durdurma verebiliyor bu yerlerle ilgili? Yıkamıyor belediyeler, yıkamıyor, yıkamıyor. Burada ciddi bir yetki kargaşasına yol açar bu iş. Bunu doğru bir şekilde tanımlamamız gerekiyor. Yani bir kanun var, ana kanun var, bu ana kanunun dışında siz yeni bir cezai bir şey tanımlıyorsunuz ve burada da dönüp dolaşıp diyorsunuz ki: "Elektriği bağlayalım, suyu bağlayalım." İyi de elektriği bağlayan adam elektriği niye bağlıyor oraya? Arsanın başına, tarlanın başına kuyu vurmuş, DSİ'den izin almış, ruhsat almış, o kuyunun, o motopompun çalışması için elektrik alması lazım, oradan alıyor, oradan geliyor. 2020'ye kadar valilik izinleriyle bölgelere doğal gaz bağlandı mı? Bağlandı. Su bağlandı mı valiliğin verdiği yazılarla? Bağlandı. Siz elektriğini, suyunu verdikten sonra o yapıya nasıl "kaçak" diyeceksiniz artık bu saatten sonra? Diyemezsiniz. Yani burada bir şeyi var. Yani bence bu konu, hobi bahçeleri zaten böyle sadece tarım arazisi diye Tarım Komisyonunda görüşülmemesi gereken bir konu. Bizim çok uzun bir şekilde, uzun uzadıya sadece bu konuyu çalışmamız gerekiyor. Yıllardır hepimiz Ankara'da Esenboğa'ya ineriz, altımızda da bir sürü hobi bahçesi görürüz. Ben karşılaştığım bütün valilere de belediye başkanlarına da manzarayı gösteririm. Ne

yapacaksınız bunlarla ilgili? Bakın, tarımı parçalıyor bu dediğimiz işler maalesef, hiçbir şekilde dikkate alınmadı. Bir gelişmedir ama kanunu var bu işin. O kanunun dışında bir iş yaparsak neye göre çalışacak belediye? Belediye gidip orada imar kirliliğine göre mi işlem yapacak, yoksa bizim bu hobi bahçeleriyle ilgili çıkardığımız yasa maddesine göre mi işlem yapacak? Yani burasının netleştirilmesi gerekiyor. "Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer." Attık TEDAŞ'ın, Gediz'in, neyse ilgili dağıtım şirketinin, belediyenin kucağına topu, yürütmeyi durdurmadan dolayı yıllardır yıkamıyor adamlar. Yarın öbür gün yürütmeyi durdurmadan dolayı yıkamazlarsa ne yapacak? Kanun diyor ki: "100 bin lira ceza." Nasıl olacak bu? Nasıl gelecek belediyeler bu yükün üstesinden?

Sayın Başkanım, bu maddenin bence aceleyle getirilmeden iyice bir düşünülmesi gerekiyor, iyice bir ele alınması gerekiyor. Çünkü bir şeyi düzeltelim derken başka bir garabeti şu an biz bu Komisyon eliyle inşa ediyoruz, başka bir garabet inşa edeceğiz. O yüzden ben... Buradaki teknik arkadaşlar bu konuyu daha iyi bilir. Hatta şöyle yani kaç tane hobi bahçesi var mesela Türkiye'de? Kaç tanesinin yasal elektriği var, kaç tanesinin doğal gazı var, kaç tanesinin suyu var? Kaç tanesi sadece tarladaki motopomptaki elektrikten faydalaniyor? Kaç tanesi kuyudan, sudan faydalaniyor? Bunların yarattığı su kullanımı... Çoğunun havuzu var? Etkisi nedir, tarıma etkisi nedir, kuraklığa etkisi nedir? Yani bunların hepsini bizim çok ivedi bir şekilde ele almamız lazım.

Bir de her yapı, hobi bahçesine girer mi? Yani zemininde beton varsa girer 3190'a göre ama zemininde yoksa, altında teker varsa ne yapacağız, ahşapsa ne yapacağız? Benim bildiğim kadarıyla, ilgili yasada ahşapla ilgili herhangi bir şey yok. Yani getiriyor, adam bir tane ahşabı koyabiliyor ki öyle birçok yerde. Ve bunların birçoğu da turizm tesisi açtı böyle, böyle ruhsatlı turizm tesisleri var; ruhsat almış derenin kenarında, nehrin kenarında. Yani Bakanlık "Bu iş olur. Sen al, buradan para kazan, müşteri yap, reklam yap." demiş, vermiş "tiny house"lara izinleri, adam çalışıyor böyle ama biz burada kanun çıkaracağız, "Yok, sen çalışamazsın. Gel, ben sana şöyle ceza keseceğim, böyle ceza keseceğim. Ha, ilgili belediyesi, gel bakalım, seni de şöyle cezalandıracağız. Dağıtım şirketi, doğal gaz şirketi, sana böyle ceza keseceğim." Bu bir garabetir arkadaşlar. Bunu enine boyuna bir daha ele alalım, teknik arkadaşlar bir daha çalışsınlar; bu maddeleri bir daha düzenleyelim diyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Arslan, teşekkür ediyoruz.

Son söz talebi Evrim Rızvanoğlu'na ait.

Buyurun Sayın Rızvanoğlu.

EVRİM RIZVANOĞLU (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Herkese iyi çalışmalar diliyorum.

Şimdi, benim, madde 13 özelinde yani geneli üzerine ama özellikle madde 13'le ilgili biraz aklıma takılan konular var. Öncelikle geneline baktığımızda, şimdi, Türkiye, gerçekten, Hükümetimiz ormanları koruyabiliyor mu? 2019 yılından bu yana, Cumhurbaşkanı karamamesiyle Belgrad ormanı büyüklüğündeki bir orman tek bir imzayla sınır dışına çıkartıldı. Yani biz, burada, tek bir imzayla, bir gün kalkıyoruz ve ormanlar sınırlarımızın dışına çıkartılıyor. Orman Kanunu'nun ek 16 maddesini kullanıyoruz, ne bilimle ne de böyle bir kamu yararını gözeterek, tek bir kişinin imzasıyla.

Sonra diğer taraftan bakıyoruz, orman istatistiklerine göre, 2012-2024 arasında 121 bin hektardan fazla orman madenciliğe açılıyor.

Yine bakıyoruz, Orman Genel Müdürlüğü verilerine göre, 2025 yılında 3.224 tane orman yangını çıkıyor. Bu yangınlarda 81 bin hektardan fazla orman alanı yok oluyor. Şimdi, biz koruyabiliyor muyuz şu tabloya baktığımızda? Koruyamıyoruz. Peki, ne yapıyoruz? Diyoruz ki 13'üncü maddede: "Biz karbon yutak ormanı kuracağız." Peki arkadaşlar, e kuralım da şimdi bunu nasıl kuracağız? Bu, hiçbir şekilde, bir tane yönetmeliğe bağlanarak yazılan bir kanun olamaz. Karbon yutak alanları yeni oluşturulacak alanlar mı -ben bunu bilmek istiyorum- yoksa mevcut ormanlar kullanılarak orman arazisi sayılan alanlar kapsamı içine mi alınacak? Yani burayı bir netleştirmemiz gerekiyor. Bu karbon yutak ormanlarını nasıl bir konseptle kurmaya çalışıyor sistem? Mevcut ormanlar eğer ki dâhil edilecekse ilavelik ilkesini nasıl sağlayacağız? Yani burada bir ilavelik ilkesinin nasıl sağlanacağını netleştirmenizi rica ediyorum çünkü hiçbir yerde yazmıyor ama tahminen "Bunu biz bir yönetmelikle çıkartacağız." diyeceksiniz. Bu durumda zaten korunması gereken alanların karbon kredisine konu edilmesi nasıl gerçekleştirilecek? Yani bu mekanizmayı bir anlamamız lazım. Karbon yutak ormanları, tamam, kuralım. Tabii, iklim değişikliğiyle mücadele etmemiz lazım, 2053'te net sıfır olmamız lazım, bunu tüm Türkiye olarak biliyoruz. Önümüzde COP süreci geliyor; Türkiye'nin iklim hedeflerini çok iyi bir şekilde belirlemesi lazım, sadece verdiğimiz NDC'ler de yeterli değil. Burada gerçekten nasıl yapacağımızı bilmemiz lazım. Peki, bunu kuracağız ama şimdi, bir tarafta bir oksimoron bir durum var: Bir tarafta ormanları koruyamayan bir iktidar, diğer tarafta "Ben karbon yutak ormanlar yapacağım." diye havallı havallı sözcüklerle getirilen bir teklif, bir madde, bunun detayları. Bir de bunun ötesinde, bu "monokültür" dediğimiz yani tek tipleşmenin önüne nasıl geçeceğiz? Karbon tutumunu artırma gereğiyle tek tür bir ağaçlandırma mı yapılacak? Yani bu karbon yutak ormanlarının oluşumu teknik olarak nasıl gerçekleşecek? Biyoçeşitliliğin korunması, bu tür çeşitliliği, bununla ilgili planlarımız nedir? Doğal ormanların plantasyon tipi karbon ormanlarına dönüştürülmesinin önüne nasıl geçilecek? Yani bu detayları biz nereden görebiliriz? Ben bunu özellikle bilmek istiyorum.

Diğer tarafta, yaban hayatı. Şimdi, yaban hayatı, toprağın sağlığını, su döngüsü gibi konuları nasıl koruyacaksınız bu mekanizmada? Karbon getirisi yüksek diye ekolojik açıdan hassas alanlara müdahale yapılmasının önüne hangi mekanizmayla geçilecek? Bunun da önemli olduğunu düşünüyorum. Ve yine, diğer taraftan, orman köylüleri. Şimdi, orman köylülerinin bu sistemde rolü ne olacak? Orman köylülerinin rolünü de bileceğimiz bir açıklama -tabii, burada yazması gerekiyordu ama- nasıl olacak? Ve üçüncü kişilere tahsis hangi usullere göre yapılacak? Bunun çok önemli olduğunu düşünüyorum yani tahsis edilen alanlarda şirketlere ne tür haklar verilecek? Biz burada şirketlere verilecek hakları net olarak bir bilmek istiyorum.

Karbon kredilerini hangi standartlara göre hesaplayacaksınız? Yani burada bir karbon kredisi hesaplaşması var, bir denkleştirme mekanizması kurulmaya çalışılıyor ama neye göre hesaplanacak? Ve karbon tutumu hangi metodolojiyle ölçülecek? Bu bilgiler nerede? Kim doğrulayacak, nasıl denetleyecek, bağımsız denetim zorunlu mu olacak? Bunları bilmek istiyoruz. Ve bir de çifte sayım ve sistem güvenliğiyle ilgili son olarak şunu sormak istiyorum: Aynı karbon azaltımının birden fazla yerde kullanılmasının önüne nasıl geçilecek? Ve son olarak da Anayasa'nın 169'uncu maddesini kıymetli vekillerimiz zaten belirttiler; bu durum varken ve

devletin hüküm ve tasarrufu altında olduğu açıkken bu alanların karbon piyasası üzerinde üçüncü kişilere tahsis edilmesini kamu malı niteliğiyle nasıl bağdaştırıyorsunuz? Ben de bunlara yanıt almak isterim.

Teşekkür ediyorum, herkese iyi çalışmalar diliyorum.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Rızvanoğlu, çok teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Geçmeyelim, niye geçiyorsunuz maddelere? Çeksinler geri.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum değerli arkadaşlar:

TOPRAK KORUMA VE ARAZİ KULLANIMI KANUNU İLE ÇELTİK KANUNU VE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 11/6/1936 tarihli ve 3039 sayılı Çeltik Ekimi Kanununun 19 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 19 - Çeltik tarlaları, il ve ilçe merkezlerine imar sınırından itibaren beş yüz metre, köy ve mahallelerde ise elli metre uzaklıkta bulunabilir. Uzaklıklar, köy ve mahallelerde en kenar evin dış çevresiyle çeltik ekilen yerlerin en yakın noktasının arası ölçülerek tayin olunur."

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Değerli arkadaşlar, madde üzerinde 3 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Kanun Teklifi'nin başlığının "Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Faruk Kılıç
Mardin

Mehmet Baykan
Konya

Hikmet Başak
Şanlıurfa

Mestan Özcan
Tekirdağ

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Söz talebi var mı? Gerekçesini mi okutalım?

FARUK KILIÇ (Mardin) - Gerekçesi...

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Buyurun:

Gerekçe:

Önergeyle kanun teklifinin başlığının sadeleştirilmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

2'nci önergeyi okutuyorum:

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Çeltik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'yle değiştirilmek istenen 1'inci maddesinin tekliften çıkarılmasını saygılarımızla arz ve talep ederiz.

Ayhan Barut
Adana

Bekir Başevirgen
Manisa

Orhan Sarıbal
Bursa

İlhami Özcan Aygun
Tekirdağ

Doğan Demir
İstanbul

Ömer Fethi Gürer
Niğde

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Söz talebi var.

Buyurun Sayın Barut.

AYHAN BARUT (Adana) - Evet, Başkanım, çeltik tarlalarının yerleşim yerlerine uzaklıklarının yeniden belirlenmesi burada görüşülüyor da bence bundan önemlisi, biliyorsunuz tarım, her zaman söylüyoruz, stratejik bir öneme sahip. Gıda egemenliğiyle bunun stratejik önemi de anlaşılır. Bu açıdan stratejik öneme sahip olan tarım, bu çeltikle ilgili yerlerin kısıtlanmasının dışında bence burada yapılması gereken tarımsal ürünlerin üretimlerinin üzerindeki kısıtlamaların kaldırılması, tarıma daha çok destek verilmesinin önünü açmak gerekiyor. Çünkü tarımın stratejik önemi üretimin güvenliği ve toplumun da refah, kalkınma ilkesiyle birlikte, eş olduğu için yeniden bir düzenleme yapılması gerekiyor. Yani kısıtlamaların, ürünler üzerindeki kısıtlamaların kaldırılması, ithalatın yasaklanması ve yeniden bir refah, kalkınma ilkesiyle düzenleme yapılması için bu maddenin tekliften çıkarılmasını talep ediyoruz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Başkanım, benim de söz talebim var, bir şey isteyeceğim.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Önergeyle mi ilgili?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Evet.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Buyurun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Teşekkür ederim.

Şimdi, ben, kanun teklifini hazırlayan arkadaşlarımıza teknik bir soru soracağım. Şimdi, gerekçesinde diyor ki arkadaşlarımız, Sağlık Bakanlığı da bunu teyit etmiş, bilemiyorum neye göre teyit etti, diyor ki: "Damlama sulamayla artık çeltik

üretimi yapıyor ülkemizde." Ben merak ediyorum, ne kadar damlama sulamalı alanda çeltik üretimi yapıyor? Bunun bilgisi var mı kayıtlı elinizde? Yani bir şey söylerken de afaki olmasın arkadaşlar, gerçeklerle yüzleşelim. Birileri tutuşup yazmış, işte, şeye, Sağlık Bakanlığı da şu anda sıtma hastalığının düşmesinin sebebini de çeltikte damlama sulamaya geçilmesi... Ya, ben çeltikçiyim, çeltik ıslahı yaptım, ıslahçiyim aynı zamanda, çeltikte yüksek lisansımı yaptım. Şimdi, Edirne'ye, Tekirdağ'a bakıyorum, İpsala bizim bölge, karşı Balıkesir'e geçiyorum, Çankırı'ya gidiyorum, Düzce Konuralp'a gidiyorum, Diyarbakır'da, Karadeniz'de Bafra'da; vallahi, ben damlama sulamayı... İlginç geldi. Herhâlde Türkiye'de ya biz başka yerdeyiz, bilmiyoruz ya da sizler başka yerde yaşıyorsunuz. Bunu özellikle söylüyorum her zaman. Ya, bizi hakikaten aptal yerine mi koyuyorsunuz, merak ediyorum! Damlama sulamadan dolayı, işte, sıtma hastalığı Türkiye'de azalmış ve getirilme sebebini de çeltik ekimindeki bu alan düzenlemesinin amacının da bu olduğu söyleniyor.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Başkanım; işte böyle de sıkıştırılır. Maalesef, bu kanunun ne kadar boş hazırlandığı, gelişigüzel hazırlandığı dökülüyor. Akşam da dedim, bugün de dedim, her tarafta mayın tarlası. Ya, arkadaşlar, buraya size bu metni tutuşturan bürokratlar bizi hakikaten enayi yerine koyuyorlar. Şimdi soruyorum özellikle: Ya, biz burada üretim yapmıyoruz ya da siz farklı bir ülkede bakanlık veya milletvekilliği yapıyorsunuz veya bürokratik yapıyorsunuz. Türkiye şartlarında damlama sulamalı üretim yapan arazi miktarını özellikle istiyorum sayın imzacı milletvekillerimizden ama en önemlisi de Sağlık Bakanlığının buna çanak tutmasını buradan kınıyorum. Ya, bu kadar basit bir şeyle sıtma hastalığının çeltik üretimlerinde damlama sulamaya geçildiğinden... Hadi, onlar bihaberdir ama Tarım Bakanlığının bundan haberdar olmaması bana göre çok manidar arkadaşlar. Bu maddenin tekliften çıkarılmasını talep ediyorum ama özellikle de bu açıklamayı da imzacı arkadaşlarımızdan daha kanun buradan çıkmadan, biz burayı kapatmadan talep ediyorum. Aynı zamanda etki daha gelmedi. Etkiyi ne yaptınız arkadaşlar? Nedir bu? Etki analizi nerede bunun? Nedir bilelim biz de yani demek ki yine çabuk yapılan bir işlem.

Bürokrat arkadaşlarımız da oradan gülüyorlar bize. Arkadaşlar, vallahi, biz soracağız. Az önce bak, sevgili vekilim hobi bahçeleriyle ilgili sordu. Daha oraya geldiğimizde soracağız. Biz burada size, hobi bahçeleriyle ilgili Tarım Bakanlığına yetki verdik. Ne yaptınız o dönemden bu tarafa? Yönetmelik nerede? Tekrar şimdi kanun değişikliği yapıyorsunuz. Bizi hakikaten burada boşu boşuna oyalamayın. Oyalayacaksanız da getirin kanunu, çiftçinin gübresini, mazotunu sıfır olarak verelim, mazotuna destek verelim, 2025 desteklerinin acil ödenmesi için burada madde koyalım, ilave destek koyalım ama burada dalga geçer gibi, sıtmada da maalesef, damlama sulamalı çeltik üretimi varmış ve Türkiye'de normal sulamayla ilgili çeltik bitmiş, damlama sulamaya geçmişiz. Arkadaşlar, o zaman merak ediyorum, işte Tekirdağ Milletvekilimiz karşıda, Hayrabolu'da su yok diye ekime izin verilmiyor, yine aynı şekilde Balıkesir'de, Edirne'de birçok alanda su yok diye çeltik ekimine izin verilmiyor. O zaman, az su tüketeceksek, damlama sulamayla üretim yapılıyorsa neden buralarda üretim yok? Merak ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkürler.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Başkan, ben de bir şey soracağım.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Gürer, buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bir konuyu öğrenmek istiyorum yani bilgi sahibi olmak için soracağım. Şimdi, bu çeltikle ilgili bildiğiniz gibi HES'lerin yapıldığı bölgelerde çeltik üretimi önemli ölçüde düştü ve bu anlamda dışa bağımlılığımız arttı. Şimdi, Çankırı'ya gittiğimde Kızılırmak bölgesinde görmüştüm, HES'i alanın, suyu alanın sonradan bu suyu sattığını söyledi köylüler. Bu uygulamada su HES'e geçtikten sonra o özel sektöre mi devrolmuş oluyor yoksa öyle bir olgu köylülerin bilgisi dışında yanlış bir detay mı? Bu konuda burada ilgili arkadaş varsa, bir açıklama yaparsa o konuda bilgilenmiş olalım. Yani HES suyunun parayla satılması zaten onların, çeltik üretiminin önüne geçmiştir, böyle bir satış noktası var. Bir bilgi verilirse memnun olurum.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ederim Sayın Gürer.

Buyurun.

DSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YENİLENEBİLİR ENERJİ DAİRESİ BAŞKANI VEYSEL DAĞ - Sayın Başkanım, özel sektör HES projelerinde suyun kullanımıyla ilgili hususlar su kullanım hakkı anlaşmasıyla düzenlenmektedir. Su kullanım hakkı anlaşmasında suyun sadece enerji üretimi maksatlı olarak şirketlere belirli kotlar arasında tahsis edilmesi öngörülmektedir ve suyu hiçbir şekilde başka maksatlı olarak devredemezler, kiralayamazlar veya satamazlar Sayın Başkanım.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Peki, o atık su çıktıktan sonra kime gidiyor o su?

DSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YENİLENEBİLİR ENERJİ DAİRESİ BAŞKANI VEYSEL DAĞ - Şirketlerin işlettikleri HES projelerinde kuyruk suyundan türbinledikleri su mansaptaki doğal akışına devam eder, su kullanım hakkı olan bütün paydaşlar bundan istifade eder efendim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Yani onlar para almaz diyorsun.

DSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YENİLENEBİLİR ENERJİ DAİRESİ BAŞKANI VEYSEL DAĞ - Kesinlikle para alamazlar.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ederiz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Başkanım, bunu aslında bir araştırsınlar, bunu bir ihbar olarak vekilimizin...

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Tamam, arkadaşlar, notlarınızı yazılı olarak ilgili vekillerimize tekrar bilgi olarak verirsiniz.

2'nci önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

3'üncü önergeyi okutuyorum:

Tarım, Orman ve Köyüşleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinde yer alan düzenlemenin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"Çeltik ekimi yapılacak alanların yerleşim yerlerine olan mesafesi en az beş yüz metre olarak uygulanmaya devam eder. Çeltik ekimi yapılacak alanların yerleşim yerlerine olan mesafesine ilişkin düzenlemeler belirlenirken; halk sağlığı, çevresel etkiler ve su kaynaklarının korunması esas alınır.

Yerleşim yerlerine belirli bir mesafeden daha yakın alanlarda çeltik ekimi yapılabilmesi, su kullanımını azaltan modern sulama tekniklerinin uygulanması şartına bağlıdır. Bu kapsamda damla sulama ve benzeri su tasarrufu sağlayan yöntemlerin kullanımı teşvik edilir ve yerleşim alanlarına yakın üretim bölgelerinde zorunlu hâle getirilebilir. Çeltik üretimine ilişkin usul ve esaslar belirlenirken iklim krizi, kuraklık riski ve bölgesel su varlığı dikkate alınır."

Nejla Demir
Ağrı

Ferit Şenyavaşar
Şanlıurfa

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Söz talebi var mı yoksa gerekçeyi mi okutalım?

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Gerekçeyi okutun.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifle 1936 tarihli Çeltik Ekimi Kanunu'nun 19'uncu maddesinde değişiklik yapılarak çeltik ekim alanlarının yerleşim yerlerine olan mesafesi yeniden düzenlenmektedir. Mevcut düzenleme, dönemin halk sağlık koşulları çerçevesinde özellikle sıtma gibi hastalıkların yayılmasını önlemeye yönelik olarak hazırlanmıştır ancak aradan geçen süre içerisinde hem halk sağlığı koşulları hem de tarımsal üretim teknikleri önemli ölçüde değişmiş, modern zirai mücadele yöntemleri sayesinde bu riskler büyük ölçüde azalmıştır.

Öte yandan, Büyükşehir Yasası'yla köylerin mahalle statüsüne dönüştürülmesi, mevcut mesafe kurallarının uygulanmasında hukuki ve fiilî sorunlar yaratmış; bu nedenle düzenlemenin güncellenmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu yönüyle teklif edilen değişiklik, mevzuatın günümüz idari yapısına uyarlanması açısından belirli bir gerekliliğe işaret etmektedir.

Ancak teklifle, çeltik ekim alanlarının yerleşim yerlerine olan mesafesinin 500 metreden 50 metreye düşürülmesi öngörülmektedir. Bu durum, çeltik üretiminin yoğun su kullanımı ve çevresel etkileri dikkate alındığında, yerleşim alanları açısından ciddi halk sağlığı ve çevresel riskler doğurabilecektir. Sivrisinek yoğunluğunun artması, su kaynaklarının kirlenmesi ve yaşam alanlarının olumsuz etkilenmesi gibi riskler göz ardı edilmemelidir.

Bununla birlikte çeltik üretimi, iklim krizi ve artan kuraklık koşulları dikkate alındığında artık yalnızca bir tarımsal faaliyet değil, aynı zamanda doğrudan bir su yönetimi meselesidir. Bu nedenle üretim alanlarının yerleşim yerlerine bu denli yakınlaştırılması yerine mevcut mesafe kuralının korunması gerekmektedir.

Teklif edilen düzenleme yalnızca mesafe kriterlerini esnetmekte; su kullanımı, çevresel etkiler ve halk sağlığı risklerine ilişkin herhangi bir bütüncül yaklaşım ortaya koymamaktadır. Bu hâliyle düzenleme eksik kalmakta ve mevcut sorunlara kalıcı bir çözüm üretmemektedir.

Bu önergeyle, çeltik üretim alanlarının yerleşim yerlerine olan asgari mesafesinin korunması ve özellikle yerleşim alanlarına yakın üretim bölgelerinde su kullanımını azaltan modern sulama tekniklerinin uygulanmasının teşvik edilmesi amaçlanmaktadır. Damla sulama gibi yöntemlerin yaygınlaştırılması hem su kaynaklarının korunması hem de halk sağlığı açısından ortaya çıkabilecek risklerin azaltılması bakımından önem taşımaktadır.

Bu çerçevede, düzenlemenin yalnızca mesafe kriterleri üzerinden değil, üretim biçimini de dönüştürecek şekilde ele alınması; iklim krizi, su kıtlığı ve halk sağlığı boyutlarını birlikte gözetilen bütüncül bir yaklaşımın benimsenmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Evet, gerekçesini dinlediğimiz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 1'inci madde kabul edilmiştir.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Ne kadar damlama sulamalı üretim yapılacağına bilgisini istiyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Bu bilgileri lütfen... Şu anda Bakan Yardımcımız Ahmet Gümen arkadaşımız burada. Artık, ilgili birimlerimiz gerekli notları alıp sizlere iletirler.

Teşekkür ediyorum.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- 8/6/1942 tarihli ve 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanununun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının dördüncü cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, bu cümleden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle ve dokuzuncu fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Alkollü içkileri üreten, ithal eden ve pazarlayanlar, her ne surette olursa olsun hiçbir etkinliğe veya her tür mecrada yapılacak yayın ve paylaşımlara ticaret ünvanları ile ürünlerinin marka, amblem, logo, alamet ya da işaretleri ile bunları çağrıştıran diğer isim veya işaretleri kullanarak destek olamazlar."

"Alkollü içkilerin veya alkollü içkileri üreten, ithal eden ve pazarlayan firmaların isim, marka, logo, amblem veya alametlerini çağrıştıracak şekilde isim, sözcük, şekil, resim ve harfler iş yerlerinin içinde, dışında, vitrinlerinde, satış ünitelerinde ve hiçbir etkinlik alanında bulundurulamaz."

"Fermente alkollü içki markası, distile alkollü içki markası olarak; distile alkollü içki markası, fermente alkollü içki markası olarak kullanılamaz."

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutup işleme alıyorum.

Tarım, Orman ve Köy İşleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Çeltik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'yle değiştirilmek istenen 2'nci maddesinin tekliften tümüyle çıkarılmasını saygılarımızla arz ve talep ederiz.

Ayhan Barut
Adana

Bekir Başevirgen
Manisa

Orhan Sarıbal
Bursa

Ömer Fethi Gürer
Niğde

İlhami Özcan Aygun
Tekirdağ

Doğan Demir
İstanbul

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Aygun, söz talebiniz var.

Buyurun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyoruz.

Sabahki konuşmada da dile getirdik yani en tartışmalı maddelerden bir tanesi de bu. Bu, yaşam şekline dayatma getirmekte ve kişisel üretimi de engellemekte diyoruz. Alkole gösterdiğiniz hassasiyeti ben uyuşturucuya da göstermeniz konusunda sizden bir çalışma beklerdim. Uyuşturucu okullara kadar düşmüş, sokak başlarında var ama burada dert farklı. Maddede, 4250 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesinin birinci ve dokuzuncu fıkralarında değişiklik yapılacağı söyleniyor. Alkollü içkilerin her ne suretle olursa olsun reklamı ve tüketicilere yönelik tanıtımının yapılmasını yasaklayan birinci cümlesinde yer alan hükmün alkollü içki üreten, ithal eden ve pazarlayan firmaların isim -şimdi en önemli cümle- alamet ve işaret kullanmak suretiyle de yapılmasının engellenmesi... Ya, bu "alamet ve işaret" çıkarın da bari insanlarda oradaki şeye göre şahsılık olmasın. Bu işi uygulayacak olan kolluk güçleri, işte kaymakam, valiler, neyse, neye göre alamete bakacaklar, neye göre duruma bakacaklar? Yani bu kadar muğlak bir kelime olmaz. Yani bunu yazdıran veya yazan herhâlde hiç düşünmedi; onu merak ediyorum.

Ayrıca diyor ki: Artık müzik festivallerinde, gençlik festivallerinde, birçok etkinlikte, hatta iş yerlerinde alkollü içkilerin markalarını çağrıştıracak şekilde başka isim, sözcük, şekil benzeri kullanımı dahi engelleniyor. Yine, yüksek ve düşük alkol içeren ürünlerin aynı marka kullanması gençliğin korunması adı altında engellemeye götürüyorsunuz. Ama uyuşturucuda neden bu hassasiyeti göstermiyorsunuz? Merak ediyorum. Uyuşturucuyla ilgili de gösterin aynı hassasiyeti, anlayalım o zaman sizin doğru bir iş yaptığınızı. Uyuşturucuya geldiği zaman yok ama alkole ilgili de maalesef elinizden gelen her türlü şeyi gösteriyorsunuz çünkü baronlara işiniz yetmiyor, uyuşturucu baronlarına güç yetmiyor ve her gün limanlardan nelerin girdiği belli. Ülkenin en büyük sıkıntısının uyuşturucu olduğu belliyken uyuşturucuyla ilgili bir şey yok ama alkole ilgili... Onu da söyleyeyim: Alkol tüketimi konusunda, ben kullanmıyorum, kullananlara da saygım var ve ama vatandaşlık olarak olması gereken, birey olarak anayasal hakkına herkesin saygı gösterilmesi gerekiyor.

Şimdi, geldiğimiz noktada ne getirecek dersenez, bu kanun, bu madde bize. Hiçbir şirket ticaret ünvanlı reklam yapamayacak. Alkol tüketimini azaltmaya değil; spora, sanata ve sosyal sorumluluk projelerine destekleri engelleyecek, topluma büyük zarar verecek. Örneğin, sabah da söyledim, Hidayet Türkoğlu. Ya Hidayet Türkoğlu bu ülkenin değeriydi, değeri hâlâ ve Basketbol Federasyonu Başkanı şu anda. Bunu görmemiş mi? Şimdi, kendi marka yapılmasını, dünya markası olmasını sağlayan Anadolu Efes Kulübünün kapanmasına gider bu olay. Ha, gelen bilgileri söyleyeyim: "Ya biz Bakanlıkla görüştük, göz yumacaklar." Arkadaşlar, öyle bir şey yok, öyle bir şey yok. Bizi kandırmayın. Gelen bilgi, arka kapıdan gelen diploması bilgisi "Ya bakanlıkla görüşüldü ve böyle bir şey var, bu uygulanmayacak bu şekilde." Arkadaşlar, böyle bir uygulama olmaz. Devlette her şey bellidir, çizgileri kesindir. Böyle işte "Bize uygulanmayacak, bakılmayacak." O zaman biz ne yapmaya burada zaman öldürüyoruz? Merak ediyorum, neden zaman öldürüyoruz o zaman? Sabah 11.00'de başladık, şu anda saat 16.00'yı geçiyor. Eğer böyle bir uygulama olacaksa ben de merak ediyorum. Bunu kim söylediye bunu da burada eleştiriyorum arkadaşlar; abesle iştigal bu, eleştiriyorum, böyle bir söylem olmaz. O zaman kanun yapmanın, Meclisin bir anlamı kalmıyor.

Yine, bakınız, buradan amacımız şu: Maddeyi düzeltin ve Türk sporuna, sanatına, tarımına ve sosyal dayanışmasına geri dönülmez zararlar verecek olan bu "ticaret ünvanı" ibaresini kanundan çıkartın. Bu birinci talebimiz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Tekliften.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Tekliften. Kanunu çeksinler komple.

Yine, teklifte yer alan, alkollü içkilerin veya alkollü içki üreten, ithal eden ve pazarlayan firmaların isim, marka, logo, amblem veya alametlerini çağrıştıracak -alametlerini çağrıştıracak ne var merak ediyorum ben de; neye göre, kişiye göre- şekilde isim, sözcük, şekil, resim ve harfler iş yerlerinin içinde, dışında, vitrinlerde, satış yerlerinde olmayacak. Arkadaşlar, bu kadar muallak, uzun bir şey olmaz, ucu açık bir cümle olmaz. Çünkü "alamet ve çağrıştıran" ifadeleri kişiseldir, muğlak ve belirsizdir. Talep de yine burada mevcut kanunda zaten işaret, logo ve marka ibareleri varken, hiçbir amaca hizmet etmeyeceği hâlde yüz binlerce yanlış anlamaya, olası uzlaşmazlıklara sebebiyet verecek olan "alamet ve çağrıştıran" ibarelerinin de tekliften çıkarılması.

Sayın Başkan, sayın imzacı arkadaşlarımız; yol yakinken bu yanlıştan dönün ve muhalefetin bu sesine kulak verin. Sonra "Ya, yanlış olmuş." deyip önümüzdeki günlerde tekrar gelmeyin. Ama aynı hassasiyeti -dediğim gibi- uyuşturucuya da göstermenizi bekliyoruz. O zaman uyuşturucuyu da koyalım buraya, o baronlara da uzanalım. Ama nerde! Onun için yol yakinken imzacı arkadaşlardan bu düzeltmeyi bekliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkürler Sayın Özcan.

Sayın Sarıbal, buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Çok zaman geçmedi, bir önceki dönemde Türkiye'de bağcılık sorunlarının meselesiyle ilgili bir araştırma komisyonu yapmıştık. Bu araştırma komisyonunun sonunda şarap üreticileriyle ilgili önemli sorunların bütününe ortaya koymuştuk. Bu ortaya koymuş olduğunuz tutum aslında iktidarınızın "Alkolden vergi almak helal ama alkol almak, alkol içmek haram." anlayışının bir göstergesi. Aslında bu ideolojik bir yaklaşım, bunu net bir şekilde görüyorum ama sahici olmak, çok sesli olarak bunu ifade etmek,

hakiki olmak başka bir şey, sahici olmaya ihtiyaç var. Alkol almak insanların bireysel tutumudur ve tercihidir. Üzgün olduğum şudur, yaptığınız iş aynen şu: İktidara geldiğinizde Türkiye'de en çok üretilen ve tüketilen rakıydı ve şaraptı. Bugün Türkiye'de en çok tüketilen içki ithal viski; örnekleyeceğim yani alkol tüketimine engel olamadığınız gibi, herhâlde, bu ilişkiyi bir türlü anlayamadım. Bu uluslararası şirketlere bu halkın üzerinden yapılan destek anlamsız hâle geliyor. Şu rakamları lütfen aklınızda tutun, lütfen: 2004 yılında bira 833 milyon litreymiş, 2023 yılında 1 milyar 133 milyon litre olarak piyasada karşılık bulmuş. Şarap, 510 bin litreymiş, 3 milyon 693 bin litreye çıkmış. Votka, 60.204 litreymiş, 2021'de son kez yapının içerisine girmiş ve nereden bakarsanız bakın, yaklaşık olarak 40.763 şişe olarak, litre olarak karşımızda duruyor. Viski, 2004 yılında 1 milyon 911 bin litre olarak tüketiliyormuş, 2023'ün sonunda viski 28 milyon 653 bin litre olarak tüketime açılmış. Votkanın bir başka versiyonu 2004'te 6 milyon tüketilmiş, 2023'ün sonunda 18 milyon 106 bin litre. Rakı, 2004'te 44 milyon 167 litre, 2023 yılında 41 milyon 881 litre. Başka bir şey daha söyleyeceğim, rakının 2002 yılında vergisi yüzde 10, yüzde 20, şu anda yüzde 50'nin üzerinde; viskinin vergisi yüzde 1 yani garip bir şey var ortada ama çok garip, içen ne yapsın, içmeyen ne yapsın meselesi üzerinden şaka gibi şeyler getiriyorsunuz. Ya, hiç reklamı yapılmayan viski, hepimiz havaalanlarına gidiyorsunuz, Türkiye'nin dışında bütün havaalanlarında her türlü içki markasının reklamı hemen kocaman kocaman yapılıyor, kocaman kocaman. Bizde viskiyle ilgili hemen hemen hiçbir reklam yok.

Ya, bu toplum yasağı seviyor, öyle alıştırdınız. Ondan sonra o yasakları normalleştirmek için hep kanunlar yapmaya başladık, şimdi de durum bu. Şu anda halkı kimyager yaptığınızın farkında mısınız? Şu anda kayıtlarda olmayan kadar bu halk içkisini üretiyor, şarabını üretiyor, rakısını üretiyor, viskisini üretiyor ve her yaptığınız, her çıkardığınız kanun daha çok toplumu sağlık riskine taşıyor. Bir sonraki maddede gündeme gelecek etil alkol meselesi. Siz her zam yaptığınızda, alkolle ilgili her tutum sergilediğinizde aslında toplumun sağlığını bozuyorsunuz. Sağlığa zararlı, alkolden daha zararlı, alkol katkılı kanunlar çıkarıyorsunuz. Gerçekten Sayın Başkan, memleketin her tarafı alkol üretim mekanizması. Elbette yakalarsınız, ceza verirsiniz ama toplumun ciddi anlamda sağlık sorunları var alkolden dolayı. Yakın tarihte 2025'i göz önüne alın, yansıyan 150, yansımayan belki 200-250 insanımızı biz sahte alkolden kaybettik. Hiç sordunuz mu -o zaman basın açıklaması yapmıştım- neden bu insanlar sahte alkol alıyor? Neden? Kanunlar olmaz diyor, inanç olmaz diyor ama bu toplum bunu içiyor. Ya, bu toplumun doğal yaşam biçimine bu kadar müdahale etmek hakkı kime aittir? Demokrasi diyorsunuz, özgürlük diyorsunuz, serbestlik diyorsunuz, liberalizm diyorsunuz, bireysel hak ve özgürlükler. Alkol yasağı denen bir madde var mı arkadaşlar? Aslında niyet o da, hani, dilim varmıyor söylemeye. Olmasın ama bu koşullar zorluyor.

LÜTFİ BAYRAKTAR (Sakarya) - O dediğiniz kriterlere uygun ülkelerde alkol yasağı var.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Olabilir, olabilir ama bahsettiğim başka bir şey. Siz yasaklarsanız da bu halk bunu içiyor, bu halkın yaşam biçimi bu.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - İçmemeleri için dua edelim inşallah.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Evet yani bunun da...

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Toparlayalım inşallah Sayın Sarıbal.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Bakın, bunun da logolarını kaldırarak, çeşitli reklamları yok ederek spora, kültüre, sanata ve benzeri alanlara katkı koyan bu firmaların da önünü kesmenin kimseye bir faydası yok. İşte, kesiyorsunuz ama öbür taraftan içiliyor. Bu daha az spor faaliyeti demek, daha az desteklenen kültürel yapılar demek vesaire demek. Zaten yeterince vergi alıyorsunuz, örneğin, bir paket sigaradan yüzde 85 vergi alıyorsunuz Başkan ya, yüzde 85, geri kalan yüzde 14'ü tütün üreticisinin -yeri gelecek onu da konuşacağız- firmanın kârı, ambalajı, dağıtımı vesairesi yani bu nedir? Bu kadar ağır bir vergi yükü toplumun genel alışkanlıklarını değiştirmeye karşı bir tutum.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ediyoruz.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - O yüzden, gerçekten çok üzgünüz, bunu reddediyoruz ve geri çekilmesi gereken bir madde olarak size sunuyoruz.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Çok teşekkür ederim Sayın Sarıbal.

Değerli arkadaşlar, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 2'nci madde kabul edilmiştir.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Başkanım, ilginç bir şey söyleyeyim.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Söyle.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Alkolsüz biranın şu an Arap ülkelerinde satışı serbest, Türkiye'de izin isteniyor.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Yani...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Mesela Arabistan'da alkolsüz bira var.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Üzülerek söylüyorum, 2028'de Suudi Arabistan alkölü serbest bırakacakmış, duydum, çok üzüldüm yani milleti adına üzüldüm.

Evet, 3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- 4250 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan ", (e) ve (f)" ibaresi "ve (e)" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutup işleme alıyorum.

Okutuyorum:

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Çeltik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'yle değiştirilmek istenen 3'üncü maddesinin tekliften çıkarılmasını arz ve talep ederiz.

Ayhan Barut
Adana

Bekir Başevirgen
Manisa

Orhan Sarıbal
Bursa

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Özcan, buyurun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Teşekkür ederim Başkanım.

Şimdi, arkadaşlar, Bakanlık yine yükü fazla geldiğinde veya sıkıştığı zaman yetkiyi hemen taca atıyor. Burada da ceza yazma yetkisini kaymakamlara, valilere bırakıyor ama derdiniz herhâlde vatandaşın 22.00 ila 06.00 saatleri arasında, 22.00'den sonra... Şimdi, ben merak ediyorum yani 22.00'den sonra satış yapılmıyor mu bu ülkede, içim yapılmıyor mu? Neden böyle bir sınırlama koyuyorsunuz? Bırakın, içen içsin, alan alsın ama işiniz hep yasak koymak, ceza kesmek.

LÜTFİ BAYRAKTAR (Sakarya) - 22.00'den sonra marketler kapalı.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Şimdi, sevgili Vekilim, sevgili Vekilim...

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Karşılıklı olmasın arkadaşlar.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Hiç alakası yok, gelinen tabloda vatandaş çözümünü buluyor bir şekilde, sen de biliyorsun, ben de biliyorum ve bunu içecek arkadaşlarımız bir çözüm buluyorlar. Ha, az önce Sayın Sarıbal da söyledi, ülkeyi kimyager yaptık, birçok vatandaşımız sahte alkolden hayatını yitirdi. Şimdi, bunların önüne geçmek varken biz gerçek olanları yasaklayarak o kaçakçılığın önüne geçemiyoruz. Bakınız, normalde TAPDK'nin etiketiyle vergi alınan ürünü yasaklıyorsunuz, ondan sonra değişik yollara, insanlara yol açıyorsunuz. Benim vatandaşım çözümünü buluyor bir şekilde. Ha, başka bir şey daha var, burada kaçak alkol yüzünden birçok vatandaşımız hem uzuvlarını kaybetti hem hayatını kaybetti. Sıkıştırdığınız sürece siz vatandaş yeni yollar bulmaya yönlendiriyorsunuz. Onun için, bu maddeyi de sayın imzacı arkadaşlarımızdan, hazırlayan arkadaşlarımızdan geri çekmelerini bekliyoruz; inşallah dediğimiz olur yani yasakçı bir ülkeye doğru gidiyoruz arkadaşlar.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Özcan, teşekkür ediyorum.

Evet, Sayın Sarıbal, buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Teşekkür ederim.

Bu konu gündeme geldiğinde TEKEL bayilerini aradım, onların odaları var, temsilcileri var, onlarla görüştüm. Aslında bu Komisyondan temel talepleri şu: Gerçekten öyle bayiler var ki kendisine kesilen cezaların karşılığında bütün dükkânının içindeki ürünleri verse o cezaları ödeyemeyecek duruma gelmişler. Küçük bayiler, TEKEL bayileri özellikle bu saatler meselesinde çok ciddi cezalarla karşı karşıyalar ve kendilerine âdeta kumpas kurulduğu söyleniyor. Yani böyle takibe alıyorlar bayileri, saat tam onu bir gece, onu iki gece almışsa hemen onun karşısına bir adam çıkıyor yani böyle özel bir yeteneği var bu iktidarın vergi toplama, ceza toplama meselesi üzerinde, dünyada belki de örnek olabilecek, hatta uzmanlık ve ihtisas alanına dönüşmüş bir yapı var. Şu anda da öyle, sokaklara geldi polisler, sokakların içerisindeler, caddeler değil, sokakların içerisindeler. Merak ediyorum, Türkiye'deki polis teşkilatının başka ne işi var? Kaç polis günlük bu ceza kesme işiyle ilgileniyor, bilmiyorum.

Bayilerin temel talebi şu Sayın Başkan, bakanlık yetkilisi arkadaşlarımız: Yani her şeye af geliyor; zenginlerin vergilerine af geliyor, değişik cezalara af geliyor; bunlara da geriye dönük belirli bir tarihe sığdırarak bir af sürecinin yaşatılması gerekir. Bunların büyük bir kısmı gerçekten dar gelirli ve çok küçük kârlarla çalışıyorlar; onu herhâlde en iyi bilen Bakanlık yetkilileridir, en iyi bilen Hükümet yetkilileridir. Sigarayı örnek verdim, içkide kâr oranını bilmiyorum ama gerçekten bu önemli. Dolayısıyla, şu anda bu yetkinin valiliklere ve kaymakamlıklara aktarılması gibi bir durumla karşı karşıyayız. Bu, Bakanlığın yükünün alınacağına dair bir tutum gibi geliyor; iyi de vali kiminle yapacak bunu? Valilik ya da kaymakamlık kimi gönderecek; vali özel kalemini mi gönderecek, kaymakam kimi gönderecek, merak ettim. Hadi, Tarım Bakanlığı, zabıta, bir diyalog var. Yani bu mesele gerçekten enteresan. Biliyoruz Bakanlığın bu denetim mekanizması içerisindeki sıkıntılarını. Ne yazık ki yüz binlerce meslektaşımız, veteriner hekim, ziraat mühendisi, veteriner teknikeri, ziraat teknikeri, gıda mühendisi, kimya mühendisi arkadaşlarımız işsizlik içerisinde boğuşurken ne yazık ki biz 7-8 bin personelle Türkiye'deki 800 binin üzerinde gıda üretim merkezini denetlemeye çalışıyoruz, imkânsız bir şeyi söylüyoruz. Bunlara siz TEKEL bayilerini de ilave ettiğinizde bambaşka şeyler çıkıyor. Dolayısıyla, bu işi en doğru yapacak kamu, birinci elden Bakanlıktır. Bakanlık yetkililerine, Bakana, bu konuda defalarca söyledim kendisine. Farkındayım, Bakanlar istediği kadar değişebilir ama bir irade var, o iradeyi kıramıyor arkadaşlarımız. O yüzden, kimin Bakan olduğundan çok, ne yapıldığı önemli, hiçbir şey değişmiyor.

Hatırlayın, bu gıda denetimi meselesi gündeme geldiğinde, İstanbul'da fırıncılar dediler ki: "Biz bu ziraat mühendislerini, biz bu veterinerleri, biz bu teknikerleri istemiyoruz; biz kendi denetimimizi kendimiz yaparız. Örneğin, bir ekmek fırınında, yemek üretim tesisinde veya pastanede, belirli bir kapasitenin altında üretim yapan yerlere kendi ustamızı gönderelim, on beş günlük bir eğitime tabi tutalım, o eğitim sonrasında ona bir sertifika verelim, o da bizim gıda üretimimizi denetlesin." Şaka mı ya? Benim emrimde çalışan, benim bünyemde çalışan, benden maaş alan kişi benim gıda denetimimi yapacak Sayın Başkan. Bu, olacak iş değil. Bugün de valilerin ve kaymakamların böyle bir iradesi olmamalı; bu, Bakanlık tarafından yönetilmeli, Tarım Bakanlığının gıda birimi tarafından yönetilmeli, yeterli bir kadroyla yürütülmeli ve bu iş TEKEL bayileri ile zabıta, TEKEL bayileri ile yerel yapılar, TEKEL bayileri ile kaymakamlık birimleri, valilik birimleri üzerinden gitmemeli. Bence bu, yeniden eski hâline dönüştürülmeli. O yüzden, bu yapıyı elbette olumsuz buluyoruz.

Demin eksik bıraktığım bir cümle Başkanım, o cümle şu: Bağcılık Araştırma Komisyonu sonrasında elde ettiğimiz raporda Türkiye'de bağcılık üretiminin, üzüm üretiminin gerçek değerine ulaşabilmesi için, özellikle şaraplık üzüm açısından, şarap üretiminin desteklenmesi, şarap üreticilerinin sorunlarının giderilmesine dair bir dizi kararlar vardı. Bakın, bu Meclis yaptı arkadaşlar, bu Meclis bu araştırma komisyonunu kurdu ve o raporu hazırladı. Biz, bugün bunun tam tersini yapmak için elimizden gelen her şeyi yapıyoruz. Dolayısıyla, bu maddenin geri çekilmesi için önergemizi vermiş bulunuyoruz, önergemize destek istiyoruz.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Sarıbal, çok teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 3'üncü maddemiz kabul edilmiştir.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Buyurun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Sayın Başkanım, İl Müdürümüz bana 20 dekarlık alanı atmış, ben ülkedeki toplam alanı soruyorum. Ne kadar damlama sulama var? Buradan herhalde haber uçurmuşlar, telefonuma mesaj geldi. Deneme kurmuşlar, denemeyi istemiyorum.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Daha detaylı bilgiyi Sayın Vekilimizle paylaşalım arkadaşlar.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Damlama sulamayla ilgili çeltik üretim alanı kaç bin dekar, neye geldik; 100 bin dekar mı, 1 milyon dekar mı, 5 milyon dekar mı?

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Kanun çıkarmaya degecek bir oranda mı?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Sıtmayı engelleyecek pozisyonda mıyız? Sağlık Bakanlığı özellikle sıtmayı engellediğini söylemiş, Sağlık Bakanlığını doğrulayacak miktarda mı? 20 dekar, arkadaşlar, hiçbir şey değil. Koskoca Trakya'da 20 dekarlık bir alanda deneme yapılmış, denemeyi bana göndermişler arkadaşlar sağ olsun. Ya, biz de biliyoruz ama ben onu sormak istemedim. Bu madde değişiyorsa eğer kaç yüz bin dekar alanda özellikle de sıtmanın önüne geçildiği ifade edilmiş Bakanlık tarafından? Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı tarafından da herhalde bilimsel araştırmaları, çalışmaları yapılmış ki bununla ilgili geçen bir not geldi önümüze. Yani, burada söylemek istediğim demonstrasyon demiyorum, üretim diyorum arkadaşlar. Sap ile samanı karıştırmayalım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - O bilgiyi paylaşalım arkadaşlar.

Teşekkür ediyorum Sayın Aygun.

Evet, 4'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 4- 4250 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 2- Perakende ya da açık alkollü içki satışı yapılan iş yerleri bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde 6 ncı maddenin birinci fıkrasının beşinci cümlesine uygun hâle getirilir.

6 ncı maddenin dokuzuncu fıkrasının ikinci cümlesinin kapsamına giren ürünler, bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren üç ay içinde anılan hükme uygun hâle getirilir. Uygun olmayan ürünler, bu tarihten itibaren piyasaya arz edilemez."

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutup işleme alıyorum.

Tarım, Orman ve Köyüşleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Çeltik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'yle değiştirilmek istenen 4'üncü maddesinin tekliften çıkarılmasını arz ve talep ederiz.

Ayhan Barut
Adana

Bekir Başevirgen
Manisa

Orhan Sarıbal
Bursa

Ömer Fethi Gürer
Niğde

İlhami Özcan Aygun
Tekirdağ

Doğan Demir
İstanbul

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Sarıbal, buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kısaca, bu sürelerin çok kısa olduğu konusunda bize uyarılar geldi. O yüzden "Perakende satıcılara bir yıl olan ve marka yaşağı kapsamına giren ürünlerin piyasadaki çekilmesi ve stokların tasfiyesi için ise firmalara üç ay süre tanınmaktadır."ın yetersiz olduğuna dair bir talep geldi bize. Bu konuda düzenlemedeki tarihlerin uzatılmasına dair bir önerimizi paylaşmak isteriz.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Aygun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Şimdi, o ayrı bir sorun, asıl sorun da şu: Arkadaşlar, mali analizi yapıldı mı bunun? Bunu hep soruyoruz: Ülkeye bu işlemlerle ilgili ne kadar külfet gelecek? Etki analizi nedir? Bak, bunu özellikle soruyoruz. Yani yazıktır günahdır, zaten insanlar can çekişiyor, sıkıntı büyük. Adam tabelasını indirecek, tekrar yeni bir tabela yapacak. Zaten her taraftan ceza ve kısıtlama var. Şimdi, bu nereden geldi, bunu merak ediyorum. Yani arkadaşlar, bunu bir anlatın bize, nedir bunun sebebi, neden bu kanun maddeleri geldi önümüze bize bilgi verin diyoruz, kimse bir şey açıklamıyor. Yazan, sözde, birinci imzacı, ikinci imzacı ve birçok vekil arkadaşımız var ama burada bu kanunu savunacak olan, Sayın Adem Korkmaz bizim Komisyonumuzun da aynı zamanda sözcüsü ama ne sözcüden ne Komisyondan ne diğer imzacılardan hiçbir şey yok. Arkadaşlar, söyleyin de bilelim, o zaman biz de "evet" diyelim eğer doğru bir şeyse ama gelinen tabloda bu kadar büfenin, marketin veya iş yerlerindeki tabelaların indirilip yeniden başka bir tabela yapılmasının bana anlatılabilecek bir mantığı gelmiyor kafama, basmıyor. Tarım Kredi Kooperatifleri tarım markete "KOOP" yazdı; anlamam, onlar ne için yaptı bilmiyorum ama yazıktır günahdır; o tabelaları değiştirmek de bir mali külfet, bu ülkenin kaynaklarını böyle boşa harcamayalım.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Yüz binlerce...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Evet. Türkiye'de ne kadar büfe, market veya böyle bir yer var ve ne kadar tabela degeşecek? Bunun mali analizi, mali etkisi nedir, merak ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Özcan, çok teşekkür ediyorum.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Zirai Don Komisyonunda olduğunu belirt, de ki: Komisyon bile bir yılda daha rapor yazmadığına göre tabela nasıl üç ayda değişecek?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Aynen, bakın, çok güzel.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ediyorum.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Komisyondaydık, evet, Türkiye'yi gezdik, orada da anlattık. Hâlâ da biz... Atı alan Üsküdar'ı geçti, olay bitti. Şunu söylüyorum: İnşallah ben yanılıyorum ama korkuyorum nisan ayından, meteorolojik veriler tehlikeli geliyor. Bakanlığın burada gözünü dört açması gerekiyor ve çiftçiler için tedbirleri alması gerekiyor. Sıkıntı olabilir, eğer bir sıkıntı daha olursa Türkiye herhâlde gıda güvenliğinde çok büyük problem yaşar.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ederim, sağ olun.

Arkadaşlar, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Bir defa da kabul etsinler Başkanım. Sorduk, analizini sorduk; şimdi, bakın, eğer bu maddeyi savunuyorlarsa...

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Ben hâkim olarak oturdum buraya; mahkemeyi, davayı yürütmekle mükellefim.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Sayın Başkanım, bu maddeyi savunuyorlarsa bu sorulara -sabah da sorduk, şimdi de soruyoruz- cevap versinler, biz de "evet" diyelim o zaman. Bakınız, susmakla bir şey olmuyor, demek ki suçluluk var. Şimdi, bakınız, diyoruz ki ne kadarlık bir mali analizi var bunun? Kaç tane büfenin veya marketin tabelası değişecek? Nedir bu, bu kadar zorunlu mu arkadaşlar? Bakın, aynı şeyi söylüyorum, uyuşturucu için bir şey yapmayacaksınız, kokain için bir şey yapmayacaksınız; ondan sonra, kalkacaksınız, burada tabelayla uğraşacaksınız. Ya, bırakın tabelayla uğraşmayı yani boş işlerle uğraşıyoruz gibime geliyor.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ediyorum.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Başkanım, bekliyorum cevabı.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Evet, arkadaşlar, önerge reddedildi.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir. 4'üncü maddemizi de böylelikle kabul etmiş olduk.

5'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 5- 24/3/1950 tarihli ve 5659 sayılı Atatürk Orman Çiftliği Kanununun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "çiftlik hudutları dahilinde" ibaresi madde metninden çıkarılmış ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Müdürlüğün, 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun (1) ve (3) sayılı tarifelerine giren bütün işlemleri harçtan müstesnadır."

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Evet, madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Okutuyorum:

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görülmekte olan (2/3588) esas numaralı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Çeltik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'yle değiştirilmek istenen 5'inci maddesinin tekliften çıkarılmasını arz ve talep ederiz.

Ayhan Barut
Adana

Bekir Başevirgen
Manisa

Orhan Sarıbal
Bursa

Ömer Fethi Gürer
Niğde

İlhami Özcan Aygun
Tekirdağ

Doğan Demir
İstanbul

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Evet, Başkanım, buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Teşekkürler Başkanım.

Öncelikle, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü saygı ve rahmetle analım çünkü o orman çiftliğinin oluşumu döneminde "Burada orman olmaz, ağaç yetişmez." denilen yerde Ankara'nın en müstesna, en özel orman alanlarının oluşmasına vesile olmuş ve ülkeye tarımın nasıl yapılacağına da bir örneğini orada göstermiştir ancak Atatürk Orman Çiftliği süreci içinde sağından solundan budana budana bugünkü alana hapsedilmiş, önemli bir bölümü de betonlaştırılarak farklı amaçlarla kullanılmıştır.

Şimdi, burada sanki geneline baktığımız zaman olumlu bir iş yapılmış gibi gösteriliyor fakat burada "çiftlik hudutları dahilinde" ifadesinin çıkmasından sonra diğer kiracılarla ilgili durumda da bir netlik yok. Biz arkadaşlar arasında konuştuğumuzda da o konuyu sorguladık, burada bir açıklık getirilirse iyi olur çünkü onların kiraya verilmiş bir sürü yeri var. Şimdi, o kiraya verilen yerlerden bu istisna kapsamına alınıp, fayda sağlanıp, oradan bir kayıp da oluşacak mı, oluşmayacak mı? Etki analizini sabahtan beri istiyoruz, gelmiyor ama burada, her maddede -orman dâhil- etki analiziyle ortaya çıkan bir rant olgusu var. Bunu da rakamsal olarak görmek istiyoruz. Ne yapılmak isteniyor? İlgili arkadaşlar bu maddede bizi de aydınlatacak şekilde içeriğinin ve gerekçesinin ne olduğunu kapsamlı, doğru anlatırlarsa onun üzerinden değerlendirme yapmış oluruz Başkanım.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Biraz detay lazım Başkanım.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, Sayın Korkmaz, Atatürk Orman Çiftliğiyle ilgili bu konuda burada murat edilen nedir? Sayın Gürer'in sorduğu, oradaki diğer işletmeciler bundan yararlanacak mı, yararlanmayacak mı? Bu konulara bir açıklık getirelim.

Buyurun.

ADEM KORKMAZ (Burdur) - Başkanım, emlak vergisi esas alındığı için, emlak vergisinin de mükellefi Emlak Vergisi Yasası'na göre binanın malikidir.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Ama anlaşmalı olarak yapılıyor ya, bir evin var...

ADEM KORKMAZ (Burdur) - Fark etmez, mülk kiminse, malik kimse emlak vergisi ona tahakkuk eder; Vergi Usul Kanunu da Emlak Vergisi Yasası da bunu düzenliyor. Orada kiracı olur, işletmeci olur, bunlar kiralarla ilgili vergisel mevzuata girerler.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Peki, toplamda ne kadar burada vazgeçilen? Yani belediyenin alacağı vergiden ne kadar...

ADEM KORKMAZ (Burdur) - Vazgeçilen ya da bundan sonra tereküp edecekler... Yani vazgeçilen uyuşmazlıklar var hâlihazırda.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Ne kadar toplamda?

ADEM KORKMAZ (Burdur) - Rakamlar var detaylarda.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Gürer, ilgili arkadaşımız bir cevap versin.

ATATÜRK ORMAN ÇİFTLİĞİ HUKUK MÜŞAVİRİ YUSUF ŞEN - Sayın Başkanım, şu an mevcutta belediyelerce tahakkuk ettirilmiş 556 milyon lira vergi borcu bulunmakta, bunun 130 milyonu aşkın küsuratı 2026 yılının. Yeniden değerlendirme oranları da düşünüldüğünde, hele hele AOÇ arazileri başkentin ortasında kaldığından çok yüksek değerler atfedilerek çok yüksek vergiler tahakkuk ettirilebilir, bu yıl da bunu gördük. Bütçesinin 1 milyar 120 milyon olduğunu düşündüğümüz AOÇ'nin o yıl için 130 milyon emlak vergisini ödemesi -ki 5018'e tabi değil, genel bütçeden katkı almıyor, sadece kendi gelirleriyle ayakta kalıp, Atatürk Orman Çiftliği arazilerini koruyup geleceğe taşımaya çalışıyor- ve bunun yönetilmesi mümkün değil.

Sayın Vekilimin de ifade ettiği gibi, emlak vergisinin mükellefi 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 3'üncü maddesine göre bina veya arazinin malikidir; bundan var olan kiracıların hiçbir şekilde artı bir fayda veya menfaat elde etmesi söz konusu değildir.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Peki, bu saray Atatürk Orman Çiftliği sınırları içinde mi değil mi, çıkarıldı mı?

ATATÜRK ORMAN ÇİFTLİĞİ HUKUK MÜŞAVİRİ YUSUF ŞEN - Nasıl efendim?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Cumhurbaşkanlığı sarayı...

ATATÜRK ORMAN ÇİFTLİĞİ HUKUK MÜŞAVİRİ YUSUF ŞEN - Şöyle: Atatürk Orman Çiftliği'nin, 5659 sayılı kuruluş kanununun 10'uncu maddesine göre 1950 yılından itibaren Atatürk Orman Çiftliği arazilerinin hiçbir kısmı, Yüce Meclisin kanun çıkarması haricinde başka birisine devir ve temlik edilemez. Bu konuda en son 1983 yılında Meclis tarafından bir yasa düzenlemesi yapılmış ve o tarihten bu yana Atatürk Orman Çiftliği'nin 1 metrekare arazisi bile mülkiyeti dışına çıkmamıştır.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ederim.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - O zaman, ben bir soru sorayım.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Buyurun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Teşekkür ederim Başkanım.

Bizim anladığımıza göre, şu anda ANKAPARK var orada, ANKAPARK da Orman Çiftliği içinde.

ATATÜRK ORMAN ÇİFTLİĞİ HUKUK MÜŞAVİRİ YUSUF ŞEN - Doğrudur.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Buna nasıl izin verdiniz?

ATATÜRK ORMAN ÇİFTLİĞİ HUKUK MÜŞAVİRİ YUSUF ŞEN - Mülkiyetini...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Bir şey söyleyeceğim: Şimdi, saray da var orada, Cumhurbaşkanlığı sarayımız da var, ANKAPARK da var. Bir de şeyin dışında olmayacak diyoruz, çiftliğin...

LÜTFİ BAYRAKTAR (Sakarya) - Mülkiyet değeri yok ama onun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Sevgili Vekilim, biliyorum olmadığını ama kullanım amacı dışında olduğu için söylüyoruz, ben farklı bir şey söylemedim farkındaysan; amaç farklı.

Şimdi, ANKAPARK'ın da artı sarayın da, o zaman bunların da burada, o rakam içerisinde emlak vergileri var.

Akabinde şunu da soracağım: İyi, güzel de çöp vergileri nasıl oluyor? Şimdi, bir iş yapalım da yaparken de... Yine, burada, bakıyorsunuz, bu kanun zaten tamamen yerel yönetimlere mayın döşemiş her tarafından, DSİ yerel yönetimlere bırakıyor, artı, öteden bakıyoruz buradaki yerel yönetimlere, her şey yerel yönetimlere ceza. Yerelleşmiyoruz; zaten olmayan, kıt kanaat kaynaklarını devletin, merkezî hükümetin yapması gereken işlere harcatıyorsunuz.

Şimdi, davul bende, tokmak sendeyle aynı mantık; yerin mülkiyeti DSİ'de ama yapılacak bütün işleri -yoludur, korumasıdır, bütün etkinlikleri- belediyeye yüklüyorsunuz. Hobi bahçelerinde de aynı şekilde, kanun çıkardık, değişen bir şey yok. Tekrar kanun geliyor önümüze, cezayı belediyeye yüklüyoruz, yıkmayı, her şeyi belediyeye yüklüyoruz. Arkadaşlar, o zaman biz neden böyle bir şey yapıyoruz? Burada da yine "Belediyenin şeylerini yok edelim, silelim." İyi, yapalım da almadığımız zaman, mülkiyeti dışında... Çiftlik kurulurken bir sürü kanun var, kanun dışında bir hizmet varsa o zaman bizim düşünmemiz lazım arkadaşlar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkürler Sayın Aygun.

Sayın Sarıbal, söz talebiniz var.

Buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Ben çok kısa bir şey söyleyeceğim.

Atatürk Orman Çiftliği, gerçekten, ciddi anlamda amacının dışına çıkarılmış bir alan olarak gözümüzün önünde, herkesin seyrettiği ama ne yazık ki iktidarınız döneminde âdeta "Böyle bir arazi elimize düştü, bunu nasıl hırpalayalım?" diye onlarca uğraş oldu, onlarca çaba sarf edildi. Şu anda geriye kalan bir borç var. Elbette Atatürk Orman Çiftliği özel bir kanunla korunuyor ama bu noktada, iktidar bir tasarruf sergileyerek bunu korurken işte, başta ANKAPARK olmak üzere... Şu anda bilmiyoruz, özellikle Atatürk Orman Çiftliği'nde yetkili olan arkadaşımızın ya da oradan birinin bize 2002 öncesi bir fotoğrafını, bir de şu andaki bir fotoğrafını göstermesini çok isterdim çünkü burası hepimize ait yani hiçbirimize ait değil ama hepimize ait, devlete ait. Bizden öncekiler nasıl

koruduysa bizden sonrakiler de burayı koruyacaklar. Dolayısıyla biz Atatürk Orman Çiftliği'ne dair olumlu olan, doğru olan şeyleri elbette destekleriz ama bütünüyle şu hassasiyeti göstermemiz lazım: Atatürk Orman Çiftliği çok özel bir kanunla korunmasına rağmen korunamıyor. Dileriz ki bunlar aracı olur, fırsat olur, Atatürk Orman Çiftliği korunur, gerçekten amacına uygun hizmet eder.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Söz talebi var mı?

Sayın Korkmaz, buyurun.

ADEM KORKMAZ (Burdur) - Başkanım, bu konuda yapılan düzenleme yeni bir istisna ya da yeni bir vergi düzenlemesi değil. Atatürk Orman Çiftliği bir bütün olarak emlak vergisinden zaten istisna, burada yapılan düzenleme şu: 1983 yılında Gazi Üniversitesi gibi belli yerlere bölünmeler olunca yargıda bir tereddüt oluşuyor yani "Daha önce çıkan kanundaki istisna bütünü için miydi yoksa parçaları da kapsıyor muydu?" diye. Bu tereddüdü de yerel yönetimler zaman zaman "Çiftliğin merkezinin bulunduğu yerler kapsam dışındadır." gibi bir yorumla yeni intikaller ortaya koyunca, burada ortaya çıkan tereddüdün ortadan kaldırılması amacıyla yapılan bir düzenleme yani Atatürk Orman Çiftliği'ne yeni bir tahsis yok, yeni bir vergi yok; burada ortaya çıkan yorum farkını tamamen ortadan kaldırmaktır.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ederiz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Bundan sonra yapılacak bina var mı oraya?

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Yok yok.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Bakın, harçlar, tapu kadastro gibi bir sürü şey saymışsınız, maddede yazılı bir sürü şey var. Harçlar Kanunu'na, tapu ve kadastroya ekli listede bir sürü madde var. Bir söylem de var, inşallah biz yanılırız ama ben buradan tutanaklara geçsin diye söylüyorum: Bu NATO toplantısıyla ilgili oraya bina yapılırsa, eğer öyle bir şey olursa -şimdiden söylemiş olayım, kayıtlara girsin- ben şeytanın avukatlığını yapmış olayım.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ederim Sayın Aygun.

Değerli arkadaşlar, önerge üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 5'inci madde kabul edilmiştir.

6'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 6- 5659 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 3- Atatürk Orman Çiftliğinin sahip bulunduğu gayrimenkuller için bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlük tarihinden önce, 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu hükümlerince tahakkuk ettirilmiş bina ve arazi vergileri ve bunlara bağlı vergi cezaları, gecikme faizleri, gecikme zamlarının tahsilinden vazgeçilir. Bina ve arazi vergi borcu için yargı mercilerine intikal etmiş uyuşmazlıklarda, davayı gören mahkeme tarafından, karar verilmesine yer olmadığına, tarafların yaptıkları masrafların üzerlerine bırakılmasına karar verilir ve vekalet ücretine hükmedilmez."

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Değerli arkadaşlar, madde üzerinde aynı mahiyette olmak üzere 2 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Tarım, Orman ve Köyüşleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Nejla Demir
Ağrı

Ferit Şenyavaşar
Şanlıurfa

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ayhan Barut
Adana

Bekir Başevirgen
Manisa

Orhan Sarıbal
Bursa

Ömer Fethi Gürer
Niğde

İlhami Özcan Aygun
Tekirdağ

Doğan Demir
İstanbul

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Demir...

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Gerekçesini okutalım.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifin 6'ncı maddesiyle Atatürk Orman Çiftliği'ne ait taşınmazlar için geçmiş dönemlere ilişkin tahakkuk ettirilmiş bina ve arazi vergileri ile bunlara bağlı vergi cezaları, gecikme faizleri ve gecikme zamlarının tahsilinden vazgeçilmesi öngörülmektedir. Ayrıca, bu kapsamda açılmış davalar bakımından da yargı süreçlerinin sona erdirilmesi amaçlanmaktadır.

Düzenleme ilk bakışta geçmişte yaşanan hukuki tereddütlerin giderilmesine yönelik teknik bir çözüm olarak sunulmakta ancak mevcut koşullar dikkate alındığında önemli sakıncalar barındırmaktadır. Düzenleme hukuki belirsizliklerin giderilmesi amacıyla sunulsa da AOÇ arazilerinin son yıllarda imar uygulamaları, tahsisler ve ihaleler yoluyla kamusal niteliğinin zayıflatıldığı dikkate alındığında bu muafiyet mevcut kullanım biçimlerine dolaylı bir meşruiyet kazandırma ve benzer uygulamaları teşvik etme riski taşımaktadır.

Öte yandan, kamuya ait taşınmazlara ilişkin yükümlülüklerin bu şekilde geriye dönük olarak ortadan kaldırılması mali disiplin ve eşitlik ilkeleri açısından da tartışmalıdır. Hukuki belirsizliklerin giderilmesi amacıyla getirilen düzenlemelerin kamu yararını

zedeleyecek ve ayrıcalıklı uygulamalara zemin hazırlayacak sonuçlar doğurmaması gerekmektedir. Bu nedenle, yapılması gereken, geçmiş uygulamaları tüm sonuçlarıyla ortadan kaldırmak değil, AOÇ arazilerinin korunmasını esas alan şeffaflık ve kamu yararı ilkeleri doğrultusunda yeniden ele alınmasını sağlayacak düzenlemelerin yapılmasıdır.

Bu nedenlerle teklifin 5'inci maddesinin tekliften çıkarılması uygun olacaktır.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

2'nci önerenin gerekçesini...

AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Başkan...

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Buyurun Sayın Barut.

AYHAN BARUT (Adana) - Teşekkür ederim Başkanım.

Atatürk Orman Çiftliği'nin bina ve arazi vergi borçları siliniyor, bu vergilerle ilgili uyumsuzluklar nedeniyle açılmış davalar düşürülüyor.

Biz diyoruz ki: Millî miras olan Atatürk Orman Çiftliğinin bina ve arazi vergi borçlarının silinmesi, vergilere dair uyumsuzluklarla ilgili açılan davaların düşürülmesi, gerek duyulan tüm ihtiyaçlarının karşılanması, bu alanın korunması, yaşıatılması ve geliştirilmesi bütünlüklü bir yaklaşım gerektirdiğinden söz konusu madde bu hâliyle biraz eksik kalan bir metin. Bunun bu nedenle teklif metninden çıkarılmasını önerdik.

Bir de duyduğumuz, taşıdığımız kaygılar var. Açılış konuşmamızda da söylediğimiz üzere, bir vergi affı geliyor ama bu aflar Atatürk Orman Çiftliği'nin içerisinde şu anda özel sektörün işletmiş olduğu mevcut işletmeleri veya bundan sonra yapılacak etkinlikleri ya da tesisleri, İlhami Bey'in de söylediği gibi NATO etkinliklerini de kapsayacak mı; burada muğlak ifadeler var. Bunlardan dolayı tarihe not düşülmesi adına, kurulduğu günden bu yana Atatürk Orman Çiftliği arazilerine yönelik talan adımlarının, betonlaşma ve işgal girişimlerinin son bulması adına bu teklifin her tarafın, bütün tarafların üzerinde hemfikir olduğu bir teklifle yeniden değerlendirilmesi gerekliliğini düşünüyoruz. Bu nedenle bu teklifin çıkarılmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

7'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 7- 18/12/1953 tarihli ve 6200 sayılı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne Yürütülen Hizmetler Hakkında Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"EK MADDE 16- 6446 sayılı Kanun kapsamındaki hidroelektrik enerji üretim tesislerinde veya tesisten kaynaklı olarak memba veya mansapta can ve mal emniyeti açısından risk oluşturan durumların tespit edilmesi halinde üretim lisansı sahibi şirkete ihtarında bulunulur ve gerekli önlemlerin alınması için süre verilir. Verilen süre içerisinde şirket tarafından gerekli önlemlerin alınmaması halinde, şirketle imzalanan su kullanım hakkı anlaşması derhal feshedilir. Ayrıca, mahalli mülki idari amir kararıyla risk oluşturan durumlar ortadan kaldırılır. Bu hususta yapılan masraflar ilgili şirketten tahsil edilir.

6446 sayılı Kanun kapsamındaki hidroelektrik enerji üretim tesislerinde DSİ tarafından belirlenen işletme talimat ve programına, Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından dengeleme güç piyasası kapsamında verilen talimatlara göre yapılan işletme halleri hariç olmak üzere uyulmadığının veya hidroelektrik üretim tesisinin DSİ sorumluluk sahasında bulunan bölümlerinin DSİ tarafından yapılan ya da yaptırılan denetim ve yıllık muayenelerinde eksiklikler olduğunun tespit edilmesi üzerine şirkete ihtarında bulunularak işletme talimatına ve programa uygun hareket etmesi veya eksikliklerin giderilmesi için süre verilir. Verilen süre içerisinde şirketin, DSİ tarafından belirlenen işletme talimat ve programa uymaması veya tespit edilen eksiklikleri gidermemesi halinde şirkete toplam ceza tutarı iki yüz elli bin Türk lirasından az, beş milyon Türk lirasından çok olmamak üzere, ihmal niteliği, kusur, neticenin ağırlığı dikkate alınarak, tesisin hidrolik kurulu gücüne (MWm) bağlı olarak megavat başına, elli bin Türk lirası ile yüz bin Türk lirası arasında idari para cezası uygulanır. İdari para cezasının uygulanmasından itibaren en geç üç ayın sonunda ihtar edilen hususların yerine getirilmemesi halinde, ceza tutarının alt ve üst sınır değerleri iki katına çıkarılmak üzere, para cezası önceki cezanın iki katı olarak uygulanır. Bu durumda ihtar edilen hususların yerine getirilmesi için şirkete üç aydan fazla olmamak üzere ek süre verilir. Verilen süre içerisinde ihtar edilen hususların yerine getirilmemesi halinde DSİ tarafından su kullanım hakkı anlaşması feshedilir.

Bu maddede belirtilen idari para cezasını gerektiren hallerin, idari para cezasının uygulandığı tarihten itibaren bir yıl içerisinde tekrarı halinde ceza tutarı ile alt ve üst sınır değerleri iki katı olarak uygulanır.

Bu maddenin yürütülmesine ilişkin usul ve esaslar DSİ'nin bağlı olduğu Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir."

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Değerli arkadaşlar, madde üzerinde aynı mahiyette 2 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Nejla Demir

Ağrı

Ferit Şenyavaşar

Şanlıurfa

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Ayhan Barut

Adana

Bekir Başevirgen

Manisa

Orhan Sarıbal

Bursa

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Demir...

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Gerekçe...

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Madde teklifi esas itibarıyla şirketleri "can ve mal güvenliği" başlığı altında denetlemeyi öngörmektedir. Bu yönüyle şirketlere belirli sorumluluklar yüklenmesi anlaşılabilir olmakla birlikte, hidroelektrik santrallerin (HES) yalnızca bu çerçevede değil, ekolojik ve çevresel etkileri bakımından da etkin biçimde denetlenmesi gerekmektedir.

HES işletmelerinin özel sektöre devri başlı başına tartışmalı bir politika iken bu alanlardaki güvenlik önlemlerinin de yalnızca şirketlerin sorumluluğuna bırakılması çevre ve halk sağlığı açısından ciddi riskler doğurabilecektir. Risk yönetimi amacı taşıdığı ileri sürülen bu düzenleme, yeterli kamusal denetim mekanizmaları oluşturulmadığı takdirde yeni ve daha büyük risklerin ortaya çıkmasına neden olabilecektir.

Denetim süreçlerinin sermayeye bırakıldığı durumlarda gerekli özenin gösterilmediği Erzincan İliç maden faciasında ortaya çıkan ihmallere açıkça görülmüştür. Bu örnek, çevre ve insan yaşamını doğrudan etkileyen faaliyetlerde kamusal denetimin vazgeçilmez olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu kapsamda, kamusal sorumluluktan geri çekilerek denetim ve güvenlik yükümlülüklerinin sermayeye devredilmesi, idarenin asli görevlerinden kaçınması anlamına gelmekte, HES alanlarının can ve mal güvenliğinin sağlanmasına yönelik kamu sorumluluğunu zayıflatmaktadır. Bu durum hem çevresel koruma hem de kamu yararı açısından önemli sakıncalar barındırmaktadır.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - 1'inci önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

2'nci önergeyle ilgili, Sayın Sarıbal...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Biz kaç kişiyiz? 6 kişi karşıda var, bir de muhalefete bakın. Bir sayalım Başkanım.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Arkadaşlar 7 kişi, biz de 9 kişiyiz.

Arkadaşlar, önerge reddedilmiştir.

2'nci önergeyle ilgili Sayın Sarıbal söz talebinde bulunmuştu.

Sayın Sarıbal, buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Çok teşekkür ederim Başkan.

Her zaman elbette fırsat bulamıyoruz ama bunu bir fırsat olarak değerlendirip birkaç soru sormak istiyorum Devlet Su İşleri yetkililerine. Biraz önce verilen önergeyle ilgili de Kiğı Barajı'nı da özellikle gözlemlemenizi isterim, oradaki tahribatı da HES'ler üzerinden. Ne kadar HES var Türkiye'de? Bunların kapasiteleri ne kadardır? Özellikle 10 megavat ve altında izin verilen, daha sonra izinleri kaldırılan bu HES'lerin miktarı ne kadardır? Şu anda ne kadarı aktiftir? Elbette şu anda olmaz ama bunlarla ilgili bir bilgi talebimiz var çünkü şunu çok net bir şekilde görüyoruz: Bursa Çınarcık Barajı ve onun devamındaki hidroelektrik santrali, yine aynı şekilde, İnegöl Boğazköy Göleti ve onun devamındaki santral amacına uygun çalışmamaktadır, net söylüyorum. Suyun belirli bir seviyeye indiği Çınarcık'ın, kentin su, İnegöl Boğazköy'ün sulama amaçlı rezervleri bu hidroelektrik santrallerinin belirli bir zaman kullanılıp belirli bir zaman kullanılmamasını öngörmektedir bildiğimiz kadarıyla. Dolayısıyla, tarımsal sulama ve içme suyu ihtiyacı gözetilmeden bunların denetimi yapılmakta mıdır, yapılmamakta mıdır? Bugüne kadar bunlarla ilgili herhangi bir ihtariniz, herhangi bir cezai müeyyideniz, herhangi bir çalışmanız var mı? Bunlar elbette -dediğim gibi- şimdi olmaz ama bunlarla ilgili bilgiyi daha sonra almak isteriz.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Sarıbal, teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, notumuzu alalım ve vekillerimize bu talepleri doğrultusundaki bilgi notlarını lütfen iletelim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiş, böylelikle 7'nci maddemiz de kabul edilerek onaylanmıştır.

8'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 8- 6200 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"EK MADDE 17- İl özel idareleri, belediyeler ve bağlı kuruluşları, köy tüzel kişilikleri ile diğer kamu kurum ve kuruluşları; su yapılarından kaynaklanabilecek kaza ve kayıpların önlenmesi için kendi görev ve sorumlulukları dâhilinde gereken koruyucu güvenlik tedbirlerini alır ve bu konuda DSİ'yi bilgilendirir.

DSİ tarafından inşa edilen tesislerin bulunduğu yerin kısmen ya da tamamen imar planı kapsamına alınması veya herhangi bir sebeple meskûn mahal sınırları içerisinde kalması durumunda DSİ tarafından belirlenen koruyucu güvenlik tedbirleri ilgili belediye veya il özel idaresi tarafından alınır.

Su yapıları ile ilgili ya da su yapılarında veya koruma alanlarında gerçekleştirilen çalışmalarında kişilerin ve çevrenin zarar görmemesi, can ve mal güvenliğinin sağlanması için DSİ tarafından belirlenen koruyucu güvenlik tedbirleri çalışmayı gerçekleştiren kamu kurum ve kuruluşu tarafından alınır.

Mülkiyeti DSİ'ye ait olan su yapıları ile servis yolları ve diğer unsurları amacı dışında kullanılamaz. Bunların zorunlu nedenlerle amaç dışı kullanımı halinde koruyucu güvenlik tedbirleri, kullanan kişi veya kamu kurum ve kuruluşlarınca alınır. Amaç dışı kullanımdan kaynaklanan zararlardan, amacı dışında kullanan kişi veya kamu kurum ve kuruluşları sorumludur.

Su yapılarına ait servis yolları ilgili idaresince devralınmadığı müddetçe genel ulaşım maksatlı kullanılamaz. Su yapılarına ait servis yolları genel ulaşım açılması talebi olması halinde DSİ'nin uygun görmesi halinde işletme, bakım ve yönetim sorumluluğu ilgili kuruma devredilir."

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Değerli arkadaşlar, madde üzerinde 2 adet aynı mahiyette önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Tarım Orman ve Köy İşleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ferit Şenyavaş
Şanlıurfa

Nejla Demir
Ağrı

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ayhan Barut
Adana

Bekir Başevirgen
Manisa

Orhan Sarıbal
Bursa

Ömer Fethi Gürer
Niğde

İlhami Özcan Aygun
Tekirdağ

Doğan Demir
İstanbul

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Buyurun Sayın Demir.

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Teşekkür ederim Başkan.

Değerli milletvekilleri, teklifin 8'inci maddesi yine teknik bir düzenleme gibi görünüyor ama aslında öyle olmadığını görüyoruz. Su yapılarının güvenliği ve kurumlar arası görev paylaşımı hedefleniyor ancak maddeye yakından baktığımızda asıl meselenin teknik bir düzenleme olmadığı açık. Burada esas olarak su varlıklarının korunmasına dair kamusal sorumluluk zayıflatılıyor. Bu düzenlemeyle Devlet Su İşlerinin sorumluluğu daraltılıyor. Yine, belediyeler, il özel idareleri ve farklı kurumlar devreye sokuluyor. Ayrıca, DSİ'nin yaptığı tesisler imar planına alındığında koruma sorumluluğu yerel yönetimlere bırakılıyor. Bu ne anlama geliyor? Su havzalarında merkezî ve güçlü koruma anlayışı geri çekiliyor. Yani yeni bir yetki karmaşasına yine zemin hazırlanıyor.

Bakın, Kartalkaya kayak merkezinde yangın sonrası herkes şu soruyu sordu: "Sorumlu kim? Ruhsatı kim verdi?" Aynı sorular yine İliç maden faciasında da soruldu "Ruhsatı kim verdi? Sorumlusu kim?" diye ama ortaya bir şey çıkmadı çünkü yetkiler dağıtılmıştı, sorumluluk net değildi. Sonuç ne oldu? Hesap verilebilirlik süreci zayıfladı. Şimdi aynı hatayı bu defa su havzalarında yapıyoruz, yapıyorsunuz aslında, üstelik, söz konusu olan alanlar sıradan değil; barajlar, sulak alanlar, su havzaları, ekolojik denge, içme suyu ve halk sağlığı açısından hayati öneme sahip olan alanlar. Bu alanlarda güçlü ve merkezî bir koruma gerekir ama bu düzenleme tam tersini yapıyor, koruma zayıflatılıyor, zayıflıyor, imar baskısı artıyor. Zaten son yıllarda su havzalarının çevresinde yapılaşma arttı, bu bir gerçektir. Bu madde ise bu süreci hukuken meşrulaştırma riski taşıyor. Öte yandan, düzenlemede ciddi eksiklikler var; havza planlamasına dair bütüncül bir yaklaşım ne yazık ki yok, imarın yayılmasını sınırlayacak açık mekanizmalar yok, mevcut yapılaşmayı denetleyecek net bir çerçeve yok. Yani ne güçlü bir planlama var ne de etkili bir denetim. Sonuç açık: Koruma zayıflıyor, sorumluluk belirsizleşiyor, su varlıkları daha kırılgan hâle geliyor. Oysa su sadece bugünün değil gelecek kuşakların da yaşam hakkıdır. Bu nedenle, yapılması gereken açıktır. Yetkiyi dağıtmak değil, netleştirmek gerekir; sorumluluğu belirsizleştirmek değil, güçlendirmek gerekir; denetimi azaltmak değil, artırmak gerekir diyorum Başkan.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Demir, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, 2'nci önergeyle ilgili diğer söz talebi Sayın Başevirgen.

Buyurun.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) - Sağ olun Başkanım.

Bu madde, Devlet Su İşlerinin inşa ettiği baraj, kanal, gölet gibi su yapıları çevresindeki can ve mal güvenliği sorumluluğunu DSİ'den alıp diğer kamu kurumlarına ve yerel yönetimlere devreden bir düzenleme. İlk bakışta can ve mal güvenliğini sağlamayı amaçlayan bir düzenleme gibi görünse de uygulamada bazı tartışmalı ve eleştiriye açık yönler var.

Maddeye göre DSİ tarafından inşa edilen tesisler zamanla imar planı içine alınırsa, yerleşim alanlarının içinde kalırsa güvenlik tedbirlerinin alınması belediye veya il özel idaresinin sorumluluğuna bırakılıyor. Bu durum yerel yönetimlere yeni mali yükler getirir. Özellikle küçük belediyeler için de ciddi bütçe sorunları doğurur. Oysa bu tesisler başlangıçta merkezî idare tarafından yapılmış altyapılardır. DSİ tarafından yapılan tesislerin riskleri, güvenlik tedbirlerinin finansmanı zaman içinde yerel yönetimlere devredilmiş olur, bu da merkezî idarenin sorumluluğuna azaltan, yerel yönetimlerin yükünü artıran bir mekanizma olarak karşımıza çıkar. Maddeye göre güvenlik tedbirlerini DSİ belirleyecek ancak bu tedbirleri çoğu durumda başka kurumlar uygulayacaktır. Karar yetkisi DSİ'de, mali ve idari yük diğer kurumlarda. Bu nedenle düzenleme yetki ve sorumluluk dengesini maalesef bozar.

Maddeye göre, DSİ'ye ait servis yolları, su yapısı yolları ilgili idare devralmadıkça genel ulaşım amacıyla kullanılmayacaktır. Bu düzenleme bazı bölgelerde köy yolları, kırsal ulaşım güzergâhları için sorun yaratır. Özellikle baraj ve sulama kanalları çevresindeki yollar birçok yerde fiilen köy yolu olarak kullanılmaktadır. Bu nedenle düzenleme kırsal ulaşımı da zorlaştırır. Servis yollarının genel ulaşım açılması için DSİ'nin uygun görüşü gerekecek, bakım ve işletme sorumluluğu devredilecek. DSİ ile belediyeler arasındaki yetki ve sorumluluk tartışmaları idari süreçlerde bürokratik gecikmeler yaratacaktır. Madde kapsamındaki

belediyeler, il özel idareleri, köy tüzel kişilikleri, diğer kamu kurumları ancak hangi durumda, hangi kurumun sorumluluğu olduğu da net değil. Bu durum, uygulamada kurumlar arası sorumluluk tartışmaları, hukuki ihtilaflar doğuracaktır.

Kısaca, bu madde, yerel yönetimlere yeni mali yükler getirmekte, DSİ'ye geniş yetkiler tanımakta, servis yollarının kullanımını sınırlamaktadır. Kurumlar arası sorumluluk karmaşası yaratması nedeniyle de idari ve mali açıdan tartışmalı bir düzenlemedir. DSİ'nin risklerini ve mali yükümlülüklerini yerel yönetimlere ve diğer kamu kurumlarına yıkmaya girişimidir.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Başevirgen, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Derici, buyurun efendim.

SÜREYYA ÖNEŞ DERİCİ (Muğla) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli bürokratlar, kıymetli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, bu 8'inci madde üzerinde görüşüyoruz ve bu teknik düzenlemenin nelere yol açacağını konuşuyoruz. Bizim itirazımız aslında çok açık: Bakın, Muğla'da biz DSİ'nin yıllardır dere yatağı düzenlemelerindeki hatalı uygulamaları ya da sel ve su baskınlarını önlemeye yönelik tedbir alamaması yüzünden çok ciddi sıkıntılar yaşadık, Muğlalılar çok uzun seneler bunun mağduriyetine maruz kaldılar. Şimdi, bu 8'inci maddede, DSİ tarafından inşa edilen tesisler zamanla imar planı içine alınırsa, yerleşim alanları içinde kalırsa güvenlik tedbirlerinin alınmasıyla ilgili belediye veya il özel idarelerinin sorumluluğuna bırakılıyor. Evet, diğer milletvekili arkadaşlarım da söyledi; burada sorumluluk, yetki karmaşası ortaya çıkması çok doğal çünkü DSİ'den bazı konular için uygun görüş istenecek ama bu işin sorumluluğu ve mali yükümlülüğü belediyelerde ya da il özel idaresinde olacak. Aslında devlet kurumlarının kendi sorumluluğunu belediyelere ve il özel idarelerine devrediyor olması söz konusu. Oysa bu yetki karmaşası, sorumluluk karmaşası, elbette yerel yönetimlere ek mali yük getirme kaygısı, bunun özellikle vatandaş açısından olumsuz ve hukuki olarak da kargaşaya yol açacağına inanıyoruz.

Bu maddenin Muğla gibi, tarım ve turizm kenti olan, özellikle bu konuda uzun yıllardır mağduriyet yaşayan kentler için olumsuz olacağını düşünüyoruz. Muğlalılar açısından da bunu sormak zorundayım: Eğer bütün sorumluluk belediyelere veya il özel idarelerine devredilecekse o zaman Devlet Su İşleri illerde ne yapacak, neyle iştigal edecek? Sadece uygun görüş verecek ve bütün sorumluluk belediyelerde ve il özel idarelerinde mi olacak? Bu karmaşayı nasıl düzenlemeyi düşünüyorsunuz? Bu maddenin tekrar gözden geçirilmesini talep ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Derici, çok teşekkür ediyoruz.

Sayın Gürer, buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Şimdi, 2024-2028 Stratejik Planı'na baktım Devlet Su İşlerinin de, orada belirtilen yetkilerin içinde bu tanımlamaları ve bugün bu maddede yer alanlar tanımlama olarak yok. Belediyelerin içme sularını kullanma ve sanayi suyu ihtiyaçlarını yeterli miktar ve kalitede karşılamak, atık su kirliliğini önlemek 1'inci maddede yer alıyor. Biliyorsunuz, bu belediyeler olayı da çok tartışıldı. Şimdi, Devlet Su İşlerinin yapısıyla ilgili, anlaşılan, kamuoyunda oluşan olumsuzlukların karşısında birilerine dağıtım yaratılıyor. Biliyorsunuz, sulama birliklerini çok tartıştık; köylünün, çiftçinin parasıyla oluşmuş bir sürü malzemesi dâhil sulama birlikleriyle ilgili yapılan düzenlemede Devlet Su İşleri o yetkileri devralmıştı, merkezileştirme öncelikliydi.

Yerleşim yerleri ve tarım arazilerinin taşkın sularından korunmasından tutun da suyun etkin ve verimli kullanılmasına kadar her alanda yetkili olan Devlet Su İşleri neden ve niye bu kere kalkıp yetkisini belediyelere devretme noktasında bir düzenleme ihtiyacı duydu? Merkezî anlamda Devlet Su İşlerinin var olan yapısal gücü karşısında diğer belediyelerin, il özel idarelerinin ya da köy tüzel kişiliklerinin bu bağlamda hem yetki karmaşasının ortaya çıkması hem de sorunun kilitlenmesine neden olabilecek olumsuzluklar yaratacağı da bir gerçek çünkü, yetki ne kadar dağılırsa problem o kadar çoğalıyor. Niye Devlet Su İşleri böyle bir sürece evrildi ve ne gerek duyuldu, niye böyle bir madde ihdası ortaya çıktı? Devlet Su İşleri özünde bence KOP'u da GAP'ı da kapıda içine alması gerekirken -ki onlar, bildiğiniz gibi, Çevre, Şehircilik Bakanlığı kapsamında- elindeki var olan yetkilerden neden vazgeçiyor? Ama denetim gene onda oluyor, cezai yükümlülükler ile olumsuzluklar devredilen kamu kuruluşlarında oluyor. Bu durumda belediyenin kimde olduğu, ne olduğu, ne yapıldığı çok önemli değil ama bu maddeye niye ihtiyaç duyuldu? Bunu da arkadaşlar gerekçeli açıklarlarsa... Devlet Su İşlerinin burada nerede eksikliği var, niye yapmıyor? Bu yolların kullanım hakkı onun iznine tabi olduğu hâlde niye bu maddeye gerekçe olarak değerlendiriliyor? Bunları da bir anlarsak... Niye ihtiyaç oldu yani niye Devlet Su İşleri böyle bir yetki devrini gerekli gördü?

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Peki.

Arkadaşlarımız kısaca açıklasın mı arkadaşlar?

Devlet Su İşleri, buyurun.

DSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İŞLETME VE BAKIM DAİRESİ BAŞKANI CENGİZ KÖSE - Sayın Başkanım, bizim Devlet Su İşleri olarak 6200 sayılı Yasa'dan kaynaklanan ve yasanın vermiş olduğu yetkiyle yapmış olduğumuz su yapıları ve aynı şekilde depolama tesisleri, taşkın tesisleri inşaatının yapımı ve işletilmesi kanun hükmünde bize ait ancak bizim su kanalları ve su yapıları olarak yaklaşık Türkiye'de 500 kilometre uzunluğunda bir kanal inşaatı gerçekleşmiş durumda. Hem durağan hem akışkan olarak mevcut su yapılarının zaman içerisinde meskûn mahallerin genişlemesiyle önceden tamamen kırsalda bulunan ancak ilerleyen süreçte tamamen yerleşim alanı içerisinde kalan bu su yapılarında belediyelerin bu koruma alanları içinde yapmış oldukları çalışmalar; kanalların kenarındaki servis yollarını ulaşıma açmaları, asfalt yapmaları, mahalle ve semt yolu olarak kullanmaları ama bunun yanında, tabii, aynı tesisler yine sulama faaliyetlerinde kullanılmaya devam ediliyor. Dolayısıyla burada bizim mevzuatımızda var olan bu meskûn mahal içerisindeki yerel idarelerin buradaki tesislerle ilgili kendi görev alanındaki sorumluluklarını yerine getirmek adına düzenlenmiş devir protokollerimiz var. Burada tesisin mülkiyeti değil ama işletme bakım, onarım faaliyetlerini kendi görev alanı içerisinde alması lazım. Yalnız, burada, tabii, belediyeler her türlü kullanımı yapmalarına rağmen, yollar da dâhil her türlü çalışmayı gerçekleştirmelerine rağmen bununla ilgili hiçbir önlem alınmıyor ve bununla ilgili de herhangi bir sorumluluk olmadığı için

bir çalışma da gerçekleştirilmiyor Sayın Başkanım. Dolayısıyla bunu yapan belediyelerimiz de var, tabii, onların hepsini dâhil etmek istemiyoruz ama...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Peki, köy tüzel kişiliği nasıl olacak burada? Yani köydeki muhtar mı alacak önlemi? Köy tüzel kişiliği de var.

DSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İŞLETME VE BAKIM DAİRESİ BAŞKANI CENGİZ KÖSE - Onu da anlatayım Sayın Vekilim.

O belediyelerde; tabii, düzgün çalışan ve bu sorumluluğu yerine getiren belediyelerde problem olmamakla birlikte büyük bir çoğunluğunda "Sorumluluk niye bize gelsin?" savunmasıyla bunu almak istemiyorlar ama kullanım noktasında hem yolu asfaltlıyorlar hem de bu yolları kullanırken ulusal trafik standardına uygun yol yapımını yapmadıklarında, orada bir kaza olduğunda olay DSİ'ye rücu ediyor. Mesela, orada uyarı levhaları yok, asfalt düzgün yapılmamış, virajlarda yol çizgileri vesaireler ulusal kara yolları standardına göre yapılmadığı için dava konusu olduğunda ilgili mahkeme "Bu kimin tesisi? Kimin adına kayıtlı?" falan gibi sorgulamalarla buradaki yapılan kusurlu imalatı DSİ'ye rücu ediyor. Hâlbuki bu görev alanı içerisindeki yapmış olduğu çalışmanın tamamı da belediyeye ait olmasına rağmen bu sorumluluğu almıyor ve bu da değişik şeylere sebep oluyor Sayın Başkanım.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ederim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Başkanım, şimdi, burada şöyle bir tuhaflık var: Devlet Su İşlerine ait olan bir yeri belediye kullanıyorsa, Devlet Su İşleri ona müdahale etmiyorsa orada bir problem var.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Bu yolları kapatmak lazım.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Mesela, şimdi, Adana'nın her tarafı kanal, yanında da asfalt yol ve onu da herkes kullanıyor yani trafiğe açık. Onunla ilgili olması gereken, belediyeye "Şunu şunu yap, bu yolu böyle kullan." dediğiniz zaman ortada sorun kalmaz ki. Burada bir tuhaflık var.

MEHMET DEMİR (Kütahya) - Kanun "Devral." diyor zaten.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Devralmak... Diyorum ki Devlet Su İşlerinin 500 bin kilometrelik bir sorumluluğunu başkasının üstüne yıkıyor.

DSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İŞLETME VE BAKIM DAİRESİ BAŞKANI CENGİZ KÖSE - Yalnız Sayın Vekilim, hayır öyle değil, orada bir yanlış anlaşılma oldu, buradaki durum şu: Bizim toplam yapmış olduğumuz bu imalatın metrajını söyledim ben. Bu bizim yasadaki önerilen kısım meskûn mahalli kapsıyor, meskûn mahallin dışındaki kanalların güvenlik sorumluluğu ve bununla ilgili tüm yapım işleri yine bizde ama meskûn mahal içine girip imara açıldıktan sonra belediyelerin bu çalışma alanı içerisinde çok faaliyetleri oluyor ve burada devir yasadaki mevzuatta zaten var. Belediye devralmak istemiyor, devralmak istememesinin sebebi "Bana sorumluluk gelmesin." Ama bir taraftan da bu çalışmayı yapıyor yani bunu yapıyor, gerçekleştiriyor; bunu standardına uygun yapmıyor ve bizim uyarılarımızı da dikkate almıyor. Sözleşmeyi gönderdiğimizde...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - İşte orada düzenleme yapmak lazım bana göre. Niye? Karayolları diyor ki: "Kontrol alanı sonu." Sonrasında bir bakıyorsun, ondan sonra delik deşik. Niye? Belediyelerin geliri yok, yol bozuk.

DSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İŞLETME VE BAKIM DAİRESİ BAŞKANI CENGİZ KÖSE - İşte orada Sayın Vekilim, kişisel şeyler de giriyor.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Şimdi, burada sıkıntı olur yani Devlet Su İşleri sorumluluktan kaçıyor.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Maksat hasıl oldu arkadaşlar. Burada belediyeler devralmak istemiyor ama DSİ kendisi için yaptığı yolları umuma kullanıyor filan ve bu kargaşa bu noktaya getirmiş.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Niye sulama birliğini aldılar Başkanım? İşine geleni alıyor, işine gelmeyeni vermeye kalkıyor.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Orhan Bey, buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Aslında çok önemli bir konu, Devlet Su İşleri meselesini de masaya yatırma ihtiyacı var, çok net konuşmak lazım. Gerçekten büyük bir bütçesi var ve Türkiye'nin en köklü kuruluşlarından ve çok da önemli bir kuruluş. İşte 75 milyon dönüm sulanabilir alandan bahsediyoruz. Gerçekten bunlar hangi tarihten itibaren böyle, güncel mi; onları bile bilmiyoruz ama konuşulanlardan 75 milyon dönüm alanımızın sulanabilir olduğunu anlıyoruz ama biz yaşadığımız alanlara bakıyoruz, kanaletler dağılmış, su istenilen yere gitmiyor, giden suyun çok büyük bir kısmı israf, boşa gidiyor, kanaletler darmadağın. Şimdi şöyle söylenebilir: "Ekonomik olarak gücümüz yok." Son bütçede en yüksek pay, tarımın yatırım paylarından bir tanesi Devlet Su İşlerine geçti. Burada tam yeri gelmişken Devlet Su İşleri yetkilisine şu soruyu sormak isterim: Tarımın bu kadar sorunu varken hâlâ eski tespitlere göre 85 milyon dönüm, yeni Bakanın açıkladığı yeni sulama tekniklerini devreye soktuğumuzda 110 milyon dönüm sulanabilir alanımız var iken, biz buralara kaynakları bulamıyor iken siz Ankara'nın merkezinde hangi gerekçeyle, nasıl bir ihtiyaç vardı ki -bedelinin ne olduğunu bilmediğim ama sorduğum- bu Genel Müdürlük binasını yaptınız, bunu bir kamuoyuna açıklayın.

İkincisi: Bursa merkez olmak üzere birçok yerde özellikle söylüyorum... Gülüyor olabilirsiniz, dikkat çekiyor, Bakanlık yetkilisisiniz, gülüyorsunuz ama bu, halkın parası. Ben çiftçiyim, su parası ödüyorum, hesabını soracağım, hizmet istiyorum, kanaletim günlerce bekliyor, tarlam su altında kalıyor; su geldiği için teşekkür ediyorum ama o suyu da elbette verdiğim bir bedelle alıyorum, kimsenin hayırla falan verdiği bir şey yok net bir şekilde.

Yine, Türkiye'de birçok baraj yapıldı; gölet barajı, su barajı, su göleti ama damla su yok. Bunları tahlil ediyor musunuz, inceliyor musunuz?

Yine, aynı şekilde, Bursa'da Hocaköy Barajı, Bursa'da yüzde 70'i tamamlanmış Karacabey'in içme suyunu sağlayacak baraj neden yıllardır bitirilemiyor? Oralara gelince para yok; binaya, menkule gelince para var. Hangi Devlet Su İşleri personeli sokakta kaldı? Hangi Devlet Su İşleri Kurumunun birimleri, personeli işini yaparken sokakta kaldı? Bir ilde nerede eksik alanınız var, yeriniz var? Bugün Türkiye'de en köklü yapısı olan, en geniş menkul ve menkul ağırlarına sahip olan kuruluş Devlet Su İşleri; bu, çok kıymetli, çok da önemsiyoruz bunu. Bütün eleştirilerimiz daha iyi, daha verimli, daha rantabl ve kamu kaynaklarının daha iyi kullanılmasına dairdir. HES'ler yapılmıyor, GES'ler yapılmıyor. Ne yazık ki defalarca söyledik, sanıyorum Sayın Başkan da oradaydı,

2018 yılında birlikler yasaı değiştirilirken, Devlet Su İşlerinden kayyum atanırken birliklere bunu söyledik. Bugün Türkiye'de sulama için kullanılan birçok enerji rahatlıkla GES'lerden elde edilebilir, Devlet Su İşleri bunu yapabilir. Bina yapıyor, takır takır yapıyor, para var, krallar gibi yapıyor. Helalühoş olsun, yapsın ama ben çiftçiyim, suyum gelmediği zaman sorarım; Urfa çiftçisi suyu gelmediği zaman sorar, Mardin çiftçisi suyu gelmediği zaman sorar, Trakya çiftçisi suyu gelmediği zaman sorar ama çiftçinin sahibi yok ki ancak parayı öder. Daha birkaç gün önce çiftçi ödeyemediği için gecikmeli, yüzde 100 farklı fiyatla parasının alınması için çaba sarf edildi.

Şimdi burada iki şey görüyorum, iki şey: Bir; ısrarla kayyum atayarak aldığınız birliklerin yetkilerinde diyorsunuz ki: "DSİ tarafından işletilebileceği gibi işletme bakım ve yönetim sorumluluğu gerçek ve tüzel kişilere de devredilebilir." Sayın Başkan, 2016 yılında Birleşmiş Milletlerin Türkiye'deki su yönetimine dair Türkiye Hükümetine bir direktifi var, bir raporu var, o rapor Türkiye'de suyun nasıl ticarileşeceğinin yolunu göstermektedir.

Önce yapıların kontrol altına alınması, bir elden yönetilmesi ve oradan istediğiniz gibi kararların çıkarılması sağlanmalıdır. Şu anda bu madde bunu görmezden gelinen ya da az görünen devlet su işleri tarafından ne diyor? "Su yapıları, Devlet Su İşleri tarafından inşa edilen veya devralınan su yapıları doğrudan DSİ tarafından işletilebildiği gibi, işletme, bakım ve yönetim sorumluluğu gerçek ve tüzel kişilere devredilebilmektedir." Peki, neden sulama birliklerinden aldık Sayın Başkan? Bakanlık yetkilileri, Devlet Su İşleri yetkilileri, neden aldık? Neden şimdi özel ve tüzel kişilere veriyoruz? Suyun açıkça özelleştirilmesinin yolunu açan bir maddedir, açık. Gizlenmiştir, çok zor görünüyor ama oradadır. Ne yazık ki yani bunları çok üzülerken söylüyorum. Gıda meselesi, tarım meselesi, gübre meselesi, su meselesi. Siz çok iyi biliyorsunuz Sayın Başkan, mesleğimizden geliyorsunuz ve önemli bir kişiliğiniz en azından bizi anlamak açısından. Su olmadan toprağınız ne olursa olsun yeterli üretim elde edemezsiniz. Ve biz sularımızı o kadar kötü kullanıyoruz. Bugünlerde çok konuşulan tarım kesimi suları kullanıyor, yüzde 70. Hangi gerekçe, hangi veri? Yıllardır yapıyoruz. Dedem tarımcıydı, babam tarımcıydı, ben tarımcıydım ama biz sularımızın Bursa da kesildiğini 70'den sonra, 80'ten sonra Bursa'da sanayileşmeye başladığından itibaren gördük. Geçmişte tarım yapılmıyor muydu? Geçmişte sulama yapılmıyor muydu? Bugün Türkiye'deki açık su kanalları ve su göletlerinde buharlaşma oranı yüzde 30. Ne yapıyorsunuz buna karşılık? Hatta geçen yıl bazı yerlerde yüzde 40. Ne yaptınız bugüne kadar? Peki, tarla içi sulama sistemine dair Ziraat Bankası bir çaba gösterdi ama yetmez. Devlet Su İşleri ve kamu kaynakları olarak neden hâlâ biz sadece yüzde 20'lerdeyiz? Tarla içi sulamalarda mini sprink, sprink, basınçlı sistem, damla sistemine hâlâ geçmemişiz. Bu, çiftçinin suçu mudur? Sanayici ağızını açıyor, çiftçi suyu kullanıyor. Kentteki tüketici ağızını açıyor, çiftçi yüzde 70 kullanıyormuş. Ya, çiftçi sınırlı sorumlu olarak senenin belirli zamanlarında su kullanır. Evet, doğrudur, ama o suyu doğru, verimli, amacına uygun kullanabilmesi ve en az uygun şekilde kullanabilmesinin yolu eğitimden geçer, bilgidenden geçer, yatırımdan geçer.

AYHAN BARUT (Adana) - Bir de destekten geçer.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Bir de destekten, tabii, asıl olan, destekten geçer arkadaşlar. Ben damlama sulama yapıyorum, yanı başımdaki salma sulama yapıyor. Dolayısıyla bu bir politika meselesidir, Sayın Başkan, bir siyasi meseledir.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ederim.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Dolayısıyla burada Devlet Su İşlerine çok büyük sorumluluk düşmektedir. 2026 bütçesinde çok özel bir kaynak ayrılmıştır ama lütfen, personelimi saygıyla selamlıyorum, emeklerine hiç itiraz etmiyorum ama arkadaşlar, konforlu odalarda oturmak yerine bu halkın, bu ülkenin su meselesini, üretim meselesini çözelim.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ederim.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Bugüne kadar hiç konuşmadım ama bundan sonra nereye gidersem gideyim Devlet Su İşlerinin bina yatırımına dair bir tutumum olacak, bunu söyleyeceğim çünkü ben tarlamda susuzsam, ben tarlamda yeterli suya sahip değilsem, tarlaların sorunları dururken, kanaletlerin sorunları dururken -bunu gerçekten canım acıyarak söylüyorum- bunu yapmayı doğru bulmuyorum, kaynakların aktarılması olarak görüyorum. O inşaatı kim yaptı? O inşaatın müteahhidi kim? O paraları kim ödedi? Ve öbür türlü de belediyelere verilen yükler arkadaşlar.

Sayın Başkanım, son, o ikinci bölüme yeni geçtim.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Pardon?

ORHAN SARIBAL (Bursa) - 2'nci madde olarak söylemiştim Sayın Başkan, iki şey söylemiştim.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Deminden beri söyledikleriniz...

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Hayır Başkanım, lütfen, Sayın Başkan, bakın...

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Daha 2 söz talebi var, biraz hızlı olsun lütfen, biraz hızlı olsun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Bence, bakın, çok şey söylenebilir ama bu madde, Devlet Su İşleri maddesi Türkiye tarımının...

Türkiye'nin sadece tarımı değil, Devlet Su İşlerinin sorumluluk alanında olan içme sularımız, sulama sularımız, yer altı sularımız, değerli arkadaşlar, Devlet Su İşleri yetkilileri; yer altı su kaynakları sınırsız mıdır? 6 metredeydi, 18 metre; 18 metredeydi, 30 metre; 30 metredeydi, 50 metre; 50 metredeydi, 100 metre; 100 metredeydi 200 metre; doğuda 600 metre; sınırı yok mu arkadaşlar bunun, bu sınırsız bir varlık mı, sınırsız bir kaynak mı?

Bursa'da 1990'lı, 2000'li yılların başında Devlet Su İşlerinin yer altı su kaynaklarıyla ilgili "Artık kullanılamaz." dediği, yasak verdiği bir dönemde ne olduysa 2006-2007 yıllarında yeni bir analiz yapıldı. "Biz alttaki suyu eksik ölçmüşüz, su çok fazla..." Binlerce kuyuya izin verildi, arkadaşlar.

Bakin, orada alınan kararları, arayın, Bursa Devlet Su İşleri 14'üncü Bölge Müdürlüğünü arayın, sorun. Söylemeyelim mi? Konuşmayalım mı? Bu sene birçok yerde sular kesildi, arkadaşlar. "Pamukta bir kere su verebiliriz." denildi, "Mısır ekilemez." denildi. Elbette doğru, itiraz yok, koşullar onu gerektiriyor ama bu koşullara getiren bir tarihsel süreç var ve biz o süreci hep beraber paylaşmak zorundayız. "Belediyelere verelim." İnsanlar ölüyor, çocuklar havuzlara giriyorlar, büyük tazminatlar çıkıyor, "Devlet Su İşleri ödemesin, belediyeler ödesin." Nasıl ödeyecekler arkadaşlar? Parayı siz topluyorsunuz. Sulama birliği başkanları kendi ellerini taşın altına koymuşlardı, birçok parayı da toplayamıyorlardı, çiftçiyi de kolay kolay hacze veremiyorlardı. Siz şu anda Devlet Su İşleri olarak sulama birliklerinin topladığı paranın 5 katını topluyorsunuz, icraya da veriyorsunuz, her türlü cezai müeyyideyi de uyguluyorsunuz. Niye aynı hizmeti veremiyorsunuz, neden, niçin?

Reddediyoruz maddeyi.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Sarıbal, teşekkür ediyorum.

Sayın Özcan...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Teşekkür ederim Başkanım.

Öncelikle ben bu maddede şunu öğrenmek istiyorum: Devlet Su İşlerinin bugüne kadar ne kadar hukuki sorunu var, devam eden mahkemelerde problemi var ve bugüne kadar ne kadar dava var, olmuş, gerçekleşen; bununla ilgili bir analiz var mı elinizde onu merak ediyorum.

Ondan sonra, dediğim gibi, davul sizde, tokmak belediyelerde veya il özel idarelerinde. Zaten kaynakları sıkıntılı ve bu kaynak sıkıntısına rağmen diyorsunuz ki: "Biz devredeceğiz." Neyi devredeceksin? O zaman komple devredin, komple devredin, yapın o zaman, DSİ'yi kapatalım o zaman.

Şimdi, ben buradan Trakya'ya geleceğim gene: Tekirdağ'dan 2018 yılında seçmenlerimizin oyuyla milletvekili olarak bu Parlamente'ye geldim. Geldikten sonra -ilk sorduğum sorular içerisinde- Tekirdağ'ımızdaki barajları sorduk. Sevgili Bakanımız Veysel Eroğlu çok iyi hatırlar ve DSİ yetkilileri de çok iyi bilirler. Öyle bir şaşaaıyla Bin Günde Bin Gölet Projesi yaptınız ki... Arkadaşlar, bu proje ne oldu? Ne oldu bu proje? Nerede o göletler?

Bakın, Malkara Gözsüz'de ben gittim, orada, 2020'de hiciv yaptım kazma kürekle. Bitecekti, 2019 Haziranda sulamaya açılacaktı. Çimendere, Çimendere 1-2, Gazioğlu, Hüsünlü, bir sürü bölgede, Kömürköy Sulama ve İçme Suyu, Dedecik 1-2, İncecik 1-2, Çimendere 1-2. Hayal satmakta iyiyiz ama gerçekler de burada. O gün bugün söylüyoruz, Tekirdağ'da yapılmayan yatırımlar, Edirne'de, Kırklareli'de yapılmayan yatırımlar Trakya'da. Bakın, hepsi elinizde raporlar, DSİ'den yetkili arkadaşlarımızın elinde. Ya Tekirdağ, Trakya, Edirne, Kırklareli neden, Avrupa'da mı? Batı Trakya olarak herhâlde orayı yok sayıyorsunuz. Bizi Avrupa'ya atıyorsunuz herhâlde ama vergiyi alıyorsunuz.

Şimdi, az önce Orhan Bey de söyledi. İşte, sprinkler basınçlı sulama... Arkadaşlar, bize hayal, onlar hayal, bizde hayal. Çünkü baraj yok, su yok neyi ben sprinkle sulayacağım ki? Şimdi, az önce çeltikle ilgili veri istedim. Çeltik üstadı Halil Sürek var, hatırlar mısınız? Tarımsal araştırmalarda yıllarca Edirne'de çeltik üzerine çalışan ağabeyimizle ben ülkeyi gezdim, her tarafını, her karışını gezdim çeltikle ilgili. 26 bin dekar... 128 bin hektar nerede, 26 bin dekar nerede damlama sulama? İşte böyle çıkıyor gerçekler. Sağ olsun başkan attı bana mesajı, Bakanlıktan almışlar verileri. 26 bin dekar tüm Türkiye'de ve Sağlık Bakanlığı da 26 bin dekarla da sıtmayı önlediğini ifade ediyor; bizimle dalga geçiyorlar. 128 bin hektar çeltik üretim sahası var, bunun 26 bin dekarı yani 260 hektarında damlama sulama ve tohum desteği ve her türlü desteği sağlayarak yapılan bir uygulama. Ha, yabancı ot mücadelesi ve diğerlerini saymıyorlar zaten, yani gerçekler böyle.

Şimdi gelelim Tekirdağ'a. Arkadaşlar, bizde zaten baraj yok, su sorunu var diyoruz. Devlet Su İşleri kalkmış, olmayan barajların yollarını veya işte mülklerini diyor ki "Siz kuracaksınız. Mülkün sahibi benim ama oraya yatırımı siz yapın." Ya gelin bir yatırım yapın da ondan sonra biz büyükşehir olarak da, ilçe belediye olarak da bunun alalım mülkünü. Ama yatırım yok arkadaşlar, siz neyi anlatıyorsunuz, neyi konuşuyoruz biz? Ben susuzluktan kırılıyorum, susuzluktan kırılıyorum. "Çeltik üretimi yüzde 1,9." diyor. Hayrabolu ve 10 bölge, Malkara bölgesinde geriye doğru baktığımızda çeltik ekimi vardı, şimdi yok arkadaşlar. Düştü. Neden düştü? Baraj yapmadınız. Emiryakup Barajı Cumhurbaşkanlığı Strateji Bütçesinin sayfasında "2029'da bitecek." diyor. "2028-2029..." "Salla..." diyor, "At..." diyor inananı, "Salla..." diyor inananı. Hep sallıyoruz arkadaşlar ama 2028 de gelecek, 2029 da gelecek...

MEHMET BAYKAN (Konya) - Tamam, söylüyor işte.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Ama Sevgili Baykan, sen Konya'ya bak, sen Konya'ya bak, ben Tekirdağ'a bakıyorum. Ben Tekirdağ'ın...

MEHMET BAYKAN (Konya) - Olur mu öyle şey ya, 81 ilden Tarım Komisyonu olarak sorumluyuz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Bakınız, 81 il... Ha, çok güzel, çok güzel, 81 il, doğru.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Sen gel Konya'ya bak, ben de Tekirdağ'a bakayım.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Bak, aynı şekilde ben de kendi seçmenimin hakkını savunuyorum.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Karşılıklı olmasın arkadaşlar.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Ben kendi seçmenimin hakkını korumakla mükellefim. Ben 1 milyon 250 bin Tekirdağlı hemşehrimin hakkını savunmakla mükellefim. Vergiyi vereceğim, vergiyi vereceğim, vergiyi vereceğim ama hizmet almayacağım; arkadaşlar nasıl bir şey ya bu?

Ulaştırma Bakanına söylüyoruz bizimle tokalaşmıyor, Allah'ın selamını kesiyor beyefendi. Çünkü gerçekler balçıkla sıvanmıyor arkadaşlar, gerçekleri söylediğiniz zaman kimse sevmiyor. Burada da şimdi DSİ'yi yakalamışız, elimizin altında. Arkadaşlar, sizin Trakya'ya garazınız ne, garazınız ne Trakya'ya? Bunu bana söyleyin ya! Tekirdağ, Edirne, Kırklareli'ye garazınız ne? Bakınız, 2009'da Tohumculuk Sanayisinin Başkanırken dile getirdim, dönemin valisiyle konuştum, dile getirdim; Meriç Nehri akar, biz de bakıyoruz. Geçtiğimiz günlerde Bulgaristan kapaklarını açtı barajın, Edirne Karaağaç sular altında kaldı. Arkadaşlar diyoruz ki bu suyu gelin kanallarla Tekirdağ'daki sanayiye getirelim, bu suyu kullanalım. Tekirdağ'da yer altı suları artık 400-500 metreye indi çünkü baraj yapmamışsınız, yapmamışsınız diyorum. Ben söylemiyorum, Bakanlık kendi rakamlarıyla söylüyor. Plan ve Bütçeyi takip ettik, zaten biz de Tarım Komisyonu olarak o gün mecburuz orada ve ben söylemiyorum, Bakan Beyin söylediği cümleyle söylüyorum: Türkiye ortalaması yüzde 38'miş. Ya Tekirdağ yüzde 6,3 arkadaşlar, neyi konuşuyorsunuz siz? Çağ atlamışız, çağ! Size göre çağ atlamışız. Gerçekler ama acı, ok maalesef çuvaldan çıkıyor, patladı artık. Tekirdağ'da su sorunu var ama görevini yapmayan bir Bakanlık var, DSİ var. Edirne'de sorun var, görevini yapmayanlar belli; Kırklareli'de sorun var, yapmayanlar belli ama Burdur'da Sevgili Başkanımın memleketinde yüzde 68, evet. Helalühoş olsun. Tekirdağ nüfusu 1 milyon 350 bin, Burdur nüfus 240 bin. Arkadaşlar, adaletli olalım. Vergide ben 8'inci sırada olacağım ama merkezî yatırımlarda 73'te olacağım. Var mı böyle bir adaletsizlik? Soruyorum. Vergiyi verecek, benim Tekirdağlı hemşehrim vergisini verecek ama bir baraj alamayacak, susuzluktan kırılacak. Ondan sonra da birileri kalkıp işte vıdandır alıp video çekecek, aynı Ankara'da olduğu gibi. Arkadaşlar, maalesef bu gerçeklerle yüzleşeceğiz, yüzleşmek zorundayız ama geldiğimiz noktada yapmayacaksınız iş, kalkacaksınız bir de sorumluluğu

yerelde belediyelere ve il özel idarelere atacaksınız. O zaman bırakın, iyice bırakın kapatın ya DSİ'yi. Nasılsa Köy Hizmetlerini kapattık, en büyük yanlışımızdı Köy Hizmetlerini kapatmak.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Yanlış anlarlar "Kapatın." deme ya.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Yol Su Elektrik... Evet Köy Hizmetlerini kapattık.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Kapatmaya kalkarlar "İlhami Bey istedi." diye başımıza iş çıkarırlar.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Arkadaşlar, gelinen noktada bu teklifteki maddeler -bakın, sabahtan beri anlatıyoruz- sıkıntılı. Konu tam tartışılmamış ve DSİ'ye soruyorum, "Ne kadar?" diyorum. İnşallah bunun da cevabını verirler ilerleyen dakikalarda bize.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Gelir, gelir.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Bugüne kadar ne kadar hukuki dava var ve süren dava var, bir bilelim, biz de bilelim.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Paylaşım arkadaşlar bu tür şeyleri.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Biz de bilelim arkadaşlar çünkü siz yükü yerel yönetimlere atacaksınız, yerel yönetime göndereceksiniz. Siz bu yükten sıyrılmak istiyorsunuz. Neden? Mahkemeden, hukuktan kaçuyorsunuz. Hukuktaki o sıkıntıyı yerel yöneticilere atmak istiyorsunuz ama diyorsunuz ki: "Mülk benim, mülkün sahibi benim ama sorumluluk senin." Böyle iş olmaz arkadaşlar.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ederiz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Sorumlu kimse mülkün sahibi de o o zaman. O zaman mülkün sahipliğini de verin yerel yönetimlere, onlar da gereğini yapsınlar ama bir daha söylüyorum, Meriç Nehri'yle ilgili bu projeyi kulak arkası etmeyin. Meriç Nehri kanalla çok münasip, eğim de uygun, Çerkezköy'e, Çorlu'ya, Ergene'ye sanayi bölgesinde kullanılacak bir su olarak kullanabiliriz çünkü onlar şu anda vatandaşımızın yer altı su kaynaklarını harcıyorlar. Artık o da bitti tükendi. Çünkü siz baraj yapmıyorsunuz, üst tesisler yapmadığınız için yerin altı da bitti ve burada da bunun da altını özellikle çiziyorum. İnşallah, Bakan Yardımcımızla bu işin... Aslında Ebubekir Bey'in konusuydu sulamayla DSİ'ler bağlıydı, o da herhâlde başka bir toplantıya gitti. DSİ'nin bütün yükü, hayvancılık dâhil Genel Müdürümüze, Bakan Yardımcımıza kaldı. İnşallah, iletirsiniz ben de ileteceğim ama tutanaklara bakın, Devlet Su İşlerinden gelen bürokrat arkadaşlarımız Trakya'yı yok saymayın, Trakya'yı yok saymayın ve bu Trakya'yı yok sayarsanız, bir gün bir çift mavi gözün işte, bu ülke için yaptıkları ortada. Biz, bir çift mavi gözün arkasından gidiyoruz. Ülkemizi seviyoruz, vatanımızı seviyoruz, bayrağımızı seviyoruz ama hizmet olarak da hakkımızı istiyoruz sizlerden.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ederiz Sayın Özcan.

Sayın Barut, buyurun.

AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Başkan, Devlet Su İşleri arkadaşlarımızın da söylediği gibi, gerçekten ülkemiz açısından ve özellikle de sektörümüz açısından çok önemli bir kurum. Devlet Su İşleri, her zaman da söylüyoruz, daha çok desteklenmeli, daha çok destek almalı diye fakat gördüğümüz üzere bu kanun teklifinde de arkadaşlar söyledi, ben oraya fazla girmeyeceğim ama kısaca yetkilerini önemli mesul olan yerleri bizim belediyelere, yerele devretmek biraz sorumluluktan kaçmak gibi. Bir de bu iktidarın da bir siyasi oyunu, siyasi algısı olduğunu düşünüyorum. Devlet Su İşleri yetkilileri buradayken -Genel Müdürümüz yok herhâlde, Genel Müdür Yardımcılarımız var sanırım- bana gelen bir mesajı paylaşmak istiyorum, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünden geldi bu mesaj. "Seyhan Sol Sahil Sulama Birliği üyesi kıymetli çiftçimiz, marul, brokoli, hububat, bostan, sarımsak, patates ve soğan ürünleri hariç diğer ürünlerin 2026 yılı su kullanım hizmet bedellerinin 31/3/2026 tarihine kadar peşin ödemeniz hâlinde yüzde 10 indirimden faydalanabilirsiniz." diyor.

Değerli arkadaşlar, çiftçinin burada hâlini anlatmaya kalksak saatler sürer. Biraz önce Meclise, Genel Kurula da gittik, orada İYİ Partinin de önergesi vardı gübre üzerine ve mazot üzerine. Bugün gübrenin tonunun 35 bin liraya dayandığı, mazotun da litresinin 80 liraya geldiği bir dönemde, şu anda çiftçi bırakın ekim dikim yapmayı, kantağını çeviremeyecek hâldeyken bu saydığım ürünlerin dışında... Onlar da herhâlde onların da yüzde 100'ünü peşin istiyor ki "Onlar hariç." diyor. Bahsedilen ürünler yani diyelim ki mısır, pamuk, soya vesaire daha tarlaya tohuma düşmemiş ya. Yani yeni ekim dikim dönemi ama şu anda yağın aşırı yağışlardan dolayı da daha tarlaya pamuğun tohumu düşmemiş. Mısır kısmen ekilmiş, o da yağmurlardan, aşırı yağın yağmurlardan batacak mı çıkacak mı... Siz sulama parası istiyorsunuz, bu nasıl bir şey? Geçen yıl da buna benzer bir şey vardı, geçen yıl tepki gösterdik, bir düzelttiniz mayıs, haziran ayına kadar. Çiftçinin alım gücü kalmamış, çiftçi para kazanamıyor, gerçekten para kazanamıyor. Eskiden, daha önce çiftçi ürününü üretir, satar, ekim, kasım, aralık ayında borcunu öderdi.

ABDULLAH DOĞRU (Adana) - Gene öyle, gene öyle.

AYHAN BARUT (Adana) - Gene öyle değil.

ABDULLAH DOĞRU (Adana) - Gene öyle.

AYHAN BARUT (Adana) - Yüzde 10 iskonto... Şimdi, şöyle Abdullahçığim, öyle değil.

ABDULLAH DOĞRU (Adana) - Ya "İndirim yaptım." diyor, hepsi bu.

AYHAN BARUT (Adana) - "Mart ayında ödersen yüzde 10 iskonto." diyor. Ağabeyciğim, mart ayından kasım ayına kadar sekiz ay var. Bugün bankaların uygulamış olduğu faiz oranlarını hesap edelim.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Ödemesin, zamanı gelince...

ABDULLAH DOĞRU (Adana) - Ya, ödemek zorunda değilsin ki, ödemek zorunda değilsin ki.

AYHAN BARUT (Adana) - Ya, ödemesin ama yani şimdi niye...

MEHMET BAYKAN (Konya) - Yüzde 10 yani.

AYHAN BARUT (Adana) - Yüzde 10 yapıp çiftçiden niye... Ya, şimdi, böyle bir şey, parayı istemek ve onu da biraz zorunlu hâle getirmek... Geçen yıl aldılar, ödenmediği zaman 31 Marttan sonra, işte, mayıstı geçen sene, şimdi 31 Marta çekmişler, çeşitli yaptırımlar uyguladılar. Yani çiftçi gidip buldu, kırdı, sardı, yatırmak zorunda kaldı.

Dolayısıyla, değerli arkadaşlar, biz, Devlet Su İşlerinden daha güzel görevler, daha önemli işler bekliyoruz. Yetki devri, belediyelere devri, çiftçileri sıkıştırır yani bu doğru değil, bunun değişmesi, bunun düzenlenmesi gerekiyor. Bunu buradan paylaşmak istedim.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ADEM KORKMAZ - Teşekkür ederiz.

DSİ de herhâlde davalarla ilgili bir bilgi verecek.

Buyurun.

DSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İŞLETME VE BAKIM DAİRESİ BAŞKANI CENGİZ KÖSE - Sayın Başkanım, burada, tabii, envanter çalışması yapıyoruz, onunla ilgili çalışmamız tam tamamlanmadı çünkü çok yıllar itibarıyla bize intikal etmemiş, yalnız bölgesinde bulunan kayıtlar var, onunla ilgili envanteri tamamlayacağız, biz sayın vekilimize onu arz ederiz.

Su kullanım hizmet bedeli ve sulama birlikleriyle ilgili yanlış bilgilendirme olduğunu düşünüyorum çünkü sulama birlikleri bir kamu tüzel kişiliğidir ve 6200 sayılı Yasa kuruluş kanunudur aynı zamanda DSİ'nin. Sulama tesislerini inşa etmek, işletmek, bunları devretmek, bakım, onarım, işletme faaliyetlerini devretmek hükmü başlangıçtan beri var olan bir hükümdür ve bu sulama birlikleri de 1994 yılından itibaren kurularak birliklere bu faaliyetler devredilmiştir. Şu anda da sulama birliklerinin bu faaliyetleri yürütmesi noktasında aynı şekilde devam etmekte. Birtakım 6172 sayılı Sulama Birlikleri Yasası'nda gelişime bağlı olarak işte 2011 yılında çıktı, 2018'de revize edildi, tabii, buna bağlı olarak da sulama birliklerinin performansı ve etki analizleri incelendiğinde gerçekten çok üst noktalara çıkmış durumda. Hem bu mali anlamdaki güçleri hem makine, ekipman güçleri hem de yıllar itibarıyla Türkiye'de şu anda... İşte sayın vekilimiz dedi ki: "7,3 milyon hektar alan var, bu güzel bir şey." dedi. Tabii, bu sulanan alan olarak geçiyor, sulanabilen alan 10 milyon hektar, bu 7,3 milyon hektarın sadece 5,3 milyon hektarını DSİ suluyor. Ya, Türkiye'de sulanabilir arazinin üçte 2'sinden daha fazlalık bir kısmını DSİ suluyor ve toplamda 2 bine yakın bizim barajımız var, hani DSİ'nin yaptığı depolama tesisi anlamında söylüyorum, bu yapım işleri devam ediyor. Sulama tesisleri ise 2005 yılından itibaren kapalı sulama sistemi olarak inşa ediliyor, kesinlikle açık sulama sistemleri yapılmıyor. 2005 yılından 2026 yılına kadar geçen süreçte başlangıçta toplam depolama tesislerine oranı yüzde 5 olan kapalı sulama sistemleri şu anda yüzde 37'ye çıkmış durumda.

Tekirdağ'daki sulamaya da değinmek istiyorum. Sayın vekilimize, tabii, ben Tekirdağ için ayrı bir döküm çıkarttım, yapılan tesisler, hem barajlar hem göletler hem sulama tesisleri hem taşkın tesisleri ve bunlardan elde edilen gayrisafi millî hasıla yani gelir anlamında da kendisine sunacağım, arz edeceğim. Yalnız, Edirne ve Tekirdağ'a ait tarımsal sulama noktasında şunu söylemek istiyorum: 2024 ve 2025 yılı çok kurak bir yıldır, özellikle 2025 yılı son altmış dokuz yılın en kurak yılıydı, buradan tüm bölgelerimiz etkilendi, hiç su gelmeyen yerlerimiz oldu, buna rağmen hemen hemen tamamını kayıpsız suladık. Edirne'ye ben geçen sene 3 defa gittim Sayın Başkanım, hem de yazın sulama döneminde gittim. Sayın Valimiz de dâhil olmak üzere biz bir hafta süreli 48-49 derecede sulamada bilfiil bulunduk, valimiz de bizim başımızda olmak üzere. Sayın Cumhurbaşkanımız da Bulgaristan'dan ilave su yönüyle devreye girdi hem Edirne'de hem Tekirdağ'da. Bakın, normalde bir sulama alanının tamamının çeltik olması mümkün değildir. Burada tamamının çeltik olması bir tarafa, çeltik ekim alanı yüzde 110'dur. Yani bir proje yapıyorsunuz, bu projede çeltik yüzde 30 ekilecek, kanallarınızı ona göre projelendiriyorsunuz, depolamanızı ona göre yapıyorsunuz ama uygulama yüzde 110 oluyor yani başka hiçbir şey yok ve su kullanım ihtiyacı en yüksek olan bitkidir çeltik. Dolayısıyla bu zorluklara rağmen, yüzde 110 çeltik ekilmesine rağmen kayıpsız ve son derece kurak olan bir yılda hem Tekirdağ'da hem Edirne'de hiçbir kayıp olmadan sulamayı gerçekleştirdik.

OTURUM BAŞKANI ADEM KORKMAZ - Evet, teşekkür ediyoruz üstadım. Sadece bu şeyle ilgili...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Başkanım, bir şeyi açıklığa kavuşturalım. Sayın Başkan, sulama birlikleri şu anda Devlet Su İşlerinin kontrolünde mi yoksa yine köy tüzel kişiliği, çiftçilerin kontrolünde mi?

OTURUM BAŞKANI ADEM KORKMAZ - Hayır, sulama birlikleri birlik olarak DSİ'nin kontrolünde.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Ha çünkü burada yasa çıktı iki üç yıl önce, el koydular.

OTURUM BAŞKANI ADEM KORKMAZ - Bazen DSİ'nin müsaade ettiği kooperatiflerde ve köy tüzel kişiliklerinde olanlar da var.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Kooperatif demiyorum, şu anda sulama birlikleri seçimle belirlenmiyor, Devlet Su İşleri tarafından...

DSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İŞLETME VE BAKIM DAİRESİ BAŞKANI CENGİZ KÖSE - Evet, 2018 yılındaki değişiklik oldu ama sulama birliklerinin hem yetki hem sorumluluk hem çalışma usul, esaslarında bir değişiklik yok, sadece başkanların standardı. Tabii, dünyada da uygulanan yöntemlerle birlikte bunlar yapılıyor ve Avrupa'da da aynıdır. Sulama birlikleri kanalıyla yapılır ama birlik başkanı çok önemlidir, bu işin eğitimini almış, standardı yüksek kişi olması gerekir. Önceki dönemlerde bunu sağlayamadığımız için böyle bir dalgalanma oldu. Tabii, biz burada devlet memuru ve bu konunun eğitimini almış kişiler, bu DSİ'den olması gerekmiyor, kamu personeli olan eğitimini almış kişiler birlik başkanı olur ve biz bunun faydasını 2018'den 2026'ya geldiğimiz dönemde tüm parametrelerde tavan yaptı ama eksiği yok mu? Var, evet, biz de zaten daha iyisini yakalamaya çalışıyoruz. Onun için yeni düzenlemeler, yeni... Tabii, burada sulama kültürü, çiftçi kültürü çok faktör var ama bizim yapabileceğimiz konusunda o yapılan uygulamayla birlikler çok daha aktif hâle geldi ve verimliliği de son derece arttı. Onların istatistiki değerlerini de verebiliriz.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Çiftçi anketiniz var mı bununla ilgili?

DSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İŞLETME VE BAKIM DAİRESİ BAŞKANI CENGİZ KÖSE - Var Sayın Vekilim.

Yani burada çiftçi genellikle susuzluktan işte "Kuyu açılıma izin veriliyor." dedi, biz izin vermiyoruz çünkü o şöyle bir şey, biz ruhsatlı olarak proje alanı içerisinde izin vermeyiz, eğer devlet bir yatırım yaptıysa oraya kuyu izni verilmez ama bu kuraklığın etkisiyle kaçak kuyu veya belgesiz kuyu dediğimiz kuyular çoğaldı, hani o da önüne geçilemez bir hâl aldı çünkü daimî tesislerde, mesela meyvecilik yapılan bir yerde su da olmadığı için depolama tesisinde mecburen kuyu açanlar oldu. Onlara da bir çözüm bulup biz bunları tek bir noktada bizim açacağımız kuyularla, diğerlerini de buna entegre ederek daha böyle disiplinli bir yer altı suyu çalışması başlattık.

OTURUM BAŞKANI ADEM KORKMAZ - Evet, teşekkür ediyoruz Sayın Müdürüm.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Sayın Başkanım, bir cümleyle araya girmek isterim müsaade ederseniz, bir cümle.

OTURUM BAŞKANI ADEM KORKMAZ - Evet.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Bu kuyu meselesinde söylemeye çalıştığım bir günde, bir anda yer altı su rezerv kaynaklarının aslında öngörülenden fazla olduğunu, daha sonra yüzlerce sanayiciye bin lira karşılığı ruhsat verdiler ve yüzlerce, binlerce -ya da bilemiyorum sayısını, hiçbirimiz bilmiyoruz- Bursa'da sanayici, boyahane fabrikaları, tekstil fabrikaları, kim varsa bir gecede kuyu sahibi olduğu resmîleşti. Kaçağı kuçuğu ne varsa hepsi, dolayısıyla benim söylemek istediğim buydu. Ben, çiftçinin zor, dar zamanda kaçak kuyu da açılırsa -ki buna kaçak falan deme şansım hiç çok, öyle bir şey de demem- adamın ihtiyacı ya, ne yapacak yani? Evet, ne yapacak yani?

DSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İŞLETME VE BAKIM DAİRESİ BAŞKANI CENGİZ KÖSE - Yani "belgesiz" diyoruz Sayın Vekilim.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Tohumunun ekimini yapmış, her şeyini yapmış, tam hasada yaklaşıyor, su bitmiş; ne yapacak, söyler misiniz, ne yapsın yani? Dolayısıyla söylemek istediğim oydu, açıklık getirmek için söz aldım.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Yani ruhsatlı olanlar zaten yüzde 5 civarında İç Anadolu'da, yüzde 95'i ruhsatsız.

OTURUM BAŞKANI ADEM KORKMAZ - Teşekkür ediyorum.

Mehmet Bey, buyurun.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Başkanım, kıymetli arkadaşlar; eşimin rahmetli babası ve ablası Devlet Su İşleri personeli, ikisi de rahmetlidir.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Allah rahmet etsin.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Eşim DSİ'yi şimdi gördüğünde gözleri dolar, "babamın dükkânı" diye ve bir toplu iğneyi eve getirmesine izin vermeyen, çocukluğunda gidip hani şu patlayan ambalajlar var ya, onu dahi eve götürmesine izin vermeyen bir rahmetliye Allah rahmet eylesin. Duygulandım çünkü hep DSİ mevzusu geçince eşim duygulanır, o yüzden DSİ'yi yaşayan bir aileyiz.

Orhan Bey, sizin konuşmanızdaki bazı noktalara dikkat çekmek adına söz aldım. DSİ mensupları belki burada biraz iş aşırıya gitti, kışın üç ay hariç, hep arazidedir yani sıcak odalarda oturmamaktadır. Elbette memur, elbette efendim hak edişleri elde edenler ya da görenler, şube hizmeti verenler vesaire ama çoğunluğu arazidedir, burayı düzeltelim. Mutlaka siz de bunun böyle olduğunu biliyorsunuz ama düzeltme ihtiyacı hissettim.

Diğer taraftan DSİ Genel Müdürüyle görüştüm. DSİ'nin önceki hizmet binası güçlendirme noktasında bir hesaba tutulmuş deprem riskinden dolayı, "Eğer güçlendirme yapsaydık, bu binayı yaptığımız kadar masraf edecektik." diyor. Neden? Söyleyeceğim, o bina ile bu bina bir değil ama bir, eski binayı satmışlar Nükleer Düzenleme Kurumuna. İki, yeni binanın arsası zaten Devlet Su İşlerinin malı olduğu için binanın güçlendirilmesiyle yapılacak masraf burada yapıldı DSİ Genel Müdürünün ifadesi, onu da düzeltmiş olalım. Kaldı ki Devlet Su İşleri, Karayolları ülkemizin, cumhuriyetimizin kemik kurumlarıdır.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Karayolları gitti özelleşti, onu hiç söylemeye gerek yok.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Köy Hizmetleri siyasetçi çiftçiliği hâline geldi, bunu da konuşalım yani şimdi.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Karayollarının hepsi özelleşti, gitti, Karayolları ne yapıyor?

MEHMET BAYKAN (Konya) - Çok şey yapıyor, çalışıyorlar.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Hiçbir şey yapmıyor, sadece ihale yapıyor Sayın Baykan, Devlet Su İşleri öyle olmasın.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Arkadaşlar, karşılıklı olmasın.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Karayolları ile DSİ'yi karşılaştırmak doğru değil.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Başkanım, şurası, bir istihdam olacak, bunu geçen gün Komisyonunda da söyledim arkadaşlara. Ben Genel Müdür olarak arkadaşlarımızın oturduğu yerlerde görev yaptım. Bazen mesela İlhan Bey konuşurken ayarı biraz kaçıyor yani bürokrata bu tavırla konuşmak doğru değil çünkü oralarda bulundum, cevap verme imkânı olmayan genel müdüre ve genel müdür yardımcısına "Ey DSİ, hesap ver!" tavrı orada muhatap var, Bakan Yardımcısı ya da Komisyoncu var.

AYHAN BARUT (Adana) - Bireysel olarak söylenmiyor aslında, DSİ'ye kurumsal olarak söyleniyor, yoksa hiçbirimizin arkadaşlarla hiçbir sorunu yok.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Şöyle, buna dikkat edelim diyorum efendim.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) - İlhami Bey burada yok, geldiğinde söylersiniz.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Eyvallah, ona da söylerim. Orhan Bey'in de belki o noktada bir şeyi oldu, ben her komisyonunda söylüyorum, o yoksa size söylüyorum ya.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Hadi arkadaşlar...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - İlhami Bey bürokratları hedef almıyor, sistemi hedef alıyor.

AYHAN BARUT (Adana) - Buradaki bürokratların hepsi arkadaşlarımız bizim, meslektaşlarımız bizim, kurumsal olarak kurumdaki politikaları söylüyoruz.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Burada, tamam, ben bunu ifade etmek istiyorum, biraz da Genel Kurul salonundaki hâlimizle değil de Komisyonunda burada biraz daha dikkatli olmak, geçmişte buraları yaşamış birisi olarak, karşıda yaşamış birisi olarak bir kere ifade ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkürler Sayın Baykan.

Evet, söz talebi...

ABDULLAH DOĞRU (Adana) - Söz talebi yeterli Sayın Başkanım, oylayalım maddeyi.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Buyurun.

DSİ HUKUK MÜŞAVİRİ AKİF ÖZKAN - Sayın Vekilimiz dava sayılarıyla ilgili kısa bir bilgi istemişti. 2006 yılı itibarıyla 82.765 derdestimiz vardır, bunun yüzde 64'ü asli hukuk dosyaları, yüzde 26'sı icra dosyaları, yüzde 10'u idare dosyaları, yüzde 1'e yakını da ceza dosyalarından ibarettir.

Arz ederim, sağ olun.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ederiz.

Ferit Bey, buyurun.

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de tüm Komisyon üyelerini ve konukları saygıyla selamlıyorum.

Tarım, Orman ve Köyİşleri Komisyonuna gelen yasa teklifini görüşüyoruz ve DSİ maddesini konuşuyoruz. DSİ'yle ilgili gerçekten çok büyük adaletsizlikler oluyor, çok büyük sorunlar var. Bütçe döneminde defalarca Tarım Bakanına sorduk, soru önergeleriyle sorduk sulama birlikleriyle ilgili, bu adaletsizliği gidereceğine dair bize söz verdi. Biz beklerdik ki bu Komisyona gelen bu yasayla ilgili sulama birliklerindeki bu adaletsizlikleri gidermek konusunda da keşke bir madde olsaydı.

Şimdi, ben Urfa Vekiliyim, Urfa'da Topçu Gündaş Sulama Birliği var, bu sene sulama birliklerine pamuk için belirlenen dönüm başı sulama maliyeti fiyatı 3.600 TL. Geçen sene bilmiyorum Adana Milletvekilimiz burada mıydı, Adana'da pamuk için sulama bedeli 850 TL'ydi, bu sene de 1.000 TL diye düşünüyorum. Aynı şekilde Urfa'nın dışına çıkmayalım, Urfa'nın Harran ilçesinde bu sene sulama birliği pamuk için belirlediği sulama fiyatı geçen sene 500 TL'ydi, bu sene 700 TL yapmış yani bir ilin iki ilçesinin birisinde sulama fiyatı 700 TL, bir ilçesinde 3.600 TL dönüm başı yani bu çiftçiler nasıl birbirleriyle rekabet edecekler, nasıl aynı fiyata pamuğu satacaklar?

İkinci bir konu, yine Tarım Bakanına sorduk: "Bu sulama fiyatları neden bu kadar pahalı?" diye sorduk. İşte "Sulama birlikleri herhangi bir kâr amacı gütmüyor, gidere göre fiyat belirliyor." Bu sene Urfa'da yağış bayağı fazla yağıyor, şu an bir buğday tarlasıdır ve buğday tarlası bu şekilde. Bilmiyorum ziraat mühendisleri var, bu buğday toparlanı mı yani bir hasat olur mu, çiftçi bir hasat kazanır mı? Burada Urfalı çiftçinin bu tarladan buğday hasat etme ihtimali sıfır. Peki, sulama birliği "Sen bu hasadı yapmadın, bu tarladan hiçbir şey kazanmadın, ben sulama suyunu sizden istemiyorum." diyebilecek mi? 2026 için buğday için belirlenen sulama fiyatı 1.500 TL, düşünün adamın 100 dönüm tarlası var, buğday ekmiş ve burada bir köy tamamıyla sular altında kalmış ve burada bir hasat yapma ihtimali yok. Buna rağmen sulama birliği beyan üzerine eğer 100 dönüm tarlası varsa 150 bin lira sulama parası isteyecek yani bu hakkaniyete uygun mu, bu adaletli mi? Defalarca Tarım Bakanına söyledik, Tarım Bakan Yardımcısına sorduk, bu konuyla ilgili bir düzenleme yapın, bu şekilde büyük bir adaletsizlik; toplum kabul etmiyor, çiftçi kabul etmiyor. Tarım Bakan Yardımcısının bana verdiği cevapta "Cumhurbaşkanı eğer gerekli talimatı verirse biz gerekeni yaparız." diyor.

Tarımsal desteklemeler veriliyor, desteklemeler bir yıl sonra veriliyor ama sulama birliği çiftçilerden daha ürünü hasat etmeden parasını istiyor. Zaman zaman Urfa'da DEDAŞ ile sulama birlikleri arasında fatura nedeniyle sorunlar çıkıyor, DEDAŞ sulama birliklerinin enerjisini kesiyor, burada çiftçi mağdur oluyor, çiftçiler son çare olarak sahaya çıkıyor, yolları kapatıyor. Tarım Bakanı aciz, Enerji Bakanı aciz, en son olay Valilik aracılığıyla Cumhurbaşkanına iletiliyor ve ürünler yüzde 50 zarar görüyor, verim kaybı yaşanıyor, sulama birliği suyu bırakıyor. Bizim burada talebimiz net. Burada DSİ'nin Genel Müdürü yok, bürokratları var. Özellikle, 368 sulama birliği var, bunların hepsinde ayrı fiyat farkları var. Bu fiyat farkları yüzde 10, yüzde 20 değil; 2 kat, 3 kat daha fazla. Bu konuyla ilgili herhangi bir düzeltme yapmayı düşünüyor musunuz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Şenyaşar, teşekkür ediyoruz.

Evet, başka var mı? Yok.

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Cevap versin.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Yazılı olarak size bildirsinler, olur mu?

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Sözlü olarak yapsın, daha iyi.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Hızlıca cevap verecekseniz buyurun.

DSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İŞLETME VE BAKIM DAİRESİ BAŞKANI CENGİZ KÖSE - Topçu Gündaşla ilgili rakamlar verdi tabii o konuda -nereden aldığını bilmiyorum sayın vekilimizin- ama onlar doğru değil. Şöyle: Burada Topçu Gündaşın 2025 yılı su kullanım hizmet bedeli 1.850 lira.

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - 2026?

DSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İŞLETME VE BAKIM DAİRESİ BAŞKANI CENGİZ KÖSE - 2026 yılında yüzde 28'lik bir artış olmuş. Tabii, biliyorsunuz, TÜİK'in açıkladığı normal, resmî enflasyon 30,84'tü. Biz birliklerde bu oranı baz alarak normal enflasyon oranı üstündeki artışa müsaade etmedik; yüzde 28'lik bir artışta 2.300 lira oldu.

Ayrıca, Urfa'daki birliklere, Cumhurbaşkanımızın kararıyla ve desteğiyle, sadece buradaki birliklere bir elektrik desteği yapıldı ve Türkiye'deki sulamaların pompaj ve terfil sulamaların yüzde 70'ini elektrik tüketimi anlamında sadece Urfa'daki sulama birlikleri kullanıyor. Diğer sebeplerden dolayı Urfa'da herhangi bir rekolte veya tarım ürünü kaybı söz konusu değil; tam tersi, Urfa'da normal Türkiye ortalaması randımanı 10 bin ken Urfa'da su kullanımı 25 bini buluyor. Teknik anlamda baktığımızda terfil ve enerji gerektiren bir yerde -tabii, kültürel anlamda sulamayı söylüyorum- daha düşük kullanımla daha düşük enerji, daha düşük ücretle sulayabilecekken bu alışkanlık devam ettiği için 2,5 katı su kullanıldığında da -tabii, pompaj olduğu için bunlar- elektrik maliyetini artırıyor ki ona rağmen Topçu Gündaştaki durum sayın vekilimizin dediği gibi bir rakam değil ve artış oranı da normal enflasyonun altındadır Sayın Vekilim.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ederiz.

Aynı mahiyetteki 2 önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler reddedilmiştir.

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Sayın Başkanım, ben anlamadım. Bir konuda bir açıklık getirsin. Şimdi, pamuk için belirlenen fiyata Urfa'da Topçu Gündaş 3.600 lira diyor. Yani bürokratımız ne diyor, sulama birlikleriyle ilgili fiyat ne kadar yani?

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Şöyle olsun, sonra kendi aranızda bir paylaşımında bulunun.

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Bu fiyat yanıışsa gerçek fiyat nedir? Pamuk için belirlenen fiyat 3.600 lira. Bu fiyat yanıışsa pamuk için, 1 dönüm pamuk için gerçek sulama fiyatı ne kadar?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Yani duruma göre değişiyor.

BAŞKAN VAHİT KİRİŐCI - Arkadaşlar, 8'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

9'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 9- 6200 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"EK MADDE 18- DSİ'ye ait olan taşınmaz mallar, hisse oranı yüzde kırkı ve hisse miktarı uygulama imar planı sınırları içinde dörtyüz metrekareyi, dışında ise dörtdin metrekareyi açmamak kaydıyla talepte bulunan hissedarlarına rayiç bedel üzerinden doğrudan satılabilir.

DSİ mülkiyetinde olan yerlerin kiralanması ve satışı ihalelerinde isteklilerden, satışta tahmin edilen satış bedelinin, kiraya vermede tahmin edilen bir yıllık kira bedelinin % 3'ünden az olmamak üzere % 30'una kadar geçiçi teminat alınır."

BAŞKAN VAHİT KİRİŐCI - Madde üzerinde aynı mahiyette 2 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Nejla Demir
Ağrı

Ferit şenyaaar
şanlıurfa

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ayhan Barut
Adana

Bekir Başevirgen
Manisa

Orhan Sarıbal
Bursa

Ömer Fethi Güner
Niğe

İlhami Özcan Aygun
Tekirdağ

Doğan Demir
İstanbul

BAŞKAN VAHİT KİRİŐCI - Gerekeceyi okutuyorum:

Gerekeçe:

Bu madde teklifin 8'inci maddesiyle birlikte değerlendirildiğinde, DSİ'ye ait su yapıları ve bu yapılar çevresindeki taşınmazların idari yük olarak görüldüğu ve bu alanlarda mülkiyetin sadeleştirilerek idarenin sorumluluğunun azaltılmasının amaçlandığı anlaşılmaktadır.

Teklif maddesi, esasta DSİ mülkiyetindeki hisseli taşınmazların satışını kolaylaştırarak su yapıları çevresinde yapılaşma baskısını arttırabilecek bir zemin oluşturabilecektir. Su havzalarının korunmasında esasta kamucu bir politika belirlenmesi, bu alanların sağlıklı bir şekilde korunabilmesi ačasından da doğru olandır. İhale, satış ve imar kolaylığına dayanan bu tür düzenlemeler su havzaları ve su yapıları çevresindeki kamusal alanların daralmasına yol açma riski taşımakta olup gerekli koruma politikaları oluşturulmadığı takdirde ekolojik tahribat ve halk sağlığı ačasından negatif sonuçlar doğurabilecek niteliktedir.

BAŞKAN VAHİT KİRİŐCI - İkinci önergeyle ilgili söz talebi?

Sayın Sarıbal, buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Sayın Başkan, yine, bu maddeyle ilgili bir açaıklamaya ihtiyaç var. Yani nereden elde edildi bu menkuller? Bugün neden dışarıda tutuyoruz? İmar alanları diye bir durum mu var? İmar geçen yerlerde mi bu sadece, diğer alanlarda mı? Bu konuyla ilgili biraz bilgiye ihtiyacımız var.

BAŞKAN VAHİT KİRİŐCI - Evet, bu konuyla ilgili bilgi...

Buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Ya, kamulaştırmalardan mı elde edildi; neden öbürü yüzde 30, neden öbürü öyle?

DSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İŞLETME VE BAKIM DAİRESİ BAŞKANI CENGİZ KÖSE - Kamulaştırma Daire Başkanımız Hakkı Bey...

DSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EMLAK VE KAMULAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI HAKKI KOCAMAN - Sayın Başkanım, biz, biliyorsunuz, Türkiye'de en çok kamulaştırmayı yapan idarelerden biriyiz. Bazı durumlarda bizim atıl taşınmazlarımız doğuyor. Bu, 8'inci maddeden tamamen bağımsız bir durumdur. Bu atıl taşınmazlar genellikle yöresinde çiftçilerimiz tarafından kullanılmaktadır ya da bu, bizim daha önce... Biliyorsunuz, 1950'li yıllarda, 1960'lı yıllarda yaptığımız sulamalarda imara açılan kesimlerde bizim arazilerimiz vatandaşlarla hissedar olmakta. Bu hissedar satışlarında da ön alım hakkı kaldırıldığı için vatandaşlar mağdur olmaktadır biz sattığımız zaman, Kamu İhale Kanunu'na göre sattığımız için. Bu, vatandaş mağduriyetini gidermek için yaptığımız iki düzenlemedir. Bu, tamamen vatandaş mağduriyetinin giderilmesi için yapılmıştır yani bizim için, kamu için herhangi bir menfaat yoktur.

BAŞKAN VAHİT KİRİŐCI - Arkadaşlar, toplantıya bir yirmi dakika ara vereceğiz, ondan sonra devam edeceğiz.

Teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 18.08

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 18.37

BAŞKAN: Vahit KİRİŞCİ (Kahramanmaraş)

BAŞKAN VEKİLİ: Muharrem VARLI (Adana)

SÖZCÜ: Adem KORKMAZ (Burdur)

KÂTİP: Hasan Ufuk ÇAKIR

----- 0 -----

BAŞKAN VAHİT KİRİŞCİ - Değerli Komisyon üyelerimiz, toplantımızın Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Önergeler üzerindeki görüşmeler tamamlandı.

Aynı mahiyetteki 2 önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler reddedilmiştir.

9'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 9'uncu madde kabul edilmiştir.

10'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 10- 6200 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 14- Bu maddenin yürürlük tarihi itibarıyla genel ulaşım maksadıyla kullanıldığı halde ilgili kurum tarafından devralınmamış su yapılarına ait servis yollarının işletme, bakım ve yönetim sorumluluğu DSİ tarafından uygun görülmesi halinde bu maddenin yayımlandığı tarihten itibaren en geç altı ay içerisinde ilgili kamu kurum ve kuruluşuna devredilir."

BAŞKAN VAHİT KİRİŞCİ - Madde üzerinde aynı mahiyette 2 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Nejla Demir
Ağrı

Ferit Şenyavaşar
Şanlıurfa

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Ayhan Barut
Adana

Bekir Başevirgen
Manisa

Orhan Sarıbal
Bursa

Ömer Fethi Gürer
Niğde

İlhami Özcan Aygun
Tekirdağ

Doğan Demir
İstanbul

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - 1'inci önergeyle ilgili söz talebi var mı?

Buyurun Sayın Akın.

İBRAHİM AKIN (Izmir) - Tekrar merhaba herkese.

Evet, bu önerge, aslına bakarsanız... Biraz önce DSİ'den görevli arkadaşlarımız suyla ilgili bilgilendirme yaparken de açığa çıkıyor ki aslında dünyada ve Türkiye'de biliyorsunuz, çok yaygın bir şekilde su kriziyle karşı karşıyayız. Önümüzdeki dönemin belki de -hani "petrol savaşları" denir ya kavram içerisinde- en büyük meselelerinden birinin su savaşları olma ihtimalinin yüksek olduğunu bütün bilim insanları ve tarımda uğraşanlar, çevreyle uğraşanlar, herkes biliyor. O nedenle, DSİ'nin bence önümüzdeki dönem açısından bu yürüttükleri faaliyetlerinin bu gerekçelerle bağlantılı olarak değerlendirilmesinin faydalı olacağını düşünüyorum.

Burada, tabii ki özellikle 6200 sayılı, DSİ'nin kendi yetki alanına giren yol meselesiyle ilgili değişiklik yapılarak bu yolların önümüzdeki dönemde güvenliğinin, denetiminin yerel yönetimlerle iş birliği içinde yapılması biraz yetki devriyle bağlantılı olarak değerlendirmekle beraber, arkasından yapılaşma, teknik mesele, ruhsat gibi laflar falan geçtiğinde doğal olarak bizim aklımıza şu geliyor: Buraların -acaba- kentnin yakınlarında olan yerler de olması sebebiyle, yolların büyük ölçüde özelleştirilmesi ve su kanallarının da bu anlamda bu ruhsat meselesiyle bağlı olarak değerlendirilmesi gibi bir durumla karşı karşıya olduğumuzu ve önümüzdeki süreç içerisinde buraların bir tarz inşaat alanıyla beraber değerlendirilecekmiş gibi bir bilgi de bir duygu da yaratıyor. İstanbul Sazlıdere meselesi de bu örneklerden biri gibi gözüküyor. O bakımdan, bu maddenin gerçekten biraz daha şeffaflaştırılması, iş birliği yapılacaksa bu meselenin sadece sorumluluk devriyle sınırlı olmayan bir kolektif, ortak duyarlılıkla yürütülmesinde fayda var.

Biraz önce konuşmam sırasında söylediğim gibi, gerçekten Türkiye'de su meselesi, dünyada olduğu gibi çok önemli bir konu. Bu konuya sadece teknik mesele olarak bakmak değil, bir gelecek tahayyülü olarak bakmak ve suyu o anlamda değerlendirmekte fayda var. Özellikle tarımda kullanılan su çok ciddi olarak plansız bir şekilde yapılıyor. Eskiden tarım meselesi çok daha önemsenirken giderek daha resmîleşmiş -piyasalaşmış diyeyim daha çok- yapılarla sürdürülmüş olmasının yarattığı sonuçlarla karşı karşıya olduğumuzu düşünüyorum. Bunun önüne geçilmesi tarım bakımından önemli. Suyla bağlantılı olarak değerlendirdiğimizde tarımdaki verimliliğin, suyun verimli olarak kullanımının daha bilimsel yöntemlerle yapılması gerekiyor; aksi takdirde, gerçekten su krizinin çok önemli bir sonucuyla karşı karşıya kalacağımızı ifade ediyorum. Bu maddenin bu bakımdan yeniden gözden geçirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ediyorum Sayın Akın.

Sayın Barut, buyurun.

AYHAN BARUT (Adana) - Evet, Başkanım, kanuna eklenmesi teklif edilen geçici maddeyle, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü mülkiyetinde bulunan su yapılarına ait servis yollarının, genel ulaşımına açık yol veya tarla içi yol olarak kullanılması durumunda bu yolların ilgili idarelere devredilmesi öngörülse de muğlak ifadeler var; izaha muhtaç bir konu. Dolayısıyla bu kısımların ayrıntılı olarak değerlendirilmesi şarttır. Burada böyle bir gerekçe göremiyoruz yani ileride ne olacağına dair ayrıntı yok. Bu husus olmadığı için bu konuların yeniden ele alınıp değerlendirilmesi amacıyla teklif metninden çıkarılmasını istiyoruz.

Ayrıca, burada bu toplantıyı yapacağımızı bilen yakın dostlarımız var. Tunceli'nin Mazgirt ilçesinden Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne bir soru var, bunun cevabını buradaki yetkili arkadaşlardan alırsak biz de onlara cevap vermiş oluruz. Tunceli ili Mazgirt ilçesi Obuzbaşı köyü toplulaştırma işlemleri yarım kalmış, iptal edilmiş; yapılması için ihale gerekiyormuş. "Bu ihale tahminen ne zaman yapılır?" diye sormuş. Normalde 2025 yılında yapılacaktı. DSİ Elâzığ Bölge Genel Müdürlüğü ihaleyi yapıyormuş. Bununla da ilgili eğer bir bilgisi varsa Devlet Su İşleri yetkililerimizin, bizi bilgilendirirlerse memnun olurum.

Teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Barut, teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, bilgi notunu Sayın Vekilimize ulaştıralım.

Sayın Sarıbal, buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Hem bir önceki yani 12'nci maddenin hem de 14'üncü maddenin sadece yerel yönetimlere getirmiş olduğu sorumluluklar var, can güvenliği ve benzeri birçok sorunun onlar tarafından çözülmesi istenmekte; yine, asfalt ve benzeri altyapı işlerinin belediyeler tarafından yapılması istenmekte. Bir tarafı hani uygun bulursa bile bunun maliyeti... Yani su parasını Devlet Su İşleri alacak, bütün yükü belediyeler çekecek; bu hiç hakkaniyetli bir durum değil. Dolayısıyla bir yerel yönetim

reformu şart, gelirlerin durumu önemli ama Devlet Su İşleri de kendi sulama kanalları ve sulama yolları üzerinden ortaya koymuş olduğu hizmetin bedelini su parası üzerinden halktan alırken kendisine ait olan alanların belediyeler tarafından korunması, güvence altına alınması, asfaltlanması meselesinde elbette belediyelerin düşünülmesi ve buradan bir miktar payın oraya aktarılması şart; yoksa sadece belediyeleri cezalandırma süreci olur bu. Bu yüzden biz bu maddeleri doğru bulmuyoruz, yeterli bulmuyoruz. Belediyeler de kamu kurumu, onlar da halkın kurumları, onlar da devletin kurumları; bu kadar kısıtlı kaynağı... İktidarın zaten yeterince baskı uyguladığı bir alanda özellikle muhalefet belediyelerinin maalesef bir şey yapabileme şansı yok. Bu kadar ağır sorumluluğu da yüklemek doğru değil.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ediyorum Sayın Sarıbal.

Aynı mahiyetteki 2 önergeyi oylarınıza sunuyorum arkadaşlar: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 2 önerge de reddedilmiştir.

10'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 10'uncu madde kabul edilmiştir.

11'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 11- 9/3/1954 tarihli ve 6343 sayılı Veteriner Hekimliği Mesleğinin İcrasına, Türk Veteriner Hekimleri Birliği ile Odalarının Teşekkül Tarzına ve Göreceği İşlere Dair Kanununun Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen 41 inci maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"MADDE 41 - Haysiyet divanı tarafından uygulanacak olan disiplin cezaları şunlardır;

a) Yazılı ihtar: Veteriner Hekime veya bu Kanun kapsamındaki kişilere mesleğini uygularken ve/veya meslektaşları ile olan ilişkilerinde daha düzenli bir tutum ve davranış içinde olması gerektiğinin yazı ile bildirilmesidir.

b) Para cezası: Fiilin ağırlığına göre yirmibin Türk lirası ile yüzbin Türk lirası arasında belirlenecek tutarın disiplin soruşturmasını yürüten odaya veya birliğe ödenmesidir.

c) Geçici olarak meslekten men cezası: Meslek uygulamasından 15 günden 6 aya kadar süreyle alıkonulmadır. Meslekten geçici olarak men cezası alanlar, bu süre dolmadan Türkiye'nin hiçbir yerinde mesleğini icra edemez.

d) Oda bölgesinde meslek icrasından men cezası: Bir oda bölgesinde en az beş defa geçici olarak meslek icrasından men cezası alan veya birden fazla geçici olarak meslek icrasından men cezalarının toplamı yüz seksen gün olan veteriner hekimlerin, o oda bölgesinde sürekli olarak meslek icrasından men edilmesidir.

Yazılı ihtar gerektiren fiil ve durumlar şunlardır:

a) Meslektaşları, hasta sahipleri ve mesleğin icrası kapsamında meslekle ilgili olarak irtibat kurduğu gerçek ve tüzel kişilerle ilişkilerinde mesleğin onur ve saygınlığına zarar verecek davranışlarda bulunmak, bu ilişkilerinde mesleki mevzuat hükümlerine aykırı davranmak.

b) Propaganda ve reklam amacı ile çalışma yerlerini ve ihtisaslarını bildirir ilanlar düzenlemek, tabela, ilan, reçete, internet, medya, sosyal medya ve bunun gibi yerlerde reklam ve propaganda mahiyetinde biçim, içerik, ifade ve işaretler kullanmak.

c) Meslek organlarınınca düzenlenen zorunlu mesleki eğitim ve toplantılara çağrıldığı hâlde geçerli mazeret olmadan katılmamak.

d) Meslek mevzuatının gerektirdiği görevler ile meslek organlarınınca kendilerine verilen görevleri mazeretsiz yapmamak, verilen göreve özen göstermemek, belirlenen zamanda mazeretsiz şekilde yerine getirmemek.

e) İş arkadaşlarına, hasta sahiplerine söz veya hareketle sataşmak.

f) Mesleği ve meslektaşları ile ilgili asılsız bilgileri kasıtlı olarak yaymak.

g) Mesleğin icrasında uygulanması gereken usul ve esaslara aykırı davranmak.

h) Mesleki mevzuata ve Birlik organlarının karar ve talimatlarına uygun hareket etmemek.

g) Büyük kongrenin veya oda genel kurulunun seçimle ilgili toplantılarına geçerli bir mazereti olmaksızın katılmamak veya oy kullanmamak.

ı) Nitelik ve ağırlığı itibarıyla yukarıda belirtilen eylemlere benzer eylemlerde bulunmak.

Para cezasını gerektiren haller şunlardır;

a) Mevzuata uygun olarak muayenehane, poliklinik, hastane veya laboratuvar açmadan muayene ve tedavi yapmak.

b) İş ve ikamet adresi değişikliklerini 30 gün içinde kayıtlı olduğu odaya bildirmemek.

c) Meslekî nüfuz ve imkânlarını hukuka aykırı olarak kişisel çıkarları yolunda kullanmak.

d) Meslektaşlarına, hasta sahiplerine ve mesleğin icrası kapsamında meslekle ilgili olarak irtibat kurduğu kişilere fiili saldırıda bulunmak.

e) Mesleğin icrası esnasında mevzuatın gerektirdiği kayıtları usulüne uygun olarak tutmamak, usulüne uygun evrak kullanmamak.

f) Merkez Konseyi ve/veya Odalar tarafından belirlenen asgari ücret tarifesinin altında ücret almak.

g) Kamu dışında çalışan veteriner hekimler bakımından iş sözleşmelerini odaya onaylatmamak, oda onaylı iş sözleşmesi olmadan gerçek veya tüzel kişi veyahut kurumlara süreli/sürekli hizmet vermek veya yıllık çalışma izin belgesini yenilememek.

h) Meslekî çalışmaları sırasında öğrendiği sırları kanunî zorunluluk olmadıkça açıklamak.

ı) Aidat ve oda yönetim kurulu tarafından belirlenen ödentileri yazılı bildirimle rağmen zamanında ödemeyerek kanunî takibata sebebiyet vermek veya oda üyelik görevlerini yerine getirmemek.

i) Hayvan sağlığında kullanılan ilaç ve veteriner tıbbi ürünleri, etiket fiyatlarının üzerinde satmak.

j) Meslek icrası mahiyetinde yürüttüğü görevle ilgili konularda, kendisine veya bir başkasına menfaat sağlayacak yahut bir başkasına zarar verecek şekilde bilerek yalan ve/veya yanlış beyanda bulunmak.

k) Başkalarının çıkar sağlaması amacıyla mesleğini ve diplomasını kullanmasına imkân vermek.

l) Mesleki faaliyeti kapsamında tedavi ve uygulamalarında bilimsellikten uzak, bilime açıkça aykırı iş ve işlemler yapmak, ihmalkâr ve özensiz davranmak suretiyle maddi veya manevi zarara yol açmak.

m) Bireysel olarak veya yöneticisi oldukları dernekler ya da çalıştıkları kurumlar aracılığıyla kurumlara veya meslektaşlara destek sağlamanın dışında, şahsi çıkar sağlamak amacıyla ticari ürün ve/veya hizmetin tanıtımında yer almak ve/veya reklamına aracılık etmek.

n) Bilimsel araştırmalar ve eğitime yönelik şeffaf kurumsal ilişkiler dışında, endüstri kuruluşları ile çıkar ilişkileri kurmak.

o) Bu Kanun ve bu Kanun uyarınca yürürlüğe konulan mevzuata uygun izin ve/veya ruhsat almadan çalışmak.

ö) 48 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen ve büyük kongrede onaylanan oran doğrultusunda Merkez Konseyi payının ilgili yıl sonuna kadar yetkili ve sorumlularca gönderilmemesi.

p) Kanunen kazanılmamış meslekî veya akademik unvanları kullanmak, veteriner hekimlikte uzmanlık mevzuatına göre alınmış uzmanlık belgesi olmadan herhangi bir biçimde uzmanmış gibi davranmak veya tanıtım yapmak suretiyle meslek uygulamasında bulunmak.

r) Temelsiz suçlamalarla mesleği, Türk Veteriner Hekimleri Birliğini, odalar ve alt birimlerini kamuoyunda küçük düşürmek ya da maddi, manevi kişiliklerine zarar vermek.

s) Veteriner Hekim olarak sahibi ve sorumlusu olduğu kuruluşundaki veteriner hekimleri ve diğer personelini sağlık alanı ile ilgili görev ve yetki alanı dışında çalıştırmak.

t) Meslek mensupları arasında haksız rekabete neden olacak davranışlarda bulunmak.

u) Bu Kanun kapsamında yapılacak olan denetimlere engel olmak, zorluk çıkarmak.

v) Yanında çalıştırdığı veteriner hekimi odaya ve resmî kurumlara bildirmemek, çalışma izin belgesi olmadan çalışmasına izin vermek.

y) Muayene ve tedavi sırasında hasta sahiplerinin cinsiyet, ırk, milliyet, etnik köken, din ve mezhep, ahlaki ve siyasi düşünce, kişilik, ekonomik ve sosyal durumuna göre ayrımcılık yapmak.

z) Muayenehane, poliklinik ve hastanelerde hayvan satışı yapmak, satışına aracılık etmek.

aa) Meslektaşlarına karşı küçük düşürücü davranışlarda bulunmak veya kötülemek.

bb) Nitelik ve ağırlığı itibarıyla yukarıda belirtilen eylemlere benzer eylemlerde bulunmak.

Geçici olarak meslekten men cezasını gerektiren fiil ve hâller şunlardır:

a) Görevi gereği verilen veya hazırlanan bir belgeyi kısmen veya tamamen gerçeğe aykırı şekilde düzenlemek, belgelerde tahrifat yapmak, tahrif edilmiş belgeleri bilerek veya bilmesi gerektiği halde kullanmak, başkalarına kullandırmak, bu belgeler üzerinden işlem yapmak.

b) Salgın hayvan hastalıklarıyla mücadelede uyulması gereken kurallara uymamak.

c) Hayvansal gıdaların üretimi, korunması ve tüketimi sürecinde görevini ihmal etmek suretiyle insan sağlığının tehdit edilmesine yol açmak.

d) Kamu kurum ve kuruluşlarının veya gerçek kişi ve özel kuruluşların aleyhine kendisine veya başkasına haksız menfaat sağlamaya yönelik eylemlerde bulunmak.

e) Veteriner Hekimlikle ilgili olarak, bilimsel araştırma verilerini değerlendirirken ve yayına hazırlarken bilimsel gerçekleri yansıtmamak; çalışmaya fiilen katılmamış kişilerin adlarına yayında yer vermek, kaynak göstermeden veya izin almadan başkalarına ait verileri, olguları veya yazılı eserleri kullanmak ve benzeri suretle bilimsel yayınlarda yayın etiğine aykırı davranmak.

f) İlgili mevzuata aykırı olarak canlılar üzerinde deneyler yapmak, yapılmasına destek olmak.

g) Meslek şeref, etik ve ahlakını ağır şekilde ihlal eden, meslekle bağdaşmayan faaliyetlerde bulunmak.

h) Görev yaptığı bölgenin odasına kayıtlı olmadan veteriner hekimlik mesleğini icra etmek.

i) Kasten ve bilim ilkelerine aykırı olarak hayvanlara eziyet derecesine varan uygulamalar yapmak veya yaptırmak.

j) Muvazaalı işlemler yoluyla bir başkası adına açılması hali de dahil olmak üzere ikametgâh hariç birden fazla yerde muayenehane açmak ve çalışmak.

k) Duyurulması zorunlu hayvan hastalıklarının ilgili kurumlara bildirilmesine kayıtsız kalmak.

l) Nitelik ve ağırlığı itibarıyla yukarıda belirtilen eylemlere benzer eylemlerde bulunmak.

Oda haysiyet divanları, kendilerine intikal eden dosyaları en geç altı ay içerisinde karara bağlamak zorundadır.

Disiplin cezası gerektiren fiil ve halleri işleyenler hakkında, bu fiil ve hallerin işlendiğinin soruşturmaya yetkili birimce öğrenildiği tarihten itibaren altı ay içinde soruşturmaya başlanılmamış ise bu suçlarla ilgili disiplin soruşturması yapılamaz ve ceza verilemez.

Disiplin cezası gerektiren fiil ve hallerin işlendiği tarihten itibaren en geç beş yıl içinde disiplin cezası verilmemesi hallerinde ceza verme yetkisi zaman aşımına uğrar.

Savunma alınmadan ceza verilemez. Savunma yazılı veya sözlü olarak da verilebilir. Hakkındaki iddia ve tespitleri içeren savunma isteme yazısının kendisine tebliğinden itibaren on beş gün içinde geçerli mazereti olmaksızın yazılı veya kendisine bildirilen günde sözlü savunma vermeyen üye, savunma hakkından vazgeçmiş sayılır.

Hakkında herhangi bir disiplin cezası verilen Veteriner Hekimin, bu cezanın kesinleştiği tarihten itibaren beş yıl içinde disiplin cezası gerektiren yeni bir fiil işlemesi halinde, bu fiil için Kanunda öngörülen disiplin cezasının bir derece ağır olanı uygulanır.

Veteriner Hekim hakkında başlamış olan ceza kovuşturması, disiplin işlem ve kararlarının uygulanmasına engel olmaz. Eylemin işlenmemiş veya sanığı tarafından yapılmamış olması sebebiyle beraat hali müstesna, beraatle sonuçlanmış bir ceza davasının konusuna giren eylemlerden dolayı disiplin soruşturması, o eylemin ceza kanunları hükümlerinden ayrı olarak başlı başına disiplin soruşturmasını gerektirir mahiyette olmasına bağlıdır.

Bu Kanunda belirtilen disiplin para cezaları her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilân edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır."

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Madde üzerinde 3 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Çeltik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'yle değiştirilmek istenen 11'inci maddenin tekliften çıkarılmasını arz ve talep ederiz.

Ayhan Barut
Adana

Bekir Başevirgen
Manisa

Doğan Demir
İstanbul

Ömer Fethi Gürer
Niğde

İlhami Özcan Aygun
Tekirdağ

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Önerge üzerinde söz talebi...

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) - Sayın Başkan...

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Başevirgen, buyurun.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu kanun teklifinin 11'inci ve 12'nci maddeleri, veteriner hekimliği mesleğinin icrasına dair 6343 sayılı Kanun'da değişiklik yaparak meslek mensupları üzerindeki idari baskıyı ve mali riskleri katlanamaz bir boyuta taşımakta, makul düzeyde olan disiplin cezalarını devasa rakamlara çekmektedir. Mesleki kusur veya kayıt tutmama gibi teknik hatalar için alt sınırı 120 bin TL, üst sınırı 600 bin TL olan idari para cezaları öngörülüyor. Bir veteriner kliniğinin veya serbest çalışan bir hekimin tek bir hata veya bürokratik eksiklik nedeniyle 600 bin TL ceza alması, o kliniğinin doğrudan iflası ve hekimin mesleki hayatının bitmesi demektir. Bu rakamlar, Türkiye'deki ortalama klinik giderlerinin çok üzerindedir.

Hekimlerin sunduğu hizmetlerde Bakanlıkça belirlenen sistemlere anlık veri girişi yapmamaları durumunda ağır cezalar gündeme geliyor. Kırsal alanda, internetin çekmediği veya teknik altyapının yetersiz olduğu bölgelerde hizmet veren hekimler sadece sistemsel gecikme nedeniyle bu fahiş cezalarla karşı karşıya kalacaktır. Hekimlik sanatı veri operatörüne indirgenmektedir.

Normal şartlarda mesleki disiplin süreçleri Türk Veteriner Hekimleri Birliği ve bölge odaları tarafından yürütülürken bu düzenlemeyle Bakanlık doğrudan cezalandırıcı otorite hâline gelmektedir. İlaç takip sistemindeki en ufak bir stok uyumsuzluğu, hekimin kaçak ilaç veya usulsüz reçete suçlamasıyla karşı karşıya kalmasına neden olacaktır. Bu durum, hekimlerin riskli vakalara müdahale etmekten çekinmesine yol açarak hayvan sağlığını da tehlikeye atacaktır. Bu düzenleme, bir meslek grubunu disipline etmek değil, o mesleği yapılamaz hâle getirmektir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Başevirgen, çok teşekkür ediyorum.

İkinci söz talebi Sayın Sarıbal'ın.

Buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Anayasa Mahkemesinin iptali sonrasında ortaya çıkan yeni bir düzenlemeyi görüyoruz; veteriner hekimlerin özlük hakları ve cezai müeyyidelerle ilgili bir yapılanma. Şöyle bir itiraz var ya da öneri var, onu söyleyelim: "Para cezasının, fiilen ağırlığına göre 20 bin Türk lirası ile 100 bin Türk lirası arasında belirlenecek tutarın disiplin soruşturmasını yürüten odaya veya birliğe ödenmesidir." İfadesinde belirsizlik olarak ortaya çıkan para cezasının alt ve üst sınırı arasındaki makasın 20 bin ile 100 bin olması açısından çok geniş, hangi fiile ne kadar ceza verileceği, fiilin ağırlığı gibi soyut bir kavrama bırakılmış. Çelişki ve gerekçeyle ilgili bir öneri var, öneri şu: "Para cezaları için bir kademelendirme tablosu oluşturulmalıdır. Para cezaları çok yüksek ve ölçsüzdür, bu cezayı ödeyemeyecek duruma düşürülen kişi mesleğini icra edemez duruma geleceğinden para cezası dışında başka bir cezayla da cezalandırılmış olacaktır. Yüksek cezalar hekimin çalışma hakkını elinden alacak, çalışma hürriyetini ortadan kaldıracaktır. Bu cezalar meslek örgütlerinin kazanç kapısı olmamalıdır. Disiplin cezalarının bir meslek örgütünün gelir kalemi hâline gelmesi etik değildir. Cezayı kesen ile geliri elde edenin aynı olması tarafsızlığı yok eder; bu sebeple, cezalar idare tarafından tahsil edilmelidir. Maddenin önerilen şekliyle para cezası kademeli olarak fiilin ilk defa oluşmasında alt sınıra göre, tekrarında ise üst sınıra göre net asgari ücretin üçte 1'i ile net asgari ücreti aşmayacak şekilde haysiyet divanlarınca belirlenerek tutarın idareye ödenmesi olmalıdır." diye bir öneri ve teklif var.

Yine aynı şekilde, İstanbul Veteriner Odasının uzunca bir önermesi var, elbette bunu okuyamayacağım ama Serbest Veteriner Hekimler Derneğinin, İstanbul Veteriner Hekimler Odasının ve elbette Veteriner Hekimleri Birliği Merkez Konseyinin önermeleri var. Şu andaki önerme yeterli görülmemektedir ama gelen koşullar böyledir; bu anlamda, bunu, hem İstanbul Veteriner Hekimler Odasının hem de Serbest Veteriner Hekimler Derneğinin taleplerini paylaşmış oluyorum.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Sarıbal, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Önergeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

2'nci önergeyi okutuyorum:

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesinde "Geçici olarak meslekten men cezası gerektiren fiil ve haller şunlardır:" kısmında yer alan (g) bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini, (k) bendinin çıkarılmasını ve sonrasında gelecek şekilde aşağıdaki üç paragraflık ibarenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

"(g) Meslek icrası kapsamında veya meslek ilişkileri çerçevesinde; meslektaşlara, hasta sahiplerine, çalışma arkadaşlarına, stajyerlere veya hizmet sunulan kişilere yönelik cinsel taciz, cinsel saldırı, cinsiyete dayalı şiddet, mobbing veya her türlü ayrımcı ve aşağılayıcı davranışlarda bulunmak."

"Disiplin suç ve cezaları açık, belirli ve öngörülebilir olacak şekilde uygulanır. Meslek onuru, etik ilke veya meslekle bağdaşmayan davranış gibi genel ifadeler, somut fiil ve olgularla ilişkilendirilmeden disiplin cezasına dayanak yapılamaz.

Meslek örgütlerinin, oda ve birlik organlarının işleyişine veya faaliyetlerine yönelik eleştiri mahiyetindeki açıklamalar, ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilir ve disiplin cezasına konu edilemez. Ancak, somut ve ispatlanabilir fiillerle kişilik haklarına saldırı oluşturduğu tespit edilen hâller bu kapsamın dışındadır.

Savunma alınmadan disiplin cezası verilemez. Disiplin soruşturması ve kovuşturmasında hukuki güvenlik, belirlilik ve ölçülülük ilkelerine uyulur."

Nejla Demir
Ağrı

Ferit Şenyavaşar
Şanlıurfa

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Demir...
NEJLA DEMİR (Ağrı) - Teşekkürler Başkan.

Aslında şunu söylemek gerekiyor başta: Şimdi, bize birkaç gün önceden, bir iki gün önceden bu teklif bildiriliyor. Bir sürü başlık var, bir sürü konu var; detaylıca incelenmesi gereken, titizlikle üzerinde durulması gereken bir sürü mevzu var ama biz bunu böyle sıkış sıkış, üzerinde anlık okumalarla kendimizi ifade etmeye çalışıyoruz, derdimizi anlatmaya çalışıyoruz. Bir kere, bu, başta bizim reddettiğimiz, asla kabul etmeyeceğimiz bir durum. Misal, bu madde gerçekten o kadar fazla belirsizliklerle, muğlaklıklarla, çelişkilerle dolu da dolu yani, öyle böyle değil. Hangisinden bahsedeyim, hangisini anlatalım da yaramıza merhem olsun, bilmiyorum. Şimdi, para cezaları mevzusu var, uyarı verilmeden direkt para kesilmesi konusu var, meslekten men sonrası men edilen grupların tekrardan faaliyet gösterme mevzusu var. Yani, kesilen para cezalarının tahsilat konusu; birlikler mi, valilikler mi... Bir sürü çelişkiler var, bir sürü belirsizlikler var. Hangisinden bahsedelim Başkan, bilmiyorum ama bir kısmını artık anlatmaya çalışacağım.

Şimdi, bu teknik gibi görünüyor yine ama teknik olmadığı o kadar açık ki. Özünde çok basit bir soruya dayanıyor şimdi anlatacağım şey: Bir insan hangi davranışının hangi cezaya yol açacağını önceden bilebiliyor mu, bilemiyor mu? Anayasa Mahkemesi bu soruya 2023 yılında çok net bir cevap vermiş ve demiş ki: "Hayır, mevcut düzenlemede bu öngörülebilirlik yok. Disiplin suçları ile cezalar arasında açık bir bağ kurulmamış. Kurullara geniş, neredeyse sınırsız bir takdir alanı bırakılmış ve bu durum hukuk devleti ilkesine aykırıdır." Şimdi, önümüzde bir düzenleme var. Evet, önceki hâline göre bazı iyileştirmeler yapılmış ama açık söyleyelim, sorun tamamen çözülmüş değil.

Değerli arkadaşlar, burada "hukuk" dediğimiz şey biraz da güvencedir. Yani, bu, müthiş hukuksuzlukların döndüğü bir madde. İnsanlar sabah evden çıkarken "Acaba bugün suç olmadığını bildiğim herhangi bir şey yarın bana ceza olarak döner mi, dönmez mi?" diye düşünüyor yani bu düşüncelerin önüne geçilmesi gerekiyor. Bu açıdan, yapılan düzenlemeler gerçekten çok önemli. Disiplin uygulamalarında somut bir fiile dayanmadan, genel ifadelerle yoruma ve keyfiyete dayalı düzenlemelere bir an evvel son verilmeli. Müthiş bir keyfiyet var yani, bunların önüne geçilmeli ama benim özellikle altını çizmek istediğim daha ağır bir eksiklik var. Bakın, bu metinde kesinlikle, hiçbir şekilde cinsel taciz yok, cinsel şiddet yok, toplumsal cinsiyete dayalı şiddet yok, mobbing yok; oysa, biz biliyoruz ki çalışma hayatında bunlar yaşanıyor, fazlasıyla yaşanıyor. Kadınlar, genç çalışanlar, meslektaşlar bu tür şiddet biçimleriyle fazlasıyla karşı karşıya kalıyorlar, maruz kalıyorlar ve bu sadece bireysel bir mesele değil, idarenin sorumlu olduğu bir mesele. İdareler, güvenli bir çalışma ortamı sağlamak zorundadır; tacizi, şiddeti önlemek zorundadır. Yani, bu yaşanan olayların üstünün örtülmemesi gerekiyor, üstünü örtmek görevden de kaçmaktır, sorumluluk almamaktır; bu idareler açıkça müdahale etmek zorunda ama bizim gördüğümüz şu: Daha yakın zamanda, Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında buna benzer bir olay yaşanmıştı, bir taciz mevzusu yaşanmıştı; bu taciz ve şiddet iddialarının basına ve yargıya yansımalarını gördük. Yani, mesele uzak bir ihtimal değil, tam da hayatın içinde olan bir mesele; her an, her meslek grubunda, herkesin yaşayabileceği, karşılaşabileceği bir mesele ve bu, üzerinde titizlikle durulması gereken bir mesele. Tabii, sizde bu fiiller açıkça tanımlanmıyor, herhangi bir yaptırıma bağlanmıyor; aslında şu söyleniyor: "Bu yaptırım yapılmıyorsa ben bunu görmezden geliyorum." Ve bu durum, olay kapatılıyor, üstü kapatılıyor, olay bitmiştir anlamına geliyor; bu kabul edilebilir bir durum değil, biz de bunu kabul etmiyoruz. Bu fiiller açıkça disiplin suçu olmalı ve bu fiillerin açık, caydırıcı yaptırımları olmalı, güvenli çalışma ortamları oluşturulmalı, iş yerinde şiddet, taciz ve mobbingi önleme kuralları oluşturulmalı Başkan. O yüzden, bu madde çekilmeli, bunun üzerinde uzun uzun konuşulmalı, tartışılmalı, öyle oldubittiye getirilecek bir mevzu değil yani.

Söyleyeceklerim bu kadar, teşekkür ederim.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ediyoruz Sayın Demir.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

3'üncü önergeyi okutuyorum:

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesiyle yeniden düzenlenen 6343 sayılı Kanun'un 41'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "daha düzenli bir tutum" ibaresinin "daha özenli bir tutum" şeklinde, (d) bendinde yer alan "yüz seksen gün" ibaresinin "yüz seksen günden fazla", "sürekli olarak" ibaresinin "3 yıl süreyle" şeklinde, ikinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "mesleki mevzuat" ibaresinin "mesleki etik ve mevzuat" şeklinde, (e) bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini ve bentten sonra aşağıdaki bendin eklenmesini, diğer bentlerin teselsül ettirilmesini, üçüncü fıkrasının (a) bendinde yer alan "muayene ve tedavi yapmak" ibaresinin "mesleki faaliyet yürütmek" şeklinde değiştirilmesini, (i) bendinin teklif metninden çıkarılmasını, mevcut (i) bendinde yer alan "tıbbi ürünleri, etiket fiyatlarının üzerinde" ibaresinin "tıbbi ürünlerini etiket fiyatı haricinde" şeklinde, mevcut (z) bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini, fıkraya mevcut (aa) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bentlerin eklenmesini ve fıkra da yer alan bentlerin bunlara teselsül ettirilmesini, dördüncü fıkrasına (j) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bendin eklenmesini, diğer bendin buna göre teselsül ettirilmesini, sekizinci fıkrasında yer alan "iddia ve" ibaresinin "iddia

ve/veya" şeklinde, "onbeş" ibaresinin "otuz" şeklinde değiştirilmesini, dokuzuncu fıkrasına "beş yıl içinde" ibaresinden sonra gelmek üzere "aynı ağırlıkta" ibaresinin ve maddeye onuncu fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkraların eklenmesini arz ve teklif ederiz.

"e) Meslektaşlarına, çalışma arkadaşlarına, hasta sahiplerine veya mesleğin icrası kapsamında meslekle ilgili olarak irtibat kurduğu kişilere karşı, hakaret, tehdit veya onur kırıcı söz ve davranışlarda bulunmak."

"f) Aidat ve oda yönetim kurulu tarafından belirlenen ödentileri yazılı bildirimle rağmen zamanında ödemeyerek kanunî takibata sebebiyle sebebiyet vermek veya oda üyelik görevlerini yerine getirmemek."

"z) Mevzuatta belirlenen usul ve şartlar dışında hayvan satışı yapmak, satışına aracılık etmek.

"bb) Veteriner tıbbi ürünlerin mevzuatta izin verilen yerler dışında doğrudan veya dolaylı olarak satışını yapmak veya bu faaliyetlere aracılık etmek.

cc) Menfaat elde etmek amacıyla bir başka veteriner hekime iş veya hasta tedarikine aracılık etmek, aracı kullanımı yoluyla iş veya hasta tedarik etmek.

dd) Narkotik, anesteziik veya sedatif ilaçların; kullanımına, teminine ve stok takibine ilişkin kayıtları usulüne uygun tutmamak, gerçeğe aykırı kayıt tutmak veya denetimlerde ibraz etmemek, muhafazasında gerekli güvenlik tedbirlerini almamak ve bu ilaçları kötüye kullanıma açık hâle getirmek."

"k) Narkotik, anesteziik ve sedatif ilaçları; hayvan sağlığı ve tedavi amacı dışında kullanmak, bu amaçla üçüncü kişilere vermek, satmak veya temin etmek, reçetesiz, kayıtsız veya mevzuata aykırı şekilde bulundurmak, temin etmek veya dağıtmak."

"Bu madde gereği verilen disiplin cezaları kesinleşmesini müteakip 10 yıllık sürenin dolmasıyla silinir.

Disiplin soruşturmasına ilişkin usul ve esaslar, disiplin suçlarının izahı ve disiplinle ilgili diğer hususlar Tarım ve Orman Bakanlığının uygun görüşü alınarak Birlikçe hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir."

Faruk Kılıç
Mardin

Hikmet Başak
Şanlıurfa

Mestan Özcan
Tekirdağ

Yakup Otgöz
Muğla

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Gerekeceyi mi okutalım arkadaşlar?

FARUK KILIÇ (Mardin) - Gerekeceyi okutalım.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Gerekeceyi okutuyorum:

Gerekece:

Önergeyle aidat ve oda yönetim kurulu tarafından belirlenen ödentileri ödemeyen, meslekle ilgili olarak irtibat kurduğu kişilere karşı hakaret, tehdit veya onur kırıcı söz ve davranışlarda bulunan, tıbbi ürünlerin mevzuatta izin verilen yerler dışında satışını yapan, mevzuatta belirlenen usul ve şartlar dışında hayvan satışı yapan, menfaat elde etmek amacıyla bir başka veteriner hekime iş veya hasta tedarikine aracılık eden, narkotik, anesteziik veya sedatif ilaçları hayvan sağlığı ve tedavi amacı dışında kullanan veteriner hekimlere yönelik disiplin cezaları düzenlenmektedir. Ayrıca disiplin cezalarının kesinleşmesini müteakip on yıllık sürenin dolmasıyla silinmesi ve Türk Veteriner Hekimleri Birliğine disiplinle ilgili hususların belirlenmesi amacıyla yönetmelik hazırlama yetkisi verilmiştir.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Evet, değerli arkadaşlar, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 11'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 11'inci madde kabul edilmiştir.

12'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 12- 6343 sayılı Kanunun 55 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "100 liradan 500 liraya kadar inzıbatı" ibaresi "disiplin cezası gerektiren fiil ve hallerin süresine göre 120.000 Türk lirasından 600.000 Türk lirasına kadar disiplin" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Madde üzerinde 2 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Önergeyi okutuyorum:

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Çeltik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'yle değiştirilmek istenen 12'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve talep ederiz.

"MADDE 12- 6343 sayılı Kanunun 55 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "100 liradan 500 liraya kadar inzıbatı" ibaresi "disiplin cezası gerektiren fiil ve hallerin süresine göre 150.000 Türk lirasından 750.000 Türk lirasına kadar disiplin" şeklinde değiştirilmiştir.

Ayhan Barut
Adana

Bekir Başevirgen
Manisa

Ömer Fethi Gürer
Niğde

İlhami Özcan Aygun
Tekirdağ

Doğan Demir
İstanbul

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Evet, söz talebi var.

Sayın Özcan, buyurun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Evet, Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Öncelikle sizlerle bir konuyu paylaşmak istiyorum. Burada, bizler, biliyorsunuz saat 11.00'de başladık bu toplantıya ve derdimiz, buradaki çalışma sistemimiz, doğruyu nasıl yapabiliriz ve STK'lerin görüşlerini alarak onların derdlerine nasıl çözüm olabiliriz. Ben bu bağlamda Veteriner Hekimleri Birliği temsilcisine üzülüm. Tesadüfen ben de dışarı çıkmıştım. Yani "Ben Başkan olsaydım, söz vermezdim bu kadar." Bu cümle... Biz muhalefet olarak sabahlara kadar, biliyorsunuz, sizler de hatırlarsınız, saatlerce burada mücadele ettik, hiç de gocunmadık ve derdimiz doğruları göstermek. Geçen dönem de burada yine mücadeleler yaptık, yapmaya devam edeceğiz; bizim işimiz doğruyu göstermek. Ha, arkadaşlar STK temsilcisi olarak buraya geldilerse ve rahatsızlarsa bir şey diyemiyorum ama biz, onların haklarını savunmak için ben Genel Kuruldan apar topar buraya geldim; oraya gidiyoruz, buraya geliyoruz. Biz, halkımızın vermiş olduğu görevi layıkıyla yapmak için mücadele yapıyoruz.

Diğer bir konu da ben yokken Sayın Başkan... Herhâlde arkadaşlarımız cevap vermişler. Bizim kişilerle sorunumuz yok Sayın Başkan, sistemle ilgili sıkıntımız var ve sistemde de bir sorun varsa bunu da dile getirmek boynumuzun borcu. Benim açık yürekli olduğumu biliyorsunuz, aklımın arkasında ne varsa dilimden de aynı şey çıkar.

Şimdi, ben öncelikle Murat Arslan Hocama ve değerli İsmail Bey'e de teşekkür ediyorum; bizlere veteriner hekimlerin sorunlarıyla ilgili hakikaten güzel, doyurucu bilgiler verdi. İstanbul Veteriner Hekimler Odasına gönderilen, şu anda elimde de Sayın Erdiñç Orhan imzalı bir not da geldi değişikliklerle ilgili. Geçen dönemde Anayasa Mahkemesi bunu iptal ettiğinde sizin hakkınızı ben Meclis kürsüsünden dile getirmiştim değerli temsilci arkadaşım ve bu hekimlerin bu kanundan dolayı doğan haklarının boşa düşüğünü dile getiren milletvekili bendim ve hiç de gocunmadım, devam edeceğim söylemeye de. Burada da kanunla ilgili bize birçok şeyler göndermişler ve dediğim gibi, inşallah, burada bunlar göz ardı edilmeden şey almıştır. Yalnız az önceki 11'inci madde oylanırken ben geç kaldım; orada bir değişiklik yapılabilirdi, bir ilave daha yaparsak daha iyi olacaktı ama inşallah onu Genel Kurulda yaparız.

AYHAN BARUT (Adana) - Bir değişiklik yapıldı.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - O ilave yapılacaktır bu ücretlerle ilgili, cezalarla ilgili. Yani bölgelere göre de veteriner hekimlerin almış olduğu ücretler Birlik tarafından belirlenebilir. Edirne'deki bir veteriner hekimin, Kars'taki bir veteriner hekimin o işlerle ilgili fiyat politikası belirlenirken Birlik bir fiyat belirler ama o bölgelere göre yapılırsa, ona göre de olursa daha hoş olur diye düşünüyorum.

Sevgili Komisyon üyesi arkadaşlarımız, veteriner hekimlerin -sabahki toplantıda da dile getirdim- özlük haklarıyla ilgili sıkıntılarımız var. Bunları bizim bir an evvel çözmemiz gerekiyor. 41'inci maddenin acilen geçmesi gerekiyordu, en az üç yıldan beri bu sorunlar devam ediyordu. İşte, bir de Anayasa Mahkemesinin o bozmasıyla beraber bugün o sorunları çözmek için mücadele veriyoruz ama buradaki bu madde, veteriner hekimlerle ilgili maddeler ne güzel gelmişken keşke veteriner hekimlerin o diğer haklarını da buradaki bir maddeye ekleseydi Sayın Adem Korkmaz ve arkadaşları, çok daha iyi olur diye düşünüyordum. "Nedir bunlar?" dersiniz... BAĞ-KUR emekli olan veteriner hekimlerin sayısı 50 binin üzerinde. Emekli maaşlarının düzenlenmesi ve kamu emekli maaşlarıyla dengelenmesi gerekiyor; kamudaki veteriner hekimlerin aldığı maaşlar ile bu özel veterinerlerin BAĞ-KUR'daki emekli maaşları arasında uçurum var. Yine, ek göstergelerin ve yıpranma paylarının sistemli bir şekilde uygulanması gerekiyor.

En önemlisi de Covid'i geçirdik, Covid döneminde Almanya'daki aşı merkezinin başında veteriner hekim vardı; ismini hatırlayamıyorum şu anda ama veteriner hekim vardı ve veteriner hekim arkadaşlar sayesinde, Covid aşısının bulunmasında en büyük emek... Onlar çünkü hayvanlarda kullanıyorlardı Covid'den dolayı aşılarını ve yine veteriner hekimler buldu Türkiye'de de. Bu bağlamda, biz veteriner hekimlere acaba gerekli desteği sağlıyor muyuz? Maalesef değil. Onları sağlık sınıfında cezalandırıyoruz ama haklarına geldiği zaman da sağlık sınıfı olarak kabul etmiyoruz. Neden o zaman sağlık sınıfında yer verilmemesine rağmen iş yine vergi almaya geldiğinde sağlık sınıfından vergi alıyorsunuz? Ama özlük haklarına geldiği zaman "Siz sağlık kesiminde değilsiniz." Arkadaşlar, bu düzenlemeyi yapalım, çok mu zor? İşte, bak, hemen bir madde ekleyelim burada veya Genel Kurulda bir çalışalım, Genel Kurulda madde ihdas edelim; Bakanlık temsilcilerimiz burada, onlarla beraber bunu bir an evvel çözelim.

Yine "Mesleki gelişimin önünün açılması ve güncel gelişmelere odaklanabilmesi için meslekte on beş yılını dolduran herkese pasaport verdik, veriyoruz." Ya, veterinerlere yeşil pasaport verseniz ne olur? Bir de onlara verelim. Bu kadar zor mu?

Yine, bakınız, geldiğimiz noktada, sabah "şap" demiştim, ona düzeltme: Çiçek hastalığıyla ilgili Tekirdağ Hayrabolu'da ölümler oldu ve ilaçtan dolayı sıkıntımız oldu. Sayın Bakan Yardımcımız da daha sonra döndü, takip ediyorlar. İnşallah böyle yanlışlara bir daha sebebiyet verilmez.

Ama geldiğimiz noktada diğer bir konu da... Sayın Ebubekir Bakanım buradayken ben Genel Kurula kadar gittim, döndüm, DSİ bitmiş ama DSİ'yle ilgili sizin de işgal alanınızda olan bir konuyu ifade etmek istiyorum. Geçmiş dönemlerde Ergene Nehri'nin temizlenmesi, derin deşarjı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığındaydı. Çevre, Şehircilik Bakanlığından temsilci varsa -bilmiyorum, şu anda burada, içeride var mı- maalesef uzun bir süreçten itibaren Ergene Nehri temizlenmedi, temizlenemedi, kaynaklar heba edildi ve geldiğimiz süre içerisinde de geçen yıl itibarıyla Tarım Bakanlığında Ergene Nehri'nin temizlenmesi nakledildi. Çevre Bakanlığında alındı, asıl sorumlusu olan DSİ'ye veya Tarım ve Orman Bakanlığında Ergene Nehri'nin temizlenmesi yetkisi verildi. Ha, ödenek var mı, tartışılır. Biz bunu söylemeye devam edeceğiz. Ergene'de benim vatandaşlarım ve Trakya'da... Çeltik sahaları dedik ya az önce, çeltik sahaları... O çeltik sahalarını sulayan su Ergene'nin o simsiyah suyu ve orada derin deşarj maalesef olmadı, arıtmalar gerçekleşmedi ama inşallah, inşallah, inşallah olur Sayın Bakanım, derdimiz üzüm yemek. Ama şu var: Kaynaklar boşa harcandıysa da bunun hesabını sormak da bizlerin asli görevi. Sizler de milletvekilliği yaptınız, sizler de bizlerle beraber aynı görevi üstlendiniz ama gelinek noktada 2011'de "şafak operasyonu" dendi, "Ergene Nehri çocuk oyuncağı." dendi; yıl 2026 arkadaşlar. Tam on beş yıl geçmiş Sayın Başkan ama ortada bir şey yok maalesef.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Benim vekil olmamı beklemiş...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Evet, işte on beş yıl geçmiş ama Ergene'yle ilgili sıkıntımız da şu anda büyük. Siz yokken -raporlara bakarsanız, tutanaklara- Meriç Nehri'yle ilgili bir önerimi paylaştım -belki sizler de bilirsiniz- Meriç Nehri'ndeki suyu kanallarla Tekirdağ'a doğru veya değişik yerlere getirip, onları depolama alanlarında tutup sanayinin ihtiyaçlarını ve sulamanın ihtiyaçlarını karşılayabileceğimiz konusunda sizlerden Trakya'ya destek bekliyoruz diyorum.

Ama en önemlisi de bu ülkenin gıda güvenliğinde ziraat mühendisleri, veteriner hekimler, tarım, gıda mühendisleri gibi arkadaşlarımızın özlük haklarının sağlanması konusunda Komisyona görev düşüyor arkadaşlar. Ben bir ziraat mühendisiyim. Ziraat mühendislerinin, veteriner hekimlerimizin, orman mühendislerimizin ve gıda mühendislerimizin, teknikerlerimizin, su ürünleri mühendislerimizin hakkını da bizim unutmamamız lazım. Bunlar ülkenin gıda güvenliğinin güvencesi. Bunlara ne yapsak azdır diyorum ama gelin, gereken mücadeleyi hep beraber verelim yol yakınken, Genel Kurula bu kanun geldiğinde madde ihdas ederek bu sorunu çözelim diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Özcan, teşekkür ediyorum.

Sizin bu konuşmanızdan çok etkilenmiş Birlik Başkanı Ali Bey. Ali Başkan da bir iki kelam etmek ister.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Tabii, tabii, lütfen buyursun.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Buyurun.

TÜRK VETERİNER HEKİMLERİ BİRLİĞİ MERKEZ KONSEYİ BAŞKANI ALİ EROĞLU - Saygıdeğer Başkan, değerli hazırım; Türk Veteriner Hekimleri Birliği Merkez Konseyi ve şahsım adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ayrıca burada bulunmaktan, özellikle veteriner hekimlikle ilgili önemli bir konuyu burada mütalaa etmekten son derece mutlu olduğumuzu da ifade etmek isterim.

Hukuk Danışmanımız ve Farmakoloji-Toksikoloji Profesörü Sayın Hocamız, Genel Sekreterimizle birlikte buraya iştirak ettik.

Efendim, Türk Veteriner Hekimleri Birliği kendisine bağlı 72 odayla hizmetlerine devam ediyor. Bizim yaptığımız çalışma da, 41'le ilgili yapılan çalışma da yaklaşık -dün başlamadı- bir yıldan beri gündemde. Burada, huzurlarınızda bir kez daha Bakanlık yetkililerine, Sayın Bakan Yardımcımıza ve Bakanlık bürokratlarına da teşekkür ediyorum. Uzun zamandan beri de Meclisin gündeminde.

Eğer müsaade ederseniz Sayın Başkanım...

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Çok uzun olmasın lütfen.

TÜRK VETERİNER HEKİMLERİ BİRLİĞİ MERKEZ KONSEYİ BAŞKANI ALİ EROĞLU - Efendim, sadece Birliğimizin statüsünü ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Ama çok kısa olsun lütfen.

TÜRK VETERİNER HEKİMLERİ BİRLİĞİ MERKEZ KONSEYİ BAŞKANI ALİ EROĞLU - 6343 sayılı Kanun'a, veteriner hizmetleriyle ilgili, veteriner hekimlik mesleğinin icrasıyla ilgili kanuna göre kurulmuş kamu kurumu niteliğinde bir meslek örgütüyüz. Yaptığımız bütün çalışmaları, biraz önce Sayın Vekilimizin dile getirdiği gibi, sadece İstanbul değil 72 odamız -yaklaşık 5 lokal derneğimiz ve 35 ihtisas derneği var veteriner hekimlikle ilgili- ve sahadaki arkadaşlarımızla istişareler sonucunda Sayın Bakanlığımıza konu, 41'inci madde arz edilmiştir. Biraz önce Sayın Vekilimizin ifade ettiği diğer konularla ilgili de çalışmalarımıza, sağlıkta şiddet, sağlık meslek grubu, fiilî hizmet gibi daha başka çalışmalarımıza da devam ediyoruz. Türkiye sınırları içerisinde meslek ve sanatlarını icra eden bütün veteriner hekimlerin katıldığı Türk Veteriner Hekimleri Birliği veteriner hekimler arasında mesleki deontolojiyi ve dayanışmayı korumak, veteriner hekimliğin kamu ve kişi yararına uygulanıp geliştirilmesini sağlamak ve meslek mensuplarının hak ve yararlarını korumak amacıyla kurulmuş, tüzel kişiliğe sahip, kamu kurumu niteliğinde mesleki bir kuruluştur.

Birlik aşağıda yazılı mesleki hizmetleri yapmakla mükelleftir: Veteriner hekimliği mesleğinin memleket menfaatlerine en faydalı şekilde tatbikini sağlamak; azalarının maddi ve manevi hak ve menfaatlerini hak ve memleket menfaatleriyle telif eder mahiyette korumak; memleket hayvancılığının geliştirilmesiyle ilgili, alakalı bütün meselelerde resmî makamlarla temas ederek ilmi istişareler yapmak ve bu makamata görüş ve kanaatlerini bir rapor hâlinde sunmak.

Bunu şunun için arz ettim: Türk Veteriner Hekimleri Birliği ülkemizde 47 bine yakın veteriner hekimi temsil eden en üst çatı kuruluşudur. Bunun bünyesinde yani mesleğin bünyesinde çeşitli derneklerimiz de vardır. Burada konu olan 41'inci madde uzun zaman yapılan istişareler sonucunda Bakanlığımıza; Bakanlığımızın bürokratlarıyla, Hukuk Genel Müdürlüğüyle ve Sayın Bakan Yardımcımızla yapılan görüşmeler sonucunda buraya kadar gelmiştir.

Ben Sayın Hocamıza, Sayın Başkanımıza böyle bir fırsat verdiği için teşekkür ediyorum efendim.

Hayırlara vesile olur inşallah.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sağ olun Sayın Eroğlu, teşekkür ediyoruz.

Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum arkadaşlar: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

2'nci önergeyi okutuyorum:

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesinde yer alan "600.000 Türk lirasına kadar disiplin" ibaresinin "250.000 Türk lirasına kadar disiplin" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Nejla Demir

Ağrı

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Evet, gerekçeyi mi okutuyoruz, söz mü?

Ferit Şenyavaşar

Şanlıurfa

İBRAHİM AKIN (İzmir) - Ben söz istiyorum.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Akın, buyurun.

İBRAHİM AKIN (İzmir) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; şimdi bu 12'nci maddede aslına bakarsanız bir cezalandırma sonrası bir rakam var. Bu rakam geçmiş dönemde 100 lira ile 500 lira arasındaymış ancak inanılmaz bir şekilde 120 bin lira ile 600 bin lira arasındaki bir rakamla cezalandırmaya tekabül eden bir talep var. Bu yasa teklifi onu ifade ediyor. Burada bu ölçüler nereden nereye kadar çıktı, hangi ölçülerle bu ticaret ya da ekonomik değerlerle yapıldı, bence anlamak mümkün değil. Ancak veterinerlerle ilgili biraz önce kurum başkanı olan arkadaşımız söyledi, aslında keşke veterinerler gerçek anlamda hayvanların doktoru mahiyetinde işlevlerini yerine getirecek bir statüyü sağlasalar ve bir kısım veterinerler hayvan ticareti yapar hâle gelmeseler diye önermek isterim ben. Ben aynı zamanda hayvan haklarıyla uğraşıyorum. Geçen hayvan hakları süreci sonrası yaşadığımız pratik açıdan bakıldığında ciddi sorunlar yaşıyoruz. Veterinerlerimizle beraber ortaya çıkan gerçeklik şuydu: Aslında, koruma ve aynı zamanda hayvanların yaşamını değerlendirme yerine bir katliam politikası gerçekleşti ve Türkiye'nin her tarafında -hiç fark etmez, sağından solundan- bütün belediyeler de bunun ortağı hâline gelmeye başladı.

Şimdi ben size bir örnek vereceğim. Geçen gün Kınık'ta bir olay oldu, Kınık'ta aslında yasak olan, kumarı yapılan horoz dövüşüyle beraber bir organizasyon yapıyor ve bu organizasyonu yapanlar hakkında bir vatandaşımız suç duyurusunda bulunuyor. Yapılan suç duyurusu sonrası oradaki insanlar gözaltına alınıyorlar, ceza veriliyor ancak horoz dövüşü sırasında kullanılan hayvanlar tekrar, aynen, sahiplerine geri veriliyor. Şimdi, burada ciddi bir siyasal boşluk var, bir yasa teklifi hazırladık bununla ilgili, aynı zamanda indirmek de istiyoruz. Yani önümüzdeki dönem açısından bakıldığında, meselelere palyatif çözüm aramak yerine, daha bütüncül, daha ortak çözüm arama arayışı gerçekten sağlansa, biz de burada mesaimizi daha sağlıklı yapabiliriz; sonuç alıcı ve toplumsal yaralarımızın çözülmesini sağlayacak bir çalışma yapabiliriz. Ancak maalesef böyle olmuyor, çok palyatif yapılıyor. Bir kez daha -veteriner hekimler de dâhil olmak üzere- şu anda Komisyonun uyguladığı bu politikayı gözden geçirmesini istiyoruz. Örneğin, 120 bin lira ile 600 bin arasındaki rakamın heyet tarafından bence keyfiyet olarak kullanılması çok açıktır, çok müsaittir. Yani "Kime 120 bin lira vereceksin, kime 600 bin lira vereceksin?" ölçüsü bile belli değildir. Dolayısıyla, rakamların yüksekliği yanı sıra ölçüsü de belirsiz olan bu belirlemeler insanlar arasında eşitsiz, adaletsiz, cezalandırmaya tekabül eden bir sonuç üretebilir. Bu, hukukun güvensizliğinin zaten dibe indiği koşullarda bunun da benzer bir şekilde yapılması söz konusu olacaktır. Heyetin vereceği ceza her zaman toplumsal huzuru kaçırarak nitelikte sonuç üretmeye adaydır. O bakımdan, bunun tekrar gözden geçirilmesini talep ediyoruz ve değerlendirilmesini arzu ediyoruz.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Akın, teşekkür ediyoruz.

Arkadaşlar, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

12'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 12'nci madde kabul edilmiştir.

13'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 13- 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"EK MADDE 21- Küresel iklim değişikliğiyle mücadeleye katkı sağlamak ve ormanların sera gazı tutum kapasitesini artırmak amacıyla Orman Genel Müdürlüğü karbon yutak ormanları kurar, bedel almak suretiyle kurdurur veya kurulmuş ormanların tesis maliyetinden az olmamak ve karbon piyasası rayiç bedeli tahsil edilmek kaydıyla tahsis eder, yönetir, işletir. Bu maddenin uygulanması ile ilgili tanım, şekil, şart ve esaslar İklim Değişikliği Başkanlığının görüşü alınarak yönetmelikle düzenlenir."

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Arkadaşlar, madde üzerinde 3'ü aynı mahiyette olmak üzere 4 önerge vardır, okutup işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 13, 14 ve 15'inci maddelerinin Anayasa'nın başta 169'uncu maddesi olmak üzere 56'ncı, 2'nci ve 35'inci maddelerine aykırılık teşkil etmesi sebebiyle Komisyon görüşmelerinin durdurularak teklifin Anayasa'ya uygunluk açısından incelenmek üzere Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına tevdisini arz ve teklif ederiz.

Nejla Demir
Ağrı

Ferit Şenyazar
Şanlıurfa

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Söz talebi var.

Buyurun Sayın Demir.

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Şimdi, arkadaşlar, açılışta, açılış konuşmasını yapan Sayın Adem Korkmaz, Profesör, öyle bir giriş yaptınız ki, dediniz ki: "Doğa bir bütündür, ekosistem bir bütündür, ağacıyla, deresiyle, içinde yaşayan hayvanlarıyla bu bütünlüğü korumak gerekir ve biz de bir tarım ülkesiyiz, bizim de olmazsa olmazımız temiz topraklardır, sahip çıkılması gereken topraklardır; bizim toprağımıza sahip çıkmamız gerekiyor." Yani "Aha, bu işte; beklediğim konuşma, gerçekten galiba bazı şeyler oluyor, bazı şeyler değişiyor." dedim. Böyle bir sevindim, biraz da ağlayasım geldi Profesör. Sonra döndüm baktım, açık açık bu düzenleme... Niyet farklı yani teklifinize bakıyorum, teklifin içeriği, iddiası farklı; dönüp amaca bakıyorum, amaç daha farklı; hedef bambaşka gerçekten. Şimdi, açık açık şu görüldüğü: Bu düzenleme doğayı korumak için değil, Avrupa Birliğiyle ticaret yapan şirketlerin karbon yükümlülüklerini kolayca yerine getirmesi için hazırlanmış bir teklif, açık açık. Yani mesele öyle iklim meselesi, iklim krizi; "Başa çıkmamız gereken derin, detaylı bir sorun; biz bunun için yanıyoruz..." Öyle bir mesele değil yani. Şimdi, derdiniz ormanlaştırma değil, ormanlaştırma olsa bir bütün olarak ekosistemin devam edebilirliği gözetilse tahrip olan, yanan ormanların niteliğini değiştirmek ya da faaliyet alanlarını dönüştürmek yerine o alanları yenilemek ve doğaya tekrar kazandırmak olurdu. Pratiklerin böyle olması gerekirdi. Siz gayet

bilincindedesiniz, biz de gayet farkındayız, burada amaç kesinlikle ticaret, mesele "Sermayedarların aman kılına zarar gelmesin." meselesi. Bakın, bir yandan şirketlere karbon kotası koyuyorsunuz, diğer yandan bunun önündeki engelleri işte, bu şekilde torba yasalarla tek tek kaldırmaya çalışıyorsunuz. Niye? Çünkü bir anlaşma imzalandı yani bir Paris İklim Anlaşması imzalandı, her şey bir şekilde buna uygun olmalı, yol böyle gidilmeli; karbon yutak ormanları da bu uygunluğu oluşturmak için iyi bir fikir, herhangi bir yere birkaç ağaç dikerek konuyu kapatıp "Olay çözülmüştür." gibi bir fikir ortaya atılıp çözülmeye çalışılıyor ama şimdi, "orman" dediğimiz şey -Adem Hoca da belirtmişti- öyle tek başına ağaçtan oluşan bir şey değil yani "orman" dediğimiz şey sadece ağaç değildir; orman sudur, topraktır, biyoçeşitliliği, ekosistemdir yani yaşamın ta kendisidir ama bu teklif ormanı bir sertifika üretim alanına indirgemektedir.

Daha vahimi var: Orman sınırındaki taşınmazların karbon kaynağı sayılması, köylünün, yurttaşın, küçük üreticinin toprağını tehdit etmektedir. Bu ne demek? Bu, mülkiyet hakkının dolaylı biçimde gasbedilmesi demek. Bugün "karbon yutak alanı" diyerek el koyarsanız yarın o alanı madencilik şirketlerine, enerji şirketlerine de çok rahat bir şekilde tahsis edersiniz. Biz buna daha önce şahit olduk, Bergama'da siyanürle altın arama adı altında doğa talan edildi, köylüler yıllarca direndi, mücadele etti ama elleri boş kaldı. Bugün yine Ağrı'nın Diyadin ilçesinde -kendi memleketimde, seçim bölgemde- buna benzer bir süreç yaşanıyor; fay hatlarının üzerine, su havzalarının ortasına projeler dayatıldı, hâlâ dayatılıyor. Uzmanlar uyarıyor, ekoloji örgütleri uyarıyor ama siz sermayenin sesini dinliyorsunuz. Bugün de yine aynı şeyin yapıldığını görüyoruz, şahidiz. Hâl böyleyken, bizden de bu teklifle -iddia edildiği gibi- iklim kriziyle mücadele ettiğinize inanmamızı beklemeyin. Bir yandan şirketlere karbon kotası sağlıyorsunuz, diğer yandan hukuki engelleri temizliyorsunuz. Yani belli başlı şirketlere dediğiniz, anlatmak istediğiniz şey şu: "Ekonomik faaliyetleriniz aksamamasın, gönlünüzce kirletin doğayı; biz daha sonra karbon yutak ormanlarıyla durumu aklarız, paklarız; sorun kalmaz." Anayasa'nın 169'uncu maddesi çok açık: Ormanlar korunur, genişletilir, devredilemez diyor. Tabii, bu madde sizi ne kadar enterese ediyor, onu da bilmiyorum çünkü siz ormanları korumuyorsunuz, üzgünüm, bunu söyleyeyim, onu piyasaya açılıyorsunuz. Dolayısıyla, bu madde iklim krizine çözüm değildir, ekolojik bir planlama değildir, kamusal bir yaklaşım hiç değildir. Bu teklif karbon piyasasına uyum yasası, şirketlerin ihracatını kolaylaştırma yasasıdır. Bu madde kesinlikle ve kesinlikle çekilmelidir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Demir, teşekkür ediyoruz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

Şimdi, aynı mahiyetteki 3 önergeden ilkinin okutuyorum:

Tarım, Orman ve Köy İşleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Nejla Demir
Ağrı

Ferit Şenyazar
Şanlıurfa

Aynı mahiyetteki 2'nci önergenin imza sahipleri:

Ayhan Barut
Adana

Bekir Başevirgen
Manisa

İlhami Özcan Aygun
Tekirdağ

Ömer Fethi Gürer
Niğde

Doğan Demir
İstanbul

Aynı mahiyetteki 3'üncü önergenin imza sahibi:

Şerafettin Kılıç
Antalya

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Barut, buyurun.

AYHAN BARUT (Adana) - Teşekkür ederim Başkanım.

Orman Genel Müdürlüğüne bu maddeyle, getirilmek istenen maddeyle karbon yutak ormanları kurma, bedeli karşılığı kurdurma ve tahsis etme yetkisi veriliyor.

Peki, bu konuyla ilgili bizim düşüncemiz ne? Gerekeceği olarak "iklim kriziyle mücadele" söylemine sarılmış olsa da özünde, var olan orman ekosistemlerini koruma yükümlülüğünü devre dışı bırakan, aksine, bu alanları madencilik, enerji ve yapılaşma projelerine, orman izni ve orman dışına çıkarma kararlarıyla tahrip eden yapılara karşılığında hatıra ormanı kurdurarak ormanı yok etmeyi meşrulaştıran bir anlayışın ürünüdür. Karbon yutak ormanları ve bütün varlıklarımızın talana, özelleştirme girişimlerine, yok etme adımlarına, ranta ve bazı kişilere kaynak gibi kullanılmasına itiraz ediyoruz.

Komisyon gündemine getirilen bu düzenleme, ormanları yaşayan ekosistem olarak korumak yerine, onları karbon muhasebesi kalemine indirgeyen, tahribatı meşrulaştıran ve devlet eliyle iklim krizinin bizzat derinleştirilmesine zemin hazırlayan bir mekanizmaya zemin hazırlamaktadır. Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki kamu malı niteliğindeki mevcut ormanların, karbon piyasası rayıcı üzerinden üçüncü kişilere tahsis edilerek ticari bir işletme mantığına kurban edilmesi, Anayasa'nın 169'uncu maddesinde devlete verilen ormanları koruma ödevinin açık bir ihhalidir Sayın Başkanım.

Tüm bu nedenlerle, teklifin geri çekilmesini istiyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ederiz.

İkinci söz talebi, Sayın Özcan, buyurun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Başkanım, teşekkür ediyorum.

Ben merak ettiğim bir soruyu... Yine tersten başlayacağım. Diyor ki: "Maddenin uygulanmasına ilişkin tanım, şekil, şart ve esaslar İklim Değişikliği Başkanlığının görüşü alınmak kaydıyla yönetmelikle düzenlenecek." İklim Değişikliği Başkanlığı nerede? Çevre ve Şehircilikte. Arkadaşlar, dalga mı geçiyoruz birbirimizle? Ya, şu iklim değişikliğini en çok ilgilendiren bana göre Tarım. Tarımın uhdesine neden almıyoruz? Meteoroloji en çok ihtiyacımız olan, tarımın. Şimdi, yine davul burada, tokmak orada; İklim Değişikliği Başkanlığının görüşüne göre hareket edecekmiz. Yani abesle iştiğal sayın imzacı arkadaşlar, hazırlayan arkadaşlar. Yani neyin görüşünü alacaksınız; Orman Genel Müdürlüğünün yetkisi mi yok, Orman Genel Müdürlüğü bu işi yapamıyor mu ki İklim Değişikliği Başkanlığından şey alacağız? Ama geliyoruz bu noktada, amaç... Bu ormanların zaten idam fermanını hazırlamışsınız; idam fermanı hazır ve ormanları çevreyi kirleten şirketlere maalesef para karşılığında peşkeş çekeceğiz.

"İklim kriziyle mücadele" adı altında Orman Genel Müdürlüğüne karbon yutak ormanları kurma, bedel karşılığı kurdurma ve tahsis etme yetkisi veriliyor. İyi, güzel ama nasıl olacak sonra? Bunları da özel şirketlere geçeceğiz. Özel şirketler diyecek ki: "Ya, ben çevreyi kirlettim, tekrar ormandan yer alayım da yutak şeyimi affedeyim kendimi, temizleyeyim." Arkadaşlar, dalga geçiyorsunuz bizimle. "Karbon yutak ormanı" olarak tanımlanan alanlar, karbon sertifikası karşılığında ticarete konu edilecek alanları kasteden bir sınıflandırmadan ibaret olup, bir etiketleme çalışmasıdır bu; etiketliyorsunuz.

Ve esas itibarıyla, Orman Genel Müdürlüğü piyasada sertifika dağıtıcısı hâline getirilirken ormanı fiyatlandırabilir, devredebilir, bir ticari metayı oluşturabilir yani parayla ormanları artık peşkeş çekeceğiz. Kimlere? Çevreyi yok edenlere, çevreyi kirletenlere; masum gözüksünler diye. Onlar kendilerine göre masum gözükecek ama geleceğimiz olan ormanları para karşılığında onlara vereceğiz. Yani şunu bilmemizde fayda var: Arkadaşlar, karbon yutmayan orman yoktur. Burada yapılan, tamamen badanayla yeşile boyuyorsunuz kendinize göre, bizim de burada yeşile boyanmış gibi anlamamızı veya sizi görmemizi istiyorsunuz ama biz, sizi o şekilde görmüyoruz. Siz yeşili farklı görüyorsunuz, yeşili siz nakit olarak görüyorsunuz. Biz ise yeşili, geleceğimiz, ülkemizin doğası, tabiatı olarak görüyoruz.

Emisyon ticareti ve offset mekanizmaları teoride karbon salımlarını dengeleme aracı olarak tasarlanmış olsa da uygulamada, kirletenlere "Ben burayı tahrip ettim ama şuraya ağaç diktim, hesap kapandı." Talan edecek, doğayı mahvedecek ama ben şu adrese ağaç diktiğim zaman sorun bitiyor. Ne kadar güzel değil mi? Evet.

Ve karbon azaltımını süresiz öteleyen bir yapıya dönüştürüyorsunuz arkadaşlar ve bu tür alan tahsisleriyle maden ruhsatları veya enerji üretim tesislerine verilen üretim lisansları süreçlerinde yaşanan çantacılığın da önünü açılıyorsunuz ve kayıt dışı uygulamaya yol açılıyor. Şimdi, madenciler kazanıyorlar; normalde orayı düzenlemesi lazım değil mi? Düzenliyorlar mı acaba, takip ediyor musunuz? Takip ediyorsunuz, acaba? Kesin mi? Ama tespit edersem, ispat edersem nasıl olacak? Arkadaşlar, hiç şeye girmeyelim... Maalesef, işi yapan yaptığıyla kalıyor; madeni çıkarıyor, ondan sonra vatandaş o çukurlarla ve tepelerle kalıyor ortada. Gel, Tekirdağ'da ben göstereyim, uzak değil. Ve geldiğimiz noktada... Ve hatta şunu söyleyeyim: Süleymanpaşa Belediyemiz bir özel firmanın kullanmış olduğu maden yerini "Bari dolgu sahası yapayım." diye uğraşiyor. "En azından orayı dolgu sahası olarak kullanayım da o adamın yapmadığını ben kapatayım. Orayı ben rehabilite edeyim." diye uğraşılıyor ama nerede! Bak, ne kadar güzel geldi, seçim bölge de buradan bir selam göndermiş oldum. Onlara da destek olun da bari onlar da, o birilerine verilmiş olan, talan edilmiş alanın düzenlenmesi konusunda belediyeler de ellerinden gelen desteği sağlasınlar.

Bakınız, Anayasa'nın 169'uncu maddesinde yer alan, devlet ormanlarının mülkiyet devri yasağı karbon sertifikası mekanizmaları bahane ederek fiilen etkisiz hâle getiriliyor bu maddeyle. Bu usul, kurulacak ormanların korunmasına, amaç dışı kullanımının yasak olduğuna, devir yasağına dair sınırlayıcı düzenlemeyi de tamamen yok ediyor. Vallahi, Adem Başkan, çok çalışmışsın, eline sağlık; her şeyi yok ediyorsun, maşallahın var, nazar değmesin(!) Bir yanda, mevcut, olgun biyolojik çeşitlilik barındıran ormanlar, orman izni ve ormanlık alan dışında bırakma kararıyla yok edilirken öte yanda, yeni dikilen fidanlık düzeyindeki homojen plantasyonlar "karbon yutağı" adıyla piyasaya sürülmek istiyor yani "Ben bu ormanları mahvettim, şimdi diktiklerimle de siz karbon yutağı yaparsınız." diyor. Siz, asıl ormanların içinden geçin, talan edin, ondan sonra da fidan dikerek işi çözeceksiniz. Böylece bu yok ediş, fiilen bedeli karşılığında, satın alınabilir, belgeli ve yasal bir işleme dönüştürülmüş olacaktır.

Orman Genel Müdürlüğü fidanlık ve genç orman işletmeciliğindeki ticari mantığının karbon piyasasına taşınması ise koruma işlevinden çok, rant üretimine hizmet verecek arkadaşlar.

Sonuç itibarıyla, bu düzenleme, ormanları yaşayan ekosistem olarak korumak yerine, onları karbon muhasebesi kalemine indirgeyen, tahribatı meşrulaştıran ve devlet eliyle iklim krizinin bizzat derinleştirilmesine zemin hazırlayan bir mekanizmaya zemin hazırlamaktadır arkadaşlarımız. Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki kamu malı niteliğindeki mevcut ormanların karbon piyasası rayıcı üzerinden üçüncü kişilere tahsis edilerek ticari bir işletme mantığına kurban edilmesi, Anayasa'nın 169'uncu maddesine aykırıdır. Bilmenizi istiyoruz. Bu şey Anayasa Mahkemesine gidecektir, bilginiz olsun. İmzacı arkadaşlara ve getirenlere söylüyoruz çünkü aykırılık var. Bunlardan dolayı Anayasa Mahkemesine gideceğimizi de biliniz. Onun için, bu düzenlemeyi tekrar gözden geçirin diyoruz ve gelinen noktada doğamızı koruyalım.

Millî parkları da burada bağırdık; Orman Bakanlığı, Tarım Bakanlığı "Ben bakamıyorum." dedi, Genel Müdürlük şeyine gitti. Buradaki ormanları da karbon yutak bahanesiyle özel şirketlere açmayalım, gerekeni hep beraber yapalım; ormanlarımız bizim geleceğimiz diyoruz. İnşallah, iklim krizinden de ders almış oluruz, çevreden ders almış oluruz ve gelecek nesillere iyi bir çevre bırakırız diyorum.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkürler Sayın Özcan.

Şerafettin Kılıç, buyurun.

Bu sizin önereniz değil ama size söz veriyorum.

Buyurun.

ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Benim önergem var bu maddede.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Var mı?

AYHAN BARUT (Adana) - Var, var, beraber; Şerafettin Bey'in var.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Beraber mi imzaladınız? Atlamışım, özür dilerim.

Buyurun.

ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; öncelikle şunu netleştirelim: Karbon tutulması teknik bir mesele gibi sunuluyor ama bu madde özünde bir ekolojik teslimiyet maddesidir. Biz burada iklimi değil, küresel karbon borsalarının çıkarlarını ve Avrupa Birliği'nin üzerimize salladığı karbon sopasını tartışıyoruz.

Değerli arkadaşlar, yıllardır bizi "Avrupa kriterleri" diye oyalayanlar şimdi de "sınırdaki karbon düzenlemesi" diye bir dayatmayla sanayicimizi tehdit ediyorlar. İktidar ise buna çözüm olarak ne getiriyor? Kendi yerli ve millî iklim kanunumuzu yapıp sanayicimizi kendi öz kaynaklarımızla korumak yerine "Gelin, ormanlarımızı karbon piyasasının emtiası yapalım." diyor. Biz bu yeşil emperyalizm modeline karşıyız. Bu düzenleme ormanı bir yaşam alanı, bir vatan toprağı olarak değil, üzerinde karbon kredisi alınıp satılan bir gayrimenkul stoku olarak görüyor. Bizim ormanımız yabancı sermayenin veya yerli holdinglerin kirletme günahlarını temizleyecekleri bir aklanma alanı değildir. Büyük kirleticiler parayı basacak, bizim ormanımız üzerinden karbon kredisi alacak, sonra da dünyayı zehirlemeye devam edecek. Bu mu çevrecilik anlayışınız? Bu, parasını veren kirletir sistemini yasallaştırmaktır. Kendi egemenliğimizi kimin yönetmeliğine bırakıyoruz; maddede her şey muğlak, her şey yönetmeliğe bırakılmış, hangi dağıtım, hangi ormanımız, hangi küresel şirketin karbon hesabına tahsis edilecek belli değil. Biz, Meclis olarak burada ucu açık bir çek mi imzalıyoruz? Yarın bir holding gelip "Ben burayı karbon yutak alanı yaptım, kuş uçurtmam." dediğinde köylümüzün, hayvancımızın hâli ne olacak? Orman yönetimini piyasa aktörlerine devretmek Anayasa'nın 169'uncu maddesine de millî egemenlik anlayışımıza da aykırıdır.

Sonuç olarak, bizim ihtiyacımız olan şey Avrupa Birliği'nin ve karbon borsalarının dayatmalarına boyun eğmek değil, millî, yerli ve bağımsız bir çevrecilik anlayışdır. Ormanlarımızı piyasalaştıran, onları küresel karbon tüccarlarının oyuncağı hâline getiren bu 13'üncü maddeyi kabul etmiyoruz. Gelin, bu maddeyi metinden tamamen çıkaralım ve ormanlarımızı sermayenin değil milletin emrinde tutalım diyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Kılıç, çok teşekkür ediyoruz.

Şimdi Sayın Demir'e söz veriyorum.

Buyurun Sayın Demir.

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Teşekkürler.

Sayın milletvekilleri, bu madde açık bir gerçeği gizlemeye çalışıyor. Bu teklif, özünde orman alanlarını daraltan bir düzenlemedir ve bu hâliyle Anayasa'nın 169'uncu maddesine açıkça aykırıdır. Gerekçede "tapu sorunları" deniliyor ama çözüm diye getirilen şey, sorunu büyütecek bir kapı aralıyor çünkü bu düzenleme çok geniş ve bu genişlik istismara açık bir alan yaratıyor. Özellikle rantın yüksek olduğu bölgelerde ne olacak biliyor musunuz? Orman sınırları geri çekilecek, ekosistem parçalanacak, kamunun olan alanlar özel mülkiyete geçecek yani mesele öyle tapu çözme meselesi değil ne yazık ki. Mesele ormanı parça parça piyasaya açma meselesi.

Değerli arkadaşlar, "orman" dediğiniz şey -az önce de belirttik, bir önceki maddede- korunur, yerinde korunur; başka yerde ağaç dikerek bunu telafi edemezsiniz. Bir yerden alalım, başka bir yere verelim anlayışı anayasal bir yaklaşım değildir. Bu, açıkça Anayasa'yı dolandırmaktır çünkü orman bulunduğu yerde bir bütündür; toprağıyla, suyuyla, canlılarıyla bir bütündür, siz o bütünlüğü bozuyorsunuz. Sonra, başka yerde ağaç dikerek bunu meşrulaştırmaya çalışıyorsunuz yani orman yanıyor, devasa bir alan küle dönüyor, çıplak kalıyor, sizin teklifte sunduğunuz "Tahrip olan alan dışında yanan ağaç sayısını başka bir alana dikersek sorunu çözmüş olacağız." diyorsunuz. Bu, kesinlikle kabul edilemez, kabul edilir bir durum değildir çünkü daha sonra o tahrip edilen, yanan ormanların başına ne geldiğini, nasıl yaklaşıldığını biliyoruz, daha da ne geleceğini tahmin ediyoruz bu yeni sunulan teklifle.

Bir diğer önemli mesele, kesinleşmiş kadastro işlemlerini yeniden tartışmaya açıyorsunuz. Bu ne demek? Hukuk güvenliği ortadan kalkıyor demek, mülkiyet düzeni belirsizleşiyor demek, devletin kendi işlemlerine olan güven sarsılıyor demek ve en önemlisi, bu düzenleme fiilen yeni bir 2/B uygulamasıdır. "2/B" dediğimiz uygulama orman vasfını kaybettiği iddia edilen alanların orman sınırları dışına çıkarılarak hazineye geçirilmesi ve ardından satışa açılmasıdır yani bir alan önce orman olmaktan çıkarılır, sonra da özel mülkiyete konu edilir. Bugün tartıştığımız düzenleme de adını koymasa da aynı yolu açmaktadır. Orman alanlarını daraltan, kamusal varlıkları piyasaya devreden bu yaklaşım açıkça yeni bir 2/B mantığıdır ama bunu açıkça söylemiyorsunuz, dolaylı yollarla parça parça getiriyorsunuz, alelacele getiriyorsunuz. Bu da şeffaflığa aykırıdır, bu da doğru bir yasama yöntemi değildir, madde çekilmelidir.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ediyorum Sayın Demir.

Evet, Sayın Sarıbal...

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

"İklim kanunu" diye Meclise getirdiğinizde bunun bir karbon piyasası kanunu olduğunu... Fakat adını iklim koyarak toplum tarafından başka bir algı yaratılmasını istediniz ve kısmen başardınız. Bugün gerçeği söylüyor olmanız kıymetli, bugün o kanunun bir karbon piyasası kanunu olduğunu net ve açık bir şekilde ortaya koymuş oluyorsunuz yani mesele iklim kanunu değildi, mesele iklim krizinin ortaya çıkarmış olduğu sorunları çözmek değildi, mesele doğamızın, doğal kaynaklarımızın iklim krizine karşı korunması değildi; sadece özel sektörün ve Avrupa Birliği üzerinden ihracatçıların yolunu açmak için karbon piyasasını bu ülkenin kaynakları üzerinden finanse edip pazar hâline getirmektir, zaten açıkça gerekçede söylemişsiniz. Böylece, Avrupa Birliği sınırında karbon düzenleme mekanizmasının yürürlüğe girmesiyle kamu ve özel sektör üzerinde oluşacak mali yükün azaltılması, sektörün ihtiyaç duyduğu karbon kredilerinin ülkemiz kaynaklarından karşılanmasıyla beraber verimli orman miktarımızın artırılması da amaçlanmaktadır. Nasıl olacak bu? Gerçekten yazdığınız şeyi kendiniz inanıyor musunuz, onu bilmiyorum ama ben size şunu

söyleyeyim: 2025 perspektifi ve 2030 perspektifi var. Paris İklim Anlaşması'na göre bir 2030, bir de 2053; 2053'te karbon salımı emisyonunu sıfırlayacaksınız, 2030'da da 35'te de 460 milyon tona indireceksiniz; vaadiniz bu. O güne kadar ormanı bırakır mısınız bilmem, o güne kadar orman kalır mı bilmem ama şöyle söyleyeyim, nasıl bir orman politikası yürüttüğünüzü paylaşalım: Bir, iktidara geldiğinizde Bakanlığın izniyle yıllık 7,2 milyon metreküp orman kesimi yapıyordunuz, 2024 rakamlarıyla 25 milyon metreküp. Bu şudur: Bunun 30 milyon metreküpten aşağı olmadığını hepimiz biliyoruz. Ne kadar iyi denetim yapıldığını siz benden iyi biliyorsunuz. Soruyorum: Ormanlar 3 kat arttı da mı siz orman kesim miktarını 3 kat artırdınız? Karşıdan orman görünüyor ama o uzay teknolojisini, yeni teknolojiyi şöyle bir ormanların içine indirin, o "drone" teknolojisini ormanların içerisine bir aktarın; nasıl da ormanları katlettiğinizi net bir şekilde göreceğiz. Sadece öyle değil elbette, yeni bir mekanizma çıkardınız 2018'de; ayakta orman kesimi, müteahhide verme modelini de dünyada ilk kez siz getirdiniz, ilk kez; müteahhide ormanı vereceksiniz, ormanı kestireceksiniz. Tabii, koyunu, keçiyi ormandan kovdunuz, köylüyü de ormandan kovdunuz, geriye müteahhitler kaldı, müteahhide orayı teslim ettiniz. Kedi ciğer meselesi, aynen böyle. Peki, sadece bu mu? Değil.

İzin ve irtifak hakkı; bir MAPEG çıkardınız, Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü. Şu anda Tarım ve Orman Bakanlığının hiçbir inisiyatif yok, diğer bakanların hiçbir inisiyatif yok. MAPEG "Ben şu araziye enerji için ihale edeceğim." derse sesiniz çıkmaz, sadece bilgi verir, yetkiniz yok; Bakanlık yetkilileri burada. Yine aynı şekilde, diğer bütün yapılarda MAPEG, istediği gibi, kimseye bir şey sormadan, net bir şekilde tarım alanlarına, orman alanlarına müdahale edebiliyor yani sesinizi çıkarma şansınız bile yok. Size sadece bilgi verir, o da isterse verir, istemezse onu da vermez.

Sadece o mu? Alan yönetim planı diye bir şey çıkardınız. Uludağ Alan Yönetim Planı, Nevşehir'de Ürgüp'te yönetim planı, Çanakkale'de yönetim planı; o yetmedi, şimdi, bir de Milli Parklar Genel Müdürlüğünü çıkardınız. Milli Parklar Genel Müdürlüğü yaklaşık, 7 bakanlığın yapamadığı işi o yapacak, 7 bakanlık. Gülebilirsiniz çünkü siz uzayda yaşıyorsunuz çünkü siz bu memleketi dibine kadar soyup, soymak ve yağmalamak için çaba sarf ediyorsunuz. Aramızdaki fark bu dolayısıyla şu anda yaptığınız iş de bu. 9 milyon dönüm, 9 milyon 500 bin dönüm izin ve irtifak hakkı olarak başta MAPEG olmak üzere madencilere, değişik kurum, kuruluşlara teslim ettiniz; 9,5 milyon dönüm. Bu yetmedi; Cumhurbaşkanı gecenin bir saatinde, saat on ikiyi bir geçe yaklaşık olarak 38 bin dönüm orman alanını orman vasfından çıkardı.

Bu da yine sizin tarihe yazılacak özel bir şeyiniz; "bozuk orman kavramı" denilen bir tanımlama getirdiniz, literatüre yeni bir şey koydunuz. Bozuk orman ne demek, anlamadık. Ormanın içinde taşlı bir bölge varsa herhâlde bozuk orman ama sonradan öğrendik bozuk orman nasıl oluyormuş. Biraz önce bir arkadaşımız söyledi orman meselesini ama ben burada çok söyledim, bir kez daha söyleyeyim, anlatayım: Bursa Mustafakemalpaşa'da bir bölgede 1.100 dönüm ormanlık alan vardı. Burayı önce Veysel Eroğlu DSİ Genel Müdürü iken 2004 yılında fıstık çamı ekerek orman hâline dönüştürdü, 2004 yılında. Aradan on yıl geçti, fıstık çamları tam fıstık vermeye başladı, birdenbire "Bir köy taşıyacağız." diye, köyde toplam 38 bina var -eski, elbette sınırlı, elbette hemen hemen kimse oturmuyor- 38 bina için 1.100 dönüm orman arazisini, Bursa Orman Bölge Müdürlüğündeki mühendisler 2 defa üst üste "Burası ormandır, bozulamaz, ormanlık alandır." demesine rağmen, Ankara, genel müdürlük, Orman Genel Müdürlüğünden özel bir raporla bozuk orman raporu çıkarttı; on yaşındaki fıstık çamlarını keserek kime vermiş olabilir? TOKİ'ye. Ne yapılmış olabilir? 400 villa. Kiminle? TOKİ eliyle. Görmek isteyen varsa bütün masraflarını karşılamak üzere bir gezinti yapabiliriz oralarda, bir görüntü sağlayabiliriz.

Şimdi, bu koşullarda siz bütün bu orman katliamını canı gönülden, rızayla yapıp seyrederken bize şimdi de getiriyorsunuz, diyorsunuz ki: "Biz iki yüz yıllık ormanlarımızı..." Ve burada da şöyle bir kriter getiriyorsunuz: Orman alanı dışında, tarım alanı dışında hazineye ait araziler... Çok merak ettim, bunlar nereler? Bunların neresinde orman var, gerçekten merak ediyorum. Bu arazileri bir orman olabilir şeklinde kiraya veririz; değerlerini, rayiç bedellerini belirleriz çünkü her şeyin altında bir ticari bedel var, her şeyin altında bir ticari bedel. Ve ayrıca da mevcut ormanları bu şirketlere kiralayabiliriz.

Arkadaşlar, gerçekten onun için söyledim, bilerek söyledim; eğer bu tutumla giderseniz 2035 yılında ve 2053 yılında orman bulur muyuz, onu bilmiyorum çünkü şu anda görünmeyen müthiş bir orman katliamı var.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Sarıbal, toparlayalım lütfen.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Başkanım, yani katılıyorum ama...

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Yok, şunun için söylüyorum: Bu önerge üzerinde Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına burada 2 arkadaşımız konuştu, siz konuştunuz. Şimdi, bir arkadaşımızın daha söz talebi var da onun için söylüyorum.

Uygun görürseniz toparlayalım.

Buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Değerli Başkanım, açılıştaki konuşmamı yaparken saygıyla "Yeterli." dediniz, söyleyecek çok şeyim vardı, söylemedim, bıraktım.

Şimdi, zaten temel 3-4 tane maddemiz var. Bir tanesi de bu, bir tanesi Devlet Su İşleriydi.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Tamam.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Bu iki olay da Devlet Su İşleri meselesi de Türkiye orman varlığı da bakın, kimsenin babasının malı değil; ne iktidarın ne muhalefetin ne 600 milletvekilinin ne Orman Bakanlığının ne DSİ'nin ne şunun ne bunun. Bu ülkenin doğal varlığı, dünya mirası ve bu ülkenin temiz kalmasının temel bir aracı. Eğer biz bugün de bunları söylemeyeceksek ne zaman söyleyelim Sayın Başkan? O yüzden bitirmeye çalışıyorum.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Yani lütfen bitirelim de çünkü diğer maddeler de var.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Tamam, söylemeye çalışıyorum ama derdimi anlatmam lazım.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - E, anladı, herkes anladı burada, şeyimiz yok.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Çünkü yarattığınız anlayış şu: "Ya, bu işleri çok konuşmaya gerek yok, biz nasıl olsa kararımızı verdik, siz ne konuşursanız konuşun biz geçireceğiz bunları." Olabilir, çoğunluk esasına göre bu yapılabilir; böyle de gidiyor zaten ama bu memlekette hepimiz yaşıyoruz. Birileri kâr edecek diye, birileri ürün satacak diye uluslararası şirketlerin bizim ormanlarımız

üzerinde ticaret yapmasına itirazımız var; aynen topraklarımızda olduğu gibi, aynen madenler için verilen ormanlar, orman alanlarımız olduğu gibi. Buna itiraz ediyoruz dolayısıyla çelişkiler var.

Şimdi, birazdan oylayacaksınız ve orman alanı olmayan, tarım alanı olmayan ama hazineye ait olan arazileri ağaç dikimi için birilerine verme durumu var, fiyatını da belirleyeceksiniz. Kanun var, Tarım Kanunu var, "Tarım planlamasına göre yüzde 8 eğimli arazilerin altındaki arazilere tarla tarımının dışında bir şey yapılamaz." diyor.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Rakam doğru değil.

AYHAN BARUT (Adana) - Yüzde 6.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - 6, 8 neyse. Var mı burada onunla ilgili bir şey, var mı? Yoksa o kanun bizim çiftçiler için mi geçerli? Tekstilciler için, ihracatçılar için, para kazananlar için geçerli değil mi? Dolayısıyla onlarca sorun var arkadaşlar, sadece bir maddeyi getirerek, bunun belirli şeylerini okuyarak olmaz bu işler yani gerçekten ciddi bir orman katliamıyla yüz yüzeyiz. Yetmiyor, Bakanlık açıklama yapıyor, reklam yapıyor, "Orman alanlarını 20,8 milyon hektardan 23,4 milyon hektara çıkardık." diye özel görseller yapıyor Sayın Bakan. Hakkıdır, yapabilir ama bu işler rakamlarla olmuyor. Şu dediğim orman kesim, izin, irtifak ve Cumhurbaşkanının yetki mekanizmasını göz önüne aldığımızda orman alanlarımız asla artmıyor; tam tersi, ormanların içi boşalıyor, ormanlar ticarete konu ediliyor.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ederim Sayın Sarıbal.

Sayın Suiçmez, buyurun.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar; hepinizi sevgi ve saygılarımla selamlıyorum.

Benden önce konuşan Grubumuzun milletvekilleri zaten konuyu açıkladılar ama ben birkaç hususun altını çizmek istiyorum. Türkiye'de maalesef, mesela bakanlıklara baktığımız zaman, Adalet Bakanlığı diyoruz, adaleti en çok Adalet Bakanlığı ortadan kaldırıyor; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı diyoruz, sağ olsun, o bakanlık eliyle aileler parçalanıyor, kadınlar, çocuklar her gün öldürülüyor. Tarım ve Orman Bakanlığı eliyle ülkede -siz öyle desenez de Orhan Vekilim söyledi- orman, tarım ve hayvancılık bitirilmiş durumda. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı da aynen, çevre mi kaldı; şehirlerimize bakıyoruz, şehircilik adına mutlu olduğumuz bir yer var mı, yaşamaktan mutlu olduğumuz bir yer var mı? İklim değişikliği kısmında ise iklim değişikliğinden sizin anladığınız, Bakanlığınızın anladığı ile dünyanın anladığı ve bizim anladığımız farklı. 13'üncü maddede yine bu farklılığı görüyoruz yani iklim değişikliği bahane edilerek aslında eskiden kanunun arkasından dönüldü; şimdi Anayasa'nın da arkasından dönülerek Anayasa tarafından koruma altına alınan ormanlarımızın başka bir şekilde ortadan kaldırılmasının da önünü açıyorsunuz.

Geldik yasanın metnine, başlığına. Niye bunları söyledim? "Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'yla..." vesaire vesaire adı. "Toprak koruma" denildi; yine irkildim, tam tersi olacağını biliyoruz. Neyi koruma adına harekete geçiyorsanız tam tersini yapıyorsunuz. Dolayısıyla bütününe baktığımız zaman neyi arzu ettiğinizi, ne yapmak istediğinizi de çok iyi görüyoruz.

Şimdi, ben biraz Trabzon'dan bahsetmek istiyorum. Topraklarımızı... İşte, kanunun başlığı öyle de içinde farklılık var; her zaman olduğu gibi torba yasa hâlinde getirmişsiniz farklı farklı maddeleri ama... Bir yandan kıyılardaki tarım arazilerini imara açacaksınız; bir yandan, mesela Karadeniz'in çok büyük bir bölümünü ama özellikle Trabzon'da Sürmene ve Köprübaşı ilçelerimizin neredeyse yüzde 90-95'ini madencilikte ruhsatlandıracaksınız, ondan sonra "Biz toprak koruyacağız. Biz tarımı geliştireceğiz, hayvancılığı geliştireceğiz." İzlemiş olduğunuz politikalarla ne toprakların korunması mümkün ne tarımın geliştirilmesi mümkün ne hayvancılığın geliştirilmesi mümkün. Bu net, zaten verilerle de ortaya konuluyor. İzlediğiniz politikalar sonucunda Trabzon'da hayvancılık artık bitmiş durumda, veriler elinizde vardır diye düşünüyorum. Yine, besicilik ortadan kalkmış durumda. Zaten kooperatiflerin yüzde 90'ı da kapanmış durumda. Çayır alanlarının da büyük bir bölümü artık fundalık hâline gelmiş. Kırsal kesimde HES nedeniyle, DSİ'den verilen su miktarının tamamıyla kesilmesi nedeniyle kültür balıkçılığı da ortadan kaldırılmış. Yine, hayvancılık, az önce de dediğim gibi meralar ortada yok. Çok iyi bildiğiniz gibi, artan yem fiyatları, gübre girdileri nedeniyle, üretim sorunları nedeniyle eğer ellerinde kalabilmişse insanlar artık tarım arazilerinde tarım yapmıyor, hayvancılık yapmıyor ve bütün bu faaliyetlerin ortadan kalkması nedeniyle Trabzon artık hızla göç verir hâle geliyor.

Fındık konusunda, artık fındık... Başkanımız da burada çok geliştirdiğini iddia ediyor ama...

LÜTFİ BAYRAKTAR (Sakarya) - Yüzde yüz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Maçı izliyor.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - "Yüzde yüz." de bir de bunu üretici bir görse, kime yüzde 100 gelir sağladığınızı biliyoruz da gerçekten üretici artık ölüyor durumda fındıkta.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Gol var mı Başkan?

LÜTFİ BAYRAKTAR (Sakarya) - Yok.

MURAT ÇAN (Samsun) - Sibel Hanım atıyor golünü, Sibel Hanım atıyor.

LÜTFİ BAYRAKTAR (Sakarya) - Onlar hep boş kale, boş kaleye atıyor yani rahat olun.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Halkın arasına girin de kimin boş konuştuğunu görürsünüz.

Şimdi, kokarca... Kokarcayla mücadele, mücadele... Getireceğim demiştim. Ben daha bir eve yeni taziye ziyaretinde bulundum. Köye gittik, açmışlar tabii cenaze nedeniyle, ısıtmışlar, soba yakmışlar. O anda en az 10 tane kokarca... Daha şimdi aslında üreme zamanı değil. Sosyal medyaya, Twitter'a attım zaten. Böyle böyle kokarcalar daha henüz uyanma aşamasında değilken cirit atıyor evlerin içerisinde. Bir mücadele yaptıklarını söylüyorlar ama şimdiden uyarıyoruz: Gerçekten bu kokarca ve diğer zararlı hayvanlar nedeniyle fındık üretimi çok düştü. Çay kanunu Mecliste olmasına rağmen henüz bir girişim yapmadınız dolayısıyla bizim üreticilerimiz artık alandan çekiliyorlar. Bu toprakları eğer bugün değerlendiriyorlarsa annelerinin, babalarının, atalarının hatırı adına, utanma belasına artık gidiyorlar, orada fındık toplamaya kalkıyorlar, çay toplamaya kalkıyorlar; herkes perişan. Dolayısıyla yaptığınız hani "mücadele" dediğiniz bu kokarca konusuna tekrar geliyorum. Demiştik Meclise getireceğim diye; Meclise getireceğim, Meclis uğraşsın ondan sonra kokarcalarla.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Genel Kurula salmazsan namertsin.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Getireceğim yani söylemişim zaten. Dolayısıyla...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Getiremezsen ben gidip alıp geleyim Başkanım, Sayın Vekilim.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sağ ol, sağ ol. Onlar zaten buralara da yavaş yavaş geliyorlar, Sakarya'yı falan geçtiler.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Ben Kaz Dağları'ndan sincap getirecektim ama Sayın Vekilim... O Kaz Dağları'ndaki Cengiz İnşaat'ın mahvettiği yerlerdeki, orman arazisindeki o kadar sincabı getirip Mecliste Genel Kurula salacaktım onu.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Evet.

OTURUM BAŞKANI MUHARREM VARLI - Sayın Suiçmez, lütfen toparlayalım.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Toparlıyorum.

Az önce de dedim, 2025 yılında yine mazot ve gübre desteği hâlâ ödenmedi. Gübreleme zamanı fındık için başlamış, geçiyor. Nasıl gübre alacak, beklenti içerisinde üretici. Dolayısıyla, sağ olsunlar, 2026 yılı hasılat rekoltesini açıkladılar. Herhâlde başka bir dünyada, başka bir gezegende geziyor arkadaşlar, kabul edilebilecek rekolte miktarları değildir. Biz artık sizin bu koruma, teşvik gibi kanun sunumlarınızdan da gerçekten bıktık, sıkıldık. Halk da ülke de bundan zarar görüyor. O nedenle, bu vermiş olduğunuz kanun teklifinin de ülkeye hiç fayda getirmeyeceğini düşünüyor, geri çekmenizi talep ediyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI MUHARREM VARLI - Teşekkür ederiz Sayın Suiçmez.

Son olarak Sayın Tahtasız'a söz veriyorum.

Lütfen, kısa keserseniz Sayın Tahtasız.

Buyurun.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Bakan, Çorum'da seçim öncesi söz verdiğiniz onlarca sulama kanalı projesi maalesef ya yarım kaldı ya da çivi dahi çakılmadı. Çorum'da Serban köyü, Dağkarapınar köyü, tarımsal sulama göleti "Müjde, hayırlı olsun." ama çivi çakmadınız. Şeyhmustafa köyü; sözleşme tarihi 28/12/2012, işin süresi dört yüz gün, 2026 oldu ama hâlâ bir sonuç yok. Uğurludağ Başkışla Göleti'nin ihalesi yapıldı ama ödenek vermediğinizden dolayı... Belediye Başkanı AK PARTİ'li, "Ben deve keseceğim." dedi ama on yıl oldu deve neredeyse ölecek. Ortaköy Aşdağul, Alaca Küçükırkı, Merkez Dağkarapınar barajının ihalesi ve yer teslimi 2023'te yapıldı; ödenek yine yok. Sungurlu Diği ve Kırankışla barajları yapılıyor ancak arıtma isale hattı ihalesi hâlâ yapılmadı yani bu barajlar bitiyor ama maalesef burada sadece balık avlayabilirsiniz. Sungurlu önümüzdeki yıllarda hem içme suyu sıkıntısı hem de tarımsal sulamada sorun yaşayacak. Ortaköy İncesu, Aşdağul Senemoğlu, İskilip Kayaağzı ve Yukarı Örenseki göletleri hâlâ bekliyor. Bayat Akseki Göleti'nin etütleri yapıldı, ihalesi maalesef yapılmadı. İskilip Kargı Göleti bitti ama kanalları hâlâ bitirilmedi. Yozgat'ta yapılan Süreyyabey Barajı'ndan söz verilen Alaca ve Ortaköy ilçelerimize sulama kanalları hâlâ yapılmadı. Alaca Seyitnizam ve İbrahimköy, Ortaköy Kızılhamza, Osmancık Dutludere sulama kanalları ve Uğurludağ Tımarlı Projesi'nin ikinci etabı yıllardır bitirilemedi. Çorum merkeze bağlı Eskiköy'de membranlı sulama havuzu yapıldı ama altı yıldır su verilmediği için şu anda çürüyor. Çorum Alaca; İsmaili ve Perçem, Bayat Akseki, İskilip; Kutluözü, Yenice, Yukarı Örenseki, Osmancık Karalar Güney Göleti ve sulaması; Kargı Aksu, Mecitözü Hıdırlık, Alaca Sincan Göleti yükseltmesi ve sulaması maalesef hâlâ duruyor. Çorum Merkez; Düvenci, Harmancık, Yoğunpelit köyleri ve Sungurlu tatlı göleti ile sulaması proje aşamasında diyorsunuz ama hâlâ projeler ihaleye çıkmadı. Tüm saydığım onlarca proje için ya ihalesi yapılmadı ya ihalesi yapılmış, tabela dikilmiş, müjde verilmiş fakat ödenek yok ve hâlâ bir çivi çakılmadı.

Son olarak da atama bekleyen veteriner hekimler, gıda ve ziraat mühendislerine müjdeli bir haber verecek misiniz? Bunlarda bir atama olacak mı? Bir de özlük haklarında iyileştirme yapacak mısınız?

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI MUHARREM VARLI - Biz teşekkür ediyoruz.

Arkadaşlar, birleşime 20.40'ta toplanmak üzere ara veriyorum.

Kapanma Saati:20.09

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 20.58

BAŞKAN: Vahit KİRİŞCİ (Kahramanmaraş)

BAŞKAN VEKİLİ: Muharrem VARLI (Adana)

SÖZCÜ: Adem KORKMAZ (Burdur)

KÂTİP: Hasan Ufuk ÇAKIR (Mersin)

----- 0 -----

BAŞKAN VAHİT KİRİŞCİ - Değerli arkadaşlar, bugünkü toplantımızın Dördüncü Oturumunu açıyorum.

En son, 4 önergemizin oylamasında kalmıştık, 1 tanesini oylamıştık.

Aynı mahiyetteki 3 önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Madde 13'ü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

14'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 14- 6831 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"EK MADDE 22- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce kesinleşmiş orman kadastrolarına göre kısmen veya tamamen Devlet ormanı olarak sınırlandırılan taşınmazlardan;

a) Hazine adına kayıtlı olmayan, tapu ve kadastro veya imar mevzuatına göre oluşturulup halen gerçek veya tüzel kişiler adına tapuda tescilli olanlar için malikleri, kadastro tespitleri davalı olanlar için ise davaya taraf olan gerçek veya tüzel kişiler tarafından idareye başvurulması ve söz konusu başvurunun Orman Genel Müdürlüğüne uygun görülmesi,

b) Orman Genel Müdürlüğü tarafından resen yapılan inceleme ve araştırma sonucunda gerçek veya tüzel kişiler adına var olan tapu kayıtlarının doğruluğunun tespit edilmesi,

hallerinde mevcut tapu kayıtları bedel alınmaksızın geçerli kabul edilir ve tapu kütüklerindeki varsa orman şerhleri terkin edilerek söz konusu taşınmazlar hakkında bu Kanun hükümleri uyarınca işlem yapılır.

Açılan davalar sonucunda tapuların iptaline karar verilerek kesinleşen ancak tapuda henüz infaz edilmeyen kararlara konu taşınmazlar hakkında taşınmaz bedeli karşılığı olarak mahkeme kararları gereğince ödeme yapılmamış olması veya taşınmaz bedeli

karşılığı olarak mahkeme kararları gereğince ödeme yapılmışsa yapılan toplam ödemenin taşınmazın güncel rayiç bedelinin altında olmaması kaydıyla Hazineye geri ödenmesi hallerinde bu madde uyarınca işlem yapılır.

Açılan davalar sonucunda tapularının iptaline karar verilerek kesinleşen kararlardan infaz/rızaen terk edilerek tapuda Hazine adına tescil edilen taşınmazlar, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde önceki malikleri veya akdi ve kanuni halefleri tarafından idareye başvurulması, taşınmaz bedeli karşılığı olarak herhangi bir ödeme yapılmamış olması veya ödeme yapılmış olması halinde yapılan toplam ödemenin taşınmazın güncel rayiç bedelinin altında olmaması kaydıyla Hazineye geri ödenmesi halinde ilgisine iade edilir.

Üçüncü fıkra kapsamında kalan taşınmazlardan Orman Genel Müdürlüğüne bildirilen, malikleri veya akdi ve kanuni halefleri tarafından idareye başvurulmayan veya mahkeme kararları gereği yapılan toplam ödemesi Hazineye geri ödenmeyen üç hektardan küçük taşınmazlar ve alan büyüklüğüne bakılmaksızın taşınmazlar arasındaki tescilli/tescilsiz yol, boşluk ve benzeri alanlar, Milli Emlak Genel Müdürlüğüne 6292 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilebilir ve yapılan işlemler sonrasında orman kadastro kayıtları güncellenir. Bu madde kapsamında tapu kayıtları geçerli kabul edilen ve önceki malikleri veya akdi ve kanuni halefleri veya Milli Emlak Genel Müdürlüğüne iade edilen taşınmaz alanından az olmamak üzere Devletin hüküm ve tasarrufu altında veya Hazinesinin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazlar, Orman Genel Müdürlüğüne orman tesis etmek veya orman olarak kullanılmak üzere tahsis edilir.

Bu madde kapsamındaki taşınmazlar hakkında aşağıdaki hükümler uygulanır.

a) Yapılacak işlemler sonuçlanıncaya kadar orman idaresi veya Hazine tarafından açılması gereken davalar açılmaz, devam eden davalar yönünden bu maddedeki işlemler bekletici mesele kabul edilerek bunun sonucuna göre işlem yapılır, bu taşınmazların aynına yönelik dava açılmasına ilişkin hak düşürücü süreler işlemez. Taraflarca vazgeçilen tapu iptali ve tescil, orman şerhinin kaldırılması ve bu madde kapsamındaki taşınmazların tapusunun iptali sebebiyle açılmış tazminat davaları da dahil olmak üzere derdest olan davaların konusuz kalmasına ve yargılama giderlerinin taraflar üzerinde bırakılmasına karar verilir ve taraflar lehine vekalet ücretine hükmedilmez.

b) Yapılacak giderler tapu maliklerince Orman Genel Müdürlüğüne hesaplarına hizmet gideri olarak yatırılır.

c) Mevcut orman izinleri ve yapılan kiralamalar iptal edilmiş sayılır.

ç) Ormanların korunması, istihsal ve imarı ile alakalı olarak yapılmış her nevi bina ve tesis bulunan yerler bu madde kapsamında değerlendirilmez.

d) Rayiç bedeller, 6292 sayılı Kanun kapsamında Milli Emlak Genel Müdürlüğüne hesaplanır.

e) İade işleminin gerçekleşmesi halinde İdarelerden, hiçbir şekilde tazminat ve ecri misil talep edilemez.

Bu madde hükümleri;

a) Sonradan imar uygulaması yapılmış olsa bile, 26/1/1939 tarihli ve 3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanun, Mülga 11/6/1945 tarihli ve 4753 sayılı Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu, 9/7/1945 tarihli ve 4785 sayılı Kanun, Mülga 3/4/1950 tarihli ve 5653 sayılı Kanun kapsamında işlem yapılan taşınmazlarda,

b) 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu kapsamında sınırları tespit ve ilan edilen kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri, turizm merkezleri, turizm bölgeleri ve turizm alanlarında kalan, 18/11/1983 tarihli ve 2960 sayılı Boğaziçi Kanunu ile Mübadele Anlaşmaları kapsamında olan yerler ile bu Kanuna göre belirlenmiş özel statülü orman alanları ile orman rejimine alınan yerlerde bulunan, izin ve irtifak hakkı tesis edildiğinden ifraz edilerek oluşturulan, yanan orman sahalarında bulunan, geometrisi ve arz üzerindeki yeri belli olmayan taşınmazlarda,

uygulanmaz.

Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığında görüş alınarak Orman Genel Müdürlüğü tarafından belirlenir."

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Değerli arkadaşlar, madde üzerinde 3'ü aynı mahiyette olmak üzere 4 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Tarım, Orman ve Köy İşleri Komisyonu Başkanlığına
Kanun teklifinin 14'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Nejla Demir
Ağrı

Ferit Şenyaşar
Şanlıurfa

Aynı mahiyetteki 2'nci önergenin imza sahipleri:

Ayhan Barut
Adana

Bekir Başevirgen
Manisa

Ömer Fethi Gürer
Niğde

İlhami Özcan Aygun
Tekirdağ

Doğan Demir
İstanbul

Aynı mahiyetteki 3'üncü önergenin imza sahibi:

Şerafettin Kılıç

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Evet, söz talebi var mı?

MURAT ÇAN (Samsun) - Evet.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Murat Çan.

Sayın Vekilim, buyurun.

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum Sayın Bakanım söz verdiğiniz için.

Bu vesileyle, hem bu 14'üncü madde hakkında birkaç cümle hem de seçim bölgemle ilgili birkaç cümle etmek isterim.

Bu, orman vasfından çıkarılmış arazilerin uzun süren yargılamaları ve mahkemelerinin çözümüne dönük bir madde teklifi ama hem orman vasfından çıkmış arazilerin konusu çok büyük bir tartışma hem de seçim bölgemi çok daha yakından ilgilendiren hâliyle 2/B arazilerinin rayiç bedeller üzerinden vatandaşa satışıyla ilgili -bugün de yine seçim bölgem Ayvacık, Salıpazarı, Terme, İlkadım, merkez başta olmak üzere Samsun'u ilgilendiren- bugün son gündü. Maalesef, birçok müracaatımıza rağmen, vatandaşlarımızın çok ısrarına rağmen bu sürenin uzatılmasına dönük bir çaba Hükümet tarafından yapılmadı. Sorun şudur: Bizim bölgemiz fındık üretimine, orman arazilerinin fındık üretimine dönüştürüldüğü yıllardan beri süregelen bir alan. Bakanlığınızda siz de bu konuya çok müşahit olmuşsunuzdur ama dönümü 150 bin liradan vatandaşa satılmaya dönük rayiç bedeller belirlenmiş. Şimdi, 700 rakım, 800 rakım bu bölgelerde vatandaş -kendi arasında dönümünü 20-30 bin liraya sattığı tarla ya da bahçe- fındık bahçelerini, devlete 150 bin lira ödeyerek kullandığı arazinin tapusunu tekrar kendi üzerine geçirmeye ilgili bir mücadele veriyor. Ekonominin böyle olduğu koşullarda, az önce vekillerimizin de bahsettiği koşullarda fındık son üç dört yıldır -gerçi fındıkla ilgili "Yüzde 100 gelir elde ettik." diyen başkan burada yok ama- kokarcayla kaybetti, zirai donla kaybetti. Devlet bir türlü bunu pansuman edecek bir tedbir ve bugünkü fiyatlar üzerinden de vatandaş rahatlatacak çok ciddi bir ekonomi ya da bir piyasa oluşturmadı. Bugünlerde ve giderek artan hâliyle bu 2/B arazilerine bu konudan da bakmak istedim çünkü nüfus göçünün en çok olduğu ilçelerimiz başta olmak üzere ödeme zorluğu yaşıyor vatandaş; vatandaşa bir kolaylık sağlanmalı. Ben özellikle saha çalışmalarında şu anki Hükümet üzerinden devletin, vatandaş tarafından, emlakçı zihniyetiyle vatandaştan para toplamaya çalıştığını vurguluyorum. Bu belki bir devlet nizamı açısından doğru karşılanmayabilir ama bugün Ayvacık ilçesinde, Terme'de, Salıpazarı'nda şehir merkezlerindeki rayiçten bu satışların devlet tarafından tahsil edilmeye gidilmesi seçim bölgemle ilgili, Samsun'la ilgili ciddi bir sıkıntıdır.

Bu vesileyle, izin verirseniz, Devlet Su İşlerinin Samsun'da yapmayı taahhüt ettiği barajlar, setlerle ilgili birkaç cümle etmek isterim.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Buyurun.

MURAT ÇAN (Samsun) - Terme, Salıpazarı bölgemizin çok ciddi anlamda on yıllardır süregelen sel, su taşkınları ve daha aşağı sahilin de drenajla ilgili sorunları var. Bu sorunları defalarca dile getirdik; Terme, Salıpazarı bölgesinde drenajla ilgili sorunları dile getirdik. 2017 yılında bir baraj yapılmasıyla ilgili proje ortaya konuldu, bu proje hâlâ devam ediyor. Proje başladığından, inşaat başladığından bu zamana kadar 7-8 kez o bölgede sel ve su taşkını oldu. Cana zarar veren ama daha çok mala zarar veren süreçler yaşıyoruz. Karadeniz Bölgesi'ni size anlatmama gerek yok, bahar aylarından sonbahara kadar bu tehdit, sel ve su taşkınlarıyla ilgili bu tehdit devam etmektedir.

Bir diğer sorun, özellikle daha sahil kesimine doğru drenaj kanallarının temizlenmemesinden kaynaklanan -bunu Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne defalarca bizzat söyledim- hâlâ oraya gerekli bütçenin tahsis edilmemesinden kaynaklanan sorun yaşıyoruz. Terme, Çarşamba ve Samsun'da toplamda Türkiye'yi besleyen 3 tane ova var. Buraların sulamaya ilgili sorunlarının ve drenajla ilgili sorunlarının bir an önce çözülmesi lazım. Ama bir kez daha vurgulamak isterim: Salıpazarı, Ayvacık, İlkadım ilçelerimizde, 19 Mayıs ilçemizde başta olmak üzere -Terme'de de keza var- bu 2/B arazilerinin vatandaşa yüklenen bedelleriyle ilgili sorun var. Bir diğer önemli sorun olan ödemeyle ilgili sürenin mutlaka ama mutlaka uzatılması konusunda sizden destek talep ediyoruz seçim bölgem Samsun adına.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Çan, çok teşekkür ediyoruz bu bilgilendirme için.

Şimdi, ikinci söz talebi Sayın Kılıç'ın.

Sayın Kılıç, buyurun.

ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Sayın Başkanım, Değerli Komisyon üyeleri ve kıymetli bürokratlar; görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin Orman Kanunu'na ek madde 22 ekleyen düzenlemesi üzerine söz almış bulunmaktayım.

Değerli arkadaşlar, öncelikle bir gerçeği saptayalım, bu madde bir vatandaşın mağduriyetini giderme maddesi değildir. Bu madde, devletin kendi hatalı işlemlerinin faturasını orman varlığına kestiği, bir tazminattan kurtulma maddesidir. Bakınız, teklifin gerekçesinde bile açıkça itiraf ediliyor, ne deniliyor? "Eğer bu tapuları iade etmezsek devletin kasasından çıkacak tazminat miktarı yaklaşık 516 milyar Türk lirasıdır." deniliyor. Değerli milletvekilleri, soruyorum size: Hangi devlet ciddiyetiyle bağdaşır bu? Tapu sicilini doğru tutmak devletin namusudur, kendi hatalı kadastro işleminin yüzünden vatandaş mağdur etmişsiniz, şimdi "Param yok, o zaman sana ormanı vereyim." diyorsunuz. Anayasa'mızın 169'uncu maddesi çok açıktır: "Devlet ormanları mülk edinilemez ve sınırları daraltılamaz." Siz, burada "muhafazasında yarar görülmeyen" gibi, hiçbir bilimsel karşılığı olmayan, tamamen idarenin keyfine bırakılmış bir ifadeyle ormanlarımızı özel mülkiyete açılıyorsunuz.

İkinci bir husus ise adalet ve eşitlik ilkesidir. Biz bu maddeyle kimi ödüllendiriyoruz? Devletin orman kadastrosuna saygı duyup arazisini terk eden dürüst vatandaşını mı? Hayır. Biz bu maddeyle, devletle mahkemelik olan, araziyi yıllarca işgal etmeye devam eden kişileri ödüllendiriyoruz. Bu "Kurula uyarsan kaybedersin, devlete direnirsen kazanırsın." demektir. Bu anlayış mülkiyet hukukunda telafisi imkânsız bir eşitsizlik doğurur.

Sonuç olarak, bu düzenlemeyle ormanlarımız birer emlak stoku gibi görülmekte, mali kaygılarla orman rejimi delinmektedir. "Orman Genel Müdürlüğü uygun görürse orman şerhi kaldırılır." diyerek keyfiliğe kapı aralayan, bilimsel kriterden uzak bu maddenin

metinden tamamen çıkarılması gerekmektedir. Ormanlar sadece bizim değil henüz doğmamış nesillerin emanetidir. 516 milyar lira bulunur ama kaybedilen 1 metrekare orman toprağı bin yılda geri gelmez.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Kılıç, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Gürer, buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Teşekkürler Başkan.

Bu maddenin, kesinleşmiş orman kadastrolarına göre kısmen veya tamamen devlet ormanı olarak sınırlandırılan ve tapusu hukuken yok hükmünde olan taşınmazların idari bir değerlendirmeyle orman sayılmaması sonucunu doğurduğu görülmektedir. Anayasa'nın 169'uncu maddesine açıkça aykırı olarak orman sınırları burada daraltılmaktadır. Bu maddeyle, kısaca, kesinleşmiş orman kadastrolarına göre kısmen veya tamamen devlet ormanı olarak sınırlandırılan taşınmazlardan devlet vazgeçmektedir yani mevcut orman alanları azalmaya, azaltılmaya devam edecektir. Bu maddeyle 129 bin hektar, 180 bin futbol sahası, İstanbul alanının dörtte 1'i ormanlık alanı olmaktan çıkarılmaktadır. Bir vatandaş ormanı keserek kaçak villa yapmış ve bir şekilde buraya tapu almış. Orman İdaresi de ormanı keserek villa yapan kişiye dava açmış ve bu kişinin haksız iktisapla ormanlık sahayı mülkiyetine geçirdiğini ispatlamış ve yargı da bu yönde hüküm vererek "Burası ormandır." demiş. Yıkılması ve orman olarak kalması gereken bu alan, bu maddeyle, villa sahibinin iki yıl içinde başvurusuyla kendisine iade edilecek ve bu kişi ödüllendirilecektir.

Bu yolla ormanların daraltılmasına yol açacak bu maddenin kanun teklifinden çıkarılması doğru olandır diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Gürer, çok teşekkür ediyorum.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Başkan, bir teknik soru sorabilir miyim?

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Tabii, buyurun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Teşekkür ediyorum.

Şimdi, Plan ve Bütçede Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının bütçesi görüşülürken Sayın Kurum bu kanun teklifinin geleceğini, maddenin geleceğini ifade etmişti. "2/B ve bu orman kadastroları olan yerler çözüme ulaşacak ve 5 milyon vatandaşımızın sorununa çare olacağız." demişti; tutanaklar da aşağıda, onlara da bakabilirsiniz. Ben şimdi merak ediyorum, bu gelen maddeyle bizim ne kadar vatandaşımız bu maddeden faydalanacak?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Biz teşekkür ediyoruz Sayın Aygun.

Söz talebinde bulunan ilgili arkadaş mikrofonu bassın.

Buyurun.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI ORMAN GENEL MÜDÜR YARDIMCISI İBRAHİM YÜZER - Sayın Başkanım, bu madde kapsamında 80 bin taşınmazın olduğu öngörülüyor, zaten bu, gerekçelerde de var ve yaklaşık 3 milyon vatandaşımızı ilgilendirdiğini de orada not olarak yazmıştık.

Arz ederim.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - 80 binin üzerine çıkarsa?

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI ORMAN GENEL MÜDÜR YARDIMCISI İBRAHİM YÜZER - Şu andaki tespitler 80 bin civarı, tabii, milimetrik bir hesap...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - İnşallah 80 binde kalır.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ediyoruz arkadaşlar.

Sayın Sarıbal, buyurun efendim.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Çok teşekkür ederim.

Aslında uzunca bir süredir Mecliste olmamızın bir avantajını ya da bir tarihsel birikimini yaşıyoruz. 2018 yılında ormanlarla ilgili, örneğin biraz önce bahsettiğimiz ormanların ayakta kesimi, müteahhide verilmesi, beş yıllık meselesi üzerinden o gün bu konuları konuşmuştuk. Aradan beş yıl geçti, ne yazık ki bugün tekrar "eskiye dönüş" diye adını koyduğumuz bir süreci paylaşıyoruz. Burada temel sorun, Hükümetin 516 milyarlık bir yükü üzerinden atma gerekçesiyle böyle bir duruma geliyor olması. Bu gerçek bir sebep midir değil midir, elbette bilemeyiz ama ortaya konulan iddia böyledir. Dolayısıyla, o zaman da söyledik, köy senedi, cumhuriyet tapusu olan vatandaşlar var -uzunca yıllardır zeytin yapmış- örneğin Gemlik, Orhaneli bölgelerinde olmak üzere Türkiye'nin her yerinde babasından, dedesinden kalmış senetleri var, almışlar belli. Onların alanları, bir anda 39 kadastrolarına dönülüp orman kadastroları esas alınarak ellerinden tapuları alındı, çoğu da davalık. Soru şu: O günden bugüne elinden tapuları alınan -ve artık hiçbir şekilde geriye dönük olarak bir davaları yok, herhangi bir şeyleri yok- bu adamlar ne olacak, bu insanlar ne olacak? İki: Geçmişten, cumhuriyetten bu yana köy senedi ya da cumhuriyet senedi, cumhuriyet tapusu olarak alınmış bu yerleri, sadece buraları mı kapsamaktadır bu gelen teklif? Yoksa, aslında, biraz önce arkadaşlarımızın söylediği gibi, değişik yol ve yöntemlerle, ormanların içerisinde bu tapu ve buna benzer bahsettiğim, biraz önce örnek gösterdiğim tapuların dışında herhangi gerekçelerle... Onları söylemek istemem. Tapu veya izin almış o yerler içinde villalar oluşmuş, içinde saraylar, saltanatlar oluşmuş, içinde değişik yapıların kentleşme yaptığı alanlar ve yerler var. Bunları ayırıyor muyuz, ayırmıyor muyuz? Niteliği nedir, içi nedir bilmiyoruz.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Soralım; soralım, söylesinler.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Elbette bizim daha çok bilgiye ihtiyacımız var. Ben kendi adıma söylüyorum. Orada 39 kadastrolarında orman gibi görünüp aslında o gün de zeytinlik olan -çünkü 300 yaşında, 400 yaşında bahçeler bunlar, görünen, bilinen yerler- çiftçi tarafından uzunca yıllardır kullanılan bu yerlerin, yine özünde orman olarak ama tarımsal amaçlı kullanılıyor olup onlara o tapuların amacına uygun şekilde verilmesi ve o amaçla kullanılmasını elbette uygun bulurum ama bunun dışında, bu sorunu aşalım diye birilerine de ormanlarımızı peşkeş çekiyorsak, bunu da bilmek zorundayız, buna da itiraz ediyoruz; temel derdimiz bu. Yoksa,

bunu ilk gündeme getiren biziz, gündüz de konuştuk, zeytin kanunundan dolayı yaşanan onlarca sorun var ama bu ortak iradeyle çözülür, ortak akılla çözülür, ortak anlayışla çözülür. Dolayısıyla, burada da bilmediğimiz onlarca ama onlarca mesele var, bu meseleler daha açık bir şekilde ortaya konulursa, biz de gönül rahatlığıyla bu ilgili kanuna, ilgili teklife, ilgili maddeye gereken çabamızı göstermeye çalışırız.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Peki, teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, açıklama yapacak mısınız, yoksa daha sonra yazılı olarak mı bildirirsiniz?

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI ORMAN GENEL MÜDÜR YARDIMCISI İBRAHİM YÜZER - Yazılı olarak.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Tamam, peki, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, önergeleri ilgili değerlendirmeler yapıldı.

Şimdi, aynı mahiyetteki 3 önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler reddedilmiştir.

4'üncü önergeyi okutuyorum:

Tarım, Orman ve Köyüşleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesiyle 6831 sayılı Kanun'a eklenen ek 22'nci maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında yer alan "taşınmazın güncel rayiç bedelinin altında olmaması kaydıyla" ibarelerinin teklif metninden çıkarılmasını, ikinci ve üçüncü fıkralarına aşağıdaki cümlelerin eklenmesini, dördüncü fıkrasında yer alan "6292 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilebilir ve yapılan işlemler sonrasında orman kadastro kayıtları güncellenir." ibaresinin "değerlendirilebilir." şeklinde değiştirilmesini ve fıkranın ikinci cümlesinin teklif metninden çıkarılmasını, altıncı fıkrasının (a) bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini ve fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkraların eklenmesini arz ve teklif ederiz.

"Ancak Hazineye geri ödenecek bedel taşınmazın güncel rayiç bedelinden az olamaz."

"a) Sonradan imar uygulaması yapılmış olsa bile, 26/1/1939 tarihli ve 3573 sayılı Zeytinciliğin İslahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanun, mülga 11/6/1945 tarihli ve 4753 sayılı Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu kapsamında tapuya bağlanmış fakat temlik şartları yerine getirilmemiş, 9/7/1945 tarihli ve 4785 sayılı Kanun kapsamında bedeli ödenerek devletleştirilmiş, mülga 8/2/1937 tarihli ve 3116 sayılı Orman Kanununda mülga 24/3/1950 tarihli ve 5653 sayılı Kanunla yapılan düzenlemeler kapsamında tevzi edilmiş fakat tapuya bağlanmamış, tapu ve kadastro veya imar mevzuatı kapsamında yapılan çalışmalarda uygulama görememiş eski kayıtlı taşınmazlar ile 25/2/1998 tarihli ve 4342 sayılı Mera Kanunu kapsamındaki taşınmazlarda,"

"Bu madde kapsamında yapılan işlemler sonrasında orman kadastro kayıtları güncellenir.

Bu maddenin uygulanması sonucunda; tapu kayıtları geçerli kabul edilen, ilgililerine iade edilen ve dördüncü fıkra kapsamında Milli Emlak Genel Müdürlüğüne değerlendirilecek taşınmazların alanından az olmamak üzere Devletin hüküm ve tasarrufu altında veya Hazinesinin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazlar Orman Genel Müdürlüğüne orman tesis etmek veya orman olarak kullanılmak üzere tahsis edilir.

Bu maddenin uygulanmasından kaynaklanan tüm anlaşmazlıklar, taşınmazın bulunduğu yer asliye hukuk mahkemesinde görülür."

Faruk Kılıç
Mardin

Hikmet Başak
Şanlıurfa

Mestan Özcan
Tekirdağ

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Arkadaşlar, gerekçeyi mi okutalım?

FARUK KILIÇ (Mardin) - Gerekçe...

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle, taşınmazın ayınına ilişkin davaların çözümünde adli yargı görevli olduğundan, maddenin uygulanmasından kaynaklanan tüm anlaşmazlıkların, taşınmazın bulunduğu yer asliye hukuk mahkemesinde görülmesi yönünde düzenleme yapılmaktadır.

3573 sayılı Kanun kapsamında imar, ıslah ve temlik şartları yerine getirilmiş ve tapuya bağlanmış taşınmazlar ile mülga 4753 ve 5653 sayılı Kanunlar kapsamında tevzii yapılan, temlik kararı verilmiş ve tapuya bağlanmış taşınmazların tapuları yargısal uygulamada ve orman mevzuatı uygulamalarında kabul edildiğinden bu husus daha açık bir şekilde belirtilmektedir.

4785 sayılı Kanun gereğince bedeli ödenerek devletleştirilmiş taşınmazlar ile kadastro çalışmaları esnasında zemine uygulanmayan eski kayıtlı taşınmazlarda uygulama yapılamayacağı ifade edilerek uygulama esnasında tereddütlerin oluşmaması amaçlanmaktadır.

Ayrıca Mera Kanunu kapsamındaki taşınmazların madde kapsamı dışında tutulması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum arkadaşlar: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 14'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

15'inci maddeyi okutuyorum:

Madde 15 - 6831 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"EK MADDE 23- Bu Kanunun 2 nci maddesi (B) bendi uygulamalarının yapıldığı yerlerde Orman Genel Müdürlüğüne yapılacak incelemeler neticesinde; 2 nci maddenin (B) bendi şartlarını taşıdığı halde bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce Kanunda açıkça sayılan sebepler dışındaki gerekçelerle bu uygulamaların hükmen iptal edildiği yerler ile orman kadastrosu tutanaklarında 2 nci maddenin (B) bendi şartlarını taşımadığı açıkça belirtilen yerler dışında tespit edilen alanlarda 2 nci

madde (B) bendi uygulamaları yapılabilir. Yapılan bu uygulamalar ikinci kadastro sayılmaz. Bu maddeye göre bu Kanunun 2 nci maddesi (B) bendi uygulamaları yapılan alanlarda yer alan taşınmazlar hakkında açılmış davalar bulunması halinde yapılan çalışmalar Orman Genel Müdürlüğünce mahkemeye bildirilir."

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Evet arkadaşlar, madde üzerinde 2'si aynı mahiyette olmak üzere toplam 3 önerge vardır. Şimdi, aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Nejla Demir
Ağrı

Ferit Şenyazar
Şanlıurfa

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ayhan Barut
Adana

Bekir Başevirgen
Manisa

Orhan Sarıbal
Bursa

Ömer Fethi Gürer
Niğde

İlhami Özcan Aygun
Tekirdağ

Doğan Demir
İstanbul

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Alp'in bir söz talebi var.

Buyurun Sayın Milletvekili.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Sayın milletvekilleri, ben Adalet Komisyonu üyesiyim fakat görüşülmekte olan kanun teklifinin 15'inci maddesine bir katkı sağlamak amacıyla Komisyon toplantısına katıldım.

Sayın Bakanım, teşekkür ediyorum söz verdiğiniz için. Hepinizi saygıyla selamlıyorum. Bürokratlarımız da hoş gelmişler Meclisimize.

Efendim, görüşülmekte olan kanun teklifinin 15'inci maddesiyle 6831 sayılı Kanun'a bir madde ekleniyor ve bu yolla orman kadastrosu kapsamında daha önce çeşitli gerekçelerle iptal edilmiş ve kapsam dışı bırakılmış alanların yeniden 2/B kapsamında değerlendirilmesi amaçlanıyor. Efendim, bu kanunun bu maddesinin bu Komisyonunda görüşülmemesi gerekir, aslında bunun Adalet Komisyonuna gelmesi gerekir çünkü 6831 sayılı Kanun tek başına değerlendirilemez, 3402 sayılı Kanun ve 6292 sayılı Kanun'la beraber değerlendirilmesi gerekir. Bu nedenle, bu maddenin teklif metninden çıkarılmasını talep ediyorum ve gerekçesini arz ediyorum efendim.

Sayın Bakanım, belki de şimdiye kadar Mecliste konuşulmamıştır, ben en azından rastlamadım ama bu 2/B yasası 2010 yılı referandumundan sonra, özellikle kadastro mahkemelerine neredeyse tamamen hâkim olan FETÖ'nün çok büyük miktarlarda maddi menfaat temin ettiği bir yasa olmuştur zaman içerisinde maalesef. Bunu birazdan anlatacağım, örnekleriyle de anlatacağım. Bu nedenle, görüşülmekte olan bu kanun teklifinin biraz tehlikeleri var, bunun geri çekilmesi, daha detaylı tartışılması lazım.

Efendim, bu 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 2'nci maddesi ilk önce 1986 yılında rahmetli Özal hükûmetleri döneminde ilk değişikliğe uğruyor ve o zaman, 1981 yılından önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş yerlerin orman alanı dışına çıkarılabileceğine ilişkin 2'nci maddenin (B) fıkrası ihdas ediliyor. Tabii, o dönemin muhalefeti buna itiraz ediyor, orman alanlarının talan edileceğini, ormanların ranta açılacağını ileri sürüyorlar; o dönemki tutanaklardan görebilirsiniz. Herhâlde Turizmi Teşvik Kanunu kapsamında turizm yatırımlarına da yer açmak ve tahsis alanları oluşturmak amacıyla hükûmet o dönem muhalefetin bu itirazlarını dinlemeden bu kanunu ihdas ediyor. Yirmi yedi yıl sonra, 2023 yılında AK PARTİ iktidarının ilk yıllarında ancak muhalefetin bu itirazlarının doğru olduğu anlaşılıyor ve yanan orman alanlarının bu kanun kapsamına alınmayacağına ilişkin 2023 yılında bir madde ihdas edilerek muhalefet yirmi yedi yıl sonra haklı duruma düşüyor. Yine, aynı hatayı yapmayalım, bu sefer umarım bunu dikkate alırsınız çünkü 6831 sayılı Orman Kanunu 1999 krizinde yeniden keşfediliyor. Maliye Bakanımız rahmetli Kemal Unakıtan döneminde -tabii, o da Allah rahmet etsin, mahirdi böyle gelir getirici kalemler ihdas etmekte- bu kanuna dayanarak orman alanları dışına çıkarılmış yerlere -tabii, çaplı taşınmaz hâline getirmek amacıyla- orman kadastrasının yapılmasını öngören bir madde konuluyor 2009 yılında, 3402 sayılı Kadastranın Kanunu'na ek bir madde konuluyor ve bu alanlar çaplı taşınmaz hâline getirilmek amacıyla orman kadastrasına dâhil ediliyor. Orada bir maddede çok ilginç bir şey var, kullanıcı şerhlerinin beyanlar hanesine yazılması öngörülüyor. Şimdi, bu kullanıcı şerhlerinin beyanlar hâlinde yazılması hukuken ne demek efendim? Bunu ancak o dönemin muhalefeti de herhâlde... Çünkü hazine adına tescil öngörüldüğü için devletin bir kesesinden çıkıp öbür kesesine giriyor, pek itirazla da karşılaşmıyor açıkçası, kimse ne olacağını bilmiyor ancak 2012 yılında anlaşılıyor. 2012 yılında, orman sınırları dışına çıkarılan bu yerlerin değerlendirilmesine ve hazineye ait tarım arazilerinin satışına dair 6292 sayılı Kanun ihdas edildiğinde bu kullanıcı şerhlerinin ne anlama geldiği ancak o zaman anlaşılıyor. Çünkü kanunun 6'ncı maddesi bu kullanıcı şerhlerine hak sahipliği bahşediyor ve bu kadastranın mahkemeleri tarafından beyanlar hanesine "kullanıcıdır" diye şerh edilen kişilere 2/B kanunu kapsamında bu yerlerin satılacağı öngörülüyor.

Şimdi, dananın kuyruğu 2016 yılında darbeden sonra koptu. Anlaşıldı ki 2010 yılında neredeyse bütün kadastranın mahkemelerine hâkim olan dönemin, işte o dönemin kadroları kuş uçmaz kervan geçmez yerlerde üzerinde muhdesat olmayan büyük alanları; Şile'de, Beykoz'da, Arnavutköy'de, Şişli'de, Ege'de, Akdeniz'de, Karadeniz'de ülkemizin milyar dolarlık büyük orman alanlarını bu kullanıcı şerhlerine istinaden üzerlerine maalesef tapu ediyor.

Efendim, bunu Tarım Bakanlığı bürokratlarının bilmesi mümkün değil. Biliyor muydunuz? Sizi ilgilendiren bir şey değil; bilemezsiniz. DSİ bürokratları bilemez, Tarım Bakanlığı bilemez. Bunun geri çekilmesi lazım. Bu, tek başına çıkarılamaz, büyük vebal

alırsınız, ben şimdiden uyarıyorum. Eğer bu şekilde çıkarsa biz tabii Genel Kurulda büyük itirazlarımızın yine yaparız fakat siz yine bir vebal alırsınız. Bu beyanlar hanesindeki yolsuz tesciller düzeltilmeden, kadastrolardaki bu yolsuz tesciller düzeltilmeden bu şerhlerle satışların önünü açarsanız siz yine 2012 hatasına düşersiniz. Ben buradan uyarıyorum. On iki saat bekledim bu konuşmayı yapabilmek için. Bu kanun teklifi bize geldiği zaman Adalet Komisyonu üyeleri olarak ben incedim ve dikkate alırsınız diye umuyorum. Bu nedenle biz...

Bir de tabii daha önce hükmen tescil edilmiş tespitleri devre dışı bırakıyorsunuz ve tescil harici kalmış yerlere de 2/B uygulaması yapmayı öngörüyorsunuz. E, bu da hem Anayasa'nın 2'nci maddesinde ifade edilen hukuk devletine hem de 168'inci maddede ifade edilen anayasal bağlayıcılık ilkesine aykırılık teşkil eder. Bu şekilde yasalastırırsanız Anayasa Mahkemesi bu cihetten de iptal eder ve yeniden büyük bir tartışmanın içine gireriz diye düşünüyorum.

Ben biliyorum, bu paketin en önemli maddesi bu. Bunu geri çekmek sizin için belki sorun yaratabilir. Rica ediyorum, Genel Kurula gelinceye kadar vakit var. Kendi aranızda da değerlendirirsiniz, çağırırsanız muhalefet olarak biz de gelir fikirlerimizi söyleriz. En azından Genel Kurul aşamasına gelmeden önce bu madde çekilsin. Bu çok tehlikeli bir maddedir. Ben bunun için uyararak istedim.

Söz verdiğiniz için teşekkür ediyorum, sabrınız için ve beni dinlediğiniz için de teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Alp, çok teşekkür ediyoruz bu bilgilendirme için.

Evet, şimdi, Sayın Demir, buyurun.

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Vallahi, Sayın Vekilimin verdiği bilgilerden sonra şimdi söylemek... Ben katılıyorum, sonuna kadar katılıyorum, dikkate alalım hep birlikte, olması gereken odur; bu madde çekilmelidir ya da tekrardan konuşulmalı.

Yine de naçizane kendi konuşmamı yapayım.

Evet, arkadaşlar, bu maddeyle yapılmak istenen açık: Orman alanları bir kez daha daraltılmak isteniliyor. Bu alanları özel mülkiyete ve rant projelerine açmak ve bunun önündeki hukuki ve idari denetimi etkisiz hâle getirmek. İşte bu nedenle bu maddede de açıkça Anayasa'nın yine 169'uncu maddesine aykırı bir iş yapılıyor. Çünkü bu düzenleme ormanları korumuyor, orman alanlarını açık açık daraltıyor. Bu, neye yol açar? İşgali teşvik eder, tahribatı artırır, kamuya ait arazilerin özel mülkiyete geçmesinin önünü açar yani doğa korunmaz, piyasa genişler.

Bakın, son dönemde çevre davalarında ciddi bir tabloyla karşı karşıyayız. Ekolojik hassasiyetleri gözetmeyen kararlar artıyor. Zaten sorunlu olan bir yargı süreci var ama siz şimdi bununla da yetinmiyorsunuz, bu teklifle yargının denetimini dahi devre dışı bırakabilecek bir mekanizma kuruyorsunuz. Bu, çok tehlikelidir çünkü hukuk ortadan kalkarsa geriye sadece güç kalır ve o güç doğayı değil, sermayeyi korur. Bu madde neyi getiriyor? Ormanı korumayı değil, ormanı turizme, inşaata, ranta açmayı getiriyor. Oysa "2/B" dediğimiz uygulamalar istisnaiydi, sınırlıydı, geçiciydi. Şimdi ne yapıyorsunuz? Bunu kalıcı hâle getiriyorsunuz, bunu genişletiyorsunuz yani istisnayı kural hâline getiriyorsunuz.

Bir başka ciddi sorun daha var. Daha önce yargı tarafından reddedilmiş alanları yeniden değerlendirmeye açıyorsunuz.

Biz de bu maddenin çekilmesini istiyoruz.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ederim Sayın Demir.

Evet, Sayın Sarıbal, buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Çok teşekkür ederim.

Aslında söylemek istemediğim tam da buydu, FETÖ döneminde bir şekilde haksızca, hukuksuzca elde edilmiş alanların... Ama devamı var, FETÖ'den sonra buralarda satılan, devredilen yerler var. Örneğin, sadece Dikili bölgesinde 17 bin dönüm arazi var. Bu araziye FETÖ döneminde el konuldu, daha sonra birilerine aktarıldı. Eğer bunlar bu işin içindeyse, özellikle söylemek istedik, özellikle arkadaşım açtı, çok teşekkür ediyorum, çok net bir şekilde söyledi, bütün çekincemiz budur ve ormanların gerçekten amaç dışı olarak elde edilip bu ülkenin kaynaklarının değişik nedenlerle elde edilmiş olmasını ve buradan bunlara bir af çıkmasını asla ama asla kabul etmiyoruz. Sadece elbette bunlar değil, yine biraz önce söyledik, af, rüşvet ve benzeri gerekçelerle orman alanlarının, villaya, yaşam alanlarına, başka amaçlara dönüştürülmüş yerlerin de tapularının olsa bile, ilk anda net bir şekilde ortaya koyduğumuz cumhuriyet senedi, köy senedi, 1939 döneminin dışındaki hiçbirine bu olanağın tanınmamasını özellikle talep ediyoruz. O yüzden, bu maddenin geri çekilip tekrar üzerinde düşünülmesi gerektiğini ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ederim Sayın Sarıbal.

Evet, Sayın Gürer, buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Ben de öncelikle Kars Milletvekilimiz İnan Akgün Alp'in değerlendirmeleri için teşekkür ediyorum, hem ufuk açıcı oldu hem de burada herkesin farklı konularda da bilgilinmesine yol açtı.

Teklifle getirilen "Bu Kanunun 2 nci maddesi (B) bendi uygulamalarının yapıldığı yerlerde Orman Genel Müdürlüğünce yapılacak incelemeler neticesinde; 2 nci maddenin (B) bendinde uygulamalar yapılabilir. Yapılan bu uygulamalar ikinci kadastro sayılmaz." hükmüyle orman kadastro komisyonlarıncı 1938 yılından beri büyük emek ve maliyetlerle yıllardır yapılan kadastro ve 2/B çalışmaları yok ve hiçe sayılarak "Ben Orman Genel Müdürü olarak buraya tekrar bakarım ve 2/B yaparım." keyfiyetine sunulmuş ve "Alın size rantı yüksek butik araziler, hem de orman içinde." denilerek büyük orman kıyımına yol açabilecek, ormanlarımıza ve geleceğimize vurulan bir hançer maddesidir. 6831 sayılı Yasa'nın 2'nci maddesi ve 2/B düzenlemeleri, tarihsel olarak istisnai, sınırlı, geçici uygulamalar olarak 1961 Anayasası'nın 15/10/1961 tarihi, 1982 Anayasası'nın 31/12/1981 tarihi öncesinde yapılan düzenlemelerdir. Bu düzenlemeyle tüm ülkede yeniden 2/B uygulamasının yolu açılmaktadır. Böylece yargı kararları etkisizleştirilmekte ve kesinleşen 2/B madde uygulamaları yok sayılmaktadır. Hukuki bir kesinlik sağlaması gereken kadastro uygulamaları, kadastro ilanla başlayıp ilanla sona eren, tarafların süreye bağlı itirazları, yargıda sonuçlandırılan ve hak düşürücü sürelerle kesinleşen ilkeleri tamamen ortadan kaldırılmaktadır.

Bu düzenlemeyle orman alanlarının daraltılması ve yeni arazi rantı sağlanmasının yolu açılacaktır. Mevcut hâliyle kanun teklifi kamu malı olan ormanların korunması ve daraltılmaması ilkesini ortadan kaldırmakta olması nedeniyle Anayasa'nın 169'uncu

maddesine açıkça aykırıdır. Bu teklifin yasalaşması hâlinde Türkiye'de ormanların korunmasına ilişkin anayasal sistem fiilen işlevsiz hâle gelecek, ormanlar geri dönüşü mümkün olmayan şekilde kaybedilecektir. Bu nedenle, söz konusu düzenleme kabul edilemez nitelikte olup çekilmelidir diyor; konunun uzmanı orman mühendisi arkadaşlarımızın değerlendirmeleri bu yönde. Bunu da bilgilerinize sunuyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Gürer, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Aygun, söz mü istiyorsunuz?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Başkanım, çok kısa ben de...

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Buyurun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Anayasa'ya buradan atıfta bulunmak istiyorum.

Öncelikle İnan arkadaşımıza teşekkür ediyorum, sabrı için de, "Ben 15'inci maddede konuşacağım." dedi, sabahtan beri 15'inci maddeyi bekledi ve bize faydalı bilgiler sunduğu için ayrıca teşekkür ediyorum.

Sevgili arkadaşlar, şimdi, bu madde 15'te 2/B düzenlemesi yapıyoruz. Bu yolla İstanbul'da aşağı yukarı büyük bir alanda da işi bağlayacağız bu maddeye göre, çözüyoruz yani. Ama şöyle baktığınız zaman, Antalya, Kemer, Çıralı ve aynı sorunun yaşandığı alanlarda yeniden 2/B uygulaması planlanıyormuş sözde, gerekçeler içerisinde var. Ama geldiğimiz zaman da bu Türkiye Cumhuriyeti'nin hukuk devleti olduğunu savunuyoruz, doğru mu? Ama yargı kararlarının yasama yoluyla etkisizleştirilmesi de bu durumu hukuk devleti ilkelerinden dışarı çıkarıyor. Mahkeme kararıyla hukuka aykırılık tescillenmiş ve iptal edilmiş olan idari işlemin neredeyse aynı gerekçelerle tekrar yeniden tesisi burada bu maddeyle kuruluyor. Mahkeme kararlarının hukuk âleminde yaptığı en önemli sonuçlardan biri bu kararın uygulanması zorunluluğudur. Bu yönüyle mahkeme bir alanın 2/B şartlarını taşıdığına ilişkin kurum kararını kanunda açıkça sayılan sebepler dışında gerekçelerle iptal etmiş olsa da bu kararların hukuk düzeninde uygulanması zorunludur. Bu sebepten yargı denetimi fiilî anlamda etkisiz hâle getiriliyor. Bu durum, Anayasa maddesinin 138/4'üne yani "Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez." hükmüne aykırıdır.

Buradan baktığımız zaman, üstelik aynı işlemin ikinci kadastro sayılamayacağı hükmü de belirsizlik içermekte; kadastronun önemli hukuki sonuçlarından biri bu işlemlere karşı itiraz ve dava açma hakkıdır. Bundan dolayı daha önceki yargı kararlarının aksi yönünde işlem tesis edilmekle birlikte yeni işlem hakkındaki itiraz, dava açma gibi başvuru hakları da ortadan kaldırılıyor. Bu sebepten de Anayasa madde 36'da güvence altına alınan hak arama hürriyetini ve madde 40'taki düzenlenen etkili başvuru hakkını da ihlal ediyoruz. Bu sebeplerden dolayı 15'inci maddenin kanun teklifinden çıkarılmasını talep ediyoruz.

Teşekkür ederim.

Takdir sizlerin, biz Anayasa Mahkemesine gideceğiz.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Özcan, çok teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar...

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Sayın Başkan, bir cümle; özür dilerim, bir cümle müsaade var mı? Bir cümle...

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Daha somutlaşsın diye söylüyorum: Büyük orman alanlarından İzmir Sığacık ve Dikili bölgesinde ve Selçuk arasındaki geniş orman alanları FETÖ'den vakıflara devredildi. Eğer bunlar o vakıflara tescil edilecekse yay hâlimize!

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ediyorum.

Aynı mahiyetteki 2 önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

3'üncü önergeyi okutuyorum:

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesiyle 6831 sayılı Kanun'a eklenen ek 23'üncü maddede yer alan "orman kadastrosu tutanaklarında" ibaresinin "2 nci maddenin (B) bendi uygulamalarına ait orman kadastrosu tutanaklarında, bu uygulamaların tamamlandığı veya başkaca uygulama yapılacak sahanın bulunmadığının yazılı olup olmadığına bakılmaksızın" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Faruk Kılıç
Mardin

Süleyman Özgün
Nevşehir

Mehmet Baykan
Konya

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Gerekçeyi mi okutalım arkadaşlar?

FARUK KILIÇ (Mardin) - Gerekçe...

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle orman kadastrosu tutanaklarında "sınırlaması yapılacak orman ve 6831 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendine göre orman sınırları dışına çıkarılacak yer kalmadığı" gibi ifadelerin yer alıp almadığına bakılmaksızın Orman Genel Müdürlüğüne yapılacak incelemeler neticesinde 6831 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinin (B) bendi şartlarını taşıdığı hâlde orman kadastrosu komisyonlarının incelenmediği ya da çıkarmama gerekçeleri açıkça yazılmadığı tespit edilen alanlarda yeniden 2/B uygulamasının yapılabilmesi için uygulama esnasında oluşabileceği değerlendirilen tereddütlerin ortadan kaldırılması hedeflenmektedir.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 15'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 15'inci madde kabul edilmiştir.

16'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 16- 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 29 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 29- 10 uncu madde uyarınca mahkeme heyetinin harcırahları, 15 inci madde uyarınca mahkemece oluşturulan bilirkişilerin ve keşifte dinlenen muhtarın mahkemece takdir edilecek ücretleri ile tapu harçları, kamulaştırmaz el koyma ve tazminat davaları sonucunda tescile yönelik kesinleşen mahkeme kararlarının infazında veya kamulaştırmaz el koyma nedeniyle malik ile idare arasında düzenlenen uzlaşma tutanağının uygulanmasında ortaya çıkan tapu harçları ve bu Kanunun gerektirdiği diğer giderler idarece ödenir."

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Evet, madde üzerinde aynı mahiyette 2 adet önerge var arkadaşlar, önergeleri okutup işleme alacağım.

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Nejla Demir
Ağrı

Ferit Şenyaşar
Şanlıurfa

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ayhan Barut
Adana

Bekir Başevirgen
Manisa

Orhan Sarıbal
Bursa

Ömer Fethi Gürer
Niğde

İlhami Özcan Aygun
Tekirdağ

Doğan Demir
İstanbul

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Barut, buyurun.

AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Başkan, teklifle getirilmek istenen düzenlemenin kamulaştırmaz el koyma işlemlerinin kamulaştırma olarak kabul edilmemesi nedeniyle oluşan hukuki anlaşmazlıklara dair kesin çözüm üretmeyeceği ortada. Öyle olsaydı zaten bugüne kadar basit bir yasal düzenlemeyle işler yoluna sokulurdu. Bu yeni düzenleme teklifinin de yeni hukuki ve mali sorunlar yaratabileceği gerekçesiyle bu teklifin metninden çıkarılması, kapsamlı bir değerlendirmeye hareket edilmesi gerekmektedir. Bu nedenle bu tekliften çıkarılmasını istiyoruz.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Barut, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, aynı mahiyetteki 2 önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler reddedilmiştir.

16'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 16'ncı madde kabul edilmiştir.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Sayın Başkan, bir hususu sadece hatırlatma olsun diye söyleyeyim.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Bu 2/B meselesi gündeme geldiğinde o günkü rakamlarla ortaya çıkan fiyatlar üzerinden ya hiç başvurmayan ya da oraları alamayıp başkaları tarafından alınan yerlerin yani ellerinden giden 2/B mağdurlarını gerçekten bir konuşmak lazım. Hani ne yapılabilir? Bir şey yapılamaz, öyle görünüyor ama gerçekten içler acısı bir durumla karşı karşıyayız. O dönemde ben İzmir'in çığlığını görmüştüm, birçok ilin çığlığını görmüştüm. Ellerindeki arazilere öyle fiyatlar kondu ki insanların alma olanağı yoktu, hem müracaat etmediler, müracaat edip alamayanlar oldu ve o insanlar... Şu anda bizim, bu Meclisin çıkarmış olduğu, Gazi Meclis, halkın Meclisi, milletin Meclisi dediğimiz bu mekânda, bizim için önemli olan, Türkiye için önemli olan bu yerde, bu haksızlığa uğrayanlar adına elbette o gün de itiraz etmiştik, bugün de bunu gündeme getiriyoruz. Benim kendi adıma en azından onlara bir özür borcum var. Onların haksızlıkları elbette nasıl giderilir bilemiyorum ama gerçekten üzgünüm. Düşünmeden acele karar vermenin bedelini bu toplumun, bu halkın, mağdur insanların ödemesini hiçbir zaman kabul etmedim. Bunu da özellikle iktidarınızın ortaya koymuş olduğu stratejik bir yanlışlığın, keyfi kanun çıkarma anlayışının bir sonucu olarak ortaya koymak zorundayım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkürler Sayın Sarıbal.

Değerli arkadaşlar, 17'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 17- 16/7/1997 tarihli ve 4283 sayılı Yap-İşlet Modeli ile Elektrik Enerjisi Üretim Tesislerinin Kurulması ve İşletilmesi ile Enerji Satışının Düzenlenmesi Hakkında Kanunun geçici 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "31/12/2025" ibaresi "31/12/2040" şeklinde ve "4628" ibaresi "14/3/2013 tarihli ve 6446" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Arkadaşlar, madde üzerinde aynı mahiyette 2 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Necla Demir
Ağrı

Ferit Şenyaşar
Şanlıurfa

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Ayhan Barut
Adana

Bekir Başevirgen
Manisa

Orhan Sarıbal
Bursa

Ömer Fethi Gürer
Niğde

İlhami Özcan Aygun
Tekirdağ

Doğan Demir
İstanbul

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Özcan, buyurun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi, gündemde olan bir konuya da açıklık getirme açısından sormak istiyorum yani yetki karmaşası var. O diyor ki: "Bende değil." Bu "Bende değil..." O sende değilse, bu bende değilse bu sorun kimin? 5216 sayılı Büyükşehir Yasası, baraj yapma yetkisi. Bakanlığın açıklaması vardı geçtiğimiz dönemde. Devlet Su İşleri diyor ki: "Benim görev alanımda değil. o büyükşehrin alanında." Ben de Büyükşehir Yasası'nı, 5216'yı çok iyi okudum, oradaki yetki DSI'de. Bu içme suları ve baraj yapımı konusunda yetkinin kimde olduğuna açıklık getirirseniz sevinirim.

Ayrıca, Enerji Piyasası Denetleme Kurulu lisans vermede -bu, güneş enerjisi olsun, RES'lere olsun- sıkıntı var lisansla ilgili. O zaman biz bu insanlara da, o talep eden, yatırım yapan vatandaşlara da bir destek olalım, onlara da o zaman bir değişiklik yapalım. Sadece DSI'deki HES'ler için değil, buradaki hem RES'ler hem GES'lerle ilgili de lisans alma konusunda muafiyet getirelim. Şu anda adam yatırım yapmış fakat yapmış olduğu yatırıma karşı o üretmiş olduğu enerjiyi maalesef veremiyor, atamıyor enerji piyasasına dolayısıyla ve engel var. Engeli de daha önce siz desteklediniz iktidar olarak ama ondan sonra da dediniz ki: "Biz bu işten caydık." Yatırım yapan, yatırıma yönelen, proje hazırlayan birçok işletmeci var. Bunların da o zaman sorununu bu maddeyle çözelim hep beraber.

Evet, sevgili imzacı arkadaşlarımız ve Komisyon, ya burada ya da Genel Kurulda onları da çözelim, onlara da bir muafiyet getirelim, lisans verilmesi konusunda önlerini açalım ama bir de 5216 sayılı Kanun'da da içme suyu ve sulamayla ilgili baraj yapımı yetkisinin de kimde olduğunu da açıklıkla ortaya koymamız gerekiyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Özcan, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Şenyaşar, size de söz veriyorum.

Buyurun.

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Mevcut uygulamada Devlet Su İşleri tarafından geçmiş yıllarda geliştirilen bazı hidroelektrik santral projeleri, 1997 tarihli yap-işlet-devret modeli kapsamında özel şirketlerle yapılan anlaşmalar çerçevesinde kurulmuş ve işletilmektedir. Bu projeler, daha sonra yürürlüğe giren enerji mevzuatından farklı olarak istisnai bir hukuki statüye sahip olmuş ve belirli bir süre boyunca normal lisans rejiminin dışında faaliyet gösterebilmiştir. Ancak bu geçiş süreci 31 Aralık 2025 tarihi itibarıyla sona ermektedir. Madde 17'yle bu sürenin 2040 yılına kadar uzatılması öngörülmektedir. Dolayısıyla mesele, santrallerin faaliyetini sürdürmesi değil, bu faaliyetlerin hangi hukuki rejim altında ve hangi eşitlik ilkesi çerçevesinde yürütüleceğidir. Bugün yeni bir yatırımcı Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu lisansı almak, çevresel ve piyasa kurallarına uymak zorunda iken bu düzenlemeyle bazı eski projelerin lisans rejimi dışında tutulmaya devam edilmesi, belirli işletmelere tanınan ayrıcalıkların kanun yoluyla uzatılması anlamına gelmektedir. Aşağıdaki somut örnekler bu durumu açık biçimde ortaya koymaktadır.

Birecik Barajı; Fırat Nehri üzerinde kurulu olup 1990'lı yıllarda yap-işlet-devret modeliyle özel sektöre devredilmiştir. Uzun yıllar boyunca güncel elektrik piyasası mevzuatına tam olarak tabi olmadan faaliyet göstermiştir. Aynı kaynağı kullanan yeni yatırımlar lisans, ÇED ve denetim süreçlerine tabi iken bu tesis istisnai bir hukuk rejimiyle işletilmektedir. Kamuya ait bir su kaynağı kullanılırken eşit kurallar uygulanmamıştır.

Karkamış Barajı; Birecik ile aynı dönemde ve aynı model kapsamında kurulmuştur. Benzer şekilde uzun süre lisans dışı geçiş rejimi kapsamında faaliyet göstermiştir. Mevcut düzenlemeyle bu tür tesislerin ayrıcalıklı statüsünün 2040 yılına kadar uzatılması öngörülmektedir. Geçici olması gereken istisna, kalıcı hâle getirilmektedir.

Son yıllarda kurulan tüm hidroelektrik santraller; Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu lisansı almak zorundadır, çevresel etki değerlendirme süreçlerinden geçmektedir, piyasa kuralları ve denetime tabidir. Buna karşılık eski yap-işlet projeleri aynı yükümlülüklerin önemli bir kısmından muaf tutulmaktadır. Aynı sektörde faaliyet gösteren işletmeler arasında hukuki ve ekonomik eşitsizlik oluşmaktadır.

Bu projeler yalnızca enerji üretimi değil, su yönetimi, tarım, ekosistem üzerinde doğrudan etkiye sahiptir. Bu ölçekte bu kamu varlığının kullanımında bazı işletmelere ayrıcalık tanınması, kamu yararı ve kaynak yönetimi açısından ciddi sorunlar teşkil etmektedir. Bu yüzden 17'nci madde geri çekilmelidir.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ediyorum Sayın Şenyaşar.

Sayın Sarıbal...

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Başkanım, kısaca birkaç şey söyleyeyim.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - 2006 yılında çıkarıldı, önce yedi yıl olarak belirlendi, 2018 tarihli 7139 sayılı Kanun yine 2025'e kadar uzatıldı. Soru şu:

- 1) 2007'de çıkan 2025'e kadar ruhsatsız olarak, herhangi bir belge almadan bu HES'ler neden yapılmadı, neden?
- 2) Kaç tanedir?
- 3) Kimlerdir?

4) Neden 2040?

Küresel ısınma, iklim değişikliği, su sorunu...

Arkadaşlar, gerçekten şaşırıyoruz ya! Gerçekten yani size samimiyetimle söylüyorum, kendi malınız, mülkünüz, kendi şirketiniz olsa böyle davranmazsınız ya, gerçekten davranmazsınız. Bir evinizi kiraya verseniz, bir tarlanızı kiraya verseniz bu kadar -bizim Anadolu deyimiyle- hoyratça davranılmaz ya! "İstisna" diyorsunuz, istisnayı arkadaşımız söyledi, kalıcı hâle getirip yasallaştırıyorsunuz. 2040, yapmayın arkadaşlar, 2025'e kadar yapmamışsa bitmiştir. Bir yedi yıl, 2006 artı yedi 2012, 2013; tekrar 2025, tekrar 2040; ye kürküm ye, nedir bu ya! Gerçekten, yapmayın bunu arkadaşlar ya, yapmayın ya! Yani bu size böyle babanızdan miras falan kalmadı.

Sayın Başkan, sizin vicdanınıza da aklınıza da bilginize de inanırım, nedir bu ya? Yapmayın bunu ya! Kim bunlar, neyin nesi? Ne muteber adamlar bunlar ki onlar için özel yasa çıkarıyoruz. Neden, neden 2025'e kadar tamamlamamışlar? Su kısıtı, iklim değişikliği, küresel ısınma, kuraklık... Lütfen yapmayın, reddediyoruz ya! Gerçekten insan dayanamaz hâle geliyor, samimiyetimle söylüyorum. Olacak şey değil ya! Peşkeş çekiyorsunuz, peşkeş!

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar...

ADEM KORKMAZ (Burdur) - Sayın Bakanım, burada DSİ'ye bir yetki veriyoruz.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Vermeyin kardeşim DSİ'ye ya! Tamamdır, 2025'te bitti.

ADEM KORKMAZ (Burdur) - Bunlar büyük projeler olduğu için özel sektörün çok...

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Arkadaşlar, söz isteyin, ona göre verelim.

ADEM KORKMAZ (Burdur) - DSİ'den arkadaşla söz verelim.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Buyurun.

DSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YENİLENEBİLİR ENERJİ DAİRESİ BAŞKANI VEYSEL DAĞ - Sayın Başkanım, burada tamamen bir...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - DSİ'den arkadaşlar 5216'daki yetkinin kimde olduğunu da söylesin bana, soruma cevap bekliyorum.

DSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YENİLENEBİLİR ENERJİ DAİRESİ BAŞKANI VEYSEL DAĞ - Onu yazılı olarak vereceğiz, notumu aldım efendim.

Sayın Vekilim, yazılı olarak onu size ileticeğiz.

Sayın Başkanım, burada tamamıyla bir yanlış anlama var. Bu madde kesinlikle DSİ'nin zaten kadim uygulamaları olan Atatürk Barajı'ndan, Keban Barajı'ndan tutun da günümüze kadar yapmış olduğu çok maksatlı, depolamalı enerji tesisleriyle ilgili yetkiyi uzatan bir madde, bu kadar rutin. Bu süre belirli dönemlerde doluyor, tekrar uzatıyoruz, tekrar uzatıyoruz ve tamamıyla DSİ'ye atfedilen bir yetkidir bu efendim, arz ederim.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ederiz.

Değerli arkadaşlar...

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Yazın buraya arkadaşlar, detaylarını koyun, kanun çıkarıyoruz! Üşeniyor musunuz? Şu baraj, şu baraj, gerekçeler şu, tamamlanmadı, gerekçe şu, yazın.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Orhan Bey, kanun tekniği var.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Mahiyeti aynı olan 2 önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler.... Kabul etmeyenler... Önergeler reddedilmiştir.

17'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

18'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 18- 4/4/2001 tarihli ve 4634 sayılı Şeker Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki bentler eklenmiştir.

"a) Bakanlık: Tarım ve Orman Bakanlığını,"

"r) Ekim alanı: Şirketlerin veya fabrikaların şekerin hammaddesi olan şeker pancarını üreticilerle sözleşme yapmak suretiyle temin ettiği, sınırları Bakanlıkça belirlenen coğrafi alanı,

s) Sözleşme: Hammadde üretimi ve teslimi yapmak amacıyla şirketler ve üreticiler arasında düzenlenen, tarafların karşılıklı görev ve sorumluluklarına ilişkin usul ve esasların yer aldığı belgeyi,"

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Çeltik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'yle değiştirilmek istenen 18'inci maddesinin tekliften çıkarılmasını arz ve talep ederiz.

Ayhan Barut
Adana

Bekir Başevirgen
Manisa

Orhan Sarıbal
Bursa

Ömer Fethi Gürer
Niğde

İlhami Özcan Aygun
Tekirdağ

Doğan Demir
İstanbul

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Barut, buyurun.

AYHAN BARUT (Adana) - Gerekçe: Şeker Kanunu'nun "Tanımlar" kısmına "Ekim alanı" ve "Sözleşme" kavramları ekleniyor. Teklifte beraber, Sayın Başkan, şeker şirketlerinin ham madde temin etmeleri gereken ekim alanlarının sınırlarının net

olarak belirlenmesi ve bu sahanın dışından ham madde temin etmemeleri için kanunda yer alan ancak tanımlanmamış olan "Ekim alanı" ve "Sözleşme" gibi ifadelerle açıklık getirilmesi amaçlanıyor. Ancak ayrıntılı ele alındığında tanım, nitelendirme ve hakkaniyet ölçüğünde yetersiz kalan teklifin konuyla ilgili çıkabilecek ihtilafların önlenmesine yetmeyeceği açıktır. Bu hâliyle ayrıntılı düzenleme yapılması amacıyla da teklifin geri çekilmesini istiyoruz.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Sarıbal, buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Aslında önemli bir konu. Tarım politikanızın bir parçası olarak sözleşmeli tarım dolayısıyla başta tütün fabrikaları olmak üzere şeker pancarı üretimi de aşağı yukarı kamuyla beraber özel sektörün egemenliğine geçmiş durumda. Şimdi yeni bir model getiriyoruz. Bugüne kadar, çiftçiler, bir, sözleşmeli; iki, sözleşme dışında ekim yapıyorlardı. Şimdi tamamen sözleşmeye tabi olacaklar anladığım kadarıyla.

Bu sözleşme sürecini şöyle bir değerlendirelim: İlk özelleştirmeler yapıldığında beş yıllık süre verilmişti şeker fabrikalarına. Beş yıl boyunca şeker alma zorunluluğu, ondan sonra istedikleri gibi başka bir amaca dönüştürebileceklerdi. Şimdi, Türkiye'de ortalama 2,6 milyon ton şeker üretiliyor. Bu A kotası, B kotası, C kotası olmak üzere 3 kotadan ibaret. Ama biz biliyoruz ki aynı zamanda Türkiye yakın tarih açısından artık dışarıdan şeker ithal eden, 2024'tü sanıyorum, o tarihte de aşırı şekilde şeker ihraç eden bir ülke hâline döndü ve 300 bin ton gibi bir şeker ithalatı bir yılda yapabileme durumuna gelmiş bir ülke.

Şöyle düşünelim: Şeker şirketleri enflasyondan dolayı, başka sebeplerden dolayı dışarıda ucuz şeker buldukları zaman diyelim ki yeterli miktarda kotaları doğrultusunda bir talepte bulunmadılar. Yani kısaca şöyle söyleyeyim: Ülkenin temel ihtiyacını elde edecek şeker kadar şeker pancarı üretimine dair bir alım ya da bir sözleşme yapmadılar. Ne yapacağız? Dolayısıyla ben şeker pancarı üretiminin sadece şirketlerin ve onların üretim alanlarında sınırlandırılmasını kesinlikle ve kesinlikle doğru bulmuyorum. Sözleşmeli tarım bir alternatif, bir üretim biçimi olabilir ama Türkiye şeker ihtiyacının temelini oluşturan stratejinin tam karşılığı asla ve asla olamaz; bu bir. İki: Öyle bölgeler var ki şeker pancarından gayri yapabileceği çok fazla bir şey yok.

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Ağrı.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Örneğin Ağrı, örneğin Muş'un bir bölgesi, örneğin Yozgat, örneğin Tokat'ın bir bölgesi. Elbette arada bir yıl, iki yıl fire verebilir ya da münavebe uygulayabilir ama başka çaresi yok. O firma dedi ki: "Ben buradan bu kadar ürün alırım, başka almam, ekim yasak." Ne olacak o insanların hâli? Çiftçiler ne olacak? Bu kadar mı "özel sektör ve sözleşmeli tarım" denilen bu kavramın bu memleketin stratejik temel ürünlerine bir etkisi var? Kaldı ki şeker pancarı, yine benden daha iyi biliyorsunuz Sayın Başkan, sadece bir şeker değildir. Bugün biraz önce konuştuğumuz karbon salımı meselesinde 1 dönüm şeker pancarı 3 dönüm orman kadar karbon yutak alanıdır. İstihdam... Şeker pancarı üretildikten sonra, bir yıl sonra hububat ekiminde, özellikle buğday, arpada yüksek oranda toprağa fosfor bağladığı için verim artışı sağlayan, münavebenin temel bir ana unsurudur. Yine, alkol üretiminde kullanılan özel bir üründür. Aynı zamanda melas, enerji potansiyeli açısından hayvan yemi katkısı olarak kullanılır. Şimdi, siz bütün bunları bir kenara koyup bütün şeker pancarı üretimini, şeker üretimini şirketlere verin, ondan sonra deyin ki: "Nişasta bazlı üretimde yüzde 2,5 kotamız var." Ya, hangi arkadaş buna inanıyor? Bugün, yüzde 2'lik NBS, nişasta bazlı şeker kotası 35 bin ton yapar. 1 milyon ton Türkiye'de NBS üretiliyor, hepimiz akşama kadar NBS tüketiyoruz, hazır şeker pancarımız varken. Ne oluyor arkadaşlar? Sadece 400 bin ton Cargill ürettiyor, diğer 5 fabrikayla beraber 1 milyon ton. Bütün ihracat değerlerini çıkarın, ne kadar ihraç ediliyor, ne kadar bu ülkenin insanına NBS yutturuluyor? Ne kadar? 35 bin ton resmî olarak bu ülkede üretilmesi ve tüketilmesi gereken NBS var, 35 bin ton. 1 milyon ton üretiliyor, yapmayın arkadaşlar ya, yapmayın. Tek başına şeker ve şeker pancarı ve şirketler olarak bakmayın meseleye, oradaki yerel dinamikler, topraklar, iklim, çiftçinin üretim biçimi, ülkenin ihtiyacı. O yüzden, sadece şeker pancarı meselesinin şirketlere ve sözleşmeli tarıma değil, özel bir madde konarak eğer yeterli talep, yeterli firma bu işin içine girmezse, sözleşme yeterli düzeyde sağlanmazsa... Ki kota belli, en az 2,5 milyon ton, 3 milyon ton şeker üretme kapasitemiz elbette var. Bunun dışında "Kamu kurumları, TÜRKŞEKER devreye girip bunu sağlamalıdır." diye özel bir madde ilave edilmesini talep ediyorum.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ediyorum Sayın Sarıbal.

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Başkanım, müsaadenizle Orhan Bey'e bir şey sorabilir miyim?

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Buyurun.

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Az önce bir ithalat miktarı verdiniz ya, o acaba şeker pancarı şekeri mi, yoksa glikoz...

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Şeker pancarı, şeker pancarından elde edilen şekerden bahsediyorum. 2024'te ucuz kaldık diye elimizdeki şekeri hızlıca sattık, dünyada ucuz olduğu için daha sonra sürekli alıyoruz, bu sene 2025'te 300 bin ton aldık.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Gürer, buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Şimdi, Sayın Bakanım, buradaki maddede "Ekim alanı ile "Sözleşme" tanımlaması özelleştirilen fabrikalarla ortaya çıkan problemleri gidermeye yönelik mi, değil mi? Bunun bir açıklanmasında yarar var çünkü şöyle bir durum var: Bazı fabrikalar farklı alanlardan kendi bölgeleri dışına çıkarak pancar teminine yöneliyorlar. Bu pancar teminine yönelmek kotayla ilgili farklı şirketleşmeleri getiriyor ve buralarda şirketler kotaları topluyor, kotaları topladıktan sonra çiftçinin kazancının da şirkete devri söz konusu olan bir yeni yapılanma oluştu; bunlar özelleştirmeye ortaya çıkan problemler. Bir de burada amaçlanan, örneğin, pancarın ekildiği yerlerde suya yönelik sorunların varlığında buralara üretim izni verilmemesine yönelik bir çalışma mı? Bu iki konuyu bir açıklarlarsa onun üzerinden bir değerlendirme...

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Ben size çok teşekkür ediyorum Sayın Gürer çünkü gerçekten bu soruları soralım ki bu maddede murat edilen nedir, biz de anlamış olalım.

Buyurun.

TÜRKŞEKER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI AHMET AÇIKGÖZ - Sayın Başkanım, sayın vekillerim...

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Şeker Kurumu mu, TÜRKŞEKER mi?

TÜRKŞEKER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI AHMET AÇIKGÖZ - TÜRKŞEKER efendim.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Şeker Kurumu adına konuşmuyorsunuz, TÜRKŞEKER adına.

TÜRKŞEKER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI AHMET AÇIKGÖZ - TÜRKŞEKER ama genel bilgi vereceğim.
ORHAN SARIBAL (Bursa) - Tamam.

TÜRKŞEKER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI AHMET AÇIKGÖZ - Şimdi, yüz yıldır, 1926'da kurulan ilk şeker fabrikasından itibaren sözleşmeli tarımın öncülüğünü yapmış bir sektörden bahsediyoruz. 2018'de yapılan özelleştirme çalışmaları sonrasında da yine aynı sistem devam ediyor, özel fabrikalarımız da sözleşmeli tarım kapsamında pancarları tedarik ediyor. Kendi bölgeleri var, kendi bölgelerindeki çiftçilerle, üreticilerle sözleşme yapıyorlar. Dolayısıyla burada pancar tarımının tam tersi sürdürülebilirliği çok önemli. Yani malumunuz, kotalar dâhilinde yapılan üretim kapsamında bir üretim yapılmakta, daha fazla yapılan üretimler aslında lüumsuz bir üretim hâline gelmekte çünkü pancarın esas itibarıyla tek kullanım alanı şeker üretiminde kullanılan bir ham madde olması. Onun dışında, bundan kalan yaklaşık yüzde 30 civarında da posa olarak kullanılmaktaydı. Dolayısıyla burada ekim alanlarının kanunda belirlenmesiyle beraber bu münavebe kurallarına uygun bir şekilde ve sözleşme yapılmadan ekim yapılmasının önlenmesi ve sürdürülebilir bir tarım, pancar tarımının sağlanması amaçlanmakta. Hem sözleşme hem ekim alanı bu nedenle kanuna konularak hukuki anlaşmazlıkların giderilmesi önerilmektedir.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Şimdi şöyle bir şey var: Onu biraz evvel de söyledim, şirket gidiyor, kotayı alıyor, çiftçinin ekonomik durumu nedeniyle de şirkete devri sağlanıyor. Daha sonra, şirket oraya bir tahakküm oluşturuyor, tekelleşiyor. Tekelleşmeyle fabrika-şirket ilişkisi çiftçiyi devre dışı bırakıyor. 78 bin pancar çiftçimiz kaldı, işte 400 binlerden buralara geldik ama verimle işi kapatmaya çalışıyoruz. Verimle kapatmaya çalıştığımız süreçte şirketleşen doku, çiftçiyi dolaylı sömürü noktasına da getiriyor. Bu sözleşmeli ham madde üretim ve tesisi yapmak gibi yeni gelen düzenlemede bunlara karşı bir önlem yok.

İkincisi, şeker pancarını TÜRKŞEKER nasıl alırdı? Çiftçi tam böyle pancar olduğu, verimli, faydalı ve getirisi olduğu dönemde sökerdi, giderdi onu kantara teslim ederdi. Kantarda altı ay durur, altı ay sonra şeker fabrikası onu işler ve oradaki fire doğrudan devlete kalırdı. Ama şimdi özel sektör diyor ki: "Ben sana ne zaman dersem o zaman getireceksin." Tabii, siz işin içinde olduğunuz için daha iyi bilirsiniz. Şekerin böyle tam kilo yapacağı dönemde "Almıyorum senin ürününü, ben dediğim zaman getir." diyor. O zaman çiftçi onu söktüğünde 10 lira yerine 5 lira kazanıyor. Daha sonra da geçmişte küspe ücretsizken küspeyi bile parayla satıyor. Şimdi, bunlara yönelik düzenlemeler de buralarda yer alsa anlamlı olacak. Çünkü yaşanan bir örnek var, özelleştirmeyle şeker fabrikalarındaki yapısal değişimlerin yarattığı problemler oluştu, bunlara yönelik bir çözüm yok ama sözleşmeli üretim doğru.

Suyun varlığına yönelik de suyun yetersiz olduğu yerde şeker pancarından, domatesten, buna benzer ürünlerden küresel iklim değişikliği nedeniyle bizim hızla çekilmemiz gerekiyor. Örneğin, Zengen bölgesinde yer altından su çıkıyor, her tarafta domates ekiliyor, pancar ekiliyor. Ya, su yok, bunlar su isteyen ürünler. Onun ötesinde, biraz evvel söylendiği için söylüyorum, biliyorsunuz, Türkiye 2 milyon 800 bin tonluk ürünü varken, stoklarda ürün bulunurken gitti ithalat yaptı. Bu yeni gelen özelleştirme mantığında, bu sınırlamalardan sonra yarın fabrikalar "Benim tesisim var, ekim alanımı daralttınız, benim ürünüm yok ama ben bu işi sürdürmek istiyorum. Bana şeker ithal edeceksiniz, bana bunun yolunu aç." derlerse ne yapacaksınız? Bu anlamda da burada oluşan bir durum var. Yani talebi karşılayacak sözleşmeli üretim mi yoksa belli kurallar getirilmiş, talep karşılanmasa da sen şu alanın dışına çık ama nereye iz bıraktıysan oradan ürün mü üretilecek anlayışı getiriliyor? Bunu anlamamız lazım çünkü TÜRKŞEKER'in dışında bu iş, benim sorduklarım.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Çok teşekkür ederim Sayın Gürer.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Başkanım, bir iki cümle daha ekleyebilir miyim?

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Buyurun Sayın Sarıbal.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Çok teşekkür ederim Başkan.

Gerçekten önemli yani şeker pancarının Türkiye tarımındaki, planlı tarımdaki münavebe meselesi çok önemli. Örneğin, Bursa'da Karacabey, Kemalpaşa ve ilçelerinde 100 bin dönümün üzerinde şeker pancarı ekiliyor. Ne yazık ki özelleştirmeler ve ardından polar sınırlamasının kaldırılması ve bugün bir tek dekar şeker pancarı ekilmiyor, ekilse de çok düşük oranda ekiliyor, insanlar kendi ihtiyaçları için ekiyor. Susurluk Şeker Fabrikası birkaç yıl kapalı kaldı. Biliyorsunuz, tekrar açıldı ve şu anda Susurluk Şeker Fabrikası şeker pancarını Eskişehir-Kütahya bölgesinden getiriyor. Düşünün şu maliyeti, nakliye maliyetini düşünün. Dolayısıyla, burada sadece piyasa koşullarına göre, piyasaya göre değil, elbette TÜRKŞEKER bunu tek başına yapamayabilir ama siyasi irade, kamu yönetimi, Hükümet doğru bir şeker pancarı politikasını, şeker politikasını mutlaka sürdürmelidir. Eğer Karacabey bölgesinde, Kemalpaşa bölgesinde şeker pancarı ekim olanağı sağlansa 14-15-16 ton şeker pancarı alınabiliyor ama bu defa polar düşüyor. Bu dengeyi iyi tutturmak gerekiyor. Dediğim gibi, sürdürülebilir tarım açısından, sürdürülebilir tarımın ortaya çıkmış sonuçları açısından bunun mutlaka sağlanması gerekiyor. O yüzden sadece sözleşme meselesi yetmez, şirketlere bu iradenin bırakılması yetmez, kamunun mutlaka bu işin bir tarafında durması gerekir.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ederiz Sayın Sarıbal.

Değerli arkadaşlar, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

18'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 18'inci madde kabul edilmiştir.

19'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 19- 4634 sayılı Kanunun 5'inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 5 - Şeker pancarı fiyatları her yıl, şeker fabrikası işleten gerçek ve tüzel kişiler ile üreticiler ve/veya temsilcileri arasında varılan mutabakata göre belirlenir. Şeker fabrikaları, üreticilerce teslim edilen şeker pancarındaki fire tespiti ile bedele esas polarizasyon değerinin belirlenmesi amacıyla yapılacak numune alma ve analiz işlemleri sırasında; üreticileri temsilen mahalli pancar kooperatifi veya mahalli ziraat odasından bir gözlemcinin hazır bulunmasına olanak sağlamakla, mahalli pancar kooperatifi veya mahalli ziraat odası ise talep edilmesi hâlinde bir gözlemci görevlendirmekle yükümlüdür.

Sözleşme yapılmadan şeker pancarı ekilemez. Buna aykırı hareket edenlerin takip ve kontrolü Bakanlıkça yapılır. Şirketler şeker pancarını Bakanlıkça belirlenen ekim alanlarından üreticilerle sözleşme yaparak temin ederler. Bakanlık gerekli görmesi durumunda şirketlerin ekim alanlarını yeniden belirler.

Şeker üretiminde kullanılan diğer hammaddeler ise şirketler tarafından üreticiler ve/veya piyasadan temin edilir. Şirketler, kendi ekim alanlarından yeterli hammadde bulamadığı takdirde münavebe esasları dâhilinde kendi ekim alanları dışından da Bakanlığın izni ve denetiminde üreticilerle sözleşme yaparak pancar temin edebilirler ya da ihtiyacından fazla şeker pancarı üretimi yapabilen şirketlerden Bakanlık tarafından belirlenecek esaslara göre şeker pancarı satın alabilirler. Bakanlık, şeker pancarının ekiminden fabrikalara teslimine kadar olan tüm süreci denetler, bu görevini yerine getirirken gerektiğinde kolluk kuvvetlerinden yardım alır.

Şeker satış fiyatları, şeker fabrikası işleten gerçek ve tüzel kişiler tarafından serbestçe belirlenir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir."

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Madde üzerinde 2 adet aynı mahiyette önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Tarım Orman ve Köyleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 19'uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Nejla Demir
Ağrı

Ferit Şenyavaşar
Şanlıurfa

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ayhan Barut
Adana

Bekir Başevirgen
Manisa

Orhan Sarıbal
Bursa

Ömer Fethi Gürer
Niğde

İlhami Özcan Aygun
Tekirdağ

Doğan Demir
İstanbul

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Aygun, buyurun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Sayın Başkanım, az önce 18'inci maddede de dile getirdik aslında çelişkileri. Şimdi burada 19'uncu maddede yine aynı yere geldik. Sayın Başkan bana "Yasaklıyoruz bu sirkülasyonu, hareketi." demişti ama gelinen noktada yine hareket noktasına izin veriyoruz burada baktığınız zaman. Üretim yapamıyorsa bölgesinde, gidip yine başka bölgelerde üretim yapılması, üretilen ürünü Bakanlığın izniyle işlemesi gündeme geliyor. Şimdi, Bakanlığın bir sürü işi varken bunu nasıl takip edecek, ben merak ediyorum. Çünkü bakınız, Alpüllü Şeker Fabrikasına ta Karaman'dan geliyor. Karaman nere, Alpüllü nere? Bakınız, ne kadar ulaşım sıkıntısı var.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Amasya'ya Karapınar'dan gidiyor.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Şimdi, geldiğimiz noktada, kanun yapalım, evet, yapalım ama yaparken biraz da sağlıklı ve ayakta dursun, ayakların oturması lazım.

Şimdi, diyoruz ki: "Planlı üretime geçelim." İyi, güzel. "Kontrol edeceğiz, yeni sözleşmeli üretim yaptığı zaman başka yerden almayacak." diyoruz ama diyor ki: "Yeterli miktarda üretim yapamıyorsa başka bölgeden gidip yine alacak, işleyecek." O zaman neden yapıyoruz ki bu kanunun maddelerini, ben merak ettim. 18 ve 19'u neden koyduk? Eğer 19'da yetkiyi serbestliyorsak, yine dışarıdan mal almasına izin veriyorsak o zaman boşu boşuna bana 19'uncu maddeyi getirmişsiniz, 18 ve 19'u boşuna getirmişiz. Normal sistem devam etsin yani değişen bir şey yok, sadece Bakanlık kontrolü; zaten Bakanlık normalde de kontrol ediyordu. Yani anlamış değilim, mantığını anlayamadım. Az önce "Engelleyeceğiz, tamamen planlı, kendi bölgesinde yapılacak." dedik ve "İzin verilmeyecek." dendi, şimdi burada, 19'uncu maddede de tekrar 18'i bu sefer yok sayıyoruz; anlamakta zorlanıyorum. Ben şeker pancarı üretimi yapılmasını da en çok isteyenlerden birisiyim. Az önce söz almadım, 1 dekar şeker pancarı 10 dekar çamin havayı, karbondioksiti temizlemesiyle eş değer; 1 dekar şeker pancarı 10 dekara. Aynı zamanda, şeker pancarı çapa bitkisi, yabancı ot mücadelecisi. Yine, kazık köklü olduğu için taban taşını kırıyor, faydası var. Aynı zamanda, Sayın Sarıbal'ın dediği gibi, sapları melastır, yeşil kısmı hayvanlarda kullanılıyor. Harika bir bitki ama biz ne yaptığımızın farkında değiliz. Bir yerde planlama yapıyoruz, bir yerde de tekrar o planlamayı bozuyoruz. Arkadaşlar, burada bir çelişki yok mu?

MUHARREM VARLI (Adana) - Yarın sabah senin toplantın yok muydu ya? Sen fazla gecikme, Allah esirgesin, yolda kaza var, bela var.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Sayın Muharrem Bey, bakınız, benim görevim doğruları aktarmak, doğruları söylemek; sizlerin de, karşı tarafın, iktidarın da alması konusunda bakarız. Onun için de burada, arkadaşlar, havanda su dövüyoruz aslında, hiç gerek olmayan 2 madde. Birinde ne yapıyoruz? Diğerinde tekrar yolunu açıyoruz. Arkadaşlar o zaman neden getirdik? Ben onu sordum sadece, sorguluyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkürler Sayın Aygun.

Değerli arkadaşlar, aynı mahiyetteki 2 önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler reddedilmiştir.

19'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 19'uncu madde kabul edilmiştir.

20'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 20- 4634 sayılı Kanununun 11 inci maddesinin altıncı fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Sözleşme yapılmadan şeker pancarı eken gerçek ve tüzel kişilere, tespit yapıldığı ekim alanından üretilecek şeker pancarı için, tespit yapıldığı pazarlama yılında kamu fabrikaları tarafından belirlenen %16 polar şeker ihtiva eden firesi düşürülmüş A kotası şeker pancarı baz alım fiyatı üzerinden hesaplanacak tutar kadar Bakanlıkça idari para cezası verilir.

Şirketlerin kendi ekim alanları dışından Bakanlığın izni olmaksızın şeker pancarı temin etmeleri halinde, Bakanlıkça, şirketlere cari pazarlama yılı için tahsis edilen A kotası miktarının cari pazarlama yılı başındaki A kotası şeker satış fiyatı ülke ortalaması üzerinden hesaplanacak tutarının yüzde ikisi oranında idari para cezası verilir."

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Madde üzerinde aynı mahiyette 2 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 20'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Nejla Demir
Ağrı

Ferit Şenyaşar
Şanlıurfa

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ayhan Barut
Adana

Bekir Başevirgen
Manisa

Orhan Sarıbal
Bursa

Ömer Fethi Gürer
Niğde

İlhami Özcan Aygun
Tekirdağ

Doğan Demir
İstanbul

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Barut, buyurun.

AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Başkan, sözleşme yapmadan şeker pancarı ekenler ile Bakanlık izni olmaksızın kendi ekim alanları dışından pancar temin eden şirketlere uygulanacak cezalar belirleniyor bu maddede. Komisyona sunulan ve birbirleriyle bağlantılı önceki madde teklifleri gibi şeker pancarı tarımının tamamen sözleşmeli üretim modeliyle yürütülmesi amaçlandığı belirtiliyor, bu teklifle de ceza kısmı düzenlenmektedir. Karşı çıkış gerekçemiz önceki maddede olduğu gibi gayet açıktır, miras hukukunun yanı sıra iklim şartları, bölgesel zorunluluklar ve anlık gereksinimlerden kaynaklı üreticilerin üretime dair kısıtlanmasında ve ürettiği için cezalandırılması kabul edilemez; üretmek suç değildir. Doğru adımlar atılması için doğru tahlil yapılması gerekir. Burada gözetilmeyen bu hususların ele alınabilmesi için de bu teklifin geri çekilmesini talep ediyoruz.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Barut, çok teşekkür ediyorum.

Aynı mahiyetteki 2 önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler reddedilmiştir.

20'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 20'nci madde kabul edilmiştir.

21'inci maddeyi okutuyorum...

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Başkanım, geçmeden bir cümle kullanabilir miyim?

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Teşekkür ederim.

Oylandı ama şimdi fabrikaya A kotasının yüzde 2'si kadar bir ceza ama çiftçiye üretilen şeker pancarı için alım fiyatı yani 100 dönüm fazla ekmişse 100 dönüm çarpı şeker pancarı, çarpı alım fiyatı üzerinden ceza kesilecek; ciddi bir sıkıntı, böyle bir şey yok yani.

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Biz "üretsin" diyoruz, siz "üretmesin" diyorsunuz; bu nasıl bir şey ya!

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ediyorum.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Öbürüne yüzde 2'si kadar ceza kesiyorsunuz şirkete, çiftçiye 100 dönüm ektiye 100 dönüm çarpı elde ettiği ürün kadar ceza...

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ediyorum arkadaşlar.

21'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 21- 3/1/2002 tarihli ve 4733 sayılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Piyasasının Düzenlenmesine Dair Kanununun 8 inci maddesinin beşinci fıkrasının (ö) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan "sekiz" ibaresi "yüzaltmış", (2) numaralı alt bendinde yer alan "on" ibaresi "yüzseksen", (3) numaralı alt bendinde yer alan "oniki" ibaresi "ikiyüz" şeklinde değiştirilmiş, fıkranın (p) bendinde yer alan "bulunduranlara," ibaresinden sonra gelmek üzere "ticari amaçla kullananlara," ibaresi ile fıkraya aşağıdaki bent eklenmiş, maddenin altıncı fıkrası ile yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddenin dokuzuncu fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "(f), (g), (h), (ı), (j), (n), (o), (p), (r) ve (s) bentlerinde" ibaresi, "(f), (g), (ı), (j), (n), (o), (p), (r), (s) ve (ş) bentlerinde" şeklinde değiştirilmiştir.

"ş) Bakanlıkça belgeleri askıya alınanların askı süresi içinde üretim, satış veya dağıtım yaptığının tespiti halinde yüzbin Türk lirasından bir milyon Türk lirasına kadar idari para cezası verilir."

"Yukarıda sayılan fiiller dışında, bu Kanun ile 4250 sayılı Kanuna veya bu kanuna göre yürürlüğe konulmuş ikincil düzenlemelerde yer alan; tesis kurulum, üretim, işleme, iç ve dış ticaret, tesis ve hisse devri, proje tadilatı, belge düzenlenmesi, kayıt düzeni, izin, bildirim, hammadde temini, geri kazanım ve imha işlemleri, mamul ve hammadde depolanması, piyasaya arz, satış ve sunum, tasfiye, faaliyetin sonlandırılması, ürünlerin teknik özelliklerinin belirlenmesi, üretici tütünlerinin yazılı sözleşme esaslı veya açık artırma yöntemi ile alınıp satılması, üretim şartını karşılamayan firma mamullerinin fiyatlandırılması, dağıtılması, satışı ve kontrolü ile bayilikler verilmesi şartlarına;

a) Toptan satıcılar, açık alkollü içki satıcıları, perakende satıcılar ve nargilelik tütün mamulü sunum uygunluk belgesi bulunan satıcılar tarafından uyulmadığının tespiti halinde; ilgili gerçek veya tüzel kişiler, eksikliğin giderilmesi için onbeş günden az olmamak üzere uygun süre verilerek veya aykırılığın tekrarlanmaması için yazılı olarak uyarılır. Verilen süre içerisinde eksikliğin giderilmemesi veya aykırı fiilin ilk fiilin işlenmesinden sonraki beş yıl içinde ikinci kez işlenmesi halinde, eksiklik veya aykırılıkla ilgili faaliyet türüne ilişkin belgeler iptal edilir.

b) Tütün, tütün mamulü, makaron, sigara filtresi, yaprak sigara kâğıdı, alkol ve alkollü içkiler sektöründe (a) bendinde sayılan kişiler dışında faaliyet gösteren gerçek ve tüzel kişiler tarafından uyulmadığının tespiti halinde onbeş günden az olmamak üzere eksikliğin giderilmesi için uygun süre verilerek veya aykırılığın tekrarlanmaması için yazılı olarak uyarılır. Verilen süre içerisinde eksikliğin giderilmemesi veya aykırı fiilin ilk fiilin işlenmesinden sonraki beş yıl içinde ikinci kez işlenmesi halinde yüzbin Türk lirasından bir milyon Türk lirasına kadar idari para cezası verilir, aykırı fiilin aynı süre içinde üçüncü kez işlenmesi halinde faaliyet türüne ilişkin belgeler iptal edilir.

c) Bu fıkra uyarınca verilecek süreler Bakanlık tarafından belirlenir."

"Beşinci fıkranın (a), (b), (c), (d), (e), (f), (g), (ı), (j), (k), (l), (m), (n), (o), (p) ve (ş) bentlerinde düzenlenen idarî para cezaları, fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde, bir önceki cezanın iki katı olarak verilir. Beşinci fıkranın (c) bendinde sayılan fiillerin tekrarı halinde ayrıca ihlale konu ürünün piyasaya arzının bir yıla kadar durdurulmasına; (a), (b), (d), (e), (f), (j), (k), (l), (m), (n), (o), (ö), (p), (r) ve (s) bentlerinde sayılan fiillerin, ilk fiilin işlenmesinden sonraki beş yıl içinde üçüncü defa işlenmesi halinde ise belgelerin iptaline karar verilir. Satış belgesi iptal edilen satıcılar, satış belgesi iptaline konu işyeri için iki yıl süreyle yeni belge başvurusunda bulunamaz."

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Değerli arkadaşlar, Komisyonumuzun değerli üyeleri; 21'inci madde üzerinde 2 ayrı önerenin olduğunu belirterek önermeleri okutup işleme alacağım.

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Çeltik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'yle değiştirilmek istenen 21'inci maddesinin tekliften çıkarılmasını arz ve talep ederiz.

Ayhan Barut
Adana

Bekir Başevirgen
Manisa

Orhan Sarıbal
Bursa

İlhami Özcan Aygun
Tekirdağ

Ömer Fethi Gürer
Niğde

Doğan Demir
İstanbul

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Özcan, buyurun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

İmzacı ve hazırlayan milletvekillerimize benim özellikle sormak istediğim soru şu: Etil alkol kullanımının ticari amaçlı olduğu tespitinin nasıl yapılacağı ve bu kanun değişikliği olmadığı için baskınlar sırasında ceza kesilemeyen, kesildiyse itiraz sonucu iptal edilen etil alkol örneklili olup olmadığını Komisyonda bir sorulmuş dedik. Nasıl bunları getireceksiniz, ticari olup olmadığını nasıl bileceksiniz?

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - İlgili arkadaşlara sorulmuş.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Evet, soruyoruz.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Kim arkadaşlar?

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER - Tütün ve Alkol Dairesi Başkanı var.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Bitireyim isterseniz Başkanım.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Pardon, devamı var.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Ondan sonra, tütünle ilgili yakın zamanda yine bir kanun çıkardık, hatırlarsınız, geçen dönem. Orada da tütünle ilgili yerli tütün üreticilerini koruma anlamında, Adıyamanlı olsun, işte Maraşlı olsun ve Ege'deki tütüncülerimizi koruma anlamında burada bas bas bağırarak, sesimizi yükselttik, belki rahatsız olan arkadaşlarımız oldu o zaman ama şimdi haklı çıkmanın da gururunu yaşıyoruz aslında. O gün de ifade ettik, yanlış yapıyorsunuz. Bu firmalar, tütün fabrikaları, sigara fabrikalarının yerli tütünü kullanmayacağı konusunda Cumhurbaşkanına da yetki verdik, işte o oranı kullanması konusunda ama maalesef, geldiğimiz noktada, şimdi burada yine tütünle ilgili cezalar geliyor. Şimdi, geline noktada, yahu bu kanunları hazırlarken, maddeleri hazırlarken biraz daha geniş düşünsek yani bu kadar kısa dönemde bu tekrar tekrar önümüze gelmese, uzun dönemler için yolumuzu belirlesek, iyi planlama yapsak... Arkadaşlar, planlama yapamıyoruz demek ki, önümüzü göremiyoruz veya sahadan bihaberiz. Yani sahadaki sıkıntıları bizler ifade ettiğimiz zaman kötü oluyoruz ama şimdi, burada alkölü, işte etil alkölü neye göre planlayacaksınız yani bir sürü sorunlar yaşıyoruz. Arkadaşlar, yaptığınız her türlü sıkıştırma kaçış yoludur.

Şimdi, Adana Vekilimiz nerede, Abdullah Bey? Pozanti'dan aşağı inerken rampalardan kaçış rampası var mı? Arkadaşlar, kaçış rampası bulur vatandaş. Yani siz ne yaparsanız yapın, rakamları artırırsanız dahi çözüm bulurlar ve merdiven altındaki üretimin önünü açıyorsunuz ve insanların sağlığıyla oynuyorsunuz. Geldiğiniz noktada, siz tabii ki haklısınız kendinize göre, engelleyeceğini düşünüyorsunuz ama vatandaş engelleyemez, çözüm bulur.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Soracağın soruyu sor da cevap versin arkadaş.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Onun için, hem tütünle ilgili hem de bu etil alkölü neye göre belirliyorsunuz, merak ettim.

Buyurun.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Özcan, teşekkür ediyoruz.

Buyurun.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE ALKOL DAİRESİ BAŞKANI UĞUR YALÇIN - Uğur Yalçın ismim, Tütün ve Alkol Dairesinin Başkanıyım.

Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; şimdi, sayın vekilimizin söylediği kanun 2020 yılında çıkmış ve denmiş ki: Türkiye'deki yerli tütün kullanım oranları düşük. Yerli tütün üreten çiftçimizin korunması amacıyla o günkü tütün fiyatları baz alınarak yani yüzde 10'a kadar karşılama oranının karşılığı, o günkü tütün fiyatı 8 lira; yüzde 10 ile 30 aralığında eksiklik olursa bunun karşılığı 10 lira; yüzde 30'un üzerinde eksiklik olursa karşılama oranı, bunun da karşılığı 12 lira olarak belirlenmiş.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Yetki verdik ama kanunda. Kime yetki verdik?

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE ALKOL DAİRESİ BAŞKANI UĞUR YALÇIN - 2020 yılındaki kanundan bahsediyorum Sayın Vekilim ve sektöre de endüstriye de bir yıl hazırlık süresi verilmiş. 2022 yılında yerli tütün kullanım oranı kademeli olarak da yüzde 17; 11,35'ten başlayan oran 17 olsun, 2023 yılında 21 olsun, 2024 yılında 25 olsun, 2025 yılında da 30 olsun, kademeli geçiş olmuş.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Artırma yetkisi verdik ama. Hatırlar mısınız, kanunda, maddede Cumhurbaşkanına yetki verdik.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE ALKOL DAİRESİ BAŞKANI UĞUR YALÇIN - Ben kanunu anlatıyorum Sayın Vekilim.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Ben de size söylüyorum; bak, o kanunda ben de vardım burada.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE ALKOL DAİRESİ BAŞKANI UĞUR YALÇIN - Kanunda "Yüzde 30'a kadar artırılır, yüzde 35-45'e kadar da Sayın Cumhurbaşkanımıza yetki verilir." diyor, doğru. Şimdi, biz bunları, biraz önce bahsettiğiniz piyasa etki analizlerini yaptığımızda sektörün, endüstrinin bu yerli tütün kullanım oranını karşılamadığını, karşılama karşılığında da kanunda çıkan fiyatlar oranında bu idari para cezalarını ödediğini, her ne kadar bunlar yeniden değerlendirme oranında da artsa... Mesela, 2020 yılındaki o 8 lira olan paranın şu an yeniden değerlendirme oranı karşılığı 75 lira, 10 lira olanın yeniden değerlendirme oranı karşılığı değeri 93 lira. Dolayısıyla, biz bir etki analizi yaptık, sektörün gidişatına baktık, bugünkü şartlarda da ürün fiyatı 160-180-200 lira. Burada bir güncelleme yapalım istedik Sayın Vekilim, bu parayı ödeyecek olanlar da endüstri. Burası bu şekilde efendim.

Diğer mesele de çiftçinin lehine; endüstrinin bunun karşılığında "Ben para cezasını öderim küçük miktarlarda, geçerim." anlayışında olmaması için güncelleme yapıyoruz. Burada herhangi bir şekilde çiftçiye, üreticiye yansıyan bir şey yok.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Ben onu söylemek istemedim, benim söylemek istediğim şu: Oran artışıyla ilgili, kullanımla ilgili 30'lara, 35'lere kadar Cumhurbaşkanına yetki verdik. Aynı zamanda yeniden değerlendirme var. Yeniden değerlemede ne zaman rakam...

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE ALKOL DAİRESİ BAŞKANI UĞUR YALÇIN - Söylüyorum efendim, biraz önce siz beni dinlemediniz Sayın Vekilim.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Dinledim arkadaşım.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE ALKOL DAİRESİ BAŞKANI UĞUR YALÇIN - Şimdi, dedim ki: 8 lira olan paranın şu anki karşılığı 75 lira ama bizim şu anda getirdiğimiz rakam 160 lira. 10 lira olan ücretin karşılığı da 93 lira. Dolayısıyla, güncelleme yapıyoruz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - O zaman bir şey daha söyleyeyim ben size, başka bir ek, ilave yapayım isterseniz: İki yıl sonra tekrar bu kanun teklifinin önümüze gelmemesi için o rakamları iyi bir şekilde bir şeyle bağlayalım.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE ALKOL DAİRESİ BAŞKANI UĞUR YALÇIN - Yeniden değerlendirme oranlarında artıyor Sayın Vekilim bunlar biliyorsunuz. Başlangıç rakamları çok düşük olduğu için yeniden değerlendirme oranlarında artsa da kıfayet etmediğini arz ediyorum.

Diğer meselede de, etil alkolü Türkiye'de kimin kullanacağı, hangi şartlarda kullanacağı belli. Etil alkolü alan üreticilerin, özellikle kolonya yapımında ve sirke yapımında kullanan üreticilerin daha sonrasında saha tespitlerinde bunları alkollü içki yapmak için kullandıklarını tespit etmemiz üzerine buraya "ticari amaçla kullananlar" ifadesini eklemek istedik, sadece bu efendim.

BAŞKAN VAHİT KIRIŞCI - Teşekkür ederiz.

Sayın Sarıbal, buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Teşekkür ederim.

Öncelikle şunu söyleyeyim: Yüzde 35 ya da yüzde 30 yerli tütün kullanmayan firmalara cezai müeyyide uygulamakla bu işi geçiştirmek ülke tarımına ve tütüncülüğe vurulmuş en büyük darbedir. O gün de o kanunun çıkma biçimine itiraz etmiştik, bugün de itiraz ediyoruz. Buna bir parasal yaptırım değil, o şirketin, o firmanın üretimden ve pazarlamadan çıkmasını sağlayacak mekanizmayı kurmak zorundayız.

Bakın, şimdi size bir şey söyleyeceğim: 2002-2003 yılı 70 bin ton ithalat var, 234 milyon dolar ödeme var. 2023-2025... 2024 yılında 116.644 ton ithalat var, ödenen para 750 milyon dolar. 2025 yılında 114.243 ton ithalat var, ödenen para 840 milyon dolar. 2002-2023; 2025 sonu itibarıyla 2 milyon 156 bin 194 ton tütün ithalatı var, 11 milyar 497 milyon 946 bin dolar ödeme var. Şimdi, bu gidişatla sürekli ithalatın arttığı bir döneme geçiyoruz. Kaldı ki bizim yerel tütünlerimiz zaten yok oldu. Bugün Diyarbakır, Malatya, Mardin, o bölgeye de firmalar girdi. Bugün için çiftçinin elinde tütün var. Sözleşmeli tarım yapan firmalar -maliyet 280 lira-220 lira ila 250 lira arasında tütüncüye fiyat vermekteler, çiftçinin canı çıkmış. Yani para meselesi bu işi çözmez. Bu, para meselesi değil. Eğer gerçekten ülke tütününden yanaysak, ülke üreticisinden yanaysak, ülke topraklarından yanaysak buraya sahici bir yaptırım koymak zorundayız. Bu şey gibi "Parayı öderim, işime bakarım." Öyle yapıyor zaten firmalar. Getirdiğiniz bütün kanunlar da böyle. Yani niye o zaman 180 lira getiriyorsunuz? Demin veterinerlere 500 bin lira ceza yazıyorsunuz ya! O şirkete niye 1 milyon koymuyorsunuz, neden 2 milyon koymuyorsunuz, neden 5 milyon koymuyorsunuz? Akrabamız mı onlar? O yüzden, tütünün canına okuyorsunuz; rakamlar burada, benim değil TÜİK'in, sizin rakamlarınız. Olacak şey değil. 70 lira, 150 lira, 160 lira kilogram başına iş, bir iki yıl sonra yine yok olur. Dolayısıyla, eğer gerçekten samimiyet varsa bu ülkenin toprağından yana, bu ülkenin üretim biçiminden yana, çiftçisinden yana, böyle, firmayı caydıracak bir ceza koyalım, net bir ceza koyalım, bu rakam ciddi bir rakam olabilir. Koyun, 5

bin lira koyun kilo başına, yapmasın, ne olacak ya yüzde 35? Bakın, Yunanistan bunu yıllarca yaptı Avrupa Birliği sürecinde, Değerli Başkan bilir, çok iyi bilir. Yunanistan'ın Avrupa Birliği sürecinde firmalara dedikleri aynen şu: "Bizim ülkemizde sattığınız tütün kadar benim topraklarımda tütün alacaksınız. Yunanistan'da 10 bin ton tütün satıyorsan, benden de benim topraklarımdan da 10 bin ton tütün alacaksın." Biz daha en başta teslim olduk. Dolayısıyla firmalar da... Ya, bakın, tütünde -bu lafı söylemek zorundayım- 1900'lü yılların başına gidiyoruz, rejî şu anda rejî, rejî dönemindeyiz, ne kadar tütün ekileceğine yabancı şirketler karar veriyor, 4 tane firma; British American Tobacco, Philip Morris ve benzeri 4 firma, hangi tütünün ekileceğine onlar karar veriyorlar, ne kadar ekileceğine onlar karar veriyorlar, hangi parayla alacaklarına da onlar karar veriyorlar. Hani bizim çiftçimiz? Hani bizim tütünümüz? Hani bizim toprağımız? Rejî, rejî...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - O günün rejîsi 1926-1936 yılları arasında TEKEL kurularak ve büyük paralar ödenerek defedildi. Şimdi, tekrar, AKP sayesinde tütün rejîye teslim oldu; çok uluslu şirketlerin kontrolünde şu anda tütün, görmüyor musunuz bunu? Ya görmüyorsunuz, görmemek mümkün değil ya da bilerek yapıyorsunuz arkadaşlar. Asla kabul etmiyoruz, asla! Lütfen...

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ederim Sayın Sarıbal.

Sayın Gürer, buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Ben iki şey soracağım yine Sayın Başkan.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Kendisi alkol üretenler var, bunlar da etil alkolü alıyorlar, bunlar üretim yapıyorlar. Bunlar, bu düzenlemeyle, yakalandığında ceza müeyyidesi mi oluşturuluyor, bir bunu açıklasın.

Bir de bu tütünle ilgili; ekimi serbest de herhâlde satışı yasak olan sınırlı ürünlerden biri. Bu anlamda ne kadar ekileceği, nerede ekileceği, ne kadar alanda bu işin olacağı konusunda bir sınırlama var mı veya böyle bir düzenlemede bunu kapsıyor mu?

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ederim.

Evet, buyurun.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE ALKOL DAİRESİ BAŞKANI UĞUR YALÇIN - Sayın Başkanım, tekrar bir düzeltme yapmak ve sorulara cevap vermek isterim müsaadenizle.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Buyurun.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE ALKOL DAİRESİ BAŞKANI UĞUR YALÇIN - Şimdi, efendim, biraz önce Sayın Vekilimizin söylediği konulardaki verdiğimiz cevaplar kilogram başına. Bir de -orada maddenin devamında var- biz bu sefer Sayın Vekilimizin söylediği gibi, ciddi bir yaptırım getirdik, dedik ki: "Bu parayı öderim, bu yanıma kâr kalır." anlayışının dışında "Beş yıl içerisinde 3 defa idari yaptırıma maruz kalan firmanın belgesini, bu Philip Morris de olsa JTI da olsa BAT de olsa iptal ederiz." dedik; maddenin devamında var efendim, herhâlde okumadılar.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Sayın Başkanım, Cargill Bursa'da geldi, en güzel topraklara fabrika yaptı, nişasta bazlı şeker fabrikası; ne yaptı, onu soruyorum ben de yani bu bana göre çözüm değil. Eğer şeyse hep beraber mutabıkız, burada daha farklı bir cezai müeyyideyi koyalım, önümüzü açalım yani bir şekilde çözerler arkadaşlar, çözülür. Şimdi o taraflara girmek istemiyoruz. Onun için örnek verdim. Bakın, direkt, Orhan Sarıbal demeden ben Bursa'dan örneği verdim. Cargill orada üretim yapıyor. Nasıl yaptı o fabrikayı? Hani yasaktı? Ne yaptık?

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Özel kanun çıkardık 3 defa.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Onun için onu hiç şey yapmayın, çözülür. Çözülmesi için, elimizde imkân varken, hep beraber, aynı şeyi düşünüyorsak ilave değerler koyalım.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Buyurun.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE ALKOL DAİRESİ BAŞKANI UĞUR YALÇIN - Şimdi, bunları kilogram başına olarak söyledikten sonra... Beş yıl içerisinde idari yaptırıma 3 defa maruz kalan firmanın belgesini de iptal edeceğimiz zaten maddenin metninde var, tekraren arz ediyorum.

Sayın Vekilimizin söylediği, kendi içmek için alkol üretenlerle ilgili burada herhangi bir ceza yok. Biz tamamen ticari amaçla üretenlere ve satanlara yönelik bir yaptırımdan bahsediyoruz. Kişinin kendi tüketimi, kendi içmesiyle ilgili bir düzenlememiz burada yok efendim, bunu da ayrıyeten arz etmek istedim.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ederim.

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Bunun bir sınırı var mı acaba?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Kayıt dışının varlığını...

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Sayın Başkan, ben de...

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE ALKOL DAİRESİ BAŞKANI UĞUR YALÇIN - Şimdi, efendim...

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Arkadaşlar, söz talebinde bulunun.

Sayın Demir...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Bir soru soracak.

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Başkanım, ben sordum.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sordunuz mu?

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Evet.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Tamam, teşekkür ederim.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE ALKOL DAİRESİ BAŞKANI UĞUR YALÇIN - Şimdi, efendim, burada, tütün üretiminde eğer kişi üretici ise kendi ihtiyacını karşılamak üzere 50 kilografa kadar izni var. Eğer bu bağ sahibi, alkollü içkiyle ilgili üzüm bağı sahibi bir kişi ise orada da 350 litreye kadar kendi tüketimiyle ilgili müsaade var efendim.

AYHAN BARUT (Adana) - Yıllık mı 350?

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE ALKOL DAİRESİ BAŞKANI UĞUR YALÇIN - Evet.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Yeter mi? Kullananlara soralım. 350 kilo...

AYHAN BARUT (Adana) - Bir soru da ben sorayım.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Ya arkadaşlar, biraz toparlanalım, hadi bakalım, hadi bakalım.

(Uğultular)

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Bir saniye arkadaşlar... Sayın Barut, bir saniye.

Buyurun.

AYHAN BARUT (Adana) - Aynı arkadaşta soruyorum: Güney illerinde kendi üretimleriyle içki yapan çok sayıda insan var.

ABDULLAH DOĞRU (Adana) - Boğma mı?

AYHAN BARUT (Adana) - Yani boğma ya da başka bir şeyle.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - O Adana, Hatay için geçerli.

AYHAN BARUT (Adana) - Orada da aynı bu 350 litre mi geçerli? Bu, tüm Türkiye'de geçerli; bir.

İkincisi, peki, bunu sağlıklı yapıp yapmadığını nereden biliyorsunuz? Mesela, kaçak içkilerden bir sürü ölümler oluyor.

Onun kontrolü nasıl sağlanıyor?

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE ALKOL DAİRESİ BAŞKANI UĞUR YALÇIN - Sayın Başkanım, cevap verebilir miyim, müsaade eder misiniz?

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Buyurun.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE ALKOL DAİRESİ BAŞKANI UĞUR YALÇIN - Şimdi, efendim, bizim mevzuatımızda "Kişi kendi bağ sahibi ise, üzüm üreticisi ise 350 litreye kadar kendi ihtiyacını karşılamak üzere üretebilir, tüketebilir." diyor. Kişi kendisi bağ sahibi üretici ise. Tütünde de...

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Burada ben araya girebilir miyim?

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE ALKOL DAİRESİ BAŞKANI UĞUR YALÇIN - Buyurun efendim.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Adana'dakiler üzümünden yapmazlar, incirden yaparlar. "Boğma" dediğimiz şey incirden olur. Bu da, bilgi olarak sizde bulunsun. Hani kullanan birisi değilim ama Adanalıların kültürünü bildiğimiz için bunu söylüyorum.

AYHAN BARUT (Adana) - Şöyle; bu dediği içki iki türlü yapılır: Biri üzümünden, biri incirden; doğru söylüyor Başkan fakat şu anda boğmanın dışında da kendi evinde kendi rakısını -rakı olarak söyleyeyim- üreten insanlar var. Bunun dozu, ayarı nedir?

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE ALKOL DAİRESİ BAŞKANI UĞUR YALÇIN - Sayın Vekilim, şimdi...

(Uğultular)

AYHAN BARUT (Adana) - Hayır ya, tehlikeli mi değil mi? Nasıl? Adam yaptı şimdi kaçak, kendine, aileye zarar verdi; ne oldu?

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE ALKOL DAİRESİ BAŞKANI UĞUR YALÇIN - Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; bizim burada bahsettiğimiz ticari amaçla yapanlar, satanlar, bu işi ticarete konu edenler, insanlarımızın, toplumumuzun halk sağlığıyla oynayanlar. Biz, kişilerin kendi evinde bir video seyrederek, videodan "İçki nasıl yapılır?" diye bakarak, içki yaparak içenleri kastetmiyoruz. Böyle bir faaliyetimiz, böyle bir alanımız, bir ilgimiz yok efendim.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Sarıbal, söz talebiniz mi var?

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Var.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Hadi bakalım, onu da alalım o zaman.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Şöyle: Tütünle ilgili beş yıl meselesi gerçekten, hani, biliyorsunuzdur mutlaka bunu... Ben bir fabrika sahibi olsam bu "3 defa üst üste" meselesini hiç beş yıl yakalanmadan tekrar ederim, hiç yakalanmadan, 3 defa beş yıl içerisinde bu sorumluluğu yerine getirmeyip beş yılı doldururum, ikinci beş yılda tekrar devam ederim. Hiçbir karşılığı yok.

Gerçekten, tütün politikasını artık gözden geçirmek lazım. Bakın, çok kötü gidiyoruz, çok kötü gidiyoruz, bilginiz olsun; özellikle söylemek isterim. Alkol meselesinde de evet, halkımız rahatladı, zaten marketten, bayilerden alkol alma şansı kalmadı halkın, ancak kendisi yapacak. O yüzden, bunu incire de öbür tarafa da yaygınlaştıracığımız kesin, Başkanın da önerisiyle. Dolayısıyla şunu hiç unutmayın: Alkolü önlemek değil, alkol vergilerini kaldırıp insanların riskli alkol tüketmesine engel olacak bir politikayı ortaya koymak lazım.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Adımız çıkacak ya.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Yani yüzde 50, yüzde 60 rakıya, şaraba vergi koyup, bazı viskilerden yüzde 1 vergi alıp... 1 milyondan 28 milyona çıkan bir viski tüketimi, yine ciddi anlamda şarap tüketimi, ağırlıklı olarak ithal içki bu toplum tarafından tüketiliyor.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkürler.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Sonra bir örnek vereceğim Sayın Bakanım özel, bu şeyle ilgili, dedi ya beş yılda 3 defa, beş yılda 2 defa var, ben daha göremedim o firmanın kapatıldığını.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Açıklama, güç durumda kalırsın.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Yo, ben çıkışta söylerim.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sonra söylersin.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Yani onun için bunun bana göre daha farklı bir yöntemi var.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Arkadaşlar, 1'inci önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

2'nci önergeyi okutuyorum:

Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesinde yer alan "Bakanlık tarafından" ibaresinin "İlgili Bakanlık tarafından" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Nejla Demir
Ağrı

Ferit Şenyaşar
Şanlıurfa

BAŞKAN VAHİT KİRİŞCİ - Evet, söz talebi var mı? Gerekçeyi mi okutalım?

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Gerekçe...

BAŞKAN VAHİT KİRİŞCİ - Buyurun.

Gerekçe:

Anlam bütünlüğünün sağlanması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞCİ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul Etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

21'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 21'inci madde kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, yeni madde ihdasına ilişkin bir önerge var, şimdi yeni madde ihdasına yönelik bu önergeyi okutup işleme alacağım.

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE 22- 1/7/2003 tarihli ve 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Koruma altında olmayan yaban hayvanlarını avlamanın yasaklandığı yer, gün ve süreler de dâhil olmak üzere; insan sağlığına, çevreye, tarım alanları ile besi, evcil ve yaban hayvanlarına zarar verecek sayıda çoğalmaları veya bulaşıcı hastalık taşıdıklarının tespiti durumunda, Genel Müdürlük teşkilâtı görevlilerinin ilgili kuruluşlarla birlikte hazırlayacakları rapor doğrultusunda av ve doğa koruma memurları ve avcılara avlattırılmasına Genel Müdürlükçe izin verilebilir. Bu kapsamda yapılacak avlanmalarda Genel Müdürlüğün izni doğrultusunda, mahallî mülkî amirin kararı ile kolluk kuvvetleri de görevlendirilebilir.""

Süleyman Özgün
Nevşehir

Mestan Özcan
Tekirdağ

Hikmet Başak
Şanlıurfa

Faruk Kılıç
Mardin

BAŞKAN VAHİT KİRİŞCİ - Gerekçeyi mi okutalım?

FARUK KILIÇ (Mardin) - Gerekçe...

BAŞKAN VAHİT KİRİŞCİ - Buyurun.

Gerekçe:

Son yıllarda yaban hayvanları beslenme ihtiyacı nedeniyle şehir merkezlerine kadar indiği için yaban hayvanı saldırıları gerçekleşebilmekte, ayrıca bu hayvanlardan insanlara bulaşıcı hastalıklar geçme riski de bulunmaktadır. Önergeyle bu soruna yönelik düzenleme yapılmaktadır.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞCİ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutup işleme alıyorum.

Tarım, Orman Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesinden sonra gelmek üzere teselsül edilen 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'nun 4'üncü maddesinde değişiklik öngören maddenin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Nejla Demir
Ağrı

Ferit Şenyaşar
Şanlıurfa

BAŞKAN VAHİT KİRİŞCİ - Söz talebi?

Orhan Bey, şimdi size söz vereyim.

Buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Değerli Komisyon üyeleri, değerli milletvekili arkadaşlarım; daha önce bu, Millî Parklar Kanunu'nda gündeme gelmişti sanıyorum. Bu kanunu, bu maddeyi, önergeyi reddetmiştik. Bugün, yine, ilave bir madde olarak geldi. Çok açık söylemek lazım, eğer bu madde geçerse değerli arkadaşlar, var olan bütün hayvanları katletmek mümkün olacaktır, koruma altında olmayan ne varsa keyfe, hep istediği gibi öldürülecektir; çok net söylüyorum. İkinci bir Hayvan Kanunu geçmişti biliyorsunuz, bununla ilgili sorunlar yaşanıyor ama bu çok daha derin bir sorun. Belki arkadaşlarım yeterli düzeyde takip edememişlerdir ya da içselleştirmemişlerdir. Özellikle sırayla bazı noktalara dikkat çekmek isterim. Koruma altında olmayan yaban hayvanlarının avlanmanın yasaklandığı yer, gün ve süreler de dâhil olmak üzere; bir, insan sağlığına; iki, çevreye; üç, tarım alanları ile besi, evcil ve yaban hayvanlarına zarar verecek sayıda çoğalmaları... Kim bunlar, hangi hayvanlar, isim var mı, tür var mı, çeşit var mı, cins var mı, ırk var mı, hayvan tanımı var mı, var mı arkadaşlar, var mı?

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI DOĞA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ ALPEREN KORKMAZ - Sayın Vekilim, isterseniz söz hakkımı kullanayım.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Buyurun.

Başkanım, burada cevap verecek.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Ha, siz izin veriyorsanız açıklama yaptıracağım.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Elbette, elbette, tabii, tabii.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Buyurun.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI DOĞA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ ALPEREN KORKMAZ - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; efendim, bizim tür listesi dediğimiz, uluslararası anlamda da kabul edilen bir tür listemiz var, 80 adet hayvan burada koruma altındaki hayvanlar. Bunlar işte parstir, kurttur, geyiktir, Türkiye'nin endemik türlerinin hepsi zaten koruma altındaki hayvanlar; koruma altında olmayan hayvanlar -yaban domuzu özelinde zaten bu madde ama- işte kirpi, tilki, bu tarz hani sıradan karşılaştığımız hayvanlar aslında koruma altında olmayan hayvanlar, bunları vurguluyoruz.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Köpekler?

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI DOĞA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ ALPEREN KORKMAZ - Köpekler, efendim, bunu kastetmiyoruz, köpekler ayrı.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Kastetmiyoruz değil arkadaşlar, ayırmıyorsunuz ya, ayırmıyorsunuz.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI DOĞA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ ALPEREN KORKMAZ - Efendim, 5199 sayılı Kanun var malumunuz...

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Bu hayvanların, köpekler, kediler, diğer...

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI DOĞA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ ALPEREN KORKMAZ - Sayın Vekilim, ayılar, kurtlar, onların hepsi koruma altındaki hayvanlar. Köpekler de 5199 sayılı Kanun'la ayrıca düzenlendiği için bu kapsamda düzenlenmiyor yani köpeğin avlanması gibi bir durum söz konusu değil. Yaban hayvanı zaten...

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Arkadaşlar, bakın, bu çok açık, çok muallak bir şey. Kişiye saldıranı öldüreceksiniz.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI DOĞA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ ALPEREN KORKMAZ - Yok efendim, köpekler yaban hayvanı değil efendim.

AYHAN BARUT (Adana) - Orhancığım, buradakini şöyle düzeltmeniz ne oluyor, "yaban domuzları" yazsanız sadece.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI DOĞA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ ALPEREN KORKMAZ - Efendim, eski hâli bu şekildeydi. Sayın Vekilim, kanunun eski hâli zaten bu şekilde, koruma altında olmayan hayvanlar zaten bu şekilde.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Ölçü ne? Ölçü ne sevgili dostum?

AYHAN BARUT (Adana) - Geçen Meclise gelmişti, o zaman önergede "yaban domuzları" yazıyordu.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Yok, hayır, yazmıyordu.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI DOĞA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ ALPEREN KORKMAZ - Yok, şöyleydi Sayın Vekilim...

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Gene yazmıyordu, gerekçesinde vardı.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Evet, Başkanımın dediği doğru.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Gerekçesinde vardı arkadaşlar.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Başkanın dediği doğru.

Dolayısıyla burada ciddi, birinci sıkıntı; zarar verecek sayıda çoğalacak, çoğalmış olan hayvanlar. İkinci sıkıntı: "Bulaşıcı hastalık taşıdıklarının tespiti durumunda..." Buna kimsenin itirazı olmaz ama hangi hayvanlar? Yine, kuduz... "Genel Müdürlük teşkilatı görevlilerinin ilgili kuruluşlarla birlikte hazırlayacakları rapor doğrultusunda av veya doğa koruma memurları ve avcılara avlatılmasına..." Niye avcılar? Memurlarımız var, özel bir durum. İki: "...Genel Müdürlükçe izin verilebilir. Bu kapsamda yapılacak avlanmalarda Genel Müdürlüğün izni doğrultusunda, mahallî mülki amirin kararıyla kolluk kuvvetleri de görevlendirilebilir." Kim kolluk kuvvetleri? Asker, polis. Arkadaşlar, gerçekten şaşkınım, yine aynı şeyi söyleyeceğim. Sayın Başkan, siz farkındasınız, biliyorum ben onu ama bu gerçekten çok vahim sonuçlar üretebilecek, artık ilgili birimin, ilgili müdürlüğün istediği gibi hayvanlara... Ki bunda bir arkadaşımız ısrar ediyordu, farkındasınız, bir milletvekili, şimdi ismini hatırlayamayacağım. Bir milletvekilinin talebi doğrultusunda bir kanun çıkıyor.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - O aslında talebe cevap veren bir milletvekili, aracılık etti, öyle diyelim.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Evet, evet, kendi talebini gösteriyor, dolayısıyla bu maddenin ciddi sıkıntıları var.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ediyorum.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Açıktan reddettiğimizi tekrar paylaşmak isterim.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ediyorum Sayın Sarıbal.

Sayın Gürer, buyurun, lütfen kısa olsun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Başkanım, kısa olacak zaten de 2006 yılında Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarları eliyle çıkarılan bir düzenlemede domuz eti kasaplık hayvan eti oldu yani "Dinen haram." dendi, muhafazakâr bir parti Avrupa Birliği uyum yasası çerçevesinde domuzu kasaplık hayvan eti yaptı. 2006 yılından bu yana domuz kasaplık hayvan eti. Şimdi, Tarım ve Orman Bakanlığının taklit ve taşışle ilgili yaptığı incelemelerde kimi zaman dana etinin içine domuz eti karıştırılıp kebab diye millete yedirildiği de belgelerle ortada. Şimdi, bu yaban hayvanlarının kötü niyetli insanların elinde vurulmasıyla onların da insanlarca tüketilir bir ürüne döndürülmesi yönünde bir durum oluştursa bu konuda ne olacak?

AYHAN BARUT (Adana) - At eti, eşek eti gibi.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Şimdi, yaban hayvanını vurdu, biliyoruz ki daha önceki dönemlerde aklınıza gelen her türlü hayvanın etinin insanların tüketimine yönelik yakalandığı örnekleri var. Buradaki amaç bir bölgede oluşan olumsuzluğu sınırlamak mı yoksa onun kontrolü yarın elden kaçtığına ortaya çıkabilecek sorunların oluşacağı yeni bir düzenlemeyi mi beraberinde getiriyor? Çünkü Türkiye'de artık... Biraz evvel kirpiyi söyledi arkadaş, kirpi mi kaldı memlekette, zaten millet mayasıyla iyi geliyor diye hayvanı kesti kesti yedi yani onu da bitirdiler.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Yine aynı şekilde yaban domuzlarını kesip yiyorlar hakikaten.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Ben de onu diyorum. Şimdi, o avlandıktan sonraki süreci kim kontrol edecek, avlanma nasıl olacak; bunları da bir açıklarsanız.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Çekirge saldırısını ne yapacaklar? Çekirge ve fare saldırısında ne düşünüyorsunuz acaba, çekirge ve fare saldırısında?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Yani şimdi, şöyle: Yılanı yok ederseniz fare artar, şimdi yılanı yok edersek...

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Arkadaşlar, oraya gelelim de...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Başkan, yılanı yok ederseniz fare artıyor, fare gidiyor kirazın dibini yiyor, bizim kiraz bahçelerini yok ediyor, hepsi birbiriyle ilintili. Benim kitaplarımda yazdığım, bizim oradaki bir hikâyeyi anlatarak bitireyim. Gelengiler tarlaya saldırmışlar, koşmuş bir tanesi gitmiş, tarla sahibine demiş ki: "Ya, gelengiler senin tarlayı mahvediyorlar, git de bir bak." Adam gelmiş, bakmış, 3 tane gelengi, bunu görünce ayağa böyle kalkmış "Ya, evde benim 3 tane gelin var, hiç ayağa böyle kalkmadılar, ben bunları vurmaktan geri döneyim." demiş. Yani buradaki maksadın, gayenin, amacın ne olduğu tam açık olmadığı için her yere çekilecek bir şey, o kaygıyı ortadan kaldırmak gerekir.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Her hayvan türüne çekilebilir, her hayvan türüne.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Arkadaşlarımız bunu tanımlasınlar, örneğin desinler ki -örnek olsun- şu bölgede 5 bin domuz varken bu 10 bine çıkarsa bunun 5 biniyle ilgili önlemler alınır. Burada örneğin, o bölgede ilgili kim ise, örneğin millî parklarda olduğu gibi, çiftçi malları koruma derneklerinin filan gözetiminde vurulur ve şurada imha edilir. Bir tanımlaması olsun.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Eyvallah, çok teşekkür ederim Sayın Gürer.

Arkadaşlar, şimdi, verilen önerenin gerekçesini okutuyorum Sayın Demir'in isteği üzerine.

Gerekçe:

Teklifle, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'nda yapılan değişikliklerle normal şartlarda avlanması yasak olan yaban hayvanlarının belirli koşullar altına alınabilmesine imkân tanınmaktadır ancak bu düzenleme yaban hayvanlarının yerleşim alanlarına yönelmesine neden olan yapısal sorunları göz ardı etmekte ve sorunun kaynağını ortadan kaldırmak yerine sonuçlarını ortadan kaldırmaya yönelik şiddet temelli bir yaklaşımı benimsemektedir.

Teklifte yer alan "zararlı olma", "tehdit oluşturma" ve "gerekli sayıda avlanma" gibi ifadeler ise belirsiz ve muğlak nitelikte olup idareye geniş ve denetimsiz bir takdir yetkisi tanımaktadır. Bu durum bilimsel ve ekolojik kriterlerden uzak, keyfî uygulamaların önünü açabilecek niteliktedir.

Yaban hayatının korunması yalnızca insan güvenliği perspektifiyle ele alınamayacak kadar kapsamlı bir meseledir. Ekosistemlerin bütünlüğü ve tüm canlıların yaşam hakkı gözetilmeden yapılacak müdahaleler ekolojik krizi derinleştirecek ve geri dönüşü zor tahribatlara yol açacaktır. Bu nedenle, çözüm yaban hayvanlarının ortadan kaldırılması değil, doğal yaşam alanlarının korunması, genişletilmesi ve insan-yaban hayatı çatışmasını önleyici bütüncül politikaların hayata geçirilmesidir.

Bu çerçevede, teklif, kentleşme ve doğa tahribatı politikalarının yarattığı sorunları görünmez kılmakta ve çözüm olarak yok etmeyi meşrulaştırmaktadır. Ekolojik, etik ve hukuki açıdan sakıncalar içeren bu düzenlemenin kabul edilmesi mümkün değildir.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... İhdas edilen madde kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, kabul edilen önerge doğrultusunda bu madde ihdas edildikten sonra herhangi bir karışıklığa mahal vermemek amacıyla görüşmelere teklifte bulunan mevcut madde numaraları üzerinden devam edilecektir. Madde numaraları Başkanlıkça Komisyonun kabul ettiği metin yazımı sırasında teselsül ettirilecektir, bunu da bilgilerinize sunmak istedim.

Şimdi, bir sonraki maddemizi, 22'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 22- 3/7/2005 tarihli ve 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununun 8 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununa tabi kooperatifler, 1/5000 ve 1/1000 ölçekli imar planlarındaki tarımsal niteliği korunacak alanlar ile bu planlar dışında kalan ve bu Kanuna tabi alanlarda yer alan taşınmazlar üzerinde mülkiyet ve sınırlı ayni hak edinemezler. Ancak tarımsal amaçlı faaliyet gösteren kooperatiflerin mezkûr alanlardaki taşınmazlar üzerinde mülkiyet ve sınırlı ayni hak edinimi Bakanlığın iznine tabidir."

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Madde üzerinde 2 adet önerge vardır; okutup işleme alacağım.

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Çeltik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'yle değiştirilmek istenen 22'nci maddesinin yeniden kapsamlı düzenleme yapılabilmesi amacıyla tekliften çıkarılmasını arz ve talep ederiz.

Ayhan Barut
Adana

Bekir Başevirgen
Manisa

Orhan Sarıbal
Bursa

İlhami Özcan Aygun
Tekirdağ

Doğan Demir
İstanbul

Ömer Fethi Gürer
Niğde

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Barut, buyurun.

AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Başkan, tarım topraklarının korunması şarttır ama yurttaşların barınma ihtiyacı da en temel haktır. Teklifle yapılmak istenen tarım arazilerinin stratejik bütünlüğünün korunması amacına uygun düzenlemenin çok boyutlu ve kapsamlı yeniden değerlendirmeye ihtiyaç duyduğu da açıktır.

Elbette tarım toprakları korunacak, elbette işgale ve talana geçit verilmeyecek. Öte yandan, kurumlar arasında yaşanan anlaşmazlıkların, yargı kararlarının, mağduriyetin ve işgallerin bir bütün hâlinde değerlendirilmesi de açık bir gerçek. Bunları ele almadan, bir adımla çözüm bulmak olanaksız. Bu nedenlerle, ayrıntılı düzenleme yapılarak ele alınması amacıyla konunun bütünlüklü olarak değerlendirilmesini istiyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Barut, teşekkür ediyoruz.

Sayın Sarıbal, buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Muhtemelen burada, özellikle hobi bahçeleri meselesi üzerinden arazilerde hobi tarlaları ve hobi bahçeleri oluşturma meselesi var. Hukuki yollarla, örneğin borç senedi alarak, sonra mahkeme üzerinden haciz ve el koyma yöntemiyle, mahkeme satışıyla alınan yerlerin kâğıt üzerinde hisseli olarak bölünüp hobi bahçelerine dönüştürülmesi meselesi uzun zamandır... Bunu daha önce bir kanunda paylaşmıştım ama yine ilgi görmemişti. Bugün gelen bir şey bu. Burada bu durumda olan onlarca yer var, benim bildiğim onlarca yer var; Balıkesir'de var, Türkiye'nin birçok yerinde var.

Meseleyi anladınız mı bilmiyorum, tekrar söylemek isterim: Bir kişi bir kişiye yapay yani sahte senet veriyor. Bu senedi daha sonra işleme koyuyor. İşleme koyduktan sonra o kişinin tarım alanına, tarlasına el koyuyor; mahkeme üzerinden satılıyor, daha sonra burasını hisseli olarak hobi bahçesine dönüştürüyor. Yani kooperatiflere getirilen sınırlama elbette önemli ama ayrıca böyle durumlar var. Bunun için burada bir şey görmedim, buna dair bir çözümün buraya mutlaka konması gerekiyor, mutlaka, böyle var.

Ben bugün yetiştiremem ama Genel Kurula getirebilirim; Balıkesir'de ve Türkiye'nin birçok yerinde buna dair, hülle yoluyla arazilerin, tarım arazilerinin üzerine hobi bahçelerinin yapıldığını biliyoruz. Bunun da gündeme alınmasını ve buna dair bir maddenin ya da bir cümlenin mutlaka bu maddeye ilave edilmesi gerekiyor.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ediyorum Sayın Sarıbal.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Başkanım...

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Buyurun Sayın Özcan.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Tarımsal amaçlı kooperatifleri neye göre belirleyeceğiz? Şimdi, bakınız, vatandaş bir çözüm buluyor. Şimdi, inşaat şirketleri veya kooperatifler şimdi değişik bir yöntem gidecekler. Yani burada Tarım Bakanlığına çok görev düşüyor. Tarım Bakanlığına görev düşüyor. Bu alanları korumak konusunda en büyük görev sizin ama birileri de...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Zaten görevini yapsa bu hâlde gelmezdi ya, o yerler görevini yerine getirmediği için çıktı.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Özcan, devam edelim.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Kanundan gelen boşluklardan vatandaşlar kooperatif kurarak, şirketler, işte, ticaret yoluna giderek kooperatif kurdular ve bu bağlamda da noterden 300 metre diyor, 250 metre... 20 dekarını almış bir tarlanın, geliyor adam 300 metresine bir tel çevirip "Burası benim." diyor. Ondan sonra da işte, bir konteyner koymuş gelişigüzel. Tekirdağ'da hem Saray'da hem Marmaraeğlisi'nde birçok alanda bu konudan muzdaripiz.

Şimdi, vatandaşlar kanunda, bu, tarımsal amaçlı kooperatiflerle ilgili de çözüm bulur diye düşünüyorum ben. Bunu neye göre sınırlayacaksınız? Ona iyi bir kriter koymamız lazım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkürler.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Sayın Başkanım, bir cümle olsun.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Hadi bir olsun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Bilmediğim için eksik olursa da özür dilerim.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Buyurun, estağfurullah.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Bu tür arazilerin el değiştirmelerinde hukuki gerekçelerle senet, icra ve meselelerini de bunun içine katacak biçimde bir düzenleme yapılmasını çok ama çok önemsiyoruz yani bir cümleyle ama ben bunun hukuki boyutunu bilmem, bilen bir hukukçu arkadaşımız bunu yapabilir.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ediyorum Sayın Sarıbal.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER - Dilerseniz küçük bir açıklama yapabiliriz, belki kafa karışıklığı olabilir. Tarımsal amaçlı kooperatiflerin...

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Evet, onu da alalım, buyurun.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRÜ OSMAN YILDIZ - Osman Yıldız, Tarım Reformu Genel Müdürü.

Tarımsal amaçlı kooperatiflerin kuruluş esasları zaten Bakanlığımızın yetkisinde ve sorumluluğunda olduğu için hangisinin tarımsal amaçlı olduğuyla ilgili tanımlanmış ve yetki tamamen Bakanlığımızdadır. Orada herhangi bir şey yok. Hem de izinlendirme Bakanlığına verildiği için süreç içinde zaten idari olarak da takip, izleme sürecini de başlatmış oluyoruz.

Diğer o önemli, hani mahkeme aracılığıyla parsellerin parçalanması gibi unsurlar zaten mevcut mevzuatımıza ve... Hukuk İşleri Genel Müdürlüğümüz zaten onların hepsinin davalarını bozuyor ve norm hâline getiriyor. Orada herhangi bir düzenlemeye ihtiyacımız yok. Şu anki en önemli sorunumuz 1163 sayılı Kanun kapsamındaki kooperatifler, tarımsal araziye sahip olup bu şekilde parçalamanın önüne geçmek. Onun için, bu madde bizim için çok önemli.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ediyoruz.

Evet, 1'inci önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

2'nci önergeyi okutuyorum:

Tarım, Orman ve Köy İşleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 22'nci maddesinde yer alan "Bakanlığın iznine tabidir" ibaresinin "Bakanlık izni doğrultusunda gerçekleştirilir." şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Nejla Demir
Ağrı

Ferit Şenyavaşar
Şanlıurfa

Gerekçe:

Anlam bütünlüğünün sağlanması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞCİ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

22'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 22'nci madde kabul edilmiştir.

23'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 23- 5403 sayılı Kanununun 20 nci maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "on" ibaresi "ikibinbeşyüz" şeklinde değiştirilmiştir.

OTURUM BAŞKANI MUHARREM VARLI - Madde üzerinde 2 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Çeltik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'yle değiştirilmek istenen 23'ncü maddenin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve talep ederiz.

"MADDE 23- 54033 sayılı Kanununun 20 nci maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "on" ibaresi "beşbin" şeklinde değiştirilmiştir."

Ayhan Barut
Adana

Bekir Başevirgen
Manisa

Orhan Sarıbal
Bursa

Ömer Fethi Gürer
Niğde

İlhami Özcan Aygun
Tekirdağ

Doğan Demir
İstanbul

Gerekçe:

Tarım topraklarının korunması amacıyla küresel gıda güvenliği krizlerinin, iklim değişikliğinin ve tedarik zinciri aksaklıklarının tarımsal üretim üzerindeki baskılarını en üst düzeye çıkardığı bu dönemde teklifle getirilmek istenen cezai tutarın daha da artırılması gerekmektedir.

OTURUM BAŞKANI MUHARREM VARLI - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 23'üncü maddesinde "yer alan" ibaresinin "bulunan" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Nejla Demir
Ağrı

Ferit Şenyavaşar
Şanlıurfa

Gerekçe:

Anlam bütünlüğünün sağlanması amaçlanmaktadır.

OTURUM BAŞKANI MUHARREM VARLI - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

23'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 23'üncü madde kabul edilmiştir.

24'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 24- 5403 sayılı Kanununun 21 inci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinin ikinci cümlesinde yer alan "on" ibaresi "ikibinbeşyüz" şeklinde değiştirilmiş ve maddeye beşinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir

"Bu Kanun uyarınca izin alınmadan yapılmış her türlü yapı ve tesise, ilgili idareler, kurum ve kuruluşlar tarafından elektrik, su ve doğalgaz bağlantısı ve abonelikleri tesis edilmez. Bu fıkraya aykırı davranan idare, kurum ve kuruluşlara her abone başına yüzbin Türk lirası idari para cezası verilir. İdari para cezasının tebliğinden itibaren aboneliğin otuz gün içerisinde iptal edilmemesi halinde aboneliğin devam ettiği her ay için ayrıca yüzbin Türk lirası idari para cezası verilir."

OTURUM BAŞKANI MUHARREM VARLI - Madde üzerinde 2 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Çeltik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'yle değiştirilmek istenen 24'üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve talep ederiz.

"MADDE 24- 5403 sayılı Kanununun 21 inci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinin ikinci cümlesinde yer alan "on" ibaresi "beşbin" şeklinde değiştirilmiş ve maddeye beşinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir,

"Bu Kanun uyarınca izni alınmadan yapılmış her türlü yapı ve tesise, ilgili merkezi idare, diğer idareler, kurum ve kuruluşlar tarafından elektrik, su ve doğal gaz bağlantısı ve abonelikleri tesis edilemez. Bu fıkraya aykırı davranan idare, kurum ve kuruluşlara her abone başına yüzbin bin Türk lirası idari para cezası verilir. İdari para cezasının tebliğinden itibaren aboneliğin otuz gün içerisinde iptal edilmemesi halinde aboneliğin devam ettiği her ay için ayrıca yüzbin bin Türk lirası idari para cezası verilir."

Ayhan Barut
Adana

Bekir Başevirgen
Manisa

Orhan Sarıbal
Bursa

Ömer Fethi Gürer
Niğde

İlhami Özcan Aygun
Tekirdağ

Doğan Demir
İstanbul

OTURUM BAŞKANI MUHARREM VARLI - Önerge üzerinde Sayın Aygun, buyurun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Başkanım, teşekkür ediyorum.

Benim öğrenmek istediğim konu şu: Bugüne kadar acaba Türkiye Cumhuriyeti toprakları içerisinde kaç tane hobi bahçesi yapılmış? Bir rakamınız var mı, merak ediyorum. Ne kadar alanda veya illere göre de bir dağılımınız var mı?

Diğer bir konu da burada yükümlülük belediyelere gelecek. Belediyeler bunları yıkmaya gittiğinde kolluk güçleri ile vatandaş arasındaki husumet nasıl çözülecek? Akabinde, geriye dönük bu işi nasıl bağlayacağız? Çünkü geçmişte bunlara izni veren kurum, valilik kanalıyla yetki verilmiş, özel idare kanalıyla verilmiş. Bu insanlar elektrik almış, doğal gaz almış, şimdi su almışlar o belgelerle. O belgelerle şimdi nasıl biz bunu uygulayacağız? Buradaki adam mahkemeye gidip derse "Benim elimde devletin verdiği izin belgesi var." Şimdi, burada bir sıkıntı olmayacak mı ve bunu nasıl çözeceğiz, merak ediyorum. Buradaki bütün yükü de belediyelere bırakıyoruz. Belediye uygulamazsa da her ay 100 bin lira onlara para cezası veriliyor. Arkadaşlar, o tarım arazilerine belediyeler göz yummadı ki o hobi bahçeleri yapılırken. Bununla ilgili açıklama yaparsanız sevinirim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VAHİT KIRIŞCI - Osman Bey, buyurun.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRÜ OSMAN YILDIZ - Sayın Başkanım, Sayın Vekilim; tabii, biz "hobi bahçesi" diye bir kavram kullanmıyoruz, bizim terminolojimizde öyle bir şey yok, halk arasında kullanılan bir şey, zaten yaşamızda da hiç öyle bir kavram yok. Biz tarım dışı, izin almadan izinsiz yapılaşma ya da faaliyetlerden bahsediyoruz ama hani halk arasında bilindiği için biz düzenli olarak il bazında il müdürlüklerimiz tarafından ihbar ve yerinde tespitlerle bunları takip etmeye çalışıyoruz. Biliyorsunuz tarımsal araziler çok geniş bir alanda, bunu kontratta tutmak o kadar da kolay değil. İl müdürlüğümüzün ve ilçe müdürlüklerimizin personeliyle saha çalışmaları sırasında tespit ettikleri var, işte, çeşitli muhtarlıklar ya da başka kişiler tarafından ihbarla gelen bilgiler var. Bizim aşağı yukarı 11 binin üzerinde böyle bir arazi... Bu yuvarlak bir rakam.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - 11 bin sayısı var.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRÜ OSMAN YILDIZ - Evet.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Ankara'da ne kadar var?

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRÜ OSMAN YILDIZ - Ankara'da da aşağı yukarı 1.500-1.700 arasında bir rakamımız var ama bu şu demek değildir: Bu yüzde 100, tam sayılmış bir şey değil çünkü tespiti gerçekten çok zor. Tespit edebildiklerimizi yapıyoruz. Bu süreçte... İşte, bu tip faaliyetleri mevzuatta düzenlememizdeki amaç aslında bunları ortaya çıkarmak. Şöyle bir rakam daha verebilirim: Ciddi bir de ceza müeyyidesi var, cezalar kesildi, yaklaşık 4 milyarlık da bir ceza kesildi aslında buralara. Tabii, buradaki hizmetlerin gitmesinde temel şey şu: 30 tane büyükşehirimiz var, tarım arazilerinin büyük kısmı da bu şehirlerin sınırları içinde kalıyor ve yerel yönetimlerin burada ciddi sorumlulukları var, bu sorumlulukları yerine getirmesi lazım; hem kendi mevzuatlarına göre hem de bizim 5403 sayılı Kanun'a göre sorumlulukları var. Daha önce çıkarılan yasada da, zaten Bakanlığın tespit ettiği ve yıkılma şeyleriyle ilgili ana kanunda da yazıyor bu, metot ve yöntemi; buna göre hareket edecekler. Biz yanlış hatırlamıyorsam 2024'ün son aylarında -Kasım falan olabilir- zaten resmî olarak valiliklere bu tip hizmetlerin götürülmemesi için talimat gönderdik. Onun üzerine zaten biz mevzuata -bu izinle işte, doğal gazdı, elektrikti, altyapıydı gibi çalışmaların götürülmesini engellemek için- ekledik. Böylece de süreci disiplinize etmek istiyoruz çünkü tarım arazilerimiz şu an resmî kayıtlara göre 24 milyon hektar ve bu arazi miktarını korumak ve kollamak zorundayız, bunun da bütün birimler, yerel yönetimler dâhil herkesin sorumluluğunda olması gerekiyor çünkü 86 milyonun besin kaynağını karşılayan bir alan. Onun için, yerel yönetimlerin de hem kendi mevzuatlarına göre hem de bizim mevzuata göre hareket etmesini talep ediyoruz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Ama ben burada bir çelişki görüyorum, izniniz olursa onu öğrenmek istiyorum gene.

Şimdi, "yerel yönetimlere" dediniz, anladığıma göre.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRÜ OSMAN YILDIZ - Valilikler de var.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Şimdi, valiliklerle beraber yerel yönetimlere kaldı. Bu "hobi bahçeleri" dediklerimizle ilgili daha önce de bir kanun çıkardık. Bakanlık, sözde, bunların yıkılmasıyla ilgili yönetmelik hazırlayacaktı.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRÜ OSMAN YILDIZ - Şu an yönetmeliğimiz Külliye'de, çıkmak üzere.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - O zaman, o yönetmelik çıkıyorsa tekrar bu kanuna neden gerek var? Orada uygulayacağız gene.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRÜ OSMAN YILDIZ - Mevcut kanuna, uygulama esaslarına göre yapılıyor bu.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Şimdi, Sayın Genel Müdürüm, anladım ben sizi de siz benim ne demek istediğimi herhâlde çözemediniz. Orada zaten yetkiyi vermişiz Tarım Bakanlığına yıkılmasıyla ilgili, sizler yetkiyi almışsınız, yönetmelikle de bu yıkımla ilgili kararı alacaksınız.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRÜ OSMAN YILDIZ - Sadece yıkım değil; o yönetmelik, 5403'ün, tarım arazilerinin korunmasıyla ilgili usul ve esasları anlatıyor.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Anladım ama yine burada da aynı şey aslında, yine tarım arazilerini koruma bu da.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Osman Bey, Sayın Özcan'ın öğrenmek istediği şey şu: Daha önceki...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Onu neden çıkardık?

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Yönetmelikle neticelendirdiğiniz mevzuat ile şu anki gelen madde arasındaki fark nedir?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Farkı soruyorum, ne anlamı var; onu anlayamadım.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRÜ OSMAN YILDIZ - Sürecin işleyişinde ve yerine getirilmesinde bazı eksiklikleri tespit ettik, bu eksiklikleri bu yeni düzenlemeyle ortaya koyduk; bunlardan biri hizmetlerin götürülmesi, bir diğeri de ceza çok azdı, cezanın artırılması şeklinde.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Nedir işte onlar?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Eksik ne; o eksiklikleri merak ettim ben de.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRÜ OSMAN YILDIZ - Burada şu an yazdığımız, bu mevcut mevzuatımızda hizmetlerle ilgili herhangi bir tanımlama yok.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Peki, yine onlar valilikler vasıtasıyla...

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI AHMET GÜMEN - Efendim, müsaadeniz olursa çok kısa özetleyeyim, ben anladım Sayın Vekilimizin sorusunu.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Buyurun.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI AHMET GÜMEN - Çıkan kanuna rağmen gerek yerel yönetimler gerekse dağıtım şirketlerinin abonelik vermesi söz konusu ve su, elektrik ve doğal gaz aboneliklerinden kaynaklı da fiil durumun devamı söz konusu; temel sorun buydu.

Önceki kanunda olmayan, şu an eklediğimiz, işi zorlaştıran -ve bir sorunuza da bu arada cevap vermiş olalım- yayımı tarihi itibarıyla yürürlüğe girecek olan yeni bir ek, zorlaştırıcı, işin ihdasını... Ve aslında, temel sorun elektrikten başlıyor bu arada.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Bir şey söyleyeceğim Sayın Bakanım, güneş enerjisi koyalım.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI AHMET GÜMEN - Aboneliğin olmamasını gerektiren ve bundan sonra da abonelik verilemeyecek bir düzeni getiriyoruz.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Bundan sonraki süreçte...

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI AHMET GÜMEN - Eski hüküm cari, yıkıma dair hükümler cari, ora ayrı yürüyor ama o kanundan sonra da abonelik bir şekilde verilmiş. "Numarataj" diye bir hikâye var yani belediyelerin numarataj vermesiyle başlayan ve eğer numaratajı varsa dağıtım şirketlerinin de abonelik vermeye kendilerini yetkili, mezun saymasıyla ilgili bir mevcut, fiil durum vardı, bunu engellemekle ilgili bir yeni düzenlemedir efendim.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Bir şey daha sorabilir miyim izniniz olursa?

Yapı kullanım ruhsatı aldıysa ne olacak? Birçok kişi de aldı.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI AHMET GÜMEN - Yapı kullanım ruhsatı alamaz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Aldılar, yapı kayıt alanlar da var.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI AHMET GÜMEN - Alamaz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Ya, var arkadaşlar.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI AHMET GÜMEN - Yani, aldıysa bir yolsuzluk vardır, bir usulsüzlük vardır. Ayrıca, İmar Kanunu'nun hükümleri zaten cari.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Ben, sadece, bakınız, böyle bir...

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI AHMET GÜMEN - Yani, iki türlü yasağımız duruyor; hem İmar Kanunu hükümleri söz konusu hem de bahsi geçen -yanılmıyorsam- 2020 Ekim tarihli kanunumuz cari ancak onda yer almayan, vatandaşın âdeta yerel yönetimlerle birlikte bulunduğu bir yol daha vardı, onun da önünü kapatmış oluyoruz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - İnşallah.

Bu arada, zaten hemfikiriz.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, 1'inci önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

2'nci önergeyi okutuyorum:

Tarım, Orman ve Köyüşleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 24'üncü maddesinde yer alan "Bu fıkraya" ibaresinin "Bu fıkra gereğince" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Nejla Demir

Ağrı

Ferit Şenyavaşar

Şanlıurfa

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Gerekçe...

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Gerekçeyi okutalım Başkanım.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Anlam bütünlüğünün sağlanması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - 2'nci önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

24'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

25'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 25- 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 5 inci maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(1) Hayvanlarda herhangi bir tazminatlı hastalık tespit edilmesi sonucu resmî veteriner hekim veya yetkilendirilmiş veteriner hekim gözetiminde mecburî kesime tâbi tutulan, itlaf edilen veya kesimhanelerde tespit edilen tazminatlı hastalıkları nedeniyle imha edilen hayvanlar ile bu hastalıklar nedeniyle imha edilen hayvansal ürün, yem, madde ve malzemelerin bedelleri, imha, imha yerine nakliye ve dezenfeksiyon masrafları Cumhurbaşkanlığı tarafından belirlenen oranlarda Bakanlık tarafından sahiplerine tazminat olarak ödenir. Bakanlık bütçe imkânları, hastalıklarla ilgili bilimsel veriler ile eradikasyon ve kontrol programlarına göre, tazminatlı hastalıklar ile bu hastalıklar nedeniyle imha edilen hayvansal ürün, yem, madde ve malzemelerden hangilerine tazminat ödemesi yapacağını, ödeme yapılacak yerleri ve uygulama zamanını belirler."

"(3) Bakanlıkça belirlenen usullere göre kayıt altına alınmamış hayvanlar, fiili ithalat işlemleri tamamlanmamış hayvanlar, sahipleri tarafından hasta oldukları Bakanlıkça belirlenen usullere göre bildirilmeyen veya hasta olduğu bilinen satın alındığı tespit edilen hayvanlar, son sahibine Bakanlıkça belirlenen belgeler bulunmaksızın nakledilen hayvanlar, kamu kurum ve kuruluşlarına ait hayvanlar, Bakanlıkça belirlenen hastalıklarda hastalık sebebiyle uygulanan kontrol tedbirleri kaldırıldıktan sonra hastalığa göre belirlenen süre içerisinde aynı hayvancılık işletmesinde aynı hastalığın tespit edilmesi sebebiyle kestirilen veya itlaf edilen hayvanlar ile bu fıkrada belirtilen hayvanlarda tespit edilen tazminatlı hastalıklar sebebiyle imha edilen hayvansal ürün, yem, madde ve malzemeler için tazminat ödenmez."

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Madde üzerinde 2 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Çeltik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'yle değiştirilmek istenen 25'inci maddenin yeniden düzenlemek üzere tekliften çıkarılmasını arz ve talep ederiz.

Ayhan Barut
Adana

Bekir Başevirgen
Manisa

Orhan Sarıbal
Bursa

İlhami Özcan Aygun
Tekirdağ

Ömer Fethi Gürer
Niğde

Doğan Demir
İstanbul

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Gerekçeyi mi okutalım arkadaşlar?

AYHAN BARUT (Adana) - Gerekçe...

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklif edilen değişiklikle sadece hayvanlara ilişkin olarak yapılan tazminat ödemesinin bu hastalıklar nedeniyle imha edilen hayvansal ürün, yem, madde ve malzemelerin bedelleri imha, imha yerine nakliye ve dezenfeksiyon masraflarına ilişkin tazminat ödemesi yapılması hususunu ele alması, tazminatlı ödemenin nasıl ve ne zaman yapılacağına ilişkin şartlar, oranlar ve esas ve usullerin ise yalnızca Bakanlık tarafından belirlenmesi yetersizdir. Bu sürece Veteriner Hekimleri Odası ve üniversitelerle ilgili mesleki kuruluşların da dâhil edilmesi gerektiğinden teklifin metinden çıkarılarak yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Gerekçesini dinlediğimiz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

2'nci önergeyi okutuyorum:

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 25'inci maddesinde yer alan (3)'üncü fıkranın aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"(3) Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara göre kayıt altına alınmamış, nakil veya mülkiyet devrine ilişkin belgeleri eksik olan ya da hastalık bildiri süresi içinde yapılmamış hayvanlar bakımından, bu durumların üreticinin kastı veya ağır ihmali sonucu gerçekleşip gerçekleşmediği ile üreticinin kayıt ve bildirim sistemlerine erişim imkanları dikkate alınarak değerlendirme yapılır.

Kayıt, bildirim ve belgelendirme yükümlülüklerinin yerine getirilmemesinde idarenin yeterli bilgilendirme yapmaması, kayıt sistemlerine erişimde teknik, coğrafi veya ekonomik engeller bulunması ya da koruyucu veterinerlik hizmetlerinin zamanında ve yeterli şekilde sunulmaması hâllerinde, bu eksiklikler tazminat ödenmesine engel teşkil etmez.

Hastalığın üretici tarafından kasten gizlendiğini veya hasta olduğu açıkça bilinen hayvanların ticari amaçla dolaşıma sokulduğunun somut delillerle tespit edilmesi hâlinde tazminat ödenmez. Ancak bu durum dışında kalan hâllerde, tazminat tamamen kaldırılmaz; kusurun ağırlığına göre kısmen azaltılarak ödenir.

Aynı hayvancılık işletmesinde hastalığın tekrar etmesi durumunda, bu tekrarın üreticinin kusurundan kaynaklanıp kaynaklanmadığı, Bakanlıkça yürütülen kontrol ve eradikasyon hizmetlerinin yeterliliği ile birlikte değerlendirilir. Kamusal hizmet eksikliğinden kaynaklanan hâllerde tazminat ödenmesi esastır.

Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar belirlenirken küçük ölçekli üreticilerin korunması, bölgesel farklılıklar ve üretim koşulları gözetilir."

Nejla Demir

Ferit Şenyaşar

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklif edilen düzenlemede tazminat ödenmeyecek hâllerin geniş ve katı biçimde tanımlanması, özellikle küçük ve orta ölçekli hayvancılık işletmeleri açısından ciddi hak kayıplarına yol açabilecek niteliktedir. Türkiye'de hayvancılık faaliyetlerinin önemli bir bölümü kayıt ve bildirim sistemlerine erişimde yapısal zorluklar yaşayan, teknik ve ekonomik imkânları sınırlı üreticiler tarafından yürütülmektedir. Bu nedenle kayıt, bildirim ve belgelendirme eksikliklerinin mutlak bir tazminat engeli olarak düzenlenmesi, üreticinin kusurundan ziyade kamusal hizmet eksikliklerinden kaynaklanan durumlarda dahi hak kaybına yol açmaktadır. Bu sebeple tazminat rejiminin cezalandırıcı bir araç olmaktan çıkarılarak hakkaniyet temelinde yeniden düzenlenmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, üreticinin kastı veya ağır ihmâl bulunmayan hâllerde tazminat hakkının korunması, kamusal veterinerlik hizmetlerinin yetersizliği veya kayıt sistemlerine erişimdeki engellerin üretici aleyhine sonuç doğurmasının güvence altına alınması hedeflenmektedir. Ayrıca kusurun niteliğine göre kademeli bir değerlendirme yapılması öngörülerek hem üreticinin korunması hem de hastalıklarla etkin mücadelenin sürdürülmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Gerekçesini dinlediğimiz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

25'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 25'inci madde kabul edilmiştir.

26'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 26- 5996 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinin birinci cümlesinde yer alan "ve kayıt tutmayan" ibaresi ile beşinci cümlesinde yer alan "fiil suç oluşturmadığı takdirde" ibaresi madde metninden çıkarılmış ve (f) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"f) 8 inci madde gereği canlı hayvan ve hayvansal ürünlerin sevklerinde Bakanlıkça belirlenen belgeleri bulundurmamayan canlı hayvan ve hayvansal ürün sahiplerine sığır cinsi hayvanlar için hayvan başına yedibinsekizyüzaltmışüç Türk lirası, koyun ve keçi türü hayvanlar için hayvan başına binikiyüzdört Türk lirası, diğer hayvan türleri ve hayvansal ürünler için araç başına yirmialtıbinüçyüzaltmış Türk lirası, ayrıca nakil vasıtası sahiplerine yirmialtıbinüçyüzaltmış Türk lirası, Bakanlıkça izin verilen yerler dışında hayvan satışı yapanlara yirmialtıbinüçyüzaltmış Türk lirası idarî para cezası verilir. Belgesiz nakledilen hayvanların, Bakanlıkça belirlenen korunmuş bölgeler hariç olmak koşulu ile nakil esnasında yakalanması durumunda, sahibinin bilgisi dâhilinde karantina altına alınır. Korunmuş bölgeler ve karantina ile ilgili hususlar Bakanlıkça belirlenir. Bu önlemler, insan, bitki ve hayvan sağlığı ile çevre için doğrudan ya da dolaylı herhangi bir olumsuz etkiye sebep olmayacak şekilde uygulanır. Bu iş ve işlemler için yapılacak tüm masraflar sahibi tarafından karşılanır. Kesim, imha ve itlaf hâlinde Bakanlıkça herhangi bir tazminat ödenmez. Canlı hayvan sevklerinde Bakanlıkça belirlenen kurallara göre yol kontrol ve denetim noktalarına girmeyen nakil vasıtası sahiplerine araç başı yirmialtıbinüçyüzaltmış Türk lirası, hayvan sahiplerine yüzotuzikibinyüzsekiz Türk lirası, idarî para cezası verilir."

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Madde üzerinde 2 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Tarım, Orman ve Köyİşleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Çeltik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'yle değiştirilmek istenen 26'ncı maddesinin yeniden düzenlenmek üzere tekliften çıkarılmasını arz ve talep ederiz.

Ayhan Barut
Adana

Bekir Başevirgen
Manisa

Orhan Sarıbal
Bursa

Ömer Fethi Gürer
Niğde

İlhami Özcan Aygun
Tekirdağ

Doğan Demir
İstanbul

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Gerekçeyi mi okutalım?

AYHAN BARUT (Adana) - Okutalım.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Evet, okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifle idari para cezalarının artırılması yetersiz kalacağından bu konuda kapsamlı düzenleme yapılabilmesine ve ihtiyacı karşılayacak adımlar atılmasına olanak sağlanması gerektiğinden teklifin yeniden düzenlenerek ele alınması gerekmektedir.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Gerekçesini dinlediğimiz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

2'nci önergeyi okutuyorum...

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Sayın Başkan... Sayın Başkan...

Bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Estağfurullah, buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Çok teşekkür ederim.

Arkadaşlar, son maddelere geldik, buradan kalkıp gideceğiz elbette; sizler, iktidar yetkilileri kanunu Komisyondan geçirme sevincini yaşayacaksınız ama anlaşılan o ki tarımın sorunlarıyla ilgili bizim söylediklerimize dair buradan bir şey çıkmayacak ama saraya bunu götürmenizi bir şekilde talep ediyoruz. Gerekçe şudur: Mazotta KDV'nin tamamen kaldırılması. ÇKS'ye bildirilen mazot tüketimi üzerinden bütün bilgiler var Bakanlıkta, onu biliyoruz. Onun üzerinden mazotun sübvansede edilmesi. Yine aynı şekilde gübreyle ilgili yine ÇKS verilerine göre analiz zorunluluğu getirilmesi ve analizle ilgili analiz sonucu faturalanmış gübre miktarının

yüzde 50'si, mazotun da yine tarım alanlarında kullanılma biçimiyle, miktarıyla ÇKS'de belli olan -ki elinizde var bütün bunlar- o rakamlar üzerinden yüzde 50 sübvansede edilmesini mutlaka ama mutlaka gecenin bu saatinde tekrar öneriyoruz. Bu bizim, hepimizin ortak sorunudur. Kanun önemli; geldi, geçecek bir şekilde çoğunluk esasına dayalı. Ama bu meseleyi mutlaka ve mutlaka iletmenizi istiyoruz. Ya, bu önemli. Buradan bir iradenin çıkmayacağını farkındayız. Yani sizin iradeniz böyle bir meseleyi çözebilecek noktasında maalesef yukarıdan bir olur gelmeden mümkün görünmüyor. O yüzden hiç olmazsa bu talebimizi sizlerin de talebi olarak iletirseniz ve buna dair acil bir çözüm üretebilirsek çok sevinirim.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ediyorum Sayın Sarıbal.

Evet, 1'inci önergeyi zaten reddetmiştik.

2'nci önergeyi okutuyorum:

Tarım, Orman ve Köyüşleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 26'ncı maddesinde yer alan (f) bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"f) Canlı hayvan ve hayvansal ürünlerin şevkinde Bakanlıkça belirlenen belgeleri bulundurmayanlara uygulanacak idari yaptırımlar, ihlalin niteliği, tekrarı, hayvan sayısı ve işletmenin ölçüğü dikkate alınarak kademeli olarak belirlenir.

Belgesiz olarak nakledilen hayvanların nakil esnasında yakalanması hâlinde, hayvanlar doğrudan kesime sevk edilmez; öncelikle kayıt altına alınmaları ve gerekli belgelerin tamamlanması için hayvan sahibine makul süre tanınır. Bu süre içerisinde yükümlülüklerin yerine getirilmesi hâlinde idari para cezaları indirilir.

Karantina, bakım ve diğer işlemlerden doğan masraflar, üreticinin kusur durumu ve ekonomik kapasitesi dikkate alınarak kısmen veya tamamen kamu tarafından karşılanabilir. Küçük ölçekli işletmeler bakımından destekleyici mekanizmalar öncelikli olarak uygulanır.

Canlı hayvan şevklerinde belirlenen yol kontrol ve denetim noktalarında giriş yapılmaması hâlinde uygulanacak yaptırımlar, altyapı, coğrafi koşullar ve ulaşılabilirlik durumu gözetilerek değerlendirilir. Zorlayıcı nedenlerin varlığı hâlinde idari yaptırım uygulanmaz.

Bu bent kapsamında uygulanacak idari para cezaları ve diğer tedbirler, üreticiyi kayıtlı sisteme dâhil etmeyi teşvik edecek, hayvan refahını ve halk sağlığını koruyacak şekilde düzenlenir."

Nejla Demir
Ağrı

Ferit Şenyavaşar
Şanlıurfa

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Demir, gerekçeyi mi okutalım?

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Evet Başkan.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklif edilen düzenlemeyle hayvan hareketlerinin denetiminin artırılması amaçlanmakla birlikte öngörülen yüksek idari para cezaları ve tüm mali yükümlülüklerin üreticiye bırakılması, özellikle küçük ve orta ölçekli işletmeler açısından ağır sonuçlar doğurabilecek niteliktedir. Denetim mekanizmalarının korunmasıyla birlikte yaptırımların ölçülülük ilkesi çerçevesinde yeniden düzenlenmesi ve üreticinin sisteme uyumunu teşvik eden kademeli ve hakkaniyetli bir yaklaşım benimsenmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, belgesiz hayvan naklinde doğrudan cezalandırma yerine kayıt altına alma ve eksiklikleri giderme imkânı tanınması, küçük üreticilerin korunması ve kayıt dışılığın azaltılması hedeflenmektedir. Düzenlemeyle hem hayvan sağlığı ve halk sağlığının korunması hem de üreticinin ekonomik olanaklarının gözetildiği dengeli bir denetim sistemi kurulması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

26'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 26'ncı madde kabul edilmiştir.

27'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 27- 19/4/2012 tarihli ve 6292 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi ve Hazine Adına Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Yerlerin Değerlendirilmesi ile Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 10- Ankara ili, Kızılcahamam ilçesi, Dereneci/Gökbel mahalleleri ile Samsun ili, Vezirköprü ilçesi Çeltik mahallesinde, 6292 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 6831 sayılı Orman Kanununun 2 nci maddesi (A) bendi gereğince orman sınırları dışına çıkarılan alanda nakil, yerleşirme, hak sahipliği tespiti, borçlandırma ve takyide ilişkin usul ve esaslar bu Kanuna göre Cumhurbaşkanlığı kararı ile belirlenir."

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Madde üzerinde 2 adet aynı mahiyette önerge vardır, önergeleri okutup işleme alacağım.

Tarım, Orman ve Köyüşleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Çeltik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'yle değiştirilmek istenilen 27'nci maddesinin yeniden düzenlenmek üzere tekliften çıkarılmasını arz ve talep ederiz.

Ayhan Barut
Adana

Bekir Başevirgen
Manisa

Orhan Sarıbal
Bursa

Ömer Fethi Gürer
Niğde

İlhami Özcan Aygun
Tekirdağ

Doğan Demir
İstanbul

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Sayın Özcan, buyurun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Teşekkür ederim Başkanım.

Artık, sabrınızı zorluyorum, biliyorum ama şunu da belirtmek istiyorum, ben sabahki konuşmamda da ifade ettim: Orman dışına çıkarılan bu iki mahallemizi... Ankara'nın Kızılcahamam ilçesindeki Dereneci ve Gökbel Mahalleleri ile Samsun'un Vezirköprü ilçesindeki Çeltek Mahallesi'ni 6292 sayılı Kanun'la ormandan çıkaracağız, burayı inşaata açıyoruz aslında ama buradaki nakillerin veya yerleşimlerin haklarını, hak sahipliğini neden Cumhurbaşkanının yetkisine veriyoruz? Sayın Cumhurbaşkanının birçok işi gücü var yani Ankara'nın Kızılcahamam ilçesindeki Dereneci/Gökbel Mahallerindeki ve Samsun'un Vezirköprü ilçesinin Çeltek Mahallesi'ndeki insanların nakilleriyle ve oradaki hak sahipleriyle uğraşacak. Arkadaşlar, bu kadar şeyi, her şeyi Cumhurbaşkanına yüklemeyelim, her şeyi bir kişiye yüklemeyelim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sistem öyle, sistem. Bundan sonra tek adam, tek yetkili.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Ama Bakanlığın uhdesinde olan yerlerle ilgili de burada Çevre Bakanlığının temsilcisi var...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Bakan yok ki.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Bakan Bey var burada, işte onun yerine vekili var.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Ya, memur statüsünde, Anayasa'ya göre memur statüsünde.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Şimdi, Sevgili Vekilim, bütün kanunlarda her şeyi Cumhurbaşkanına yüklüyoruz, "Cumhurbaşkanı karar verir." Daha önce de tütündeki ceza yetkisini de yine Cumhurbaşkanına vermiştik; işte "Cumhurbaşkanı buradan buraya alır, buradan buraya götürür." Yani her şeyi Cumhurbaşkanının yetkisine verirsek o zaman Parlatentonun ne anlamı kalıyor, merak ediyorum veya kanun yapmanın ne anlamı kalıyor, merak ediyorum. Biz yazıyoruz çiziyoruz; yetki Cumhurbaşkanlığı makamında. Yani burada bana göre yanlış yapıyoruz, bir kişiye bu kadar çok iş vermeyelim, ülkenin daha önemli, hassas konuları var. Böyle gidip Kızılcahamam'ın bir köyüyle veya Vezirköprü'nün bir mahallesiyle uğraşacağına; İran savaşı kapıda, ateş fişkiriyor her taraftan, sıkıntı var, o sorunları ve dünya sorunlarını tartışmak yerine, böyle küçük konuları konuşması veya görüşülmesi bana göre abesle iştigal diyorum.

Bu maddenin değiştirilmesi konusunda sayın imzacı vekillerimize talebimizi arz ediyoruz efendim.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Teşekkür ederim Sayın Özcan.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - En son cümle "Parlatenter sisteme geçelim, bu çarpıklıklar ortadan kalsın." olsun.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Aynı mahiyetteki 2'nci önergenin imza sahiplerini okutuyorum:

Nejla Demir
Ağrı

Ferit Şenyaşar
Şanlıurfa

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Gerekçeyi okutuyoruz değil mi arkadaşlar?

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Evet, gerekçe.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Söz konusu maddeyle 6292 sayılı Kanun'a eklenmek istenen geçici madde aracılığıyla Ankara ili Kızılcahamam ilçesi ile Samsun ili Vezirköprü ilçesinde orman sınırları dışına çıkarılmış, belirli alanlarda ortaya çıkan fiilî yerleşimlerin hukuki statüye kavuşturulması amaçlanmaktadır ancak söz konusu düzenleme hem yöntem hem de içerik bakımından ciddi sakıncalar barındırmaktadır.

Öncelikle, düzenlemeyle, yasama yetkisi açık biçimde yürütmeye devredilmektedir. Hak sahipliğinin tespiti, yerleştirme usulleri, borçlandırma ve taşınmazlara ilişkin tazyitler gibi doğrudan mülkiyet hakkını ilgilendiren temel hususların Cumhurbaşkanlığı kararıyla belirlenmesi öngörülmektedir. Bu durum, Anayasa'nın yasama yetkisinin devredilemezliği ilkesine aykırı olduğu gibi, keyfiliğe açık bir alan yaratmaktadır. Böylesi temel hak ve yükümlülüklerin idari tasarruflarla düzenlenmesi, hukuki güvenlik ve belirlilik ilkelerini zedelemektedir.

İkinci olarak, bu düzenleme, planlama yerine fiilî durumların meşrulaştırılması anlayışını sürdürmektedir. Geçmişte kamu idaresinin gerekli planlama, yerleştirme ve hak sahipliği tespiti süreçlerini işletmemesi sonucu ortaya çıkan sorunlar bugün yine bütüncül ve kamusal bir çözüm yerine istisnai ve parçacı düzenlemelerle giderilmeye çalışılmaktadır. Bu yaklaşım, benzer durumlar için emsal teşkil ederek hukuka aykırı kullanım ve yerleşimleri teşvik edici bir etki yaratma riski taşımaktadır.

Üçüncü olarak, söz konusu alanların geçmişte orman sınırları dışına çıkarılmış olması, bu alanların kamusal ve ekolojik niteliğinin göz ardı edilmesini meşrulaştırmaz. Orman alanları ekolojik ve kamusal varlıklar olup, bu alanların daraltılmasına yönelik her düzenleme kamu yararı açısından titizlikle değerlendirilmelidir. Bu teklif ise ekolojik hassasiyetleri dikkate almadan sınırlı sayıda yerleşimi esas alarak kalıcı bir statü değişikliğinin önünü açmaktadır.

Dördüncü olarak, düzenlemenin yalnızca belirli yerleşimleri kapsamaması, eşitlik ilkesini zedeleyici bir nitelik taşımaktadır. Benzer durumda olan diğer yerleşimler açısından herhangi bir genel ilke veya kapsayıcı politika ortaya konulmamaktadır. Bu durum, idarenin keyfî ve seçici uygulamalarına zemin hazırlamaktadır.

Son olarak, gerekçede ifade edilen "kamu harcamalarına ek yük getirilmeden mağduriyetin giderilmesi" yaklaşımı, sosyal devlet ilkesinin daraltıcı bir yorumudur. Yurttaşların barınma hakkı ve mülkiyet sorunlarının çözümü maliyet hesabına indirgenemeyecek kadar temel bir kamusal sorumluluktur.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Gerekçesini dinlediğimiz önergeyi oylarınıza sunuyorum arkadaşlar: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

27'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 27'nci madde kabul edilmiştir.
Değerli arkadaşlar, şimdi yeni madde ihdasına yönelik 2 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Çeltik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne 27'nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve talep ederiz.

"EK MADDE 1 - 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

1) Kamu kurum ve kuruluşlar tarafından yapılan tarımsal destekleme ödemeleri."

Ayhan Barut
Adana

Bekir Başevirgen
Manisa

Orhan Sarıbal
Bursa

İlhami Özcan Aygun
Tekirdağ

Ömer Fethi Gürer
Niğde

Doğan Demir
İstanbul

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Tarımsal desteklerin vergilendirilmesine ilişkin mevcut düzenlemede gerçek kişiler gibi şirket statüsündeki üreticilerin de muafiyet kapsamına alınması talebi kamuoyu gündemine sıklıkla geliyor. Şöyle ki; deftere tabi çiftçilerin devletten aldıkları tarımsal desteklerin gelir olarak gösterilerek vergilendirilmesi uygulamasına, gelir vergisi mükellefi olan şahıslar için çıkarılan bir yasa değişikliğiyle muafiyet getirilmişti. Buna karşın kurumlar vergisi ödeyen ve tarımsal faaliyet yürüten anonim ve limited şirketler söz konusu muafiyetten yararlanamıyordu. Eşitsizliğe yol açan bu durumun değiştirilmesi için teklifimizle kurumsal vergilere tabi şirketlerin de muafiyet kapsamına alınması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

2'nci önergeyi okutuyorum:

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3588) esas numaralı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Çeltik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne 27'nci maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve talep ederiz.

"EK MADDE 2 - 5596 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nda değişiklik yapılarak Tarım ve Orman Bakanlığı bünyesinde Veteriner İşleri Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Konuyla ilgili tüm iş, işlem, mevzuat ve uygulamalar buna göre belirlenecektir.

Ayhan Barut
Adana

Bekir Başevirgen
Manisa

Orhan Sarıbal
Bursa

Ömer Fethi Gürer
Niğde

İlhami Özcan Aygun
Tekirdağ

Doğan Demir
İstanbul

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Tarım ve Orman Bakanlığı bünyesindeki "Veteriner İşleri Genel Müdürlüğü" ve taşra teşkilatları 1984 yılında kapatılarak hizmetler genel müdürlükler altında birleştirilmiştir. Şu an Veteriner İşleri Genel Müdürlüğü adıyla merkezî bir kurum bulunmamakla birlikte, veterinerlik hizmetleri yapı değiştirmiştir. Mevcut durumda veteriner hizmetleri, Tarım ve Orman Bakanlığı bünyesindeki Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü ve Hayvancılık Genel Müdürlüğü çatısı altında yürütülmektedir.

Ayrıca Bakanlık bünyesinde Veteriner Sağlık Ürünleri, Hayvan Kayıt ve Kimliklendirme ve Veteriner Halk Sağlığı gibi daire başkanlıkları ile yerel yönetimlerde veteriner işleri müdürlükleri veya şube müdürlükleri bulunmaktadır.

Teklifimizle birlikte merkezî idare ve buna uygun yapılanmayla Veteriner İşleri Genel Müdürlüğü'nün bütünlüklü olarak amacına uygun çalışmalar yapabilmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Madde ihdasına yönelik 2'nci önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Her 2 önerge de kabul edilmediği için 28'inci maddeden tekrar devam ediyoruz.

28'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 28- Bu Kanunun;

a) 20 nci maddesi 1/1/2027 tarihinde,

b) Diğer maddeleri yayımı tarihinde,

yürürlüğe girer.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Önergeyi okutuyorum:

Tarım, Orman ve Köyüşleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşölmekte olan (2/3588) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 28'inci maddesinde yer alan "yayıımı tarihinde" ibaresinin "yayınlandığı tarihte" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Nejla Demir

Ağrı

Ferit Őenyasar

Şanlıurfa

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Anlam bütönlüğünün sağlanması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul Etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

28'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 28'inci madde kabul edilmiştir.

29'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 29- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Önergeyi okutuyorum:

Tarım, Orman ve Köyüşleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşölmekte olan (2/3588) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 29'uncu maddesinde yer alan "Cumhurbaşkanı" ibaresinin "Cumhurbaşkanı tarafından" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Nejla Demir

Ağrı

Ferit Őenyasar

Şanlıurfa

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Anlam bütönlüğünün sağlanması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

29'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 29'uncu madde kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, teklif üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, kanunların hazırlanmasında uygulanan esas ve usuller çerçevesinde teklifte anlatımın açıklığa kavuşturulması, atıflar ve kanun tekniğine uygunluğunun sağlanması amacıyla Komisyon Başkanlık Divanına redaksiyon yetkisi verilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İç Tüzük'ün 45'inci maddesi hükmü uyarınca özel sözcülerle ilgili önergemiz var, önergeyi okutuyorum:

Tarım, Orman ve Köyüşleri Komisyonu Başkanlığına

(2/3588) esas numaralı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Çeltik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Dair Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında İç Tüzük'ün 45'inci maddesine göre; Adana Milletvekili Abdullah Doğru, Amasya Milletvekili Hasan Çilez, Konya Milletvekili Mehmet Baykan, Mardin Milletvekili Faruk Kılıç, Nevşehir Milletvekili Süleyman Özgün, Sakarya Milletvekili Lütfi Bayraktar ve Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Vahit Kirişçi
Kahramanmaraş
Komisyon Başkanı

BAŞKAN VAHİT KİRİŞÇİ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa 1 Nisan Çarşamba günü saat 17.00'ye kadar muhalefet şerhlerini Komisyon büromuza iletmenizi özellikle istirham ediyorum.

Değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım, ben şahsen bir Komisyon Başkanı olarak burada her bir Komisyon üyemizin paylaşımlarından gerçekten istifade ettiğimi özellikle belirtmek istiyorum; bundan dolayı her birinize ayrı ayrı en kalbî şükranlarımı sunuyorum.

Komisyonumuz her zaman olduğu gibi, çok önemli bir çalışmayı birlikte gerçekleştirdi. Őundan müsterih olun: Sizin bize aktarmış olduklarınızı da, biz de Sayın Sarıbal'ın da bahsettiği şekilde, kendi istişare heyetimizle, grubumuzla bunları paylaşıyoruz.

Ben hepinize tekrar bu yasama faaliyetine, Komisyon düzeyindeki çalışmalarımıza bu katkınızdan dolayı çok teşekkür ediyorum. Bakanlığımıza çok teşekkür ediyorum, Bakanlık bürokratlarımıza teşekkür ediyorum. STK'lerimiz var, onlara teşekkür ediyorum. Bizimle beraber çalışan stenograflarımız var yani Şu saat itibarıyla bizlerle beraberler; hülasa, basın mensuplarımıza, görev alan tüm kardeşlerimize, hepsine şahsım ve Komisyonumuz adına en kalbî şükranlarımı sunuyorum.

Toplantımızı kapatıyorum, çok teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 23.48